

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

HÂLET BEY DİVANI
TENKİTLİ METİN
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMANI
Prof. Dr. Sabahattin KÜÇÜK

HAZIRLAYAN
Mehmet Korkut ÇEÇEN

ELAZIĞ 2005

160485

TEZ ONAY FORMU

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

HÂLET BEY DİVANI
TENKİTLİ METİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bu tez 14 / 01 / 2005 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği/oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Sabahattin KÜÇÜK

Doç. Dr. Ali YILDIRIM

Yrd.Doç.Dr. Şener DEMİREL

Danışman

Üye

Üye

Yukarıdaki Jüri Üyelerinin İmzaları Tasdik Olunur.

Doç.Dr. Ahmet AKSİN
Enstitü Müdürü

Özet

Yüksek Lisans Tezi

Hâlet Bey Divanı

Tenkitli Metin

Mehmet Korkut ÇEÇEN

Fırat Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

2005; Sayfa: VI + 251

Bu çalışma 19. yüzyıl şairlerinden Hâlet Bey'in hayatı edebî kişiliği ve divanının edisyon-kritiğinden meydana gelmiştir.

19. Yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu'nun geçirdiği belki de en yoğun dönemiydi. Dönem insanı ve imparatorluğun kurumları Doğu - Batı sentezine ulaşılabilmesi için bir çok değişim yaşıyordu. Şüphesiz toplumun ve insanın bir yansıması olan edebiyat da bu değişimden etkilenecekti.

Gazete, şiir, tarih ve tiyatro gibi farklı alanlarda adını duyduğumuz dönemin bürokratlarından şair-yazar Hâlet Bey'in çalışmaları; devrin edebî, sosyal ve kültürel alanlarını anlamamıza yönelik ipuçları verecektir.

Şair kişiliğiyle Hâlet Bey, 19. yüzyıl Türk Edebiyatı'nın önemli isimlerindedir. Klâsik Türk Edebiyatı anlayışına uygun şiirler yazan bu şair, Batı etkisinde gelişen edebiyat anlayışından da etkilenmiştir. Hâlet Bey'in şiirleri, dönemin edebiyat anlayışını ortaya koymaya da yardım edecektir.

Anahtar Kelimeler: Hâlet Bey, Şiir, Klâsik Türk Edebiyatı, 19. Yüzyıl

SUMMARY
Masters Thesis

Hâlet Bey's Divan
Edition-Critiqued Text

Mehmet Korkut ÇEÇEN

University of Firat
The Institute of Social Science
And Postgraduate Study in
Turkish Language and Literature

2005; Page: VI+ 251

This work tell us Hâlet Bey's poetic soul and edition-critique of his Divan in 19 th Century.

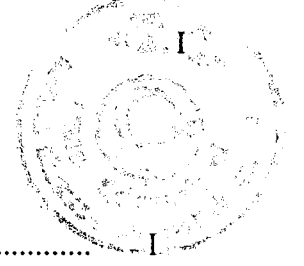
19 th Century was the most important time for Ottoman Empire's history. This time, Ottoman Empire had been many chances to catch West and East cultures, synthesis and also society and literature had been affectivated.

Hâlet Bey's works of poetry, newspaper, history and theatre give us many ideas about 19 th Century society of Ottoman Empire. He was the very important poet in 19 th Century about Ottoman Empire's society.

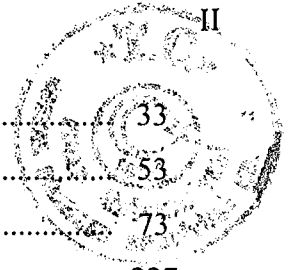
As we ment it before he had many works of Classical Turkish Poetry but, also he had affectivated western culture's poetic soul as Ottoman Empire society. His poetries tell us 19 th Century Turkish Literatures.

Key Words: Hâlet Bey, Poetry, Turkish Classical Literature, 19 th Century

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	I
ÖN SÖZ	III
KISALTMALAR	V
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	VI
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	
1. HÂLET BEY	3
1.1. Hayatı	3
1.2. Eserleri	6
1.2.1. Şiir	6
1.2.2. Makale	6
1.2.3. Tarih	7
1.2.4. Eğitim	7
1.2.5. Biyografi	7
1.2.6. Tiyatro	7
1.2.7. Diğer	8
1.3. Kişiliği	9
1.3.1. Fikrî yönü	9
1.3.2. Kültürel yönü	10
1.3.3. Yayıncılık (gazete, dergi) yönü	11
1.3.4. Tarihçilik yönü	12
1.3.5. Tiyatroculuk yönü	12
1.3.6. Eğitimcilik yönü	13
1.3.7. Edebî üslûbu	13
SONUÇ	27
KAYNAKLAR	30
İKİNCİ BÖLÜM	
2. DİVAN	32
2.1. Karşılaştırılan Nüshalar	32
2.2. Divan (tenkitli metin)	33

2.2.1. Kasideler	33
2.2.2. Tarihler	53
2.2.3. Gazeller	73
2.2.4. Kıt'alar	227
2.2.5. Matla'lar	233
2.2.6. Müfredler	239
2.2.7. Mısra'lar	247
DİZİN	249
METNİN ASLI	252
ÖZGEÇMİŞ	

ÖN SÖZ

19. Yüzyıl, Osmanlı İmparatorluğu'nun sıkıntılar çektiği en uzun asrıdır. Bilim ve teknikte Batı'ya nispeten gerileyen İmparatorluk, çözümü Batı'ya ait kurumlara ve sözü edilen medeniyetin yaşam tarzına yaklaşmakta bulmuştu. Bu değişimden toplumun aynası durumundaki edebiyatın etkilenmemesi mümkün değildir.

Klâsik Türk edebiyatında da bir gerileme söz konusuydu. Dönem şairleri, eski şairler gibi güçlü şiir tekniğine sahip değillerdi. Klâsik Türk edebiyatı alanındaki bazı şairler de edebiyatı eski parlak günlerine döndürmek üzere çalışmalar yapıyorlardı. Encümen-i Şuara işte bu niyetle yapılanmış bir gruptu.

“Hâlet Bey Divanı” başlıklı tez çalışması ile, ilgili yüzyılda klâsik Türk edebiyatının durumunu ve Hâlet Bey'in edebî kişiliğini ortaya çıkarmayı amaçladım. Çalışma iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Hâlet Bey'in hayatı, eserleri konu edinilmiştir. Tezkireler, biyografik eserler, ansiklopediler, Hâlet Bey ile ilgisi olan şahıslara ait biyografik eserler, edebiyat tarihleri, döneme edebî yönden ışık tutan müstakil çalışmalar bu bölümün kaynakçasını oluşturdu. Hâlet Bey, Hayatı, Eserleri ve Kişiliği başlıklarıyla aktarılmaya çalışıldı., Divan'dan da faydalanmak suretiyle şairin edebî kişiliği ortaya çıkarılmaya çalışıldı.

İkinci bölüm ise şairin divanına ayrılmıştır. Divanın tenkitli metninin çevriyazısı ortaya konulmuştur. Bu bölümün temel kaynakları şairin divanının bilinen iki nüshasıdır. Kaynaklarda, sözü edilen yazma nüshalarla ilgili bilgiler şöyledir: Yazma divanlar; Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Efendi Manzum Eserler, 95 ve 96 numarada kayıtlıdır. Başta Süleymaniye Kütüphanesi olmak üzere, Bayezit Devlet Kütüphanesi ve Millî Kütüphane gibi kurumların kataloglarında Hâlet Bey'in eserleri taranmış, yukarıda anılan iki yazma dışında divan bulunamamıştır. Ali Emiri, Manzum Eserler 95 no'lu nüsha önceki yıllarda mevcut olmasına rağmen, şu an kayıp durumdadır. Günümüzde Millet Kütüphanesi restorasyon çalışmasından dolayı Bayezit Devlet Kütüphanesi bünyesinde hizmet vermektedir. İlgili kurum yetkilileri de söz konusu yazma eserin zayi olarak resmî kayıtlara girdiğini ifade ettiler. Ancak, Millî Kütüphane katalog taramasında her iki yazmanın da mikrofilm halinde bulunduğu tespit edilmiştir. Kayıp olan 95 no'lu nüshanın mikrofilm fotokopisi elde edildikten sonra tenkitli metin çalışması yapılmıştır. Metin üzerinde bazı kelimelerin üzeri çizilerek düzeltmeler yapılması ve 96 no'lu nüshanın da bu düzeltmelere göre yazılmış olması, 95 no'lu nüshanın müsvedde olduğunu kesinleştirmektedir. 96 no'lu nüsha, kıt'a ve müfretlerin

de eklendiği daha geniş bir nüshadır. Biz bu nedenle, divan tertibinde nazım şekillerinin sıralanışı bakımından 96 no'lu nüshayı takip ettik ve Ali Emiri'nin kısaltması olarak AE1 şeklinde isimlendirdik. 95 no'lu yazma eseri de AE2 olarak belirledik.

Karşılaştırmalı metin oluşturulurken, tavsiflerini verdiğimiz nüshalardan herhangi birini esas almadık. Nüshalarda görülen farklar, sözü edilen iki nüsha karşılaştırılarak ortaya konulmaya çalışıldı. Sistem olarak, hocam Sabahattin KÜÇÜK'ün hazırladığı "Bakî Dîvanı" adlı çalışmayı örnek aldım. Her beytin birinci mısraına "a", ikincisine de "b" harfleri verildi. Nüsha farkları sayfa altında verilirken, seçilen rivayetler arasına ":" işareti, yanına da nüsha kısaltması konulmuştur. Aynı mısra içerisinde yer alan çeşitli farklar arasına "/" işareti konulmuştur.

19. yüzyıl Osmanlı Türkçesi fonetiğinde yuvarlıklar yerini düzleşmeye bırakma eğilimindedir. Ancak bunun tefriki oldukça zordur. Çünkü çalıştığımız bir nüshada örneğin "deyü" şeklindeki kelime diğer nüshada "diye" şeklinde geçmektedir. Her iki nüshada da değişik kelimelerde günümüz diline yaklaşımlar görülmüştür. Ancak bu durum yeknesak değildir. Bu nedenle Klâsik Türk şiiri üzerinde yapılan akademik çalışmalara uyarak on altıncı yüzyıl fonetiğini esas aldık ve buna muhalif okumaları aparatta gösterdik. Çok az olmak üzere metinde eksik bırakılan yerlerde ([]) işareti içerisinde tercihimizi gösterdik. Anlamda problem olan yerleri (?) ve okunamayan yerleri ise (.....) şeklinde gösterdik. Birinci bölümde, çeşitli kaynaklardan yapılan alıntılar (" ") içerisinde, imlâsında değişiklik yapmadan çalışmaya aldık. Metin içindeki her tarih manzumesinin sonundaki tarih -şairin yazmadıkları hariç- hicrî/miladî şeklinde sayı ile gösterildi.

Çalışmamda, doğruya en yakın metni ortaya koymaya çalıştım. Ancak, eksik ve yanlışlar doğal olarak çıkacaktır. Bunların düzeltilmesi, daha iyi çalışmaların yapılması için bizleri teşvik edecektir.

Çalışmamda yardımlarını esirgemeyen, karşılaştığım problemlerle ilgili sorularıma yol göstererek ufkumu açan danışman hocam Prof. Dr. Sabahattin KÜÇÜK'e ve diğer hocalarıma teşekkürü bir borç bilirim.

KISALTMALAR

AE1 : Ali Emiri Efendi Manzum Eserler, No:96

AE2 : Ali Emiri Efendi Manzum Eserler, No:95

age. : Adı geçen eser

Ans. : Ansiklopedi

B : Beyit

Bkz. : Bakınız

BTK : Büyük Türk Klâsikleri

bty. : Baskı tarihi yok

C. : Cilt

çev. : Çeviren

G : Gazel

K : Kaside

Kt : Kıt'a

M : Matla'

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

Ms : Mısra'

s. : Sayfa

S. : Sayı

SATŞ: Son Asır Türk Şairleri

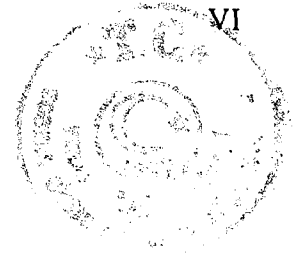
T : Tarih

TDK : Türk Dil Kurumu

TTK : Türk Tarih Kurumu

Yay. :Yayınları

YKY : Yapı Kredi Yayınları

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

a, e	:: -	ş	:: ش
b	:: ب	ž, d	:: ذ
p	:: پ	t	:: ت
t	:: ت	z	:: ز
s	:: س	‘	:: ’
c	:: ج	g	:: گ
ç	:: چ	f	:: ف
h	:: ه	k	:: ک
h	:: ح	k, g	:: گ
d	:: د	ñ	:: ن
z	:: ز	l	:: ل
r	:: ر	m	:: م
z	:: ز	n	:: ن
j	:: ج	v	:: و
s	:: س	h	:: ه
ş	:: ش	y	:: ی
’	:: ’		

İMLÂ HUSUSİYETLERİ

1. Farsça kelimelerdeki “vâv-ı ma’dûle”, “v” olarak gösterilmiştir.
2. Farsça ön eklerin tamamı kısa çizgi (-) ile ayrılmıştır.
3. Birleşik kelimeler kısa çizgi (-) ile ayrılmıştır.
4. Uzun ünlüler üzerine (-) işareti konularak belirtilmiştir.

GİRİŞ

Edebiyat toplumun aynasıdır, bu nedenle bir devrin edebiyatı, ilgili devrin tarihinden, fikir hareketlerinden ve sosyolojik olaylarından bağımsız düşünülemez.

19. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu, başta Rusya olmak üzere Batılı devletlerin tehdidi altındadır. 18. yüzyılda başlayan siyasî durumdaki gerileme bir türlü durdurulamamakta; devleti yönetenler, kötü durumdan kurtulabilmek için öncelikle Batı tekniğinden yararlanılması gerektiğine inanmaktadırlar. Diğer taraftan Fransız ihtilalinden sonra, İmparatorluğun geniş sınırları içindeki farklı gruplar arasında milliyetçilik akımlarının güçlenmesiyle bazı toplulukların İmparatorluktan kopması, Mısır'da olduğu gibi bazı valilerin merkezi idareye karşı isyan etmeleri, içerideki bunalımların önemli bir bölümünü oluşturuyordu.

Yeniçeri teşkilatı ve medrese, İmparatorluğun gelişmesine engel olmaktaydı. İstedikleri zaman ayaklanan Yeniçeriler, devlet büyüklerinin azlini -hatta başını- isteyecek kadar disiplinsiz hale gelmişlerdi. Medrese ise kendini yenileyemediği gibi, yapılan yeniliklere de karşı çıkacak kadar bozulmuştu.

İmparatorluğun ekonomik durumu da iyi değildi; kapitülasyonlar ekonomiyi çökertmiş, yerli ürünler yabancı ürünlerle rekabet edemez hale gelmişti. Maliye nereden ve nasıl borç bulabileceğini düşünür durumda idi.

Bütün bu olumsuzluklar karşısında başta padişahlar olmak üzere Osmanlı devlet adamları ve aydınları bir dizi ıslahat hareketinin yapılması gerektiğini düşünüyorlardı: 18. yüzyıldan beri çekilen sıkıntıları gidermeye yönelik ilk ıslahat hareketi II. Mahmud döneminde 1826 yılında yeniçeriliğin kaldırılması (Vak'a-i Hayriyye) olmuştur. Medresenin direnmesine rağmen, yeni okullar açılmıştır: III.Selim zamanında 1773'de kurulan Mühendis-hâne-i Bahrî-i Hümayun genişletilmiş ve Mühendis-hâne-i Berrî-i Hümayun açılmıştı. II. Mahmud zamanında Mekteb-i Tıbbiyye ve Mekteb-i Harbiyye açıldı. Bazı ilkokullar geliştirilerek orta öğretim kurumu haline getirildi. Eğitim ve öğretim işlerini yürütmek üzere Maârif-i Umûmiyye Nezâreti kuruldu. Yüksek öğretimde okutulacak kitapları tercüme ve telif yoluyla ortaya koymak üzere 1850 yılında Encümen-i Dâniş kuruldu.

Gerçekleştirilen yeniliklerle başlayan arayışlar ve değişim, doğal olarak yavaş olmuş, değişimin edebiyata olan yansımaları ise tarihi ve sosyal olaylardan daha da geç görülmüştür. Edebiyat da yeni arayışlar içerisine girmiştir.

Hâlet Bey de işte böyle bir ortamda, imparatorluğun değişik yerlerinde devlet memurluklarında bulunmuş bir bürokrat olarak göze çarpar. Kültür, basın-yayın, edebiyat, tiyatro, tarih gibi değişik alanlara ilgisi olan bu şahıs, sözü edilen konulara aktif olarak katılmış ve eserler vermiştir. Devrin kurumlarından mektubî kalemleri, önceki yüzyıllardan farklı olarak sosyal, siyasî, kültürel ve edebî faaliyetlerin yoğun olarak gerçekleştirildiği yerlerdendir. Hâlet Bey de bulunduğu yerlerde kültürel ve edebî faaliyetlerini sürdürmeye devam etmiştir. Edebiyat ve özellikle şiir alanında başarılı çalışmalarda bulunmuştur.

Hâlet Bey'in hayatını eserlerden yola çıkarak dikkatlere sunmakla birlikte, araştırmamızın asıl konusu şahsın şiir divanının tenkitli metnini oluşturmaktır. Kaynaklar ve tez çalışmamda izlediğim yöntemlere ön söz kısmında ayrıntılı olarak değindim.

Yapılan bu çalışmayla, Hâlet Bey'in daha önce eski ya da yeni harflerle yayınlanmamış şiir divanı edebiyat ve kültür alanına kazandırılmış olacaktır. Encümen-i Şuara içerisinde yer alan bu şairin hayatı ve şiirleri, bize adı geçen topluluk üyeleri arasındaki edebî ve sosyal ilişkiler ağına ilişkin bazı bilgiler de verecektir.

Tabîi olarak çalışmamızın sınırlılıkları da vardır. Tez konusundan anlaşılacağı üzere edebî yönden asıl amaç, şahsın şiirlerini ve şairlik kudretini ortaya çıkarmaya çalışmaktır. Klâsik Türk Edebiyatı alanında şiir kaleme alan bu şairin şiirlerinden yola çıkarak, Klâsik Türk şiirinin on dokuzuncu yüzyıldaki görüntüsüne ışık tutmak hedefler arasındadır. Ancak Hâlet Bey'in gazete ve dergilerde edebiyata ilişkin denemeleri de vardır. Söz konusu yayınlar detaylı bir şekilde incelendikten sonra dönem edebiyatçısı olarak Hâlet Bey'in yeri daha da netleşir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. HÂLET BEY

1.1. Hayatı

19. yüzyıl şairlerinden Hâlet Bey, 1253/1837-38 yılında¹ İstanbul, Üsküdar'da doğmuştur. (İnal, 1988:512) Asıl adıyla İbrahim Hâlet Bey, döneminin tanınmış yazar ve şairi olup Maliye nazırı Mehmed Halid Efendi'nin oğludur. Eski sadrazamlardan Mahmud Nedim Paşa'nın yardımıyla Hariciye Nezareti Mektubî Kalemi'ne memur olmuş, bir taraftan ünlü mesnevihan Hoca Hüsameddin Efendi'den Arapça, Farsça okumuş, Ayasofya Cami'sinde devrin ileri gelen âlimlerinden ders almıştır.

Tuz Cemiyeti baş kitabetine atanan Hâlet Bey; (İnal, 1988:512) çok genç yaşta *Cerîde-i Havâdis* gazetesinde yazarlığa başlamış, bu gazetede uzun zaman çeşitli yazılar, edebiyata dair makaleler yazmıştır. Ayrıca *Napolyon Tarihi*'ni gözden geçirip düzelterek tefrika etmiştir. (Şemseddin Sâmî, 1891:1916)

Bazı küçük memuriyetlerde bulunan Hâlet Bey'in memurluk hayatı şöyle devam eder:

Leskofçalı Gâlib, babası İsmail Paşa Hakkari-Van valiliğine getirildiğinde, onun isteği üzerine yanına gider ve divan katipliği yapar, bir müddet sonra tekrar İstanbul'a döner ve Sadâret Mektûbî Kalemi'ndeki eski işine başlar. Namık Kemal ile Hâlet'i orada tanır. (Özgül, 1987b:2) Leskofçalı Gâlib ile Hâlet Bey'in dostluğu iyice ilerler ve Leskofçalı Gâlib tayin edildiği yerlere Hâlet Bey ve Namık Kemal'i de alır.

Leskofçalı Gâlib, 1276/1859 yılının Temmuz veya Ağustos (Özgül, 1987b:2-3) ayında Rûsumat (gümrük) Emaneti başkatipliğine getirilmiştir ve söz konusu kurumda çalışmak üzere seçtiği yetenekli kişiler arasında Hâlet Bey de yer almaktadır. Namık Kemal burada Galib Bey'in muavini olurken, Hâlet, Gümrük Heyeti yazı işlerinde memur olarak görevlendirilir. Leskofçalı Gâlib başarılı çalışmalarından dolayı 1278/1861-62'de Trablusgarp Eyaleti Gümrük Emaneti'ne tayin olunursa da Mahmut Nedim Paşa ile anlaşamadığı için bir buçuk yıl sonra istifa ederek İstanbul'a döner. (Özgül, 1987b:3)

1281/1864-65 yılında Samsun Rûsumat Kâtipliği'ne tayin edilen Hâlet Bey, Samsun'a giderken vapurda şu beyti söylemiştir: (İnal, 1988:513)

¹ Şemseddin Sâmî *Kâmûsü'l-Alâm* adlı eserinde, Hâlet Bey'in doğum tarihini 1255 olarak vermiştir. Bu tarih miladî 1839/40 yılına denk gelir ki incelenen diğer kaynaklarda (Mehmed Tevfik, 1290; Mehmed Süreyya, 1311; Türk Ans.,1977; İnal, 1988; Tuman, 2001) şairin doğum tarihi 1837 olarak verilmiştir.

Ben hayâtum düşmeni bir rind-i fûrkat-dîdeyüm
Ey felek sem şun baña Şamsûna gitmekden ise
(B-25)

Daha sonra Halep valisi Cevdet Paşa'nın maiyetine giren Leskofçalı Gâlib ile Hâlet Bey'in yolları ilginç bir şekilde ayrılacaktır. Tuna Vilayeti örnek alınarak kurulan Halep vilayetine vali olarak atanan Ahmet Cevdet Paşa, mektupçuluk ve muhasebecilik memuriyetleri için Tuna Vilayeti'nin tecrübeli elemanlarından ikisinin gönderilmesini Babîâli'den ister, sonuç olarak Leskofçalı Gâlib Bey uygun bulunur. İstanbul'a çağrılan Leskofçalı Gâlib, rütbe-i sani ile Halep Vilayeti Mektubculuğu'na getirilir ve mektupçu yardımcılığına Hâlet Bey'in tayinini sağlar. (Özgül, 1987b:3)

Mektupçuluğa tayin edilen Leskofçalı Galip Bey'in isteği ile rütbe-i saniye ile Halep mektupçu yardımcılığına getirilen Hâlet, 1283/1866 Eylülünde² mektupçuluğa yükseltilmiştir. Bazı kaynaklar Hâlet Bey'in bu makamı elde etmek uğruna çeşitli entrikalar bile yaptığını kaydeder. İbnülemin, Hâlet Bey'in mektupçu olabilme hırsına dair, Veys Paşazade Zeynelabidin Reşid Bey'den şunları aktarır:

“ Hâlet Bey, muavinliğe tayini gününden itibaren mektubculuğu kurar. Her ne yapılmak lâzım gelirse yapub Cevdet Paşa ile Galib'in arasını bozar, yerine geçer.” (İnal, 1988:513) Halep'e gittiğinden beş altı ay sonra istifa eden Galib, İstanbul'a geri dönerken yerini Hâlet'e bırakır. (Özgül, 1987b:3)

Leskofçalı Gâlib ile Hâlet Bey'in Sadaret Mektubî Kalemi'nde tanışmasından itibaren Leskofçalı Gâlib'in Hâlet'i Rûsumat Emaneti'nde yazı işlerine memur ettirmesi ve Halep mektupçuluğu sırasında da ona referans olması ile muavinliğe gelmesine sebep olması gibi, iki şairin samimiyet derecesini gösteren durumlar göz önüne alındığında, Hâlet'in entrika çevirmesi makam hırsının boyutlarını ve şairin beşerî zaafını göstermektedir. Bu durum bize, tıpkı Bakî'nin şeyhülislam olma hırsı

² *Türk Ansiklopedisi*'nde şairin mektupçuluğa yükselme tarihi 1867 olarak gösterilmiştir. Halbuki *SATŞ*'nde bu tarih, 1283 Cumâde'l-ülâ olarak kaydedilmiştir ki 1866 Eylülünün karşılığıdır. Ayrıca, Özgül, *Leskofçalı Galib* adlı eserinde, Hâlet'in 18 Cumâde'l-ülâ 1283/28 Eylül 1866 tarihinde mektupçu olduğunu tespit etmiştir.

yüzünden kendisine yardımları dokunmuş olan arkadaşı Hoca Sadeddin Efendi'ye entrika çevirmesi ve onun darılmasına neden olmasını (Küçük, 2002:11) hatırlatıyor.

Hâlet Bey, mektupçuluk görevinde iken resmî *Furât* gazetesi ile özel bir gazete olan *Gadîrû'l-Furâf*'ı çıkarmıştır. (Şemseddin Sâmî, 1891:1916) Ayrıca *Fihrist-i Vilâyet-i Haleb* adlı istatistikî bilgiler veren bir salname hazırlamıştır. Bu eser çok beğenildiği için devlet tarafından bütün vilayetlere birer tane gönderilerek, aynı tarzda salname hazırlanması istenmiştir. (İnal, 1988:513) Cevdet Paşa'nın aracılığıyla 1285/1869'da rütbe-i ûlâ sınıf-ı sânisî ve üyelik ile Divan-ı Ahkâm-ı Adliye başkatipliğine tayin edilmiştir. (Mehmed Süreyya, 1311:101-102; İnal, 1988:512) Aynı bilgiyi Ahmet Cevdet Paşa, 1283 vekayi-i senesi içinde verir. (Cevdet Paşa, 1986:227) Bu dönemde yeni teşekkül eden (Şemseddin Sâmî, 1891:1916) Adliye Teşkilatı ile ilgili çalışmalarda bulunan Hâlet Bey, rütbe-i ûlâ sınıf-ı evvel ile mükâfatlandırılmıştı. (İnal, 1988:513) Bu görevden azledildikten sonra bir müddet herhangi bir görevde bulunmayan şair, bir süre sonra Şevval 1283/Aralık 1871'de (İnal, 1988:513) Bağdat mektupçuluğuna tayin edildiyse de görevi kabul etmemiş, (Türk Ans., 1970:345) bunun üzerine 1293/1876 yılının Şubat ayında Maarif Nezareti mektupçusu olmuştur. Bu görevi sürdürürken, Rebiülahir 1295/Nisan 1878'de İstanbul'da vefat eden Hâlet Bey, Eyüp'te Hazret-i Hâlid Türbesi civarına gömülmüştür. (Mehmed Tahir, 1972:155)

Vefatından iki gün sonra 11 Rebiülahir 1295 tarihli *Vakit* gazetesi Hâlet Bey için şunları yazar: (İnal, 1988:513)

“Maarif mektupçısı Hâlet Bey efendi, biraz hasta yatdıktan sonra Cuma günü irtihalı darı beka eylemişlerdi... Asrımızın en büyük erbabı kariha ve en latif üdebasından olub matbuat aleminde filen sebkat eden hidematı cümlemiz için bir yadıgârı ebedî olmuştur.”

Hâlet Bey'i dönem aydınının bulunduğu yerlerde görmek mümkündür. Meyhaneler şairlerin buluştukları yerlendendi. Hâlet de sözü edilen mekânların müdavimlerindendi. Şairimizin içkiye olan düşkünlüğünün boyutunu, Encümen-i Şuara müdavimleriyle de ilgili olan şu satırlar açıkça gösterir:

“Galib, Kemâl, Hâlet, Celâl hep genç ve verimli olabilecekleri yaşlarda içki yüzünden ölürken, Deli Hikmet, Hakkı ve Nevres ise, bu

ibtilânın sonucu olarak sık sık akıl ve sinir hastalıklarına yakalanır, nüksedişine katlanır, senelerce süren hâfıza kaybı sebebiyle mesleklerinden olurlar. Bütün bunlara rağmen, onlar için meyhanenin havasını Arif Hikmet'in evine taşımak demek, şiir için gerekli çevre ve şartları yerine getirmek manasındadır." (Özgül, 1987a: 16)

1.2. Eserleri

Devrinde oldukça tanınmış olan (Türk Ans., 1970:345) Hâlet Bey, şiir, edebiyat, tarih, biyografi ve tiyatro gibi çeşitli alanlarda eserler vermiş, çeşitli gazetelerde makaleler yazmıştır.

1.2.1. Şiir

Divan-ı Hâlet Bey. Şiirlerini *Hâletü's-Şebâb* adıyla da bilinen bu eserde toplamıştır. Yazma halindeki Divan yayınlanmamıştır. (Şemseddin Sâmî, 1891:1916) İbnülemin, *Kâfile-i Şuarâ* dan naklen, eserin, şairin el yazısıyla kaleme alındığını belirtir. (İnal, 1988:513)

Elde bulunan iki yazma nüsha göz önünde bulundurularak *Divan*'da Sultan Abdülaziz ve sadrazamlar hakkında 5 kaside, 4'ü Sultan Abdülaziz'in cülûsuna dair 32 tarih, 182 gazel, 16 kıta, 23 matla, 29 müfred, 7 mısra yer almaktadır.

Divan'ın bilinen yazma nüshaları şunlardır:

1. Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Manzum Eserler, 95
2. Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Manzum Eserler, 96

1.2.2. Makale

Gazetecilik yönüyle de tanınan Hâlet Bey, Halep'teki görevi sırasında *Furât* ve *Gadîrû'l-Furât* adlı gazetelerini çıkarmıştır.

Âsâr-ı Tarumar. Cerîde-i Havâdis, Furât ve *Gadîrû'l-Furât* gazeteleriyle *Dolap* adlı dergide yayınlamış olduğu yazılarından seçtiklerini bu eserde toplamıştır.

Dolap adlı dergide, yazarın edebiyata dair makalelerini ve bazı çalışmalarını görürüz. (Türk Ans., 1970:345)

1.2.3. Tarih

Âl-i Osman: Osmanlı Devletinin başlangıcından itibaren, her padişahın saltanat döneminin iç ve dış durumları ile ilgili dönemlerin âlim ve ediplerini konu edinen bir eserdir. Eserde her padişaha bir cüz ayrılmış, her cüz de gerektiği kadar birkaç bölüme ayrılmıştır. Her cüz sonunda ilgili dönemin eleştirisi de yapılmaktadır. Sanatçı bu eserin ancak, ilk cildini tamamlayabilmiştir.

Sırrü'l-Esrâr ile *Seyrü'l-Akmâr* adlı çalışmalar, özetle Osmanlı padişahlarını ve dönemlerinde meydana gelen tarihî olayları konu edinen matbu eserlerdir. (İnal, 1988:514)

Napolyon Tarihi: Yazarın *Cerîde-i Havâdis*'te düzeltmelerle tefrika ettiği söz konusu eser, daha sonra kitap halinde de yayınlanmıştır. (İnal, 1988:512-513)

1.2.4. Eğitim

Mebde-i Kitâbet: Ders kitabı olarak hazırlanmış bu eser bir kompozisyon kitabıdır. (Banarlı, 1971:975) Kitabın her bölümü bir Osmanlı padişahının kısa biyografisi ile başlar. (Şemseddin Sâmî, 1891:1916)

Enmûzec: Belagat ilmine ilişkin bir risaledir. Okul öğrencileri için hazırladığı bu iki eser matbudur. (İnal, 1988:514)

Yine bu alanda zikredebileceğimiz, güzel yazı örneklerinden oluşan *Sefînetü'l-İnşâ* adlı eser ise yayınlanmamıştır.

1.2.5. Biyografi

Terceme-i Hal-i Hoca Hüsameddin Efendi, *Terceme-i Hal-i Molla Lutfullah Efendi* ve *Terceme-i Hal-i Fuad Paşa*. Hâlet Bey, söz konusu bu üç biyografik eseri mizahî bir üslupla (Şemseddin Sâmî, 1891:1916) kaleme almıştır.

On iki İmam Ahvaline Dâir Risale de yazarın bir başka biyografik çalışmasıdır.

1.2.6. Tiyatro

Gedik Paşa Tiyatrosu'nun edebî heyetinde yer alan Hâlet Bey, aynı zamanda birkaç oyun da yazmıştır. Ancak sözü edilen eserler yayınlanmamıştır. (İnal, 1988:514)

1.2.7. Diğer

Fihrist-i Vilâyet-i Haleb. Yazarın Halep mektupçuluğu sırasında hazırladığı Halep ile ilgili istatistikî bilgiler veren bu çalışma, büyük taktirle karşılanan bir salnamedir. Anılan eserden, devlet tarafından bütün illere birer tane gönderilmiş, her il için söz konusu çalışmayı örnek almak suretiyle bir salname hazırlanması emredilmiştir. (Şemseddin Sâmî, 1891:1916)

Şairin oğlu Hamid Bey'in elinde bulunan eserleri Fatih'teki Millet Kütüphanesine vermiştir. (Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, 1981:41) İbnülemin ise, dava vekillerinden Hamid Bey'in, babası Hâlet Bey'in eserlerini Fatih'teki Millet Kütüphanesine konmak üzere Emirî Efendi'ye verdiğini, ancak kendisinin kütüphane müdürüyle her tarafı aradıkları halde bu eserlere ulaşamadıklarını kaydeder. (İnal, 1988:514)

Millî Kütüphane tarafından elektronik ortamda kullanmak üzere hazırlatılan³ *Eski Harfli Basma Eserler Bibliyografyası*'nda Hâlet Bey'in bazı eserleri de yer almaktadır⁴:

Hâlet, (1290/1873), *Tercüme-i Hâl-i Mevlânâ Lütfullah*, Bakırcı Başı Mehmed Efendizâde Süleyman Efendi'nin Matbaası, İstanbul, s.22, MİL-ÖZEGE:20605.

_____, (bty.), *Enmüzeç*, s.15, ÖZEGE:4970-TBTK:12149.

İbrahim Hâlet, (1295/1875), *Mebde-i Kitabet*, Halil Efendi Matbaası, İstanbul, s.35, ÖZEGE:12421, Taşbaskı.

_____, (1297/1880), *Mebde-i Kitabet, Bilûmum Mekâtib-i İdadiyye-i Askeriyye ile Mülkiye İdadilerinde Tedrisi Kararlaştırılmıştır*, İstanbul, s.32, ÖZEGE:12421, Taşbaskı, Numarasız.

_____, (1300/1883), *Mebde-i Kitabet, 1. Ders*, İstanbul, s.32 ÖZEGE:12421, Taşbaskı, Numarasız.

_____, (1303/1886), *Mebde-i Kitabet*, İstanbul, s.32, ÖZEGE:12421, Taşbaskı.

³ Elektronik ortamdaki söz konusu çalışma hazırlanırken, daha önce yayımlanmış önemli bibliyografya eserleri taranmış; Millî Kütüphane, Beyazıt Devlet Kütüphanesi ve Millet Kütüphanesi gibi büyük kütüphaneler başta olmak üzere geniş arşiv taraması yapılmıştır. (*Eski Harfli Basma Eserler Bibliyografyası*, 2001)

⁴ Eser künyeleri verilirken çalışmamızdaki usûlden farklı olarak Millî Kütüphane sistemindeki diğer bilgileri de aynen aktarmaya çalıştık. İlgili sistemde tarihler hicrî ve miladî şekilleriyle verilmiştir. s. ile sayfa sayısı kastedilmiştir. Sayfa sayısından sonra katalog ismi, numarası ve baskı türü belirtilir. Katalog Kısaltmaları: MİL: Millî Kütüphane Muvakkat Kataloğu; ÖZEGE: M.Seyfettin Özege, Eski Harfli Basılmış Türkçe Eserler Kataloğu, I-V, İstanbul, 1971-79; TBTK: Türkiye Basmaları Toplu Kataloğu (Arap Harfli Türkçe Eserler) 1729-1928, I-V (A-II), Kültür Bakanlığı Millî Kütüphane Başkanlığı, Ankara, 1990-1998.

_____, (1307/1890), *Mebde-i Kitabet, Bilûmum Mekâtib-i İdadiyye-i Askeriyye ile Mülkiye İdadilerinde Tedrisi Kabul Edilmiştir*, İstanbul, s.32, ÖZEĞE:12421, Taşbaskı.

Görüldüğü gibi yazarın biyografik eseri hariç diğerleri eğitimle ilgilidir. *Tercüme-i Hâl-i Mevlânâ Lütfullah* ile 1295 yılında yayınlanan *Mebde-i Kitabet* yazar hayatta iken yayınlanmıştır.

Mebde-i Kitabet ilgili dönemin bilinen eğitim kitabıdır. 1875'ten başlayarak 1890 yılına kadar değişik aralıklarla beş baskı yapan bu eserin okullarda okutulduğunu anlıyoruz. *Mebde-i Kitabet*'in 1297/1880 ve 1307/1890 yıllarındaki iki baskısının da başlığına Askerî ve Mülkî idadilerde okutulmasının kararlaştırılmasına ilişkin bir ibare var. Eserin bu tür okullarda okutulmasından ve baskı sayısından dönemin ilgililerince de beğenildiğini kanıtlıyor. Eserlerin sayfa sayısına dikkat edilirse, küçük birer risale oldukları anlaşılır.

1.3. Kişiliği

1.3.1. Fikrî yönü

19. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu bir taraftan iç ve dış olaylarla meşgul olurken diğer taraftan da sosyal değişimlerle muhatap olmaktadır. Dönem aydınının sayılan olaylardan etkilenmemesi mümkün değildir; hatta, aydınlar sosyal değişimin gidişatında etkin rol oynamaktadır.

Encümen-i Şuara mensuplarının hemen hepsi resmî devlet görevlisidir. Üst düzey memurluklara staj yeri sayılan mektubî kalemlerinin çalışanları da dönemin sosyal ve siyasî olaylarını tartışmaktaydı.

Hâlet Bey'in, memuriyet hayatında birlikte çalıştıkları Leskofçalı Gâlib Bey ile encümen içerisinde de özel bir samimiyetleri vardı. Leskofçalı Gâlib, sosyal ve siyasî düşüncelerini şiirine sızdırır. Leskofçalı Gâlib'in, Namık Kemal, Arif Hikmet ve Hâlet gibi ediplerin siyasî kimliklerini bulmalarına yardım ettiği görülmektedir. (Özgül, 1987b:15)

Hâlet Bey de mektubî kalemine girdiğinden beri Leskofçalı Gâlib ve Namık Kemal'in dostluğu devam etmektedir. Adı geçen şairlerde monarşiye karşı bir eğilim söz konusudur. Şairimizin dostluklarından ve faaliyetlerinden yola çıkarak, Batılı dünya görüşüne sempati duyduğunu söyleyebiliriz.

Çok aktif bir aydın memur portresi ile karşımıza çıkan Hâlet Bey, muharrir yönüyle de tanınır. Sosyal olaylardan haberdar olması gereken bir gazetecinin ana amaçlarından biri de halkı bilinçlendirmektir. Hâlet Bey'in *Ceride-i Havâdis*'teki gazetecilik hayatının ardından Halep'te *Furât ve Gadîrû'l-Furât* adlı gazeteleri çıkarması da sosyal ve siyasî olaylara olan ilgisinin somut delillerindedir.

Gönül ehli, şair ve münşî olarak tanınan (Mehmed Süreyya, 1311:102-103) Hâlet Bey'in hayat hikâyesinden dinî bilgilere vâkıf olduğu anlaşılıyor. Şairin, Hüsameddin Efendi ve devrin önemli âlimlerinden dersler aldığı daha önce ifade edilmişti.

Dönem şairlerinin hemen hepsinin eserlerinde az ya da çok tasavvufî eğilim gözlenir. Encümen-i Şuara müdavimlerinin hemen hepsi bir tarikatla bağlantılıdır. Bazı kaynaklarda, Hâlet Bey'in, Abdülkadir-i Geylanî soyundan geldiği (İnal, 1988:512; Tuman, 2001:180) belirtilir. Bu nispet konusuna şairin bir beyti de ışık tutacaktır:

Var iken hâzret-i Geylânîye Hâlet nisbet

Nisbet-i pâk-i şeref eylese da' vâna şeref

(G-120/5)

Şair, Mevlevîliğe ve Bektaşîliği de sevmektedir. Bu ilgiye, divanda da rastlıyoruz. Bu konularla ilgili beyit örnekleri şairin edebî üslûbu bölümünde verilecektir.

1.3.2. Kültürel yönü

19. yüzyıl münevverlerini bir araya getiren ortamlar bir kahvehane yahut meyhanedir. Ayrıca, eğitim misyonu da bulunan devrin resmî müesseseleri, aydınları çatısı altında toplamaktadır. İşte bu mekânları dolduran, sanatçılık yönü de olan kişiler, aynı zamanda devrin sosyal, siyasî olaylarını takip ve tahlil ederek, çözüm önerileri de getirmekteydi. Hâlet Bey de, dönem aydınlarıyla görüşmekte, kültürel ortamlara aktif olarak katılmaktadır.

Encümen-i Şuara üyeleri, Hersekli Arif Hikmet Bey'in Laleli, Çukurçeşme'deki evinde her salı toplanıyorlardı. Hâlet Bey, bu toplantılara katılmaktadır. Dönem aydınını bir araya getiren, kitap ve süreli yayınları bulundurmasıyla bir kültür merkezi niteliği kazanan, ilmî, fikrî ve ictimai bir klüp mahiyetindeki kahvehanelerden, Sarafim Kırathanesi'nin müdavimleri arasında Hâlet Bey'i de görürüz. (Ünver, 1979:485).

19. yüzyıl aydını çeşitli mütalâalar için bir araya gelmektedir. Hâlet Bey de, Encümen üyeleriyle bir araya gelip şiir söylemekle birlikte, dönem aydınının bulunduğu

diğer ortamlarda da yer alır. Dönemin kültür merkezlerinden biri olan Sarafim Kırâathanesi, 1283/1866 yılında adeta siyasî ve içtimaî bir klüp haline gelerek, en parlak dönemini yaşar. Medeniyetle ve toplumla ilgili yeni ve duyulmamış meseleler, bilgilenmek amacıyla kırâathanede hazır bulunanlarla konuşularak, tartışılıyordu. (Ünver, 1979:485) İşte o dönemdeki ramazan gecelerinden birinde Vidinli Tefvik Paşa, Amerika'da kurulan bir cemiyetten söz açar. Cemiyet üyeleri, insanların yaşamını sürdürmek için türlü sıkıntılara düştüğünü, bu uğurda hayvanların bile öldürüldüğünü öne sürerek insanlığın yok edilmesi gerektiğini amaç edinmişlerdir. Vidinli, meseleyi anlattıktan sonra, ilgi duyanların ertesi akşam okunmak üzere, meselenin boş bir iddia olduğunu ispatlayan bir makale hazırlamasını ister. Ünver'in, Ebüzziya Tefvik Bey'den alıntı yaptığı, dönemin Türk aydınının sosyal olayları uluslar arası boyutta takip ettiğini gösteren orijinal metin şöyledir:

“Amerika'da bir Cemiyet zuhur etmiş, âzası ırk-ı beşeri kaldırmak taraftarlarından mürekkep imiş. Buna da insanların maişet namına bin türlü metaibe giristar olmalarını ve hayvanat kadar herşeyi ızrar ve ifsad etmelerini esbâb-ı mûcibeden olarak ityan eyliyorlarmış. İçlerinde imâl-i fikr ü mütalâaya muktedir olanlar bu müddeanın butlanını reddetmek üzere bir makale yazsın, yarın akşam okuyalım.”

Kemal, Ayetullah ve Hâlet Bey bu teklifi kabul ederler. Ertesi akşamki toplantıda bu üç şahıs da makalelerini okurlar. Ancak, Kemal'in makalesi beğenilir ve *Tasvîr-i Elkâr* da yayınlanması uygun görülür. (Ünver, 1979:485)

1.3.3. Yayıncılık (gazete, dergi) yönü

Gazetecilik yönüyle de dikkat çeken Hâlet Bey'in, genç yaşından itibaren *Cerîde-i Havâdis*'te edebî yazılar yazması, Halep'teki mektupçuluğu sırasında yayıncılık birikimiyle *Furât* ve *Gadîrî'l-Furât* adlı gazeteleri çıkarması, *Dolap* adlı dergiyi çıkarması yayıncılık alanındaki başarısını gösterir.

Yazarın kültürel yönünü vermeye çalıştığımız bölümde ifade edildiği gibi, dönem aydınını buluşturan Sarafim Kırâathanesinde yapılan bir konuşma üzerine, Hâlet,

Ayetullah ile Kemal birer makale hazırlamış; Kemal'in makalesi beğenilerek *Tasvir-i Efkar* da yayınlanmasına karar verilmişti. Bu mesele, Hâlet Bey'in sosyal konulara duyarlı bir aydın olarak makaleler kaleme aldığını da gösterir.

1.3.4. Tarihçilik yönü

Tarihe ve tarih yazıcılığına da meraklı olan Hâlet Bey, Osmanlı tarihi yazacak kadar ilgili alana vâkıftır. Yukarıda da ifade edildiği gibi *Napolyon Tarihi*'ni tashih ederek tefrika etmiştir. Sadece birinci cildini tamamlayabildiği eseri *Âl-i Osman*, kronolojik olarak padişahların dönemlerini ve ilgili dönemin iç ve dış olaylarını aktarmaktadır; âlim, edib ve sanatçılara yer verilmesiyle eser, biyografik özellik kazanmıştır. Buradan yola çıkarak, Hâlet'in edebiyat tarihi bilgisine de sahip olduğu söylenebilir. Yazar, *Âl-i Osman*'da kronolojik vaka kaydının dışına çıkmak suretiyle, her bölüm sonunda ilgili dönemin kritiğini yaparak, eserini eleştirel tarih anlayışıyla kaleme almıştır. Yazarın, klâsik tarih yazıcılığının dışına çıkarak her bölüm sonunda ilgili dönemin eleştirisini yapması ve *Sırrü'l-Esrâr*, *Seyrü'l-Akmâr* gibi Osmanlı tarihine ait eserleri kaleme alması ilgili alana olan ilgisini ve vâkıfietini ortaya koymaktadır.

İstatistikî tarzda hazırlanan *Fihrist-i Vilâyet-i Haleb* adlı eser de yazarın tarihçilik yönüne ışık tutan önemli bir göstergedir. Farklı bir tarzda hazırlanan bu salname Babiâli tarafından beğenilerek her vilayete gönderilmiş ve aynı tarzda salnameler hazırlanması istenmiştir. Belki de Osmanlının değişen yüzüne katkıda bulunmak üzere Hâlet'in bu eseri istatistikî tarzda kaleme alması, onun farklı alanlarda bir yenilik arayışı içerisinde olduğunu gösterir.

1.3.5. Tiyatroculuk yönü

1867 yılında Gedik Paşa'da kurulan Osmanlı Tiyatrosu, dönemin devlet adamları ve edebiyatçılar tarafından ilgiyle karşılanmış, bu yakın ilgiden dolayı tiyatro hızla gelişmiş ve zengin bir repertuvarla uzun süre devam etmiştir. Bu tiyatronun yönetim ve oyuncularının dışında Türk tiyatrosunda ilk defa olarak, oynanacak piyesleri seçmek üzere bir edebiyatçılar heyeti oluşturulmuştur. Maarif Nezareti Mektubcusu Hâlet Bey'in de aralarında bulunduğu bu heyetin diğer üyeleri Nâfia Nâzırı Râşid Paşa, Âli Bey, Namık Kemal, Nuri Bey'dir. (Akyüz, 1995:56) Tanzimat dönemi tiyatrosunun en verimli dönemi olarak değerlendirilen 1870-1880 yılları arasında faaliyet gösteren ilk ciddi Türk sahnesi olan Osmanlı Tiyatrosu, çalışmalarına dikkat ve çaba ile devam ettiği

gibi, Türk yazarlarının piyes yazma hevesleri de günden güne artmıştır. Bu genç yazarlar arasında Namık Kemal, Âli Bey, Nuri Bey ve Hâlet Bey'e de rastlarız. (Akyüz, 1995:60) Gedik Paşa Osmanlı Tiyatrosu'nda Namık Kemal'in *Vatan* piyesi oynandığı sırada aynı sahneye Mustafa Nuri Bey, Hâlet Bey ve Âli Bey de eser yetiştirmeye çalışıyordu. (Banarlı, 1971:1004-1005) Ancak, Hâlet Bey'in oyunları basılmamıştır.

Hâlet Bey'in tiyatronun danışma heyetinde, özellikle azınlıkların yazdığı oyun metinlerini incelemesi ve oyun provalarındaki telaffuz çalışmalarını gerçekleştirmesi gibi faaliyetlerde* bulunduğunu görüyoruz (And, 1999:69,171).

Görüldüğü gibi edebî ve sosyal alanlarda eserler veren Hâlet Bey, Batıya ait edebî bir tür olan tiyatro alanında eser yazmayı deneyecek kadar, sözü edilen alana ilgi duymaktadır.

1.3.6. Eğitimcilik yönü

Hâlet Bey'in eğitimcilik yönü yazdığı bazı kitaplardan dolayıdır. *Enmûzec* ve özellikle bir çok kez yayınlanan *Mebde-i Kitâbet* adlı eseri döneminde tanınan eserler arasındaydı. *Mebde-i Kitâbet* Askerî ve Mülkî idadilerde yıllarca okutulmuştur. Bu eserleriyle Hâlet Bey'in, Türk eğitim tarihinde ismi hatırlanması gereken önemli bir yazarımız olduğu ortaya çıkıyor.

1.3.7. Edebî üslûbu

19.yüzyılın klâsik şiir alanında en önemli hamle kabul edilen Encümen-i Şuara, 17. yüzyılın parlak ve güçlü şairlerini örnek almakla beraber, Batı tesirinde gelişen edebî eğilimleri de gözeterek klâsik şiiri devam ettirmek amacındaydı. 19. yüzyıl edebiyatı ile ilgili bölümde söz konusu topluluğun misyonu ana hatlarıyla aktarılmıştı. Edebiyat, tarih, tiyatro, biyografi ve eğitim gibi birçok alanda eser veren sanatçı Hâlet Bey de Encümen-i Şuara'nın tanınmış şairlerindedir. Encümen'in başkanı kabul edilen Leskofçalı Gâlib, üyelere Nailî, Fehim gibi 17. yüzyılın güçlü şairlerini örnek almalarını tavsiye ediyordu. Hâlet Bey'in de söz konusu şairlerden etkilendiğini düşünmek pek de yanlış olmaz.

* Osmanlı Tiyatrosu edebî danışma kurulunun faaliyetlerinin ayrıntısı için bkz. And, Metin, *Osmanlı Tiyatrosu*, Dost Kitabevi Yay., Ankara 1999.

Hâlet Bey'in *Divan*'ındaki bazı manzumeler incelendiğinde, şairin klâsik şiirin şekil ve muhteva özelliklerini gerektiği gibi özümsemişi anlaşılmaktadır. Banarlı da, şairin klâsik tarzda söylediği şiirlerinde, özellikle gazellerinde kuvvetli bir teknik ve çekici bir güzellik olduğunu ifade eder. (Banarlı, 1971:975)

Genellikle Klâsik Türk şiiri vadisinde şiirler kaleme alan Hâlet Bey, ilgili alanın şiir tekniğini başarılı bir şekilde uygulamaktadır. *Divan*'da kullandığı nazım şekillerinin teknik özellikleri oldukça başarılıdır. *Divan* tertibi kasideler, tarihler, gazeller, kıt'alar, matla'lar, beyitler ve mısralar şeklinde ilerler.

Divanda 4 kaside yer alır. Kasideler 35, 50, 57, 61 beyit uzunluklarındadır. Şair, bu kasidelerde devlet büyüklerini mübalağalı bir şekilde över.

Tarih manzumeleri, ilgili dönemde rağbet edilen nazım şekillerinden olup, 36 tanedir. Bu manzumeler tek beyitten oluştuğu gibi beyit sayısı yirmiye yaklaşan uzun şekiller de görülür. Özellikle Sultan Abdülaziz ve diğer devlet adamları hakkında birçok tarih bulunmakla birlikte, sosyal ve kişisel konularla ilgili de tarih manzumeleriyle karşılaşırız. Bu şiirler devrin olaylarına ve şairin şahsi hayatına ilişkin birer tarihî belge niteliği de taşımaktadır.

Gazeller ise çoğunlukla âşıkane konuludur. Gazelerde ilgili nazım şeklinin özellikleri başarıyla uygulanmıştır. Şair, beyit sayıları çoğunlukla 5 ila 9 arasında değişmekle birlikte, 10-15 beyit, hatta çok seyrek de görülse 20 beyte yaklaşan gazeller yazmıştır. Hâlet Bey, doğa manzarası içinde çiçeklerin betimlendiği "çemen" redifli 21 beyitli gazelinde bu durumu şöyle dile getirir:

Hâletâ tıtdı ğazel şimdi kaşîde râhın

Ferş idüp hâme bu vâdîde ma' nâ-yı çemen

(G-157/18)

16 kıt'a, aa ba ve ab cb şeklinde kafiyelidir. Ayrıca *divanda* 23 matla', 29 beyit ve 7 mısra yer almaktadır.

Hâlet Bey, *divanında* çoğunlukla "Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün" vezni başta olmak üzere, aşağıdaki iki vezni de sıkça kullanmıştır.

Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

Çok az kullanılan vezinler ise şunlardır:

Mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

Mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fa' ülün

Fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

Mefā' ilün mefā' ilün fa' ülün

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Şair, şiirlerinde mahlas kullanmaz; mahlas yerine kendi ismi 'Hâlet'i kullanır.

Hâlet Beyin, şiirlerinin, özellikle gazellerinin büyük çoğunluğu âşıkane konuludur. Klâsik şiir tekniğini konu ve şekil yönünden rahatça kullanabilen Hâlet Bey'in bazı mısraları Fuzulî'nin aşk anlayışını hatırlatır. Âşık, sevgilinin çektiği acılardan hoşlanmaktadır. Ancak bu aşk anlayışı çoğu zaman ilahî boyut kazanır.

Dil-şehîd-i nevk-i tîr-i ğamzeyem rûz-ı kıyâm

Reng-i hûn-ı dâğ-ı dil-dâr ahsen-i zînet baña

Özge mecnûn-ı hîred-fersûd-ı deşt-i vaḥdetem

Sāye-i 'aşkuñda birdür devlet ü zillet baña

(G-1/5,6)

Şair, sevgilinin ayağının tozu olmayı en büyük makam olarak görür:

Var mıdur 'âlemde Hâlet reh-güzâr-ı yârda

Hâk-pây olmağdan özge pāye-i rif'at baña

(G-1/7)

Manzumelerde mazmunlara fazlaca yer verilmiştir.

Dökdi kıanum ḥancer-i ser-tîz-i müjgānıyla ḥayf

Āh-ı hûnı ğamzeye çeşmi 'itâb itmez mi hiç

(G-30/2)

Bezm ile ilgili mazmunların kullanımına örnek:

Bāde-i la' li hayālliyle o sāķī-beççenūñ
Her nefes vird-i zebānumdan gelür bŷy-ı şarāb
(G-15/3)

Vahdet-kesret ilişkisi gibi tasavvufî bağlamda değerlendirmeye müsait unsurlar göze çarpar. Aşağıdaki iki beyitte kesretin ifadesi olan zülfün kullanılışını görüyoruz.

Zülfüñ örter gird-i lebde haţţ-ı pür-şŷr üstine
Tel çeker gŷyā o gül-fem kıand-ı pür-mŷr üstine
(G-164/1)

Rŷy-ı zŷlfe beñzemez sŷnbŷlle gŷl ey verd-i nāz
Görse maħcŷb-ı lebŷñdür ğonca-i ħamrā seni
(G-177/4)

Vahdetin ifadesi olan ağız unsuruna da aşağıdaki örneği verebiliriz.

Dem-i la' lŷñle cihān nā'il-i feyz-i cāvīd
Feyz-i 'aşkuñla şeref-yāb-ı bekā şān-ı ħayāt
(G-21/3)

Ancak, bazen de şairin rindane ŷslupla söylediği bazı beyitlerine de rastlarız. Bu, şairin ruh halini de yansıtmaktadır:

Ĥoşça yaş sŷrmek ise uymalıdır 'aşra ğarāz
Faşla nisbetle ider ĥŷkmini icrā deryā
(G-8/11)

Añılsun kec-kŷleh der-dest sāęar ĥāne-ber-dŷş
Girībān-çāk rindī cāme ber-dŷş itdigŷm demler
(G-61/4)

Hikemî tarzı hatırlatan gazellerde insanın, toplumun istek ve beklentileri didaktik bir şekilde ifade edilmiştir.

Hevāyîlük idüp bād-ı hevā itdi gōñül Hālet
 Bütün ‘ömr-i ‘azîzi şandı hep güyā hevādandür
 (G-47/9)

Ehl-i rüşdüñ çekdigi derd-i se-rûzı seyr idüñ
 Erşed-i evlād-ı Ādemmiş meger dīvāneler
 (G-59/4)

Tasavvufî istilahtan faydalanan şairin, bazı beyitleri doğrudan tasavvufu anlatır.

Āyîne-i maqşûda gelür şüret-i vahdet
 Keşretle ide kim ki der-i pîre teşebbüs
 (G-28/12)

Doğal olarak tasavvufî telmihlere göndermeler yapar.

İrtibāt-ı kisve-i ‘aşkuñ bahāsı kıan imiş
 Gerden-i Manşûrdan oldı nümāyān riştesi
 (G-175/4)

Hālet Bey, Kur’an’da geçen konulara ve olaylara da göndermeler yapar.

Biñlerce Züleyhā-yı zamān olsa da meftün
 Bakmaz yüzine Yūsuf-ı Ken‘ān-ı melāmet
 (G-26/11)

Ey şeh-i Mısr-ı melāhat dil-şehīd-i hasretüñ
 Cilve-i çeşm-i ter-i Ya‘kūbı tábüt eylesün
 (G-154/4)

Ve’l-leyli diyüp kākülinüñ medhine girdi
 Bahşi uzadup ol günü şām eyledi vā‘ iz
 (G-117/2)

Hâletâ Lokmândan olmaz devâ-cû-yı ümîd
Mübtelâ-yı derd-i ‘aşkuñ haste-i bî-çâresi
(G-181/5)

Söz konusu telmihleri teşbihlerinde ustalıkla kullanır.

Naqd-i Kârûna da ger mâlik ise müflisdür
Gürsine-çeşm-i tehî-mağza kanâ‘ at gelmez
(G-94/6)

Ayrıca Arap ve Fars mitolojilerinden de faydalanır.

Añılsun kışsa-i Mecnûn-ı Leylâ gibi ey Hâlet
Hayâl-i zülf-i yârumla perîşân olduğım demler
(G-61/7)

Şu beyitte Fars hükümdarlarına işaret eder.

Pertev-i iqbâli reşk-i tâlî‘ -i Efrâsyâb
Tâbiş-i iclâli hayret-bağş-ı taht-ı Keykubâd
(K-2/12)

Ünlü Fars minyatörcüsü Mânî ile ilgili beyitlere örnek olarak şunu verebiliriz.

Mânî ne yapar ‘ işve-i ruhsârına yârûñ
Şeklin tütalum eyliye taşvîre teşebbüs
(G-28/6)

Klâsik Türk şiirinde sıkça karşılaştığımız devlet büyüklerine şiir söyleme geleneğine Hâlet de katılır. Şairimiz, Sultan Abdülaziz’in resmi altına şu kıtayı yazar: (Şemseddin Sâmî, 1308:1916)

Sanmayun tasvîrdür bu eylemiş lutf-ı ezel
Adl ü dâdun bir mücessem sûret-i şâhânesi
Zât-ı şevket-sâzı efkâr-ı isâbet-âveri
Rûhdur bu cism-i devletdür anun kâşânesi

Tarih manzumelerinin ilki Sultan Abdülaziz'in tahta çıkışıyla ilgilidir:

Eyleyince 'izz ile te'yîd-i taht-ı devleti
Bir şehensâh-ı mekârim-pervere Rabbü'l-'azîz

Söyledüm Hâlet leb-i ibcâl ile târîhîni
Mecdle Sulţân-ı 'âlem oldı hân 'Abdü'l-'azîz

(T-1)

Hâlet Bey'in bazı manzumeleri sosyal olaylarla ilgilidir. Şair, bu şiirlerinde topluma ilişkin bazı meselelere tenkidî bir bakış açısıyla yaklaşır:

Mey-âşâm-ı haqîkat mest-i âzâr-ı zamân olmuş
Tabaşbuş-kârı dehrûñ iktisâb-ı rif'at itmîşdür

(G-48/3)

Yine daha farklı bir yergi örneği,

Görince sâķiyi der-dest ayâĝ-ı bâde ile
Kitâb-ı dersini vâ' iz rehîn ider de içer

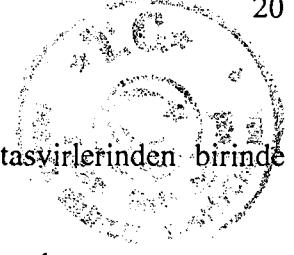
Şarâbı bulsa yemîn ü yesârı hep şaşırup
Bilmem nedür deyü şûfî yemîn ider de içer

(G-68/3,4)

Divanda mizahî şiirlere de rastlanır. Ata Efendi ile müşterek söylenen gazelden bir örnek:

Sâde eşnâfî tolandırmaĝla bitmez kârumuz
Çâresiz şarrâfa da dâm olmayınca olmuyor

(G-60/4)

Mahallî unsurlardan da faydalanan Hâlet Bey, İstanbul tasvirlerinden birinde Sütlüce'de romantik bir bahar manzarası çizer:

Yemyeşil oldu çemen ser-be-ser 'âlem pür-süd
Gidelim Sütliceye süd gibi cāna deryā
(G-8/12)

Gündüzün semt-i Fenarda bir iki çakmış o māh
Neleyüm gökğandil aḥşam olmayınca olmayor
(G-60/5)

Düşüp eşk-i dem-âlüdem ümîd-i la' l-i tâbuñla
Kızıl ırmağa döndürdi yem-i ' aşkı dü-çeşm-i ter
(G-63/2)

Şairin hayatı kısmında bahsedilen Mevlevîlik, Bektaşîlik gibi tasavvufî eğilimlerine şiirlerinde de rastlıyoruz.

Mürîd-i ḥân-ḳâh-ı şems-i Rûm olmuş semâ' ile
Semâda Mevlevî âyînini tezkîr ider ḥürşîd
(G-36/16)

Kimseye ḥâlüm için zerre kadar bār olmam
Bende-i ' âciziyüm ḥazret-i Mevlânānuñ
(G-124/6)

El-amān şāh-ı Şems-i Tebrîzî
Ġarḳ-i baḥr-i günāhdur göñlüm
(G-139/6)

178. gazel Mevlevî sikkesi tasvirine ayrılmıştır. Mevlevîyye yolunun üstünlükleri, tasavvufî bir sembol olarak düşünölen Mevlevî sikkesi ile anlatılmıştır. Şair bu gazelde dönem Mevlevîlerinde bozulmalar olduğunu da ifade eder ve ehil olmayan kişilerin de bu yolda olduklarını da belirtir.

Gülşen tecrîd-i ‘aşka ğonca-i feyyâz iken
Şimdi nâ-ehlâna zînetdür külâh-ı Mevlevî
(G-178/3)

Halet Bey, kendisinin de Mevlevîlik yolunda olduğuna dair ipuçları verir:

Şâh-ı iklîm-i ma‘ânî bendesi iksâ ider
Hâletâ tâc-ı selâmetdür külâh-ı Mevlevî
(G-178/6)

Bektaşîlik temayülü ile ilgili örnekler:

Bende-i Âl-i ‘Abâyum ‘Alevîyüm ‘Alevî
Dil-ğazîn-i ‘aşaş-ı süz-ı küdüret yanarum
(G-137/8)

Ezelden dil zihî feyz-âşinâ-yı Ehl-i Beyt olmuş
Ğamı neş’eyle tebşîr eyleyor mir’ât-i endîşem
(G-140/5)

Etkilendiği ve etkilediği şairleri beraber anmak gerekir; çünkü, sözü edilecek olan şairlerin de şiirlerinde Hâlet Bey’i ve şairliğini öven beyitlere rastlanmaktadır:

Manastırlı Nailî Efendi’den etkilenir.

Ṭutdı kalemüm Nâ’ilînüñ emrini Hâlet
Bi’l-‘acız ü kuşur eyledi tanzîre teşebbüs
(G-28/11)

Edâ-yı nazmumu raĝbet iderse tanzîre
Cenâb-ı Nâ’ilî eyler beyân içinde beyân
(G-153/5)

Namık Kemal’in şiirini beğenir.

Ḥazret-i Nâmık-ı mu‘ciz-süḥanuñ nazmında
Cilve-pîrâ-yı tecellâ ruḥ-ı tâbân-ı ḥayât

Her kinâyâtı dile rûḥ-fezâ-yı ‘irfân
Var ise nazm-ı selîsidür kân-ı ḥayât

Hâlet Bey'in şiirleri dil ve üslup bakımından da bazı özellikleriyle dikkat çeker. Arapça ve Farsça kelimeleri yoğun olarak kullanan şair Türkçenin bütün imkânlarından da istifade eder:

Şiirlerinde deyimleri de sanatlı bir şekilde kullanmıştır: Aşağıdaki beyitlerde ağzını bıçak açmamak, ağzını aramak gibi deyimlerin kullanımına rastlıyoruz.

Nâz ile eylese ol gönca-dehen 'azm-i çemen
Bıçak açmaz gülün ağzın hâsed eyler gülşen

Güle âşüftelik eyler mi diye hânde ile
Aradı bülbül-i zâr ağzını ol gönca-dehen

...

(G-151/1-2)

İkilemeler kullanır:

Çâre-nevâz-ı haste-dil ol ey tabîb-i cân
Eyler helâk 'illet-i hicrân amân amân

(G-150/2)

Çok sık olmamakla birlikte Türkçe kelimelerde imaleler yapmıştır.

Ol tegâfûl âşnâdur nice biñ dâğ açsa da
Süz-ı dilden gamze-i nâvek-figen bîgânedür

Dil-şehîd-i nîze-i hûn-rîz-i müjgânum baña
Tâ be-mağşer hûndan dîker kefen bîgânedür

(G-75/5,6)

Aliterasyonlara da rastlarız. Bu beyitte, “z” ve “s” ünsüzlerinde aliterasyon, “e” ve “a” ünlüleriyle de asonans yapılmıştır.

Zebâne-keşligi görsün zebânîler zebânumda
Şerâr[ı] süz-ı düzağ kalb-i süzânumdan öğrensün

(G-149/3)

Bu beyitte ise “z” ve “h” ünsüzleriyle aliterasyon, “ü”, “ā” ünlüleriyle de asonans meydana getirilmiştir.

Göñül bülbül gibi meftün-ı gülzâr oldı zâr oldı

Hayâl-i la‘l-i dildâr ile mey-h‘âr oldı h‘âr oldı

(G-180/1)

Hâlet Bey Divanı’nda dikkat çeken husussiyetlerden biri de “zü’l-metalî”lerin çokluğudur.

Olsa envâr-ı tecellî dîde-i ru‘yet baña

Mâni‘-i seyr-i ruḡ-ı dil-dâr olur ḡayret baña

Zaḡm-ı tîr-i ḡamzedür arāyiş-i şevket baña

Cân-fidâ-yı ‘aşḡ-ı cānân olmadur devlet baña

(G-1/1,2)

Zaḡm-ı teḡâfûlûñ beni sîr-âb-ı ḡûn ider

Medd-i şu‘â‘-ı bînişi sîz-âb-ı ḡûn ider

Çeşmüm ne dem ki ‘âlemi ḡarḡ-âb-ı ḡûn ider

Ṭûfân-ı Nûḡı cûşiş-i gird-âb-ı ḡûn ider

(G-76/1-2)

Şairin zü’l-metalî olan diğerkazelleri 19-1,2; 44-1,2; 74-1,2; 84-1,2; 90-1,2; 107-1,2; 114-1,2; 129-1,2 olarak görölmektedir.

Ayrıca redd-i mısra ile de karşılaşıyoruz:

İtmedi eyledigüm nâlelerüm kâr saña

‘Aḡlı yokdur olanuñ şûḡ-ı sitem yâr saña

(G-6/1b)

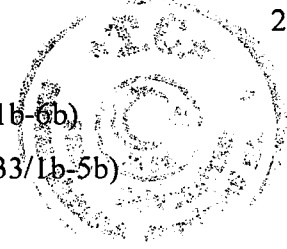
Varsa Hâlet gibi ‘âşıklıḡum oldı ger sitem

‘Aḡlı yokdur olanuñ şûḡ-ı sitem yâr saña

(G-6/6b)

ve diğerkredd-i mısra örnekleri:

Ey gam-ı hasreti dāğ-efgen-i cān-ı Cibrīl (131/1b-6b)
 Cān-ber-leb hastedür hasret-keş-i dil-dār dil (133/1b-5b)
 Müdārādür medār-ı kār-ı ‘ālem (143/1a-8b)
 Beste-lebdür tūī-i hōş-gū öter güftārına (169/1b-5b)

19. yüzyılda kaleme alınan divanda fonetik bakımdan günümüz Türkçesine yaklaşımlar görülse de bu durum umumî değildir. Örneğin müsvedde olduğu bilinen AE2 nüshasında “söyledür” kelimesi sonradan kaleme alınan AE1’de “söyledir” (G-122/7). Ancak tersi de söz konusudur. ağladur: ağladır AE2 (G-129/12a). Bu nedenle ön sözde de belirtildiği üzere metni 16. yüzyıl fonetiğine uygun olarak okumaya çalıştık ve farklılıkları aparatta gösterdik.

Hâlet Bey, Türkî-i Basit tarzını sadece bir iki beyitte denemiştir. Bu husus, arka planıyla birlikte şöyle değerlendirilmelidir:

Encümen-i Şuara üyeleri 18. yüzyılın hatalarını tekrarlamak yerine çözüm için farklı arayışlara girerler. Leskofçalı Gâlib Bey, Sebk-i Hindî ile çağdaş düşünceyi birleştirmeye çalışır. Şems, Kemal, Ziya, Faik gibi şairler hece ile şiir yazarlar. Hâlet Bey ise ‘Safî Türkçe’ şiir söyler. Köprülü’nün Türkî-i Basit’in devamı olarak nitelendirdiği ‘Safî Türkçe’ şiir (Köprülü, 1989:302) söyleyenlere 19. yüzyılda da rastlanır. Bazı kaynaklar Şinasi’nin safî şiir örneklerini, Hâlet’in aynı tarz şiiriyle birlikte değerlendirirler. Ancak adı geçen şairler safî Türkçe’de Mahremî ve Nazmî gibi başarılı değillerdir. Bu nedenle anılan eğilimin kuvvetlenemediği ve yayılmadığını görüyoruz. Hâlet’in 1290/1873’de çıkan *Dolap* mecmuasının on beşinci sayfasında da bulunan Safî Türkçe beytine (Köprülü, 1989:302) “sırf Türkçedür” başlığıyla şairin Divan’ında da rastlarız:

Düşkünüm bir şaçı kara gözi kara güzele
 Sevgisiyle baña gündüz giceden kara gelür
 (B-23)

Ayrıca “her kelimesi Türkçedür” başlığıyla verilen bir matlada da şair safî Türkçe şiiri dener:

Çaşınıñ yayını ey gözleri kara kırdum
 Kirpigün oklarına gögsümi gerdüm tırdum
 (M-21)

Benzer üsluba Leskofçalı Gâlib'in şiirlerinde rastlamak mümkündür: (Özgül, 1987:29)

Durmayıp ney gibi inler gönlüm
Hem dönüp kendini dinler gönlüm

Hâlet, Kemal, Galib gibi birkaç Encümen-i Şuara mensubunu klâsik sayılan diğer şairlerden ayıran en önemli özellik, Klâsik şiir üslûbuna sıkı sıkıya bağlı olmalarındır. Örneğin Hâlet Bey, *Dolap* adlı dergideki bazı yazılarında, mazmunsuz şiir uğruna, sevgiliye ait kaş, göz, zülf vb. unsurları resim halinde çizmek suretiyle somutlaştırmaya çalışarak durumun eleştirisini Namık Kemal'den daha önce yapmıştır. (Özgül, 1997:21-22) Arayış dönemini yaşayan şairler, tasavvufî literatüre ya da saray hayatına tekabül eden Klâsik Türk şiirinin mazmun, sembol ve teşbihlerinin içerdiği art anlamları bilmelerine rağmen, yenileşmek için -sıradan insanı ve gündelik hayatı konu edinen- o dönemin Batılı edebiyat anlayışına yöneldiklerinden manzumelerdeki benzetmeleri ve sembolleri adeta tek boyutlu algılamak istemişlerdir. Dönem aydınından Hâlet Bey de Klâsik Türk şiirinin iç ve dış yapısını bilmesine rağmen -çünkü şairin Divan'ı, Klâsik Türk şiirinin başarılı bir örneğidir- söz konusu şiirin sembollere ve teşhislere dayalı dünyasını mücessem hale getirmek suretiyle kasten tek boyutlu olarak değerlendirmiş ve eleştirmiştir.

19. yüzyıl Klâsik Türk Edebiyatı içerisinde değerlendirilen şairlerin, özellikle de Encümen-i Şuara üyelerinin birbirlerine nazireleri vardır. Biraz da eski şiirin kalitesine ulaşmak için özellikle Encümen şairleri, yoğun bir biçimde nazire yazmışlardır. Nazire geleneği özellikle bu dönemde, adeta şairlerin edebî gelişimine hizmet eden bir unsur olmuştur.

Hâlet Bey'in daha çok Encümen-i Şuara'daki arkadaşlarını tanzir ettiği görülmüştür. Divandaki bazı nazireler: Manastırlı Nailî Efendi'nin gazeline nazire, G-95; Arif Hikmet Bey'in gazeline nazire, G-46; Namık Kemal'in gazellerine nazireler G-39, 59, 67, 175, 166; Said Bey'e nazire, G-83; Nailî-i Cedid Efendi'ye nazire, G-95; Memduh Faik'e nazire, 172, 163; Nedim'e nazire, G-173, Lebib Efendi'ye G-40 ve Hâfız Müşfik Efendi'ye G-171.

Bu dönemde “müşterek gazel” söylemek oldukça revaçtadır. Şairlerin poetikalarını ortaya koyan müşterek gazel tarzını Hâlet Bey de denemiştir:

Divanda rastlanan bazı müşterek gazeller: Namık Kemal ile müşterek gazel, G-39, 99; Merhum Atâ Efendi ile müşterek gazel, G-58; Memduh Faik Bey ile müşterek nazire, G-106; yine aynı şairle müşterek gazel, G-130; Namık Kemal ve Hikmet ile müşterek gazel, G-168, Said Bey, Celal Bey, Cemil Bey ve Hâlet Bey ile müşterek G-89. Hatta şair Memduh Faik Beyle de müşterek matla söylemiştir.

Memdûh Begle müşterek matla‘

Fâ[‘ik] Ey şüh-ı şiveger ne bu cev̄ ü cefâ-yı nâz

Hâ[let) İtdûñ fütâdegâñı esîr-i belâ-yı ‘aşk

(M-9)

Şiir dışındaki eserlerinin incelenmesi de, yazar ve şair olarak Hâlet’in edebî kişiliğini ortaya çıkarmaya yardım edecektir.

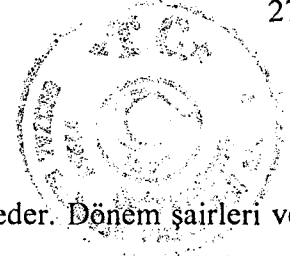
Gazetecilik yönüyle de karşımıza çıkan Hâlet Bey, edebiyata dair makaleler de yazmıştır. Ayrıca yazarın, edebî makalelerinden seçtiklerini *Âsâr-ı Tarumar*’da toplaması ile yayıncılığı edebiyatın hizmetine sunmuştur. Söz konusu yazıların incelenmesi, şairin edebî kişiliğini daha da netleştirecektir.

Sarafim Kırathanesi müdavimlerinden Hâlet Bey’in güncel, uluslararası bir meseleye ilişkin makale hazırlaması ve sözü edilen mekânda çalışmasını dinleyicilere okuması (Ünver, 1979:485) şairin nasirlik yönünü de açığa çıkarır. Bu durum, Hâlet Bey’in sadece şiir toplantılarına değil, farklı kültürel çalışmalara da iştirak ettiğini gösterir.

Görüldüğü gibi Hâlet Bey hiçbir kültür ortamını kaçırmamakta, yapılan çalışmalara katkıda bulunmaktadır.

Dolap adlı dergi ve Şemseddin Sâmî’nin bir tarz-ı latifeyle kaleme alındığını haber verdiği Hoca Hüsameddin Efendi, Mölla Lutfullah Efendi ve Fuad Paşa’nın biyografilerine ait risaleler dikkate alındığında Hâlet’in mizaha olan yatkınlığını görürüz.

SONUÇ

19. yüzyılda Klâsik Türk Edebiyatı iki yönlü bir yapı arzeder. Dönem şairleri ve özellikle Encümen-i Şuara yeni hayat tarzını klâsik söylemle sunmayı denemiştir. Bu faaliyetler içerisinde başarılı uygulamalara rastlanabilir. Aslında edebiyat tarihimizde Encümen-i Şuara yeteri kadar aydınlatılmamış bir alan olarak durmaktadır. Sözü edilen topluluğa ilişkin etraflıca yapılacak bir monografi çalışması, Klâsik Türk Edebiyatı'nın ilgili dönemdeki görüntüsünü daha da netleştirecektir. Bu çalışmamda Hâlet Bey'in kaynaklarda geçen biyografisinden ve eserlerinden yola çıkarak, ayrıca Divan'dan da faydalanarak şairin Klâsik Türk Edebiyatı içerisindeki yerini tespit etmeye çalıştım.

Bu yüzyılın şairlerinin eserlerinde, güçlü şairlerinkine nazaran bir yıpranma ve içerik değişimi (Tanpınar, 1982:79) görülmektedir. Klâsik Türk şiirinin bu yüzyıldaki durumunu şu ifadelerle özetleyebiliriz: Dönemin şiir anlayışında derin yapıdan sığ yapıya doğru bir çekilme söz konusudur. Şiir çok katlı anlam yapısını kaybederek tek boyutlu yüzeye doğru ilerlemektedir. Acaba Hâlet Bey'i böyle bir ortamda nereye yerleştirmeliyiz?

Hâlet Bey, bugün pek bilinmese de 19. yüzyılın önemli bir şahsiyetidir. Aristokrat bir aileden gelen bu şahıs, hayatını orta derecede bir bürokrat olarak geçirmiştir. Mahmud Nedim Paşa'nın yardımıyla girdiği Hariciye Nezareti Mektubî Kalemi'nde başlayan memurluk hayatı, memleketin değişik yerlerindeki kalem memurluklarıyla devam etmiş, daha sonra mektupçu olarak görevler almıştır. Çevresindeki dostları gibi içkiye düşkün olan Hâlet Bey'in hayat hikâyesinden ve memuriyet hayatından yola çıkarak orta halli, rindane yaşayan bir insan olduğu anlaşılmaktadır. O, şair, gazeteci, tarihçi, biyografi ve oyun yazarlığıyla cevval bir kültür adamı hüviyetinde karşımıza çıkar. Dönemin bazı okullarında okutulmak üzere ders kitapları da hazırlamıştır. Kırk yıllık hayatında, değişik alanlarda eserler kaleme almış olan şairin, çıkardığı gazeteler de dahil eserlerinin sayısı on yedidir.

19. yüzyıl Klâsik Türk edebiyatının belki de en önemli hamlesi kabul edilen Encümen-i Şuara müdavimleri içinde yer alan Hâlet Bey, sözü edilen topluluktaki arkadaşlarıyla her buluşmayı dolu dolu geçirmiştir. Müşterek gazel söylemiş, nazireler yazmıştır. Adeta Klâsik Türk şiirinin eski parlaklığını bu yüzyılda da görmek istiyorlardı. Şairin hayat hikâyesinden ve şiirlerinden hareketle Leskofçalı Gâlib, Namık Kemal ve Manastırlı Memduh Fa'ik ile yakın dost oldukları anlaşılıyor. Kültürel

etkinliklerin gerçekleştiği bir aydınlar klübü mahiyetindeki Sarafim Kırathanesi de bu kültür adamını ağırlar. Kısacası, İstanbul'un kültürel ortamlarında Hâlet Bey'e her zaman rastlayabiliriz.

Halep Mektupçuluğu sırasında *Furât* ve *Gadîrû'l-Furât* adlı gazeteleri çıkarabilecek yayıncılık birikimine sahip olan Hâlet Bey'i, gazete ve dergilerdeki makaleleri, tarihe ilişkin eserleri, biyografileri ve salnamesinden dolayı başarılı bir nasir olarak da değerlendirebiliriz.

Şair, değişimin hızla devam ettiği Osmanlı kurumlarına sanki faaliyetleriyle katkıda bulunmaktan zevk almakta, ilgi duyduğu bazı alanlardaki yeniliğe yayınlarıyla destek olmaktadır: Eğitim alanındaki eserleri, tiyatro alanında kaleme aldığı oyunları, istatistikî tarzda kaleme alınmış salnamesi ve makaleleri. Şiir alanındaki şekil ve muhtevada bazı yenilikleri denemiştir. Örneğin, 'safî Türkçe' şiir.

Bu tez çalışmasından Hâlet Bey'e ilişkin bazı sonuçlara varabiliriz:

1. Hâlet Bey, klâsik Türk şiirinin yapı ve muhtevasını iyi kavrayarak şiirlerine yansıtmıştır. Şiirlerinde, Klâsik Türk Edebiyatı alanındaki önemli şairlerin poetikalarını özümsemiği anlaşılmaktadır. Çok ve rahatça yazan sanatçının şiirlerinden yola çıkarak şiir tekniği bakımından orta güçte bir şair olduğu söylenebilir.
2. Müşterek gazeller ve nazireler söyleyerek Encümen-i Şuara'nın aktif üyeleri arasında yerini almıştır. Encümen-i şuara üyeleriyle ve dönemin diğer edipleriyle olan edebî ilişkilere sözü edilen müşterek şekiller ışık tutmaktadır.
3. Klâsik Türk şiiri anlayışına uygun manzumeler kaleme almakla birlikte, klâsik şiir tekniğinde esnek, yeni edebiyat anlayışına meyilli ve değişime açık şiirlere de rastlıyoruz. Özellikle toplum eleştirisine ilişkin şiirlerde çok kullanılmayan Arapça ve Farsça kelimeleri kullanan şair, fazlaca terkip de kullanmıştır.
4. Klâsik Türk şiirinin muhtevasını oluşturan kaynakları oldukça iyi kullanan şair, mazmunlara yer vermiş, edebî sanatları ustalıkla kullanmıştır. Şiirleri nazım şekilleri itibarıyla de güçlüdür.
5. Şiirlerinin büyük çoğunluğu âşıkane konuludur. Tasavvufî ıstılahı oldukça başarılı bir şekilde kullanan şairin, az da olsa hikemî, rindane ve şuhane tarzda şiirleri vardır. Toplum eleştirisine ilişkin şiirler yazdığı gibi birkaç tane de mizahî üslupta şiir kaleme almıştır.
6. Namık Kemal, Memduh Faik, başta olmak üzere Hikmet, Ataulлах Efendi gibi şairlerle de edebî etkileşim içerisinde.

7. Şiirlerde Türkçenin imkânlarından da faydalanmayı bilmiştir. Deyimlere ve veciz kulanımlara rastlarız. 'Türkî-i Basit'in devamı olarak nitelendirilebilecek 'safî Türkçe' şiiri Şinasî'den sonra Hâlet Bey de denemiştir.

8. Önemli bir gazeteci ve yayıncıdır. Türk basınının gelişmesinde onun da payı vardır. Yayıncılığıyla edebiyata da hizmet etmiştir.

9. Eserleriyle tarih bilimine de katkıda bulunmuştur. Hazırladığı Salname ise, Devlet tarafından taktirle karşılanarak örnek alınması istenmiştir.

10. Türk tiyatro tarihinde önemli bir yeri olan Gedik Paşa Tiyatrosu bünyesinde kurulan, oyunları sahnelenmeden önce inceleyen edebî heyette Hâlet Bey'i de görürüz. Edebî heyette yer alması ve kendisinin de oyun kaleme alması ile Türk tiyatrosunun gelişimine hizmet etmiştir.

11. Hazırladığı eğitim kitaplarıyla anılan alana da önemli desteği olmuştur. Sözü edilen eserler, askerî ve mülkî okullarda okutulmuştur. Böylece, Hâlet Bey'in eğitim tarihimizde de önemli bir yeri olduğunu bilmeliyiz.

12. Hazırladığı biyografilerle dönemin meşhur şahıslarını tanıma fırsatı buluyoruz.

13. Dönem aydınının buluştukları kültür ortamlarında Hâlet Bey ile de karşılaşırız. Adeta, aydın kimliğinin gereğini yerine getiriyormuşçasına toplantıdan toplantıya koşmaktadır.

Farklı türdeki eserleriyle, değişime açık, çok yönlü tek bir tarzla yetinmeyen şair Hâlet Bey klâsik şiire mi, yoksa yeni şiire mi daha yakındır? Aslında klâsik şiir tekniğini başarılı bir şekilde kullanan Hâlet Bey, Batı etkisinde gelişen edebiyat anlayışına da açıktır. Tabii ki tiyatro alanında ve biyografiye varıncaya değin farklı alanlarda eser kaleme almış bir sanatçının, sadece *Divan*'ındaki şiirlerinden yola çıkarak edebî kişiliğini ortaya çıkarmak pek sağlıklı olamaz. Döneminin diğer aydınları gibi bir arayış ve değişim dönemi geçiren Türk edebiyatının bu mümtaz şahsiyeti, kişiliği gereği de değişime ve yeniliğe açıktır. Sadece bir iki beyitte safî Türkçe şiiri deneyen, Batı şiirine yaklaşmak kastıyla mazmunların tek boyutlu olarak değerlendiren ve yeni edebiyata ait türlerden tiyatro alanında da oyunlar kaleme alan Hâlet Bey, klâsik şiirin başarılı bir temsilcisi olmakla birlikte yeni edebiyata daha yakın bir yerde durduğu söylenebilir.

KAYNAKLAR

- And, M., (1999), *Osmanlı Tiyatrosu*, Dost Kitabevi Yay., Ankara.
- Akyüz, K., (1995), *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri*, İnkilâp Kitabevi, İstanbul.
- Banarlı, N. S., (1971), *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, C.2, MEB Yay.
- Bilgegil, M. K., (1980), *Yakın Çağ Türk Kültür ve Edebiyatı Üzerinde Araştırmalar II*, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum.
- Bursalı Mehmed Tahir Bey, (1972), *Osmanlı Müellifleri*, C.2, Meral Yay., İstanbul.
- Cevdet Paşa, (1986), *Tezâkir*, 21-39, TTK. Yay., Ankara.
- Deny, J., (2000), *Yeni Türkiye*, çev.: Sencer Kodolbaş.
- Emiroğlu, Ö., (2003), *Türkiye'de Edebiyat Toplulukları*, Akçağ Yay., Ankara.
- Gölpınarlı, A., (1955), *Divan Şiiri, XIX. Yüzyıl*, Varlık Yay., İstanbul.
- Göçgün, Ö., (1999), *Namık Kemâl'in Şairliği ve Bütün Şiirleri*, AKMB Yay., Ankara.
- Hâlet Bey, *Dîvân-ı Hâlet Bey*, Millet Ktp. Ali Emiri Manzum, 95.
- Hâlet Bey, *Dîvân-ı Hâlet Bey*, Millet Ktp. Ali Emiri Manzum, 96.
- İnal, İ. M. K., (1988), *Son Asır Türk Şairleri*, C.1, Dergah Yay., İstanbul.
- İpekten, H., (1991), *Şuara Tezkireleri*, Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Yayını, Erzurum.
- _____, (1996), *Divan Edebiyatında Edebî Muhitler*, MEB Yay., İstanbul.
- _____, (2001), *Eski Türk Edebiyatı-Nazım Şekilleri ve Aruz*, Dergâh Yay., İstanbul.
- İsmail Habib, (bty.), *Edebî Yeniliğimiz*, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Kocatürk, Vasfî Mahir, (1964), *Türk Edebiyatı Tarihi*, Edebiyat Yayınevi, Ankara.
- Köprülü, M. F., (1989), *Edebiyat Araştırmaları I*, Ötüken Yay., İstanbul.
- Küçük, S., (1994), *Bâkî Dîvânı*, TDK Yay., Ankara.
- _____, (2002), *Bâkî ve Dîvânından Seçmeler*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara.
- (Levend), A. S., (1932), *Edebiyat Tarihi Dersleri*, Kanaat Kütüphanesi, İstanbul.
- _____, (1960), *Türk Dilinde Gelişme ve Sadeleşme Evreleri*, TDK Yay., Ankara.
- _____, (1998), *Türk Edebiyatı Tarihi*, C.1, TTK, Ankara.
- Mehmed Süreyya, (1311), *Sicill-i Osmanî*, C.2, Matbaa-i Amire.
- Mehmed Tevfik, (1290), *Kâfile-i Şu'arâ*, İstanbul.
- Millî Eğitim Bakanlığı, (1967), *İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu*, C.4, İstanbul.

- Milli Kütüphane, (2001), *Eski Harfli Basma Eserler Bibliyografyası, 1584-1986*
(Arap, Ermeni ve Yunan Alfabeleriyle).
- Orhan R., (1934), *Türk Edebiyatı Tarihi, Kaynaklardan Bugüne Kadar*, Sühulet
Basımevi, İstanbul.
- Ortaylı, İ., (2003), *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*, İletişim Yay., İstanbul.
- Özgül, M. K., (1987a), *Hersekli Ârif Hikmet*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay.,
Ankara.
- _____, (1987b), *Leskofçalı Gâlib*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara.
- _____, (1990), *Yenişehirli Avni Bey*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara.
- _____, (1997), *Resmin Gölgesi Şiire Düştü, Türk Edebiyatında Tablo Altı Şiirler*,
YKY, İstanbul.
- _____, (1999), *Osman Nevres*, MEB Yay., Ankara.
- _____, (2000), *Arayışlar Devri Türk Şiiri Antolojisi*, TDV Yay., Ankara.
- Şemseddin Samî., (1308), *Kâmûsü'l-A'lâm*, C.3, İstanbul.
- Tanpınar, A. H., (1982), *19 uncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, Çağlayan Kitabevi,
İstanbul.
- Tuman, M. N., (2001), *Tuhfe-i Nailî*, Ankara.
- (1970), *Türk Ansiklopedisi*, C.18, MEB Yay., Ankara.
- (1981), *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, C.4, Dergah Yay., İstanbul.
- Ünver, A. S., (1979), "Yayın Hayatımızda Önemli Yeri Olan Sarafim Kırathanesi",
Belleten, C.43, S.170, TTK, Ankara.
- Ünver, İ., (1988), "XIX. yüzyıl Dîvân Nazım ve Nesri", *Büyük Türk Klâsikleri*, C. 8,
İstanbul, s. 99-300.

İKİNCİ BÖLÜM

2. DİVAN

2.1. Karşılaştırılan Nüshalar

1. AE1 Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Edendi, Manzum Eserler 96

Baş: Zihī iqbāl-i ‘ālem kim felek hayrān-ı dünyādur
Zihī firūze-yi devrānuña maḥz-ı luṭf-ı Mevlādur

Son: Baña aldirdı hele ye’s ü fütür-ı iqbāl

Bu nüshada Sultan Abdülaziz ile sadrazamlar hakkında 4 kaside, 32 tarih, 180 gazel, 16 kıt’a, 23 matla’, 29 müfred, 7 mısra yazılıdır.

94 yaprak, 252 x 177 ölçüsünde, rik’a yazı, muhtelif satır, avrupa kağıt, ebru taklidi kağıt kaplı cilt.

Başta Ali Emiri Ef.’nin vakıf mührüyle kütüphanenin resmi mühür ve damgası basılıdır.

2. AE2 Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Edendi, Manzum Eserler 95

Baş: Zihī iqbāl-i ‘ālem kim felek hayrān-ı dünyādur
Zihī firūze-yi devrānuña maḥz-ı luṭf-ı Mevlādur

Son: Belā-yı iftirākı yār ile Hālet dil-i zāra
Figān ü nāle-i cāngāha ezkar oldı kār oldı

Müsvedde halinde bulunan bu nüshada 5 kaside, 4’ü Sultan Abdülaziz’in cülusuna dair 31 tarih, 179 gazel vardır.

83 yaprak, 208x173 ölçüsünde, rik’a yazı, muhtelif satırlı, avrupa kağıt, ebru kağıt kaplı cilt.

Başta Ali Emiri Ef.’nin vakıf mührüyle kütüphanenin resmi mühür ve damgası basılıdır.

Bu nüshanın Hālet Bey’in hayatında yazıldığı, bazı tashihlerden ve kafiyeleer değıştikçe boş bırakılan kağıtlar bulunmasından anlaşılmaktadır.

2.2. Divan -tenkitli metin

2.2.1. Kasideler

1

KASİDE*

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

- 1 Zihî iķbāl-i 'ālem kim felek ḥayrān-ı dünyādur
Zihî firūzi-i devrān ki maḥz-ı luṭf-ı Mevlādur
- 2 Ne maḥz-ı luṭf-ı Mevlā ki hezārān ŧevķ u ḥ'āhiŧle
Felek iḥzār-ı zevķ-engīz-i ŧādīye müheyyādur
- 3 Temevvüc eylemiş ŧol rütbe deryā-yı hüviyyet kim
Cihān ez-pā-be-ser müstaḡraķ-ı mevc-i tecellādur
- 4 Felek ṭavr-ı ḳadīm-i ser-keŧin terk eyleyüp ŧimdi
Edā-yı devr-i sa' d-engīzi ber-veṭķ-ı temennādur
- 5 Degül ' iķd-ı ŧüreyyā iŧte bu ' aŧr-ı hümāyūna
Berā-yı ' arz-ı ŧükrānı donanmā-yı mu' allādur
- 6 Degül encüm felekde feyz-ı müsteŧnā-yı dünyāya
ŧu' ā'-ı ḡıbtadan yer yer uyanmış dāḡ-ı ŧekvādur
- 7 Degüldür mihr ü meh ṭālī' olan gerdün-ı gerdānda
Çirāḡān-ı Ḥudādur kim fetīli zūlf-i ḥavrādur

1. AE1.1b, AE2.1b.

* Bu ḳaŧide ŧeh-zāde Yūsuf ' İzze'd-dīn Efendi merḥūm ḥaķķında olsa gerekdür.

- 8 Bu devrân-ı sa'âdet-i kıtırâna 'arz-ı şâdî' çün
Fürûğ-ı Tûrdan yanmış iki fânûs-ı mînâdur
- 9 Degül sâde felek sükkân-ı 'ulvî dağı hayrândur
Bu 'âlem hâşılı hayret-fezâ-yı pîr ü bernâdur
- 10 Ne 'âlem tâlî' -i güm-geşte-i me'yûs-ı derd-âlûd
Fürûğ-endâz-ı tâb-ı rûy-ı mihr-i pertev-efzâdur
- 11 Degül 'âlem 'aceb bir gülsitân kim her bir üşkûfe
Leb-i la'îlîni cânân gamze-i gammâz-ı gannâdur
- 12 Zihî gülşen ki yer yer nergis-i nermîn ü zerrîni
Nigâh-ı nîm-mest-i 'işve-sâz-ı nâz-pîrâdur
- 13 Ne gülşendür 'aceb olmaz temâşâ-yı cihândur kim
Ser-â-pâ sünbül-i büyendesî zülf-i muṭarrâdur
- 14 Nihâl-i gül-bün-i nev-rüstesi bir şüh-ı nâzende
Fürûğ-ı verd-i âlî tâbiş-i rûy-ı dil-ârâdur
- 15 Felek şanma bu nüh-eyvân-ı rengîn-fâm-ı vâlâyı
Sifâl-i bî-mişildür mihr ü meh nesrîn-i dünyâdur
- 16 Ne gülşendür çemenzâr-ı leṭâfetnâk-i ser-sebzi
Ḥaṭ-ı nev-rüstedür yâ kâkül-i pür-müşk-i büyâdur
- 17 Ne gülşen serv-i şüh-endâm-ı mevzûn-ı dil-âvîzi
Mücessem nûrdan tahmîr olunmuş kâdd-i bâlâdur
- 18 Ne gülşen âb-ı ruhsâr-ı melâ'ik mâ-i cârîsi
Ne gülşen bülbül-i güyâsı Cibrîl ü Mesîhâdur

- 19 Ne gülşendür ki aşr-ı dil-güşası sîne-i hûrı
Ki zîb u ziyneti gül-güne-i rûy-ı Züleyhâdur
- 20 Ne aşr-ı hayret-efzâ nakş-ı rengin-ıtarh-ı eyvânı
Ya ruhsâr-ı melek ya âftâb-ı şu' le-peymâdur
- 21 Degül mihr-i münevver özge bir tarz-ı garîb üzre
Şu' â' -ı âftâbe muntazam lü 'lü ' -i lâlâdur
- 22 Degüldür sîne-i berrâk-ı ' ar' ar-âmet-i hûrâ
Harîm-i bâğ-ı cennet beyt-i ma' mûr-ı mu' allâdur
- 23 Degüldür bâğ-ı cennet bir sarây-ı ' âlem-ârâ kim
Zıyâ-yı şem' -i Mevlâ anda pertev-bahş-ı dünyâdur
- 24 Ne devlet hâne-i ' âlem-penâh-ı âsmân-rif' at
' Uluvv-i süllemi hayret-fezâ-yı çeşm-i bînâdur
- 25 Ne devlet hâne-i ' ulyâ ki anda ' izz u şevketle
Felâfün-menabet bir zât-ı ' âlî kâr-fermâdur
- 26 Ne zât devlet-ârâ-yı Aristo-ikmet-i devrân
Ki elâb-ı fuyûzâtında ' âlem böyle güyâdur
- 27 Serîr-i şevkete bir Âşaf-ı vâlâ-yı ' âlîdür
Sipihr-i devlete bir âftâb-ı nûr-peymâdur
- 28 Civân-merd-i kerem-güster hudâvend-i zafer-pâdur
Hidiv-i zerre-perver kâm-bahş-ı ferd-i yek-tâdur
- 29 Penâh-ı ma' delet hâmi-i dîn ü devlet ü şevket
Güzide-i fahr-ı millet müsteşâr-ı kişver-ârâdur

- 30 Velî-ni' met-i 'âlem seniyyü'l-himmet-i âdem
Hüner-pîrâ kemâl-ârâ mücessem feyz-i Mevlâdur
- 31 Cenâb-ı Yûsuf-ı Mısr-ı 'azîz-i zerre-perver kim
Vücûdî âftâb-ı âsmân-ı devlet-ârâdur
- 32 Sedîd-i re'yi mağz-ı ma' delet zât-ı kerem-bahşı
Nigîn-i dehre bir dürr-i yetîm-i mes' adet-zâdur
- 33 Müsellem şânına düstür-ı ' unvân-ı keremkârî
Cenâb-ı ümmet-i merhûmeye bir luğf-ı ' uzmâdur
- 34 Muşavverdur derûnında tecelliyât-ı gaybu'l-gayb
Kâdir engüşt-i tedbîr-i şavâbında hüveydâdur
- 35 Der-i dergâh-ı iclâlinde düstür-ı kâdir-dânuñ
Kemâl-i şevket ü devlet iki ' abd-i tevânâdur

2

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Hâbbezâ 'îd-i sa'îd-i hurrem-i feyz-i' tiyâd
Oldı ' alem yümn-i tenşîî-i kudümü ile şâd
- 2 Nice şükr olmaz bu eyyâm-ı hüceste-ţâlî' a
Feyz-i tebrîkiyle oldı sînedden âlâm bād
- 3 Nice hâmd olmaz bu eyyâm-ı meserret-pervere
Evvelîn-i rûzı oldı bâdi-i neyl-i murâd
- 4 Nice rûz-ı maħmidet dinmez müyesser kıldı Hâk
Bûs-ı dāmân-ı ' uluvv-ı himmet-i vâlâ-nijâd

- 5 Nice 'âlem himmet-i Fârûk-ğaşlet kim anuñ
Yazdı elķâbında böyle ĥâme-i zerrîn-midâd
- 6 Taĥtgâh-ı himmete bir dâver-i 'arş-iştihâr
Evcgâh-ı şevkete mihr-i münîr-i bâmdâd
- 7 Mesned-ârâ-yı celîl-i nükte-dân-ı bî-'adîl
Âftâb-ı şu'le-tâb-ı âsmân-ı 'adl u dâd
- 8 Âşaf-ı gerdûn-çeşm mihr-i sipihr-i muĥterem
Zerre-perver âyet-i rahmet-i Ĥallâk-ı 'ibâd
- 9 Münşi-i yek-tâ-yı 'âlem şaf-der-i Ĥaydar-'alem
Nâ'îl-i seyf ü 'alem şun'-ı ĥudâvend-i cevâd
- 10 Munşîf-ı sâmi-ĥişâl-i kâmkâr-ı bî-mişâl
Rüşdî Paşa ...*
- 11 Ümmet-i merĥûmeye zâtı 'atâ-yı Zü'l-celâl
Yümn-i tedbîr-i cemîli zîb-i 'umrân-ı bilâd
- 12 Pertev-i iķbâli reşk-i tâli' -i Efrâsyâb
Tâbiş-i iclâli ĥayret-baĥş-ı taĥt-ı Keyķubâd
- 13 Zıll-ı a' ĥâf-ı cezîli melce-i şulĥ u şalâĥ
Bîm-i ķahr u satveti nâhî-i âşâr-ı fesâd
- 14 Cevher-i zâtı niĥîn-i devletüñ pîrâyesi
Şeb-çerâĥ-ı re'yidür ârâyiş-i faşş-ı ĥimâd
- 15 Lem'a-i şems-i tecellî cebhesinde müncelî
Dest-i tedbîrinde ilĥâm-ı ilâhî şî'r-i zâd

* Eksik bırakılmış.

- 16 Rümme-sā-yı südde-i 'irfānidur ṭab'-ı selīm
Bende-i fermān-ber-i iḳānı 'aḳl-ı müstefād
- 17 'Aḳl-ı kül kemter çerāğ-ı meş'al-i idrākidür
Ḳalbi mişkāt-ı ḫarīm-i nūr-ı ilhām u sevād
- 18 Lü'lü'-i āşārına taḳdīr-i ḳıymet mümteni'
Aña naḳd-ı rūḫ-ı 'ālem olamaz evvel mezād
- 19 Feyz-ı nuṭḳ-ı rūḫ-baḫşından olursa müstefīd
Mu'cizu'l-inṭāḳ olur 'İsā gibi resm-i cemād
- 20 Şemme duysa bŷy-ı 'ıṭr-ı ḫilḳatinden tā ebed
Ġıbṭa-sāz-ı ḡonca-i rızvān olur nevk-ı ḳınād
- 21 Bir dem olsa ḳatre-nüş-ı cŷy-ı iḫsānı olur
Şŷre-i ḫāḳ-ı beyābān nāmi-i müşḳ ü zebād
- 22 Virse feyz-i ṭab'-ı terbiyyet vücŷd-ı 'āleme
İmtizāc eylerdi āb u āteş u ḫāḳile bād
- 23 İzṭırāb-ı tāb-ı germā berd-i sermā maḫv olur
Çār faşl eylerdi kesb-i i'tidāl u ıṭṭırād
- 24 Keh-keşān şanma felek biñ şevḳile dergāhına
Ḳıldı destār-ı müzehheb ile 'arz-ı inḳıyād
- 25 Kāmkārā dād-perver dāver-i luṭf-āverā
Ey gŷzīde-şŷret-i feyz-i ḫudāvend-i 'ibād
- 26 Bi'l-bedāhe söyledüm bu maṭla'-ı ber-cesteyi
Bir ḫuceste-fāldır Allāhu a'lem bi'r-reşād

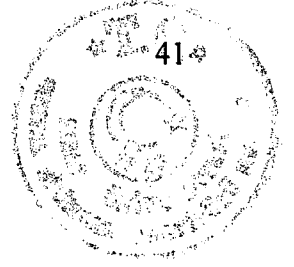
- 27 Zerre-i tevķir ider mihr-i sipihr-i ‘adl u dād
Āftāba perde olmaz ‘av‘ av-i kelb-i bilād
- 28 Sensin ol burc-ı kemālūñ zīver-i bedr-āveri
Neyyir-i a‘zam cenābuñdur be-ķavl-ı i‘timād
- 29 İntiřār-ı luřf u ihsānuñda yoķdur zerrece
Bir teħālūf lik herkes tıynetince müstefād
- 30 Sensin ol şuret-tırāz-ı ĥikmetü’l-iřrāk kim
Āstān-ı feyzine eyler Felātūn istinād
- 31 Eyledūñ tevfiķ-i ĥikmetle ĥükümet beytini
Sensin ol řāhib-niřāf-ı ‘ādil-i ‘ulvī-nihād
- 32 Sensin ol mecmū‘a-i ĥulķ-ı ĥasen kim vařfinuñ
Eylese bir nebzesin tavşife sa‘y u ictihād
- 33 Pādiřāh-ı mülket-i remz u ma‘ānīken yine
İ‘tirāf-ı ‘aciz ile şab‘um olur mişl-i cemād
- 34 řā‘ir-i nāzūk-beyānum āteřin güftāruma
Sürme-i çeşm-i ġazālān olsa lāyıķdur remād
- 35 řā‘ir-i vaĥy-āzmāyum ĥāme destümde benüm
Bir mücessem nūr-ı luřf-ı ĥazret-i Rabb-ı cevād
- 36 Feyz-ı endişem gül-i ĥürřid-i i‘cāz-ı selām
Nükte-i nazmum bahār-ı řūr-ı pālīz-i fu‘ād
- 37 Kilk-i bī-bāküm ‘aceb inbīķ-ı řahbā-yı rumüz
Nuřķ-ı pāküm sāġar-ārā-yı murād-ı nā-murād

- 38 Şā' irüm hem münşi-i mu' ciz-edāyum kim olur
Bī-taşavvur elde gūyā hāme ber-vefķ-ı murād
- 39 Nükte-pīrā şems-i ' irfān oldıgum inkār iden
Varise etrāk (?) -i aħfeş-dīde-i şāhib-' inād
- 40 Bī-delīl itmem taşaddī-i da' āvī-i hüner
İşte cāy-ı tecrībe işte kalem işte sevād
- 41 Böyle taħrīr eylemem vaşfını ammā ki āh
N'eyleyüm gönlüm esīr-i hecr ü derd-i bī-' idād
- 42 Āteş-i ħasret taħammül-süz u ārām-ı şekīb
Āh-ı ğurbet sīne-fersūd-ı şu' ūr-ı şevķ u şād
- 43 Kalmadı cem' iyyet-i ħātır gibi dilde sürūr
Baħt-ı vārūnımla kıldı çarķ-ı ser-keş ittiħād
- 44 Bu miħenle mümkin olmazdı süħan-perdāzlık
İtmeseydüm ħüsn-i enzāruñla kesb-i infirād
- 45 Şanma kim deryūze-i dīnārdur kaşdum hemān
Bārgāh-ı şevket ü iclālīne ' arz-ı vidād
- 46 Da' vi-i ' irfān ' arz-ı ħāl ise artık yeter
Kıl ħulūş-ı bāl ile Ĥālet du' ā-yı ħayrı yād
- 47 ' İd olup encām-ı şehr-i rüze tā kim eyleye
Feyż-i tebrīkiyle ' ālem her sene ' arz-ı vidād

39b etrāk-i aħfeş : -AE2

43b kıldı : kıldı AE2

- 48 Sāye-i luṭfuṅda olsun ehl-i diller şādmān
Ḳalb-i a' dāda bula ālām u ekdār iştidād
- 49 Taht-ı ' izz ü ' āfiyetde bā-kemāl-i ihtirām
Ola şān-ı devletüñ eفزün hem ' ömrün ziyād
- 50 Rüz-ı firüz şeb zerrini (?) tā ḥaşre dek
' İd-i ekber ḳadr-i es' ad eylesün Rabbü'l-' ibād
Tamām

3

- Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün
- 1 Ḳayāl eyler iken göñlüm siyeh ebrü-yı cānānı
Görindi dīdeme bir ḡurre-i ḡarā-yı nūrānı
- 2 Ne ḡurre sümm-i sīmīn-i ḡazāl-ı ravza-i iḳbāl
Ne ḡurre ' aks-i na' l-ı refref-i vādī-i rızvānı
- 3 Ne ḡurre pertev-i kühl-i sevād-ı merdüm-i ḳudsī
Ne ḡurre sürme-i rengīn-i çeşm-i ḳalb-i insānı
- 4 Ne ḡurre cevher-i zerrīn-i niṭāḳ-ı tīg-ı cānāndür
Ne ḡurre ḥançer-i ebrü-yı rüy-ı mihr-i tābānı
- 5 Degüldür ḡurre zıll-efgen olup sırr-ı mücellāda
Dü-nīm olmuş mişāl-i zü'l-fiḳār-ı şīr-i Yezdānı
- 6 Degüldür ḡurre ' aks itmiş semā-yı lem' a-peymāya
Miyān-ı lücceden mähī-i sīm-endām-ı nūrānı

50a zerrini : -AE2
3. AE1.4a, AE2.4a.

- 7 Ne ğurre mışra‘ -ı ber-ceste vaşf-ı şadr-ı ‘āliye
Kitāb-ı āsmāna naķŝ olup bā haţţ-ı reyhānī
- 8 Ne mıŝra‘ lafz-ı rengīnindeki ma‘ nā-yı pūr-tābuñ
Gören ŝanur buluţ altında almıŝ māh-ı raĥŝānı
- 9 Ne mıŝra‘ ŝuretā ebrū-yı ĥarf-ı ‘ayn-ı mūhmeldür
Velī ma‘ nīde ŝāmildür nikāt-ı şad-hezārānı
- 10 Ne ebrū ‘ayn-ı ‘adl ü ni‘met-i ‘ayn-ı ‘ināyetdür
Ne ebrū ‘ayn-ı tām-m-ı ŝadr-ı ‘ālī-i kerem-kānı
- 11 Nice ĥadd-i mu‘allā-pāye elķāb-ı celīlinde
alem levĥ-i ezelde bōyle yazmış vaşf u ‘unvānı
- 12 Penāh-ı ma‘delet hādī-i nuŝret hādī-i ĥikmet
Zihī ĥāmī-i devlet dāver-i yek-tā-yı sultānī
- 13 Vekīl-i muţlaķ-ı devlet gūzīde-mafĥar-i millet
Kerem-perver luţuf-ĥaslet cūvān-merd-i kerem-kānī
- 14 Vezīr-i a‘zam u efĥam velīyy-i ni‘met-i Ekrem
ŝefī‘ u mūŝfiķ u erĥam mūcessem raĥm-ı raĥmānī
- 15 Maķām-ı ŝevketūñ bir āŝaf-ı vālā-yı ‘ālīsı
Semā-yı devletūñ bir āftāb-ı pertev-efŝānı
- 16 Ĥudāvend-i mu‘azzam ĥazret-i ‘ālī Emīn Paşa
Cenābı ümmet-i merĥūmeye iĥsān-ı Sūbhānī

- 17 Anuñ nāmı gibi her dürlü āşarı da ‘ālīdür
Vücūdı hikmet-i Mevlā bulunmaz zātına şānī
- 18 Zihī düstūr-ı a‘ zāmdur ki mişli gelmemiş dehre
Zemīn ü āsmānuñ zāt u nāmı devlet ü şānı
- 19 Zülāl-i cūy-ı cūdı şöyle cārī oldı dünyāya
Hünermendān-ı ‘aţşān oldılar dil-sīr-i iḥsānı
- 20 Şu‘ā‘-ı re’ıdūr zulmet-şikāf-ı kār-ı ‘usretnāk
Benān-ı fikridür müşkil-güşā-yı ḥabl-ı devrānı
- 21 Çerāğ-ı devlet-i efkārı āşār-ı temeddündür
Fürūğ-ı re’fet-i ārāsı ārā-baḥş-ı ‘umrānı
- 22 Tecellī-rīz olur āyāt-ı hikmet feyz-i fikrinden
Vücūdı bir mükemmel nüşā-i ‘irfān u iḳānı
- 23 Olur vākıf zamīre leb-güşā-yı ḥācet olmazdan
Derūmı cilvegāh-ı hikmet-i ḥallāğ-ı zī-şānı
- 24 Yedinde ḥāme bir naḥl-i fuyūzāt-ı ilāhīdür
Anuñ āşarı hep envār-ı ilhāmāt-ı Yezdānī
- 25 Degül ḥāme ‘aceb bir seyf-i zerrīn-i dü-ḥāşıyyet
Muḥıbbūñ ḥırz-ı cānıdur ‘adūnuñ düşmen-i cānı
- 26 Şafā-yı cāvidānīdür o seyfüñ zıll-ı ser-tīzi
Belā-yı nāgehānī bu’l-‘aceb ol tūğ-ı bürrānı
- 27 Ne şemşīr-i ḥaşāfetdür ki ḳan olmaḳsızın ḳıldı
Bu ‘aşr-ı nāzūk içre muzmaḥıl efkār-ı Yūnānī

- 28 Cihāna şān-ı ‘Oşmānī yeñiden velvele şaldı
Hāyāt-ı tāze buldı sāyesinde mülk-i ‘Oşmānī
- 29 Sezādur faħr iderse devlet ü millet vücūdıyla
Bu mülk ü millete zātı Hūdānuñ özge iħsānı
- 30 Bulınmaz oldı artıķ hufte vü bī-dār
Meger nev-rüstegānuñ turreşiyle çeşm-i mestānı
- 31 Önünde baķ perīşān oldı zülfi fitne-cūlıķdan
Füsünkār oldıģından oldı hāste-çeşm-i fettānı
- 32 Alursa nūr-ı çarķ-ārā-yı rahmetden fuyūzātı
Şu‘ ā‘ -ı şems-i zer-efşān olurdı berķ-ı bürrānı
- 33 Virirse āb u tāb-ı mihr-i şab‘ -ı hilmī hāşiyet
Dizer haytū’ş-şu‘ ā‘ a dürr ü cevher ebr-i nīsānı
- 34 Kerem-kārā merāħim-perverā düstür-ı mülk-ārā
Eyā mecmū‘ a-i şun‘ -ı kemāl-i fevz-i Raħmānı
- 35 Feħāmetle sen ol şadr-ı güzīn-i nükte-bīnāsın
Bulur şüret senüñ yañında her bir hāl-i vicdānı
- 36 Sen ol üstād-ı bī-hemtā-yı hıkmetsin Aristālīs
Olur nezd-i hıkem-sencüñde şāgird-i debistānı
- 37 Zihī gencīne-i pür-şeb-çerāğ-ı ma‘ rifetsin sen
Şu‘ ā‘ -ı cevher-i fikrūñle rüşen mülk-i ‘Oşmānı

35b yañında : yanuñda AE1

36a Aristālīs : Aristōlīs AE2

- 38 Kuluñ da sāye-i luḡfuñda nazm-ārā sühan-güyā
Epeyce şā' irüm olduḡça bir münşī-i ḡad-dānī
- 39 Muḡırr-ı 'aciz iken bu 'ācizi işkeste-dil kıldı
Ġuluvv-ı ḡāl-i yārān ile güft ü gü-yı cīrānī
- 40 Senüñ sāyeñde gam çekmem velākin müşkili bunda
Baña ḡayvān diyen bilseydi bārī ḡāl-i insānī
- 41 Ne var billürı cevher zu' m idüp ḡurfe-edā şatsa
Cihānuñ köhne maḡşülü bu dehrüñ cevri-pesendānı
- 42 Keşif-i ḡab' ını i' zām idüp inkār iderlerse
Fürüg-ı ḡab' -ı derrāküm zamānuñ ' ucbe-güyāyı
- 43 Zıyā Beg gibi ḡikmet-āşnā bir zāt-ı bī-minnet
Beni talḡif iderken incidür mi ḡavr-ı ḡıflānı
- 44 Ben ol ḡikmet-nümā bir şā' irüm kim feyz-ı ḡab' umdan
Tecellā-yı ḡaşar sāti' mişāl-i mihr-i tābānı
- 45 Tecessüm itdirür zülf-i ' arūsa verd-i rengini
Taşavvur kılsa rüy-ı ālı gīsü-yı perişānı
- 46 Taḡayyül itse çeşm-i yarı nergisler olur peydā
ḡayāl-i ḡāmetiyle serv-i sīmīn-i gülistānı
- 47 Nikāt-ı nazm-ı renginüm ' aceb çarḡ-ı ma' ārifdür
Nümāyān nür-ı i' cāz anda mişl-i mihr-i raḡşānı
- 48 Rumüzātı güneşden muḡtebes mäh-ı tecellīdür
' İbārāt-ı laḡife ebr-i cevher-pāş-ı nīsānī

- 49 Nikāt-ı maṭla‘ ı seyyāre remzi necm-i şābitdür
Hilāl u selḥ-i ma‘ nā nazmuma şeh-beyt-i iḥsānı
- 50 ‘ Aceb vaḥy-āzmüde şā‘ irüm şı‘ rümde zāhirdür
Benāt-ı na‘ ş-ı kübrā hem nebāt-ı bāğ-ı rızvānı
- 51 Ruḥ-ı dil-dārı aḥsam ḥüsn-i Yūsuf gösterür kendin
Ḥayāl-i ḥālī yād itsem olur tābende keyvānı
- 52 Gehī mihr-i giyāhı gāhi mihr-i pertev-efzāyı
Ḥayāl eyler iken şad şevḳ ile ol dem ğazel-ḥ‘ānı
- 53 Fürüg-ı ṭal‘ atı revnaḳ-fezā-yı mäh-ı Ken‘ anı
Dü ebrüsü zıyā-baḥş-ı hilāl-i şu‘ le-efşānı
- 54 Cemāli ol şehüñ bir mäh-ı enver anda ebrülar
İki nūr-ı siyehden ğurre-i ğarrā-yı nūrānı
- 55 Çıkarlar meşhedinden sīne dāğlı hem kefen ḳanlı
Olur maḥşerde de belli senüñ ‘ aşḳuñ şehīdānı
- 56 O dāğ-ı sīne kim tır-i nigāhı yādgārıdur
Açar berḳ-ı zıyāsı mihr-i ḥaşre dāğ-ı ḥusrānı
- 57 Ölürsem tābiş-i ruḥsārı efkārıyla ol māhuñ
Toğar ḥāk-i mezārımdan bile biñ şems-i raḥşānı
- 58 Nihāyet vir söze kāfī bu rütbe ‘ arz-ı ḥāl itmek
Du‘ ā hengāmıdur buldı ḳaşīdeñ ḥadd ü pāyānı
- 59 Hilālī bedr olup bedri hilāl olduḳça devrānuñ
Ola ḥürşīd-i iḳbālī cihāna pertev-efşānı

- 60 İde 'ömrin kemāl-i şıhhat u devletle Hâk efzün
Keder göstermesün olduğça bâkî 'âlem-i fânî
- 61 Toğınca ğurre-i ğarrâ şenâ-ğ^vānuñ ola her mäh
Der-i iclâlinüñ Hâlet gibi kem-päye derbānı
Tamām

4

Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün

- 1 Hâbbezâ rüz-1 ferağ-zâ vü sa'id ü hurrem
Câyğāhî-1 sühan oldı beyābān-1 'adem
- 2 Nice rüz evvel-i feth-i der-i feyz-i eltäf
Nice rüz āğir-i semt-i sitem u şüriş-i ğam
- 3 Nice rüz ol ki ğüni toğdı yine ehl-i dilüñ
Oldı rüy-1 felek āzāde-i bed-reng-i zalam
- 4 Nice rüz-1 ferağ-efrüz u sitem-süz u lañif
Beyt-i aħzān-1 zamān oldı şafāya maskem
- 5 Ne ki fevt oldı ise zevk u tarabdan devrān
Anı sür'atle ider şimdi telāfi her dem
- 6 Hâber-i mağdem-i ferhunde-demi olmışdur
Evvelin-i dem-i mes'üd u ferih-i Ādem

4. AE1.5b, AE2.6a.

1b Cāyğāhî : Cāyğāh AE2

4a efrüz u : efrüz-1 AE2

5a oldı : -AE2

b Anı : Anuñ AE2

- 7 Pertev-i bāriqa-i mihr-i müniri itmiş
Kevkeb-i t̄ali' -i ğamgīni birer bedr-i etem
- 8 Eşer-i nāmiye-i feyz-i nesīmiyle olur
Şüre-i hāk-ı zemīn reşk-i gülistān-ı İrem
- 9 Ba' d-ez-īn t̄ali' -i nevmīd-i sitem olsa sezā
Pertev-i dīde-i hūrşīd-i sipihr-i elzem
- 10 'Ālem ol mertebede oldı rehīn-i neş'e
Kimsenüñ gelmez ebed hātırına kabr-ı dijem
- 11 Böyle bir devr-i neşā-āveri çeşm-i eyyām
Görmemişdür ezeli den berü Allāh a' lem
- 12 Feyz-i teşrīf-i kudūmı ile 'ālem şādān
Yümn-i tenşīf-i vişāli ile Ādem hoş-dem
- 13 Rāygān olmada erbābına hāmdu li'llāh
Luṭf-ı sulṭān-ı kadir-dān-ı hümāyūn-maḳdem
- 14 Minnet Allāha ki ol zāt-ı celīlu'l-cevdet
Oldı iḳbāl-i sa' ādetle vezīr-i efḫam
- 15 Ol ki bāb-ı kerem ü seng-i rikābı olmuş
Büseğāh-ı leb-i hācāt-ı cemī' -i 'ālem
- 16 Ol ki luṭf u himem u ḳahr u 'itābı olmuş
Nīşter-i cism-i 'adū yāre-i yāre merhem
- 17 Ol ki elḳāb-ı ma' ālī-eşerinde hāme
Bu 'ibārātı ider şafḫa-i devrāna murāḳḳam

- 18 Āb-rüy-ı ‘azamet mefhar-i mülk ü devlet
Merdüm-i çeşm-i felek mâhi-i envâ‘-ı elem
- 19 Āmir-i maḥz-ı ‘aṭā nâhi-i esbâb-ı ‘anâ
Maşdar-ı luṭf u seḥâ me’ḥaz-i eşnâf-ı kerem
- 20 Melce‘-i ehl-i ḥıred dâver-i gerdün-mesned
‘Ārif-i sırr-ı ebed server-i şiddik-şiyem
- 21 Āsmân-ı himeme mihr-i ‘uluvvu’l-iḳbâl
Āftâb-ı felege mâye-dih-i nūr-ı himem
- 22 Kerem-endâz-ı zamân ḥazret-i Cevdet Paşa
Ki odur şimdi sa‘âdetle müşir-i Ekrem
- 23 Ne müşir-i himem-ârâ ki mu‘âdil olmaz
Āşafâsâ ne kadar varsa vezir-i a‘zam
- 24 Nice Āşaf gibi düstür-ı sûtüde-kirdâr
Der-i iḳbâline şad şevḳile ḥüddâm u ḥaşem
- 25 Dergeh-i devletidür mehbiṭ-i envâr-ı fuyüz
Südde-i rif‘atidür büsegeh-i nüh ṭârem
- 26 Şeb-çerâğ-ı keremi ümmet-i merḥûme için
Maḥz-ı iḥsân-ı ḥudâvend-i kerim u eḫram
- 27 Eşer-i bâriḳa-i mihr-i müniri olmuş
Āftâb-ı felek-i dâniş-i zerrin-‘alem
- 28 Feyz-i ‘adliyle cihân maştaba-i zevḳ u neşât
Beyt-i aḫzân-ı felek reşk-i ṭarab-ḥâne-i Cem

- 29 Kendi mecmū‘a-i āşār-ı Hudā-yı lā-yezāl
 Kālemi kāşif-i esrār-ı şu‘ūn-ı ‘ālem
- 30 Dili gencīne-i envār-ı şuhūd-ı ‘irfān
 Zātı āyīne-i esrār-ı vücūd-ı Ādem
- 31 Tab‘-ı pākinde hafī luţf-ı Kelīm-i ‘İmrān
 Kilk-i destinde celī feyż-ı Mesīh u Meryem
- 32 Luţfı bir mertebe kim reşha-nişār olsa deger
 Kef-i cūdında alur jāle gibi lūcce-i yem
- 33 ahrı bir mertebe kim tuysa eger Rūstem ü Sām
 Teng olur bī-şübhe gerı pehnā-yı ‘adem
- 34 İtse bir şā‘ir eger vaşf-ı celīlūn inkār
 Aña bir demde olur nice me‘ālī mūlhem
- 35 Nūkhet-i hilat-i pākīzesini ılsa hayāl
 Eşer-i onca-ı rızvānı virür saţr-ı raam
- 36 Ger revān olsa beyābāna nesīm-i hūlı
 Gūlbūn-i huşkı aar onca-i rengīn şeb-nem
- 37 Mā-cerā-yı dem-i şīrīnini bilse severek
 Alur āgūşına āhū-bereyī şīr-i ecem
- 38 Fitne bir yer bulamaz sāye-i ‘adlūnde meger
 eşm-i fettān-ı dil-ārā ile zūlf-i pūr-am

29a Hudā-yı lā : Hudā sır AE2

33a tuysa : duysa AE2

35a Nūkhet: nisbet AE2

37b bereyi şīr-i : berī AE2

- 39 Serverā dādverā dāver-i Fārūḳ-eşerā
Ey felek-pāye Felāṭūn-ḫikem ü 'İsā-dem
- 40 Sensin ol ma' den-i ihsān ki oldı şimdi
Eş' abī şöhret olur luṭfuña nisbet ḫātem
- 41 Sensin ol pādşeh-i kişver-i fehmi u idrāk
Ki Aristō-yı zamān 'aḳluña nisbet ser-sem
- 42 Nerede ḳaldı Aristōyı idersin taḫḳīḳ
Ḳavl-i ma' ḳūluñ ile hep ḫükemāyı ebkem
- 43 Sensin ol dāver-i mecmū' a-i ḫüsn-i iḫlāş
Elüme alsam eger vaşfuñı taḫrīre ḳalem
- 44 Ṭab' -ı derrāküm iken pādşeh-i mülk-i sūḫan
Olurum ben de bu mebhāşde 'acizden mülzem
- 45 Ğarażum 'arż-ı şenā yoḫsa be-ḳavl-i Nāmıḳ
Ḫāşa li'llāh ola deryūze-i dīnār ü direm
- 46 Benüm ol şā' ir-i ḫaḳ-gūy-ı ma' ārif-perdāz
Remz-i nazmumda celī şa' şa' azār-ı mübhem
- 47 Benüm ol gülşen-i firdevs-i sūḫan kim lāyık
Ğonca-i nazmuma ger şeb-nem olursa zemzem
- 48 Benüm ol şaf-der-i rezm-i şu' arā kim eyler
Ṭiĝ-ı güftāruma Nef' i bile sevgend ü ḳasem
- 49 Her sözüüm cām-ı ṭarab-zā gibi dilden eyler
Def' -ı āşār-ı belā-yı sitem u şūriş-i ğam

- 50 Nūr-ı ilhām sevād-ı alemümde Rüşen
Pertev-i ma'ni-i i'cāz sözümde müdgam
- 51 alemüm şūr-ı ma'ānī sūhanüm nükte-i cān
Kāşif-i levha-i esrār-ı azā endişem
- 52 äyete irdi sūhan lāfi birağ ey Hālet
Ba' de-mā hayr-i du'ādur saña emr-i elzem
- 53 Tā ki 'ālemde ide luğ u 'ināyet sulţān
Ehlini mazhar-ı ahr u sitem u luğ u kerem
- 54 Dā'imā ma' delet-i şāh-ı kerem-perver ile
Tā ki āsūde ola derd ü miğenden 'ālem
- 55 Devlet-i şihhat ü iğbāl-i sa'ādetle hemīn
ıla iclālını te'yīd-i Hudā-yı eğram
- 56 Her umūrında mu'ini ola Hızr-ı tevfiğ
Re'y-i efkārı da ber-ğükmi hakīm-i ağkem
- 57 Hāşılı dergeh-i iclāli güşāde olsun
Harem-i re'fetine devlet ü şevket mağrem
Tamām

52b emr-i : -AE2

55a Devlet-i : Devlet ü AE1

57b re'fetine : devletine AE2

2.2.2. Tarihler

1

Tārīḫ-i Cülūs-ı Hümāyūn

Fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn

- 1 Eyleyince 'izz ile te'yīd-i taḥt-ı devleti
Bir şehensāh-ı mekārīm-pervere Rabbü'l-'azīz

- 2 Söyledüm Ḥālet leb-i ibcāl ile tārīḫini
Mecdle Sulṭān-ı 'ālem oldı ḫān 'Abdü'l-'azīz

1277*/1861

2

Diğer

Fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn

Ḥāletā tebşīr eyle nāsa bu tārīḫini

Eyledi iḳbāl ü rif'atla cülūs 'Abdü'l-'azīz

1277/1861

3

Fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn

Yek ḫalemde yazdı Ḥālet çākeri tārīḫini

Oldı şāhen-şāhı dehrūñ 'izz ile 'Abdü'l-'azīz

1277/1861

1. AE1.8b, AE2.8a.

¹ 'izz : 'azm AE2

* AE2'de1272. Tarihin yanlışlıkla yazıldığı bellidir; zira kaynaklarda Sultan Abdülaziz Han'ın cülusu 1861 olarak verilmiştir.

2. AE1.8b, AE2.8a.

3. AE1.8b, AE2.8a.

4

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Yazdı hāme tām tārīḥ-i selīs

Ḥavz-ı baḥrī yümñile indi yeme

1289/1872-73

5

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Mıṣra'-ı mühmelde Ḥālet sa' d-i sāle dāldür

Mālikü'l-'aṣr-ı mu'allā-kāra mükrim ola sāl

1282/1865-66

6

Ra'ūf Beg Efendinüñ kerīmelerinüñ vilādeti tārīḥidür

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1 MİR-i 'ālī-menḳabet ya'nī Ra'ūf-ı pāk-ṭāb'

Virdi bir pākize duḡter zātına Rabb-i kerīm

2 Feyz-i Yezdān-ı Ra'ūf ile hemān memnün ola

Vālideyniyle zamān-ı şıḡḡatı efzün ola

3 Ḥāletā ṭuyduḡça mevlüduñ didüm tārīḥ-i tām

Luṭf-ı Ḥaḡla dehre geldi Mürşide meymün ola

1277/1860-61

4. AE1.8b, AE2.8a.

5. AE1.8b.

6. AE1.9a, AE2.8b.

‘İzzetlü ‘Azîz Beg Efendîniñ mağdumları Muştafâ ‘İzzet Begüñ vilâdeti târîhidür

- Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
- 1 Mîr-i vâlâ menkabet ya‘nî ‘Azîz-i muhterem
Şâd oldı feyz-i pâk-i mevhib-i Yezdân ile
 - 2 Hâk ‘Azîz-i Mısr-ı elţâf u mehâsin eylemiş
Yûsuf-ı şânî-i hûsn-i hulqdur ‘irfânile
 - 3 Hânedânüñ eylesün iqbâl ile Hâk ber-çarâr
Düşmen-i bed-h‘âhı olsun münhezim hırmân ile
 - 4 İktirân-ı sa‘dde bir mâh-ı pür-envâr-ı feyz
Burc-ı neslinden tulû‘ itdi kemâl-i ân ile
 - 5 Vâlideyniyle o nahl-i necl-i pâk-aşlı Hüdâ
Eylesün şihhatde dâ‘im ‘ömr-i Nüh sultân ile
 - 6 İstimâ‘ itdükde mevlüduñ o tıfl-ı nev-resüñ
Pîr-i tab‘a geldi bir nev-neş‘e-i şâd-mân ile
 - 7 Söyledüm târîh-i tâmın Hâletâ pür-şevk olup
Muştafâ ‘İzzet vücûda geldi menn ü şân ile

1276/1859-60

7. AE1.9a, AE2.8b.

2a elţâf u: elţâf-ı AE1

5a puhl: nâhl AE2

Tārīḥ-i sāl

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Böyle tārīḥ ibtidā-yı sālīne bir söylenür

Rabb-i 'izzet eylesün ' Abdü'l-' azīze sālī sa'd

1278/1861-62

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1 Ḥayflar zevce-i İsmā' il Efendi nā-gāh

Ḳoleraya tūtıldı gitdi reh-i ' uḳbāya

2 Gevher-i efser-i ' işmet idi ḳıydı gerdün

Öyle gevher ki ḥayā-zīnet edeb-pīrāye

3 Ḳıldı rihlet henüz otuz yaşına varmış iken

Altı maḥdüm u kerīme bıraḳup dünyāya

4 Rūḫı ḥün-ı şühedā-yı su' adā ḥürmetine

Ola mūnis dilerüm Fāḫimatü'z-zehrāya

5 Yazdı tārīḥ-i vefātını du' ā-güy-ı ḳalem

Ḳaşr-ı Me'vā ola cā Fāḫimatü'z-zehrāya

1282/1865-66

8. AE1.9a, AE2.9a.

9. AE1.9b, AE2.9a.

1b reh: rāh AE2

10

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Nāmı Aḥmed maḥlaşı Şabrī şerīfū'n-nesl idi
Tıfl idi ammā ki vāqıf idi remz-i ḥikmete
- 2 On yaşına başmamışken ḥubb-i Āl-i Beyt ile
'Aşr-ı mātemde gidince ḳurb-i Rabb-i ḥazrete
- 3 Geldi yazdı fevti tārīḫin İmāmeyn-i Güzīn
Rūḫ-ı pāk-i Şabri-i ma' şüm göçdi cennete

1289/1872-73

11

Tārīḫ-i vefāt

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

İder tārīḫ-i fevti vaḥdet-āmūz oldıgın i' lān

Emīne dār-ı Me'vā eyledi 'aşr-ı Muḥarremde

1290/1873-74

12

Manastır Mekteb-i İ' dādisi mīr-alāyı Muştafā Kāmil Begūn vefātına

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Yek-ḳalem düşdi bu tārīḫüm dehān-ı ḥayfdan

Cennet olsun Muştafā Kāmil Bege yā Rab mekān

13

Gün Görmez Cāmi' nūñ ta' mīrine tārīhdür

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Hāletā tārīḡ-i tāmın söyledüm ta' mīrine

Mescidi Gün Görmezūñ buldı yine nev-pertevi

1277/1860-61

14

Dīger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Gün gibi ıoğdı anuñ ta' mīrine tārīḡ-i tāmın

Mescidü'n-nūr oldı Gün Görmez be-nūr-ı Rabb-i pāk

1277/1860-61

15

Dīger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Söyledüm tārīḡ-i tāmın ol sipihr-i himmetūñ

Mihr-i mihri mescid-i nūr eyledi Gün Görmezi

1277/1860-61

13. AE1.10a, AE2.9b.

14. AE1.10a, AE2.9b.

b Mescidü'n-nūr: Mescid-i nūr AE2

15. AE1.10a.

16

Diğer

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Söyledüm birden bire tecdīdinün tārīhini
 Āyetü'n-nūr oldı bālā Cāmi'ī Gün Görmezün
 1277/1860-61

17

Diğer

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Eş-şalā itdi bu tārīhüm cihāna Hāletā
 Cāmi' ü'n-nūr oldı Gün Görmez deyü tecdīd ile
 1277/1860-61

Tārīh-i vilādāt

18

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Mehd-i dehre geldi Nāfiz ' izz ile

19

Ömer Celil Efendinün maḥdümü Süleymān Şevket Begün
 vilādetine söylenen tārīhdür

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

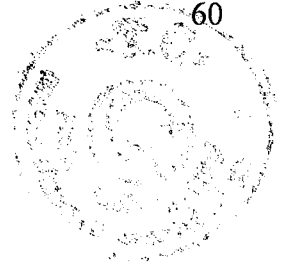
1 Mu'ammer ola nām ü fiṭratı Fārūḳi-i şānī
 Kerimü'l-Ḥaşle bir zātuñ çocuğı oldı devletle

16. AE1.10a, AE2.9b.

17. AE1.10a, AE2.10a.

18. AE1.10b, AE2.10a.

19. AE1.10b, AE2.10a.

- 2 Olinca müncelî burc-ı Celîl-i nesl-i 'âliden
Münevver âf-tâb-ı pertev-i efzâyiş sa'âdetle
- 3 Muhibb-ı yâr-ı gârum bir âyetü'l-menkabe zâtuñ
Lisânından bu müjde şâdır olduĝda meserretle
- 4 Göñül buldı güşâyiş mişl-i Firdevs-i muţarrâ kim
Ĥayâlüm goncası bir bir açıldı farţ-ı selvetle
- 5 Didüm mevlûdına târîĥ-i tāmın Ĥâletâ ben de
Süleymân geldi dîvân-ı zamâna menn-i şevketle

20

Eniştem 'izzetlü Sâlim Begüñ dâmâdı rif'atlü Aĥmed Begüñ maĥdümları Begüñ
vilâdetine söylenen târîĥ

- Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
- 1 Semî-i mefĥar-i 'âlem cenâb-ı mîr Aĥmed kim
Tecellî-yâb ola envâr-ı luţf-ı Rabb-ı 'izzetden
 - 2 O rütbe feyz-i isti'dâd-ı zâtı var ki fehm itse
Felâtonlar nükül eyler da'âvî-i dirâyetden
 - 3 Olinca ĥubb-ı evlâd ile ĥalbinde emel peydâ
Ĥudâ memnûn u dil-şâd eyledi sūr-ı vilâdetden
 - 4 Aña bir tıfl-ı 'âlî eyledi iĥsân ki bî-şübhe
Henüz ĥopmış nihâl-i goncadur gül-geşt-i cennetden

⁴ farţ-ı selvetle: farţ sühütle AE2

20. AE1.10b, AE2.10a.

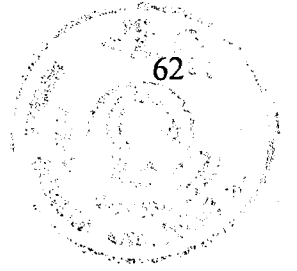
1b luţf: - AE2

- 5 Tıyınca müjde-i mevlüdını bir vaqt-i şādīde
Kemāl-i şevk ile raqş eyledüm ferṭ-i meserretten
- 6 Hūdā-yı *lem-yelīd* ol naḥl-i pāki vālideyniyle
Zamān-ı ḥaṣre dek kılsun mu‘ammer ruy-ı şıḥḥatden
- 7 Düşürdüm yek-ḳalemde Hāletā tārīḥ-i mevlūduñ
Be-dī-dār oldı meh āsā Muḥammed burc-ı ‘ıffetden

21

Şā’ib Begüñ rütbesine tārīḥdür

- Fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün
- 1 Āsmān-pāye ferişte-menḳabet Dārā-ḥaṣem
Ya’ ni Şā’ib Beg Efendi-i kerīm ü muḥterem
- 2 Re’yi gālib fikr-i şā’ib zıhn-i pāki müstaḳīm
Nükte-dān-ı ‘aṣr Aristo-yı zamān şāḥib-ḥikem
- 3 Cebhe-i pākinde ol Rüşen-zamīr-i ḥikmetüñ
Nūr-ı ‘ırfān ḡurra-i ḡarrā gibi olmış ‘alem
- 4 Müncelī āyīne-i ḳalbinde envār-ı şuhūd
Muḥtefī gencīne-i ṭab’ında esrār-ı ümem
- 5 Faşl-ı envā’-ı ‘adālet iḥtirā’-i destidür
Öyle munşıf zāt-ı vālā-yı me’ālī-i himem
- 6 Şāne-i luṭfiyla oldı ser-te-ser pür-intizām
Piç ü tāb-ı ‘uḳde-i zülf-i dil-i pür-ḥam-be-ḥam

- 7 Ehl-i dil bāl-ı hümāya rüy-ı istiğnā tutar
Sāye-i luḡfuḡda oldu ser-be-pā bī-ḡuzn ū gam
- 8 Farḡ-ı istiḡḡākı lem' a-baḡş olunca 'āleme
Rütbesi terfı' olındı yüm̄n ola bā-feyẓ o dem
- 9 Çeşm-i dünyā görmemiş 'ālemde hıç akrānını
Zātı bālāter anuñ ger şānına her ne disem
- 10 Eylesün cümle meşā'ibden Ḥudā hıfẓ u maşūn
Yād olınsın bu dürüdü her zamānda fem-be-fem
- 11 Söyledüm bir bī-bedel tāriḡ-i bālā Ḥāletā
Rütbe-i ūlāyı aldı Şā'ib-i 'ālī-şiyem

22

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Maḡv olup zālīm gelince yār-ı gār
Çār-ı yār alkışladı biñ can ile
- 2 Çıkdılar Āl-i 'abā te'yīdine
Şadr-ı 'ālī oldu Midḡat şān ile

23

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Geldi şūrāya yine devletle Ḳāmil seyr idūñ
Ba' d-ez-īn 'ālemde ḡükm-i 'adli kār-ı 'ādilī

8a istiḡḡākı: istiḡḡāmı AE2

11a Ḥāletā: ḡayretā AE2

22. AE1.11b, AE2.11a.

23. AE1.11b, AE2.11a.

- 2 Hāzret-i Midḥat gibi şadrūñ sezā şūrāsına
Her vezīrūñ kāmili her kāmilūñ de ‘ākili
- 3 Söyledüm Hālet kemāl-i şevḳ ile tāriḥ-i tām
Buldı şūrā müjdeler ‘ālī vezīr-i kāmili

24

Fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 Şadr-ı ‘ālīnūñ ki fikri ‘adl ola
Mazhar-ı tevfiḳ-i Ḥaḳdur ḥāşılı
- 2 Her umūr erbābına tefvīz olur
Seyr idūñ ḥükm-i zamān-ı ‘ādili
- 3 Dört taraftan böyle tebrīk itdiler
Buldı el-ḥaḳ müsteşār-ı kāmili

25

Mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün

- 1 Şehen-şāh-ı cihān ‘ Abdü’l-‘azīz-i āsmān-pāye
Ser-ā-pā himmeti ma‘ tūfdur esbāb-ı ‘umrāna
- 2 Şunūf-ı ‘asker için bir ḳalavra-ḥāne inşāsı
Olinca mülhem-i Mevlā-fu’ād-ı şāh-ı devrāna

24. AE1.11b, AE2.11b.

25. AE1.12a, AE2.11b.

2b fu’ād-ı: ḳılup AE2

- 3 Didi ikmāline tārīḥ-i tāmın çākerī Ḥālet
Güzīde nev-resim bālā binā oldı dikim-ḥāne
1280/1863-64

26

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Rākım-ı ḥaṭāṭ kim Ḥaḫ eylemiş
Zātını ḥüsn-i kitābetle be-kām
- 2 Şīve-i ḥaṭṭa celīsi bī-miṣāl
Ḥüsn-i neşhi hāle-i bedr-i tamām
- 3 Bilse ger feyz-i celī-i ḥaṭṭını
Rūḥ-ı Yākūtī olur aña ' gulām
- 4 Ḥulḳı da ḥaṭṭı gibi aḥsen idi
İtmemişdi sinni elliyi ḥitām
- 5 'İrci'Emrūñ tıyınca eyledi
Füc'aten 'azm-i reh-i dār-ı selām
- 6 Eylesün zātuñ Ḥudāvend-i kerīm
Mekteb-i Firdevse üstād-ı be-nām
- 7 Yazdı ḥāme fevtine tārīḥ-i tām
Rākıma ḥuld-ı bihīn oldı maḳām
[12]79/1862-63

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Meclis-i vālā re'īsi āşaf-ı 'ālī-himem
Kāmil-i Yūsuf-şiyem düstür-ı İskender-ğulam
- 2 Zātı bir deryā-yı luḡf u ma' deletdür kim olur
Ġarķ-ı hīzāb-ı ḡabāb-ı feyż-i cūdı ricām
- 3 Āftāb-ı āsmān-ı feyż-i muḡlaķdur olur
Hīşşe-yāb-ı pertev-i te'şīr-i luḡfı ḡaş u ām
- 4 Zātı sāmīsi gibi sā'ī-i ḡayrāt-ı güzīn
Hem-ser-i 'ālīsi de bir luḡf-ı Mevlā-yı be-nām
- 5 İftihār-ı kāşırātü't-ḡarf-ı gül-berg-i ḡayā
Ġonca-i gül-geşt-i 'işmet Zeyneb-i feyż-irtisām
- 6 Zeyneb-i taḡt-ı sarāy-ı 'iffet-i ḡudsī-nişān
Āb-ı rüy-ı cevher-i şeh-vār-ı tāc-ı i' tişām
- 7 Şāni-i Zeyneb denile zātına şāyestedür
Ḥāk-i pāk-i belde-i mebrüre eyler iḡtirām
- 8 Menba'-ı cūdı ḡarīm-i cennet itdi Ḳartalı
Cüy-bār-ı kevşer icrā itdirüp bi'l-iḡtişām
- 9* Dil-ḡüşā bir çeşme bünyād eyledi kim tā ezel
Görmemişdür böyle bir 'ālī binā çeşm-i be-nām

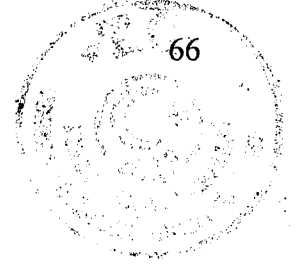
27. AE1.12b, AE2.12a.

2a ma' deletdür: merḡametdür AE2

7a zātına: şānına AE2

9b be-nām: ebnām AE1

* Bu beyit AE2 nüshasında iki kez yazılmıştır.

- 10 Hem-serüñ devletle ħayr itsün zamân-ı ħaşre dek
Âşefâ sen mesnedinde ‘izz ile ol müstedâm
- 11 Olalar sîr-âb-ı luħf-ı cüy-bâr-ı himmetüñ
Sâyeñüzde ümmet-i merħûma tâ rûz-ı kıyâm
- 12 Tâķına yazsa sezâ bu çeşmenüñ itmâmına
Ĥâletâ (Ĥayrât-ı Zeyneb) evvel-i târîĥ-i tâm
1280/1863-64

28

- Fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün
- 1 Vaķfe-gîr-i intizâr-ı ‘adl idi
Nice müddetden beru çeşm-i ‘alîl
- 2 Ĥamdu li’llâh Ĥaķķı ızĥâr itdi Ĥaķ
Oldı bed-baĥtum baña yâr u ĥalîl
- 3 Yazdı Ĥâlet tâm târîĥ-i selîs
Rüşdi Paşa oldı şadr-ı bî-‘adîl

29

- Fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün
- 1 Âĥ kim kıydı felek bir zât-ı nâzûk-ĥab‘a âĥ
Ĥaralandı mâteminden ser-te-ser ruy-ı zemîn

28. AE1.12b, AE2.12b.
1b beru: beri AE2
3b rebî: bî AE1
29. AE1.13a, AE2.12b.

- 2 Āsmān mağmūm olup bārān şanma ağladı
 udsiyān itdi semāda derd ile āh u enīn
- 3 Genc idi hem ‘ārif-i ‘ālem-pesend-i ‘aşr idi
 Görmemiş emşālini çeşm-i hezār-‘irfān-bīn
- 4 Pāk haşlet nāz-perverde na‘īmü’d-dehr idi
 Hayflar kim hāke düşsün böyle cism-i nāzenīn
- 5 ‘Azm-i ‘uqbā eyledi bir leyle’-i mebrūrede
 abr-i pākin eylesün Ha ravza-i huld-ı berīn
- 6 Derd-i müşkildür taammül hecrine bāilere
 Şabr-ı Eyyūb eyleye isān Rabbü’l-‘ālemīn
- 7 Haı-ı ‘Oşmānīyle yazdum fevtine tārī-i tām
 Ola İbrāhīme gül-geşt-i cinān cāy-ı güzīn

[1]280/1863-64

30

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
 Hāletā makeme-i ma‘deletūn Haābı
 Didi tārīini (Fal-ı haem-i ‘ādildür)

1288/1871-72

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Hüsrev-i şāhib-celādet şaf-der-i 'ālī-nejād
Āb-ı rüy-ı salţanat nāhi-i āşār-fesād
 - 2 Mihr-i burc-i ma' delet nūr-ı çerāğ-ı luţf-ı Hāķ
Zerre-perver merĥamet-güster Felātün-i' tiyād
 - 3 Münşi-i bī-mişl-i 'ālem şā'ir-i rengın-ķalem
Şaf-der-i zerrīn-i 'ilm ĥāmī-i luţf u 'adl ü dād
 - 4 Yāver-i ekrem sipeh-sālār-ı Fārūkī-şiyem
Şadr-ı a'zam mücid-i ķānūn-ı işlāĥ u reşād
 - 5 Kim Fu 'ād-ı Risto-tedbīr-i Eflātun-şu'ūr
Eylemiş Hāķ zātını esbāb-ı 'umrān-ı bilād
 - 6 N'ola olsa Bāreka'llāh-ĥ'ān-ı cünd-i ķudsiyān
Yümn-i tedbīri cihānı eyledi ma' mūr u şād
 - 7 Sāye-i luţfında ĥandān-dil esīr-i derd ü ĥam
Tīğ-i ķahrından gürizān düşmen-i ĥā'in-nihād
 - 8 Cevher-i fizzī-nigīn müsned itmiş zātını
Tā ezel envār-ı feyz-i ĥazret-i Rabb-i cevād
 - 9 Feyz-i muţlaķsın ki sen her 'uķde-i ķār-ı 'asīr
Dest-i tedbīr-i şavābında olur āsān güşād
 - 10 Pīş-i 'azm-i himmetinde feyz-i Mevlā reh-nümā
Rāh-ı efķārında ilhām-ı İlāhī şu'le-zād

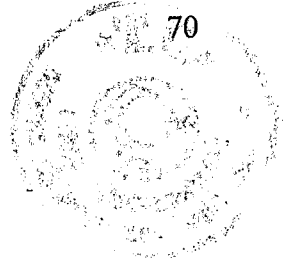
- 11 Hāme-i rengīn-edā-yı kātīb-i çarḥ-ı berīn
Midḥatında her ne yazsa ḥaşletūñ andan ziyād
- 12 Ben ne mümkin vaşfını ḥaqqıyla taḥrīr eyleyem
Dilde ālām u miḥenden ğayrı yok āşār-ı şād
- 13 Gerçi ben de şā' irüm olduğça ammā n'eyleyem
Derd ü ğamdur mūnisüm āşār-ı neş'e oldı yār
- 14 Siḥr-i endişem ider yek laḫzada biñ şevḫ ile
Şad-hezārān genc-i ma' nā bī-ta' ab fetḫ ü ğüşād
- 15 Midḥat-i evşāfını görince inşād eylerüm
Bir kez olsun ḫalb-i zārüm sāye-i luḫfuñda şād
- 16 Da' vi-yi 'irfān ile taşdıḫe cūr'et eyleme
Ba' d-ez-īn ḫıl şıdḫ ile ḫayr-ı du'āyı i'tiyād
- 17 Tā ki 'ālem pāy-dār olduğça Ḥallāḫ-ı kerīm
Mesnedinde dā'im itsün 'ömrini ḫılsun ziyād
- 18 Söyledüm Ḥālet leb-i ibcāl ile tāriḫini
Mesned-i şadr-ı ma'ālī oldı serverü'l-Fu'ād

1279/1862-63

32

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Beyt-i aḫzānumda Ḥālēt bāde-nüş-ı fikr iken
Geldi bir peyk-i meserret itdi ḫalb-i zārı şād

- 2 Ey siyeh-taht-ı küdoret müjdeler olsun didi
Oldı dāmāduñ mükerrerem feyz ola bî-‘ idād
- 3 Hem de emr-i sünnet-i Peyğamberi icrā idüp
Bir mübārek vaqt içinde hayrı kıldı ictihād
- 4 Böyle āşār-ı meserret qalbi ihyā eyledi
Şevq ile hayr-ı du‘āyı eyledüm biñ kerre yād
- 5 Şād olup ihvānuma itdüm bu tārīhi hıṭāb
Mīr-i enver lıhyesūñ iqbāl ile kıldı güşād

1288/1871-72

33

Fu’ād Paşa ḥafidi ‘İzzet Begūñ lıhyesi tārīhi

- Fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün
- 1 Lıhyesin i‘ zāz ile itdi küşād
Bādi-i yümn eyleye Rabb-i aḥad
 - 2 Söyledüm tārīh-i tāmin Ḥāletā
Ḥaṭṭ-ı ‘İzzet Beg ola sa‘ d-ı ebed

1291/1874-75

Tārīḥ-i sāl-i 'Abdü'l-'azīz Ḥān

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Yazdı beyt-i vāḥid içre çār tārīḥ-i tamām
Ḥāme-i işkeste-nevk-ı Ḥālet-i 'abd-i zelīl

2 Ḥayr ola Sultān 'Azīze 'izzile sāl-i cedīd
Bā'is-i feyż-i ma'ālī ola bu sāl-i cemīl

1282/1865-66

Evvelki mıṣrā'un āḥād ü 'aşarātıyla ikinci mıṣrā'un hey'eti ve ikinci mıṣrā'un āḥād ü 'aşarātıyla evvelki mıṣrā'un hey'eti ḥisāb olındığı taqdīrde tārīḥ mıṣrā'ıyla ber-ā-ber dört tārīḥ çıkar.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Söyledüm fevtine tārīḥ-i ḥaḫīm-i muṭlak

Eylesün Ğālibi Me'vāda enīs-i Loḫmān

1296/1878-79

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

1 Müşīr-i pür-ma'ārif ḥazret-i 'ālī Emīn Paşa
Ki zātı gibi dünyāya nazīri gelmemiş aşla

2 Görince farḫ-ı istiḥkākını ol zāt-ı zī-şānuñ
Şeh-i 'ālī-himem mühr-i şerīfüñ eyledi i'tā

- 3 Şehen-şāha du‘ā celb eylemekdür niyyeti dā’im
Ola her bir umūrında mu‘īni ḥazret-i Mevlā
- 4 İde Ḥaḳ mesnedinde müstedām ol āşefī zīrā
Maḳām-ı şadrda ṭurduḳça nev-ziynet bulur dünyā
- 5 Düşürdi bir güzel tārīḥ Ḥālet bendesi nazmum
Vekīl-i muṭlaḳ oldı pür-hüner ‘ālī Emīn Paşa

1268/1851-52

2.2.3. Gazeller

İbtidā-yı Ğazeliyyāt
Ħarfū'l-elif

1

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 1 Olsa envār-ı tecellī dīde-i ru 'yet baña
 Māni' -i seyr-i ruĥ-ı dil-dār olur ĥayret baña
- 2 Zaĥm-ı tīr-i ğamzedür arāyiş-i şevket baña
 Cān-fidā-yı ' aşĥ-ı cānān olmadur devlet baña
- 3 Ben o mest-i la' l-i yārem eylemem nīm-iltifāt
 Olsa ger çeşm-i Mesīhā sāġar-ı ' işret baña
- 4 Şöyle mecrūhu' l-fu 'ād-ı tīġ-i hecr-i çeşmüñem
 Rīze-i elmās-ı ğamdur merhem-i şıĥĥat baña
- 5 Dil-şehīd-i nevk-ı tīr-i ğamzeyem rüz-ı kıyām
 Reng-i ĥün-ı dāġ-ı dil-dār aĥsen-i zīnet baña
- 6 Özge mecnūn-ı ĥıred-fersūd-ı deşt-i vaĥdetem
 Sāye-i ' aşĥuñda birdür devlet ü zillet baña
- 7 Var mıdur ' ālemde Ħālet reh-güzār-ı yārda
 Ħāk-pāy olmaĥdan özge pāye-i rif' at baña

2

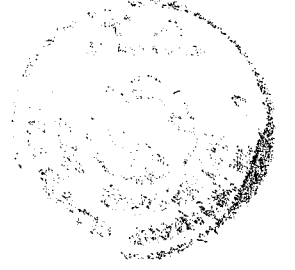
- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Pertev-i reng-i hayādur māye-i behcet saña
Tāb-ı şem' i nāzdur gül-güne-i ' işmet saña
 - 2 Korkaram rüyuñ hayāl itdükce ey gül-berg-i nāz
' Aks-i medd-i nūr-ı çeşmüm virmesün zaħmet saña
 - 3 Dil-şehīd-i rāh-ı yārem ey każā bir cān için
Sīnemi pūr-dāğ kılsañ eylemem minnet saña
 - 4 Cān-fidā-yı tīg-i ' aşk ol kim cihānda var mıdur
Ey dil-i şūrīde bundan özge bir devlet saña
 - 5 Ey sinān-ı gānzesi pīrāye-i dāğ-ı cünün
Tā ezelden özge bir müştākdur Hālet saña

3

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Minnet-i dünyā ümīd-i mā-sivā düşmez baña
Lā' ubālī meşrebem ħavf ü recā düşmez baña
 - 2 Virdi kaşşām-ı ezel lezzet belā-yı ' aşkdan
Hişşe-i naqdīne-i zevk-ı fenā düşmez baña
 - 3 Ey perī dilde nişān-ı imtiyāzuñdur senüñ
Tā be-maħşer dāğ-ı çeşmüñden ğınā düşmez baña

2. AE1.15b, AE2.20b.

3. AE1.15b, AE2.21a.

- 4 Bir büt-i 'İsâ-pesende düşkünem bir cân için
İhtirâz-ı tîr-i ser-tîz-i kazâ düşmez baña
- 5 Fülk-i dil olmuş ğarîķ-i lücce-i nevmîd ü ğam
Kayd-ı mirsât ü hevâ vü nâ-ĥudâ düşmez baña
- 6 Bir hümâ-yı ser-serî-seyrüm şafâ-yı bâl ile
Tâ'ir-i ĳudsî-cenâĥa ilticâ düşmez baña
- 7 Bir kemân-ebrüya Hâlet düşkünüm bir laĥzada
Sehmime biñ tîr-i ğam düşse ibâ düşmez baña

4

- Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün
- 1 Cihânda 'ayş ü 'işret ĥ^vâb ü râĥat ĳalmamış ĥayfâ
Belâ dâ'im cefâ ĳâ'im şafâ nâ'im ĳazâ bînâ
- 2 Be-câdur sîne dögsem girye döksem âĥ u zâr itsem
Sitem bî-ĥâd elem bî-'add ü ğam müşted cihân a' dâ
- 3 Esîrim bir perîye rüy u ebrü vü leb ü çeşmi
Cihân-süz âsmân-efrüz u cân-düz âfet-i dünyâ
- 4 Belâ-yı iftirâķ-ı âb u tâb u ĥüsn ü âniyle
Özüm nâr u sözüm zâr u gözüm ĥün-bâr u dil şeydâ
- 5 Göñülde şevķ ü tâķat tâb ü selvet ĳalmadı Hâlet
Miĥen meşĥüd ü ten fersüd u şen nâ-büd u ğam peydâ

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Sırr-ı rûh-ı âh nûr-ı çeşm-i rû 'yetdür baña
Kim şu 'ünât-ı fenâ mir 'ât-ı vaḥdetdür baña
- 2 Penbe-i dâğ-ı belâ mihr-i kıyâmetdür baña
Şûr-ı İsrâfil gül-bânk-ı nedâmetdür baña
- 3 Ol hümâ-yı sidre-pervâz-ı bülend-i himmetim
Lâne-i sî-reng-i kıudsî dâm-ı 'uzletdür baña
- 4 Olsa hecr gelse eger garç-âb-ı zulmet âf-tâb
Dide-i Ya' kıüb u ḥasret şubḥ-ı 'ibretdür baña
- 5 Gülsitân seyr-i selâmım feyz-i ' aşk-ı yâr ile
Şu' le-i cevvalé-i gam bâğ-ı cennetdür baña
- 6 Ben o Manşûr-ı ene'l-Hâk-güy-ı vaḥdetem
Zülf-i cânân rişte-i tavk-ı şehâdetdür
- 7 Kayş-ı bî-kayd-ı beyâbân-gerd-i yârim şevkile
Rûh-ı Leylâ ḥalkâ-i zencîr-i vaḥşetdür baña
- 8 Neşve-yâb-ı âb-ı şemşîr-i nigâhuñdur senüñ
Sîne-i pür-dâğ kim gülzâr-ı vuşlatdur baña
- 9 Şevk-i la' lüñle o istignâ-pesend âvâreyim
Çeşm-i ḥün-rîz-i temennâ câm-ı ' işretdür baña

5. AE1.16a, AE2.21b.

4b Ya' kıüb u: Ya' kıüb AE2

- 10 Şu'le-i dâğ-ı maḥabbet ḥasret-i dil-dâr ile
Ser-fetîl-i şem' -i bezm-ārâ-yı ülfetdür baña
- 11 Çekme Allah 'aşkına peykân-ı çeşmüñ sîneden
Cân-fidâ-yı zaḥmuñ olmağ özge devletdür baña
- 12 Tercümân-ı râz-ı pinhân-ı hüviyyetdür sözüm
Kuvve-i i' câz Hâlet feyz-i ḥikmetdür baña

6

Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

- 1 İtmedi eyledigüm nâlelerüm kâr saña
'Aklı yokdur olanuñ şüh-ı sitem yâr saña
- 2 Yüz çevirüñ dil-i zârumdan olup yâr rakîb
Var mı bir itdigüm ey âfet-i gaddâr saña
- 3 Turrenden yoğ ḥazerüñ şevk-i lebiyle ey dil
Varsa şerbetleyiş âzâr idemez mâr saña
- 4 Kandırur mı nigeḥ-i mestini ḥün-ı 'uşşâk
Bir içim şu gibidür ey gözi ḥün-ḥ'âr saña
- 5 Nâ'il-i luḫf-ı felek zâlim olandur elbet
Goncaya ḥâr olur münis [u] ağıyâr saña
- 6 Varsa Hâlet gibi 'aşıklıgum oldı ger sitem
'Aklı yokdur olanuñ şüh-ı sitem yâr saña

10a dâğ: dâr AE1 / dil-dâr: dîdâr AE2

6. AE1.16b, AE2.22a.

5a ağıyâr: yâr AE1

- 7 Vāy senüñ hāline ey vālih-i reng-i 'ālem
Feyz-res olmaz ise hāzret-i Hunkār saña

7

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Fikr-i ruhsāruñla zindān cāy-ı haremür baña
Yārsız cennet ' azāb-ı düzağ-ı ğamdur baña
- 2 Bezm-i pür-rezm-i mihende āh hem-demdür baña
Kanlı yaşum şerh-ı dāğ-ı dilde maħremdür baña
- 3 İltiyām-ı zaħm-ı nāsūrum* sinān-ı ğamzedür
Rīze-i elmās-ı zehr-ālūd merhemdür baña
- 4 İhtirāz itmeme hubūṭ-ı seng-i ta' n-āmizden
Püşiş-i delk-i cefā vü ğam müsellemdür baña
- 5 Hāletā mevc-i yem-i tūfān-nümā-yı 'ālemi
Nisbet itsem eşküme bir katre şeb-nemdür baña

8

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Ğarğ olur kılzüm-i eşküme ser-ā-pā deryā
Katreür dīde-i pür- cüşuma ğüyā deryā

7. AE1.16b, AE2.22a.

2a miħende: muħabbetde AE1

* Bu kelime her iki yazma nüshada da 'nā-sūdum' şeklinde görölse de manaya uygun düşen 'nāsūrum' şeklinde düzeltilmiştir.

8. AE1.17a, AE2.22b.

- 2 Dā 'imā ehl-i hevā muẓtarib-i dehr idügin
İder emvâc-ı pey-â-pey ile ĩmā deryā
- 3 Ƙābiliyyetdür iden mükteseb-i feyẓ-i Ĥudā
İdemez ẓab' -ı girānıde pey-i bālā deryā
- 4 Nā-ümīd-i meded olsun dil-i müstağrağ-ı ğam
Eylemez ğūṭa-hōruñ nālesin ıṣğā deryā
- 5 Pıç-tāba düşerek dāğ-ı dil eyler peydā
Ĝarğ ider keṣti-i āmālımı ammā deryā
- 6 Pend ile ẓab' -ı merāret-zede hoş-ḥāl olmaz
Olamaz bārıṣ-ı bārān ile aḥlā deryā
- 7 Bādi-i fitne olur ẓa' n-ı 'ādū-yı ber-bād
Mevc ider bād-ı dem-ā-dem ile peydā deryā
- 8 Ẓarar-endāz-ı dil-i pāk olamaz şahş-ı le 'im
Müteğayyir mi olur densile aṣlā deryā
- 9 Dil-niṣīn-i ḥarem-i 'izzet olur ehl-i kemāl
Ḥār-ḥāşāki ider sāḥile iclā deryā
- 10 Her gönül külbe-i derd-i hüner-āver olamaz
Olamaz terbiye-baḥş-ı gül-i ra' nā deryā
- 11 Hoşça yaş sürmek ise uymalıdır 'aşra ğaraż
Faşla nisbetle ider ḥükmini icrā deryā
- 12 Yemyeşil oldu çemen ser-be-ser 'ālem pür-süd
Gidelim Südliceye süd gibi cāna deryā

- 13 Hāletā Nāmıķ-ı deryā-dil-i pür-ma' rifetüñ
Şi'r ider vaşfına emvācile imlā deryā
- 14 Āb u tāb-ı süḥaniyle yarışılmaz kaṭ' ā
Nükte-i nazmına reşk eylese aḥrā deryā

9

- Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün
- 1 Perişān zülfi fikriyle gözümde āb olur peydā
Miyān-ı yemde güyā ḥalkā-i gird-āb olur peydā
- 2 Şaḳın sen ta' neden olma zeber-püşān-ı bī-nāma
Ḳazılsa sāḥa-i ġarbā nice ser-dāb olur peydā
- 3 Ḥayāl-i la' l-i mey-gūnuñla kāse kāse ey gül-fem
Dü çeşm-i ḥūn-feşānumda şarāb-ı nāb olur peydā
- 4 Taḥayyül eyledükçe zülf-i şeb-rengüñle ruḥsāruñ
Ne ḥikmetdür dilümde rüz u şeb meh-tāb olur peydā
- 5 Sefer-bādī-i feyż-i şāf-tāb' ān-ı ma' ārifdür
Şu mecrāsında ṭursa Hāletā sebz-āb olur peydā

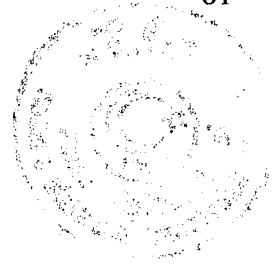
10

- Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
- 1 Ḥasedinden dil-ḥāk olmada şad-çāk baña
Başum üstinde döner bendedür eflāk baña

9. AE1.17b, AE2.23a.

1a gözümde āb: dilümde ḥāk AE1

10. AE1.17b, AE2.23a.

- 2 O Felâtûnı debistân-ı şu‘ûrum ki olur
Feyz-i âşâr-ı cünûn mâye-i idrâk baña
- 3 Ben o fersûde-ten-i hañçer-i hicrüm
Tîr-i ser-tîz-i każâdan eser-i bâk baña
- 4 Benüm ol baħr-i tecellâ-yı cihân-ı vaħdet
Viremez reng-i tağayyür ħas ü ħâşâk baña
- 5 Her nigâhumda olur ‘aks-i ruħuñ cilve-nümüd
Virdi ħâsiyet-i ‘aşkuñ nażar-ı pāk baña
- 6 Güç gelür seyr idecek cevher-i tîğ-i çeşmüñ
Cân fidâ eylemede eylemek imsâk baña
- 7 Dem-i şemşîr-i nigâhuñla be-kâm eylemedüñ
Ne bu zulmüñ baña ey ħamzesi çâlâk baña
- 8 Nice âzürde-mizâc-ı ħam-ı devrân olmam
Rehber-i deşt-i hevâ baħt-ı hevesnâk baña
- 9 Ĥâletâ kuvvet-i i‘câz-ı ma‘ânî virdi
Feyz-ı pāk-ı nażar-ı ħikmet-i derrâk baña

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün

- 1 Açılsa ‘arızından cā-be-cā giysü-yı istingā
Yine göstermez i‘râz eyler meh-rüy-ı istingā

- 2 Göz açdırmaz dile tiz fiten pervâne müjgānı
Ne zālīm-zāde sāhır dīde-i cādū-yı istignā
- 3 Meşām-ı şevki rüy alnuñ ümmīd-i şemmiyle
Zükām-ālūde-i ğam eylemişdür rüy-ı istingā
- 4 Yarar kühsār-ı şabr u tākāt-ı ‘uşşāk-ı zārı hayf
Olup seyl-i sirışkümle ħurūşān cūy-ı istingā
- 5 Cefā-yı ħaste-i ‘aşkı muzā‘ af itmeden ğayrı
Ne derde bir devādur bilmezüm dārū-yı istingā
- 6 Şikeste-bāl ider dām-ı niyāz-ı ‘aşık-ı zārı
Şikār olmaz yaman vaḫşīdūr ol āhū-yı istingā
- 7 ‘Aceb mi ħāme Ḥālet nazm u nüktem ile ‘arz itse
Cihān-ı ma‘ rifetde ‘ārız-ı dil-cū-yı istignā

12

- Fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün
- 1 Zīb ü zīnetle tefāḫur eylemez ḫāl-āšnā
Sāde süsdür zīver-i zer-tār-ı nāy-ı ħōş-edā
- 2 Gerd-i ğam mir’āt-ı ‘irfānı mükedder eylemez
İş bu ma‘ nā ħīre-rū fānūsdandur rūşenā
- 3 Ḥaṭṭ-ı nev-ḫīziñ ğamıyla itmede eşküm ħurūş
Cūş-ı seyl-i nev-bahārīveş eyā Yūsuf-liḳā

- 4 Şāneāsā raḥne-dār-ı hecr olan encām-ı kār
Zülf-i ‘anber-fāmına yārūñ olur ruḥsārsā
- 5 Māye-dār-ı cevher-i ṭab‘ um uma ruḥsārdan
İḳtibās-ı nūr ile Ḥālet ider kesb-i zıyā

13

Na‘at nā-tamām

- 1 Merḥabā ey menba‘-ı cūd-ı ‘ināyet merḥaba
Merḥaba ey mecma‘-ı luṭf u leṭāfet merḥaba
- 2 Tārikī-ı dehri ḳudūmuñ ḳıldı rüşen ey ḥabīb
Nūr-feşān-ı encüm-ı burc-ı risālet merḥaba
- 3 Ḥāk-ı pāya ‘arz-ı ‘arız itmege yoḳdur yüzüm
Ur cürmüm rüyuma ey kân-ı şefḳat merḥaba
- 4 Ḥastegān-ı intizāra virdi teşrīfūñ revān
Rūḥ-ı ‘ālem ey ḥakīm-ı genc-ı ḥikmet merḥaba
- 5 Mücrimāna zaḥmet-ı bārān revān oldu çü-seyl
Dehri pür-nūr eyledüñ ey kân-ı ‘iffet merḥaba

Harfû'l-bâ'

14

- Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
- 1 Almasa tâb-1 ruĥuñdan nür-rüy-1 âftâb
'Âlem itmez tâ be-maĥşer ârzü-yı âftâb
 - 2 Olmasa pertev-girâ-yı feyz-i tâb-1 tal'atuñ
Küşe-i târik olurdı çâr-süy-1 âftâb
 - 3 Var iken dâĝ-1 ğamuñ sînemde itmem ĥaşre dek
Zulmet-âbâd olsa 'âlem meyl-i süy-1 âftâb
 - 4 Âh-1 düzaĥ süz-1 hicrânumdan olsa ĥişşemend
Mîhr-i maĥşer-süz olur zerrât-1 güy-1 âftâb
 - 5 Müncelîdür sîne süz-1 nür-1 mîhr-i 'aşkuñuñ
Tâ kıyâmet meşhedinden reng-i büy-1 âftâb
 - 6 Şeb-çerâĝ-1 'ârîzuñdur şevĥ-bâĥş-1 bezm-i cân
Sâye-i ĥüsnüñde itmem cüst-cüy-1 âftâb
 - 7 Düşse 'aks-i kâmetüñ bir kerre tâ rüz-1 kıyâm
Biñ tecellî gösterür her mevc-i cüy-1 âftâb
 - 8 Söyledi şevĥ-i fûrûĝ-1 ĥüsnidür bir âfetüñ
Yoksa kim eyler cihânda güft-güy-1 âftâb
 - 9 Eylerüm biñ pâre bir âh-1 felek-süzumla ben
Olsa ger fülâddan Ĥâlet siperi âftâb

- 10 Cezb ider çevgân-ı tâb-ı mihr-i şab'-ı hikmete
Şebnemâsâ nûr-ı ilhâm olsa gûy-ı âftâb

15

Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Şöyle ' ayyâşum ki cânımdan gelür büy-ı şarâb
Dîdeden bâde dehânımdan gelür büy-ı şarâb
- 2 Ol şehîd-i sâğarum ki hâk-i kabrümünden müdâm
Her remîm-i üstühvânımdan gelür büy-ı şarâb
- 3 Bâde-i la' li hayâlliyle o sâkî-beççenüñ
Her nefes vird-i zebânımdan gelür büy-ı şarâb
- 4 Telhi-i mey öyle te'sîr itdi tatlı cânuma
Hep mesâmât-ı revânımdan gelür büy-ı şarâb
- 5 Perveriş-yâbî-i hûn-ı giryedür her gül-bünü
Nağl-i der-i gülsitânımdan gelür büy-ı şarâb
- 6 Hâzret-i üstâdveş meyle muhammerdür beden
Müy-ı cism-i nâ-tüvânımdan gelür büy-ı şarâb
- 7 Şöyle bir cur' ayla mest oldum ki Hâlet tâ ezel
Çeşm ü dil cân u figânımdan gelür büy-ı şarâb

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Āteş-i hecrüñle y meh sîne külhândur bu şeb
Çeşm-i 'âlem âh-ı pür-süzumla rüşendür bu şeb
- 2 Āh kim bīmār-ı hecr-i nâ-ümîd-i derdüñüm
Penbe-i ferş-i hayâtum baña sūzândur bu şeb
- 3 Hürde-i dîg-i pey-i pâyem nîm-gül-goncatur
Eşk-i hün-pāşumla sîne özge gülşendür bu şeb
- 4 Şevk-i āhumdan per-i pervâne reşk-i āftāb
Şu' le-i şem'-i tecellā ser-be-dāmendür bu şeb
- 5 Şöyle yandı dāğ-ı hūsrān dilde Hālet berzağa
Eşk tūfān zār-ı çeşmüm belki me'mendür bu şeb

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Kākül-i şîrîn-keşi rühşārına kılmış niķāb
Māh-ı 'âlem-tābı gūyā eylemiş zir-i şehāb
- 2 Başa çıkmaz mihr-i rüyuñla niçün da' vā ider
Nāfile derd-i ser-i 'âlem olurdu āftāb
- 3 Çeşm-i hününüñ ne kan yutdurdığın 'uşşākına
Ol gülün meclisde urdu rüyına reng-i turāb

16. AE1.19b, AE2.24a.

17. AE1.19b, AE2.24b.

- 4 Pertev-i iqbāl olmaz bir qarār üzre qarir
Ki şehāb altında dergāh dirahşān māh-tāb
- 5 Nā'ilī Nāmıqla gitdi menzil-i i' cāza dek
Ṭab'-ı hār-lengümle qaldum Hāletā pā-der-riqāb

18

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Qalb-i zār-ı bāde-h^vārumdan gelür büy-ı şarāb
Mest-i 'aşqum āh u zārumdan gelür büy-ı şarāb
- 2 Dil o bī-rūh leb-i gül-gündür tā haşre dek
Sebze-i hāk-i mezārumdan gelür büy-ı şarāb
- 3 Neşve-yāb-ı dūd-ı āh u eşk-i şahbā-rīzdür
Berg ü bār-ı kişt-zārumdan gelür büy-ı şarāb
- 4 Bū'l-'aceb mānend-i 'anber yanmada hūn-āb-ı mey
Micmer-i qalb-i nizārumdan gelür büy-ı şarāb
- 5 Her meşām-ı cismüm oldı menfez-i 'ayn-ı rahīk
Re's-i zūlf-i tār ü mārūmdu gelür büy-ı şarāb
- 6 Nā'iliveş Hāletā ser-germ-i 'aşqum rüz u şeb
Her bir 'uzv-ı hāk-sārumdan gelür büy-ı şarāb

Nev-heveslik zamānumuñ eñ ibtidālarında söyledigüm gazellerdendür

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Nāle-i ye 's ile virmez kendine dil ıztırāb
'Ādet-i dīrīnesinden çarha olsa hişşe-yāb
- 2 Ref' idüp zülfüñ cihāna eyleseñ arz-ı cemāl
Pertev-i mihri ruḡından āftāb eyler ḡicāb
- 3 Neş 'edür ḡalbüm zülāl-i la' l ile ḡandur amān
Āteş-i 'aşḡuñla ḡavrıldı dilüm mişl-i kebāb
- 4 Saḡte 'unvānı biraḡ zāhid ḡurı da' vāyı ḡo
ḡalbini çirk-i riyādan pāk idüp nüş it şarāb
- 5 Bādi-i aḡzān-ı güldür inkisārı bülbülüñ
Eyle ey gonca-dehānum āh-ı dilden ictināb
- 6 Ḥātır-ı mecrūḡumı ol şūḡ eylerse su 'āl
Ḥāletā sīnemdeki zaḡmum virür şāfī cevāb

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Ṭurra-i 'anber-feşānuñ rüyına olmuş niḡāb
Māh-ı tībān üstine ḡüyā nüzül itmiş şehāb
- 2 Def' idüp zülfüñ cihāna eyleseñ 'arz-ı cemāl

19. AE1.20a, AE2.25a.

20. AE1.79b.

Pertev-i mihr-i ruḥından āftāb eyler ḥicāb

- 3 Neş'edür göynüm zülāl-i la'l ile ḳandur amān
Üns-i 'aşḳuñ ile ḳavruldu demüm mişl-i kebāb
- 4 Saḡte 'unvānı biraḳ zāhid ḳurı da' vāyı ḳo
Ḳalbini çirk-i riyādan pāk idüp nüş it şarāb
- 5 Ḥātır-ı mecrūḡımı ol şūḡ eylerse su'āl
Ḥāletā sīnemdeki zaḡmum virür şāfī cevāb

Ḥarfü't-tā'

21

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Ey ḡam-ı ḡasreti āfet-fiken-i cān-ı ḡayāt
Leb-i nābuñda celī nükte-i pinhān-ı ḡayāt
- 2 Levḡaşa'llāḡ zihī sūre-i 'unvān-ı ḡayāt
Pīç-i zülfüñdür olan āyet-i raḡmān-ı ḡayāt
- 3 Dem-i la'lüñle cihān nā'il-i feyz-i cāvīd
Feyz-i 'aşḳuñla şeref-yāb-ı bekā şān-ı ḡayāt
- 4 Olsa Cibrīl n'la lem'a-perest-i ḡüsñüñ
Kim odur nūr-ı çerāḡān-ı şebistān-ı ḡayāt
- 5 Cān-fidā-yı dem-i tīḡ-i nigeḡdür ervāḡ
Ki odur ḡāze-i ruḡsār-ı dıraḡşān-ı ḡayāt

- 6 Lezzet-i dāğ-ı ğamı tır-i nigāhuñdur iden
Beni biñ cān ile ‘ālemde gürizān-ı hayāt
- 7 Ey kazā eyle be-kām-ı ğamı yādum ki baña
İdeyüm hasret ile çāk-i girībān-ı hayāt
- 8 Ey hōş ol dem açup sīneme biñ dāğ-ı cünün
Tır-i ser-tiz-i müjeñ eyleye ihsān-ı hayāt
- 9 Zaḥm-ı sīnem ki senüñ tīg-i nigāhuñ açdı
Oldı dāğ-ı dile verd-i çemenistān-ı hayāt
- 10 Hāletā ğonca-i şemşir-i meşām-ı cāna
Virmede büy-ı gül-i bostān-ı hayāt
- 11 Hāzret-i Nāmıķ-ı mu‘ciz-sühānuñ nazmında
Cilve-pirā-yı tecellā ruḥ-ı tābān-ı hayāt
- 12 Her kināyātı dile rūḥ-fezā-yı ‘irfān
Var ise nazm-ı selīsidür kān-ı hayāt

22

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

- 1 Şubḥ-ı ümīde irmedi leyl-i siyāh-baḥt
Bilmem ne oldı devr-i felekde günāh-ı baḥt
- 2 Yokdur bu dehr-i perver-i şerde refāhumuz
Çäre nedür ki maḥz belādur penāh-ı baḥt

- 3 Kaldım zālām-ı leyl-i ğarīb-i firāqda
Şubḥ-ı visāli görmedi ḥayfā nigāh-ı baḥt
- 4 Ümmīd-i çīn-i ḥūşe-i naḥl-i vişāl güç
Oldı şikeste hicr ile dest-i günāh-ı baḥt
- 5 Eşheb-süvār-ı ma‘reke-i ‘izz ü nāz iken
Kaldı bürehne-pāy-ı küdüret siyāh-ı baḥt
- 6 İtdüm o rütbe himmet ü iqdām Ḥāletā
Cāy-ı ḥalāşa çıkmadı ḥayfā ki rāh-ı baḥt
- 7 Şems-i ‘ināyetile alur ḥāk-i pīrden
Evc-i semāda nūr-ı kemālāt-ı mäh-ı baḥt

23*

	Mef‘ülü fā‘ilatün	mef‘ülü fā‘ilatün
1	Şevḳ-i lebiyle olmuş Yā Rab ne neş’edür bu	‘āşık-ı Kibriyā mest dünyā degül semā mest
2	Reng-i ziyā-yı la‘lün Tāb-ı ḥasedle olmuş	olduḳça bāde-peymā gül-güne-i ḥayā mest
3	Nüş itse ḳanını hep Olmaz yine felekde	‘uşşāk-ı bī-mecālün dil-dār-ı ḥod-nümā mest
4	Tiğ-i nigāhı eyler Olsa fūrüg-ı meyden	Cibrīle mergi rehber ol çeşm-i şūḥ-edā mest

23. AE1.21b, AE2.28a.

* Her iki nüshada da bu gazelin mısra’ları iki parça halinde ayrı yazıldığı için çevriyaziya benzer şekilde aktarıldı.

- 5 Pertev-fürüz-ı rüyuñ olduqça sāgar-ārā.
Mānend-i Hālet olsun ‘uşşāk-ı bī-nevā mest

24

- Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
1 La‘l-i meygün-ı lebüñdür tābişfām-ı hayāt
Ey fürüg-ı ‘arız-ı cān-efgen-i cām-ı hayāt
- 2 Pertev-i ‘aşkuñla rüşen şubḥ-ı ümmīd-i vücūd
Şevk-i tāb-ı tal‘atuñla müncelī cām-ı hayāt
- 3 Tā ezel medhüş-ı ‘aşkuñdur senüñ Rūḥu’l-emīn
Hızr olursa n’ola ger hecrüñle sersām-ı hayāt
- 4 Var mıdur bir özge devlet tıḡuña cān virmeden
Dil-şehīd-i derdüñ olmaqdur baña kām-ı hayāt
- 5 Cān için bu imtinānuñ n’olsun ey cellād-ı çarḡ
Maḡz-ı ‘āfetdür felekde baña peygām-ı hayāt
- 6 Çāk iderdüm nāle-i ḡasretle cismüm n’eleyüm
Lezzet-i zaḡm-ı nigāhuñdur iden rām-ı hayāt
- 7 Āh kim şevk-i vişāl-i yār-ı gül-ruḡsār ile
Özge bir derd ü nihāndur* Hālete nām-ı hayāt

24. AE1.21b, AE2.28b.

1b ‘arız-ı: ‘arızı AE2

2b cām: meşāmm AE2

4a tıḡuña: tıḡına AE1

6a cismüm: çeşmüm AE1

* ‘derd ü nihāndur’ yerine ‘derd-i nihāndur’ şeklinde kullanmak anlama daha uygun düşer.

- 8 İktisāb-ı feyz-i pāk-i ḥāzret-i Ḥünkārdur
Tā'ir-i cismüm kılan ser-beste-i dām-ı ḥayāt

25

- Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
1 Gevher-i ḳalbüm olup şimdi rehīn-i fūrḳat
Aḥz ü i' t̄ā-yı vişāl oldı enīn-i fūrḳat
- 2 Göñlüm ol mürğ-i semender iken itdi feryād
El-amān dūzah imiş künc-i zemīn-i fūrḳat
- 3 O teğāfül-menişüñ ' aşık-ı vaşlı bi'l-farz
Cebrā'ıl olsa da olmazı emīn-i fūrḳat
- 4 Görmedüm vuşlat ümmīdiyile pūr-ḥande olur
Kimi gördümse şu ' ālemde ḥazīn-i fūrḳat
- 5 Aḳanuñ tīg-i taḥammülle dile şad-şerḥa
Oldı nām-āveri-i vaşlı nigīn-i fūrḳat
- 6 Ḥāzret-i Ḥāḳ ide imdād taḥammül müşkil
Ḥāletā gönli olan āh-ı ḳarīn-i fūrḳat

26

Merḥūm Refīḳ Beg'üñ ḡazeline nazīredür

- Mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fa' ülün
1 Ḳaşr-ı felegi neyleye sekrān-ı melāmet
Mey-ḥānede baş köşedür eyvān-ı melāmet

25. AE1.22a, AE2.27a.

5 AE2'de 6.beyitle yer deḡiştirmiş.

26. AE1.22a, AE2.26b.

- 2 Yā Rab ideyüm çāk-i girībān-ı melāmet
Kimdür göreler tā ki şehīdān-ı melāmet
- 3 Cennet bile bir pāre degülken nazarında
Rağbet mi ider ‘āleme sultān-ı melāmet
- 4 Tā ‘arşa çıkup hūn-ı dilüm meşhed-i tenden
Olsun kanumuz sidreye ‘unvān-ı melāmet
- 5 Maḥşer aña nisbetle olur sūr-ı kıyāmet
Bir kerre açılsun hele meydān-ı melāmet
- 6 Lā-ḳayd-ı ḳazā çāker-i bintü’l-‘ineb olmış
Gelmiş ideyor ric‘atı seyr ān-ı melāmet
- 7 Görsün beni biñ dāğ ile ferdāda melekler
Bilsün ne imiş şān-ı ğarībān-ı melāmet
- 8 Bir āh ile şad-çāk iderek rüknini çarḫuñ
Virseydi eger ruḫṣatı ‘irfān-ı melāmet
- 9 Yitmez mi baña kanlı kefen iki cihānda
İder ise ne minnet benüm ‘uryān-ı melāmet
- 10 Dünyā degül ‘uḳbāyı ider ḳatresi ğarḳ-āb
Bir kerre ḫurūş eylese tūfān-ı melāmet
- 11 Biñlerce Züleyḫā-yı zamān olsa da meftūn
Baḳmaz yüzine Yūsuf-ı Ken‘ān-ı melāmet

- 12 Hâlet gibi cān virmeli baş oynadarağdan
Gün işte bugündür hani merd ān-ı melāmet
- 13 Terfîk iderem fikrümü efkār-ı Refîke
Biñ şevk ile oldı o da kurbān-ı melāmet
- 14 Tağdīm iderüm hāzret-i Monlaya bu nazmı
Zirā ki odur nükte-şināsān-ı melāmet

Harfū's-şā'

27

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Şive-i ser-kār-ı tağdīre telāş itmek ' abeş
Ser-nüviştī-i cebīne irti' āş itmek ' abeş
- 2 Pūze-dār-ı fakr olup dūnāna kalbüm ser-fürū
Nīze-i minnetle kalbi pür-ğırāş itmek ' abeş
- 3 Feyz-i isti' dāda bağıldur kabūl-ı terbiyet
Rīze-i seng-i siyeh-fāmı tırāş itmek ' abeş
- 4 Mā'il-i dünyā olup āsūde-i tecrīd iken
Pāy-ı ' ömrüñ beste-i kayd-ı ma' āş itmek ' abeş
- 5 Şu getürmiş destīyi kırmışla siyyān oldı hayf
Hāletā şimdi zekā[y]ı ketm ü fāş itmek ' abeş

12b bugündür: bugün AE2 / hani: hani ya AE2 / melāmet: maḥabbet AE1 (Yanlış yazılmış olmalı, çünkü redifi 'melāmet'tir.)

14b melāmet: maḥabbet AE1

27. AE1.22b, AE2.28b.

1a ser-kār: esrār AE1 b ser-nüviştī-i cebīne: sūre-i şerḥ-i cebīne AE1

- Mef'ülü mefā'īlü mefā'īlü fa'ülün
- 1 'Aqlum ki dāmen-i tevbire teşebbüs
Dīvāne ider şiveyi tağyire teşebbüs
- 2 Biñ dürlü sebeb olmada ol demde hüveydā
Devrān ki ider bir dili tevķire teşebbüs
- 3 Zālīm olanuñ haşmı bütün halk-ı cihāndur
Ef'iyi ider her kişi tedmire teşebbüs
- 4 Cānuñ yine bir feyz ü sa'ādetlü gūnidür
Ol şeh ki ide kıanımı taķfire teşebbüs
- 5 Kesdirmeden eyler nigehi cānumı ihlāk
Hācet mi ide gamze-i şemşire teşebbüs
- 6 Mānī ne yapar 'işve-i ruhsārına yārūñ
Şeklin tūtalum eyliye taşvire teşebbüs
- 7 Görmiş o perī-peykeri āyīnede zannum
Vā'iz idiyor sübhā-i teşhire teşebbüs
- 8 Rindūñ tūtışur meş'al-i idrāki o meh-rū
Bir şeb ki ide meclisi tenvire teşebbüs
- 9 Bir āh ile vīrān iderüm çarh-ı berīni
Mümkin mi idem hālūmi taķfire teşebbüs

- 10 Ednā şereri kilik-i terüñ dāğ-ı felekdür
Süz-ı dilümi eylese taħrîre teşebbüs
- 11 Tıtdı kalemüm Nā 'ilîñüñ emrini Hâlet
Bi'l-'aciz ü kuşür eyledi tanzîre teşebbüs
- 12 Āyîne-i maqşûda gelür şüret-i vaħdet
Keşretle ide kim ki der-i pîre teşebbüs

29

Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

- 1 'Arz idüp yâre-i nâsütını cânâna 'abeş
Eylar ümmîd-i devâ bu dil-i dîvâne 'abeş
- 2 Zen gibi sâde süse düşdü ser-â-pâ dünyâ
'Arz-ı kâlâ-yı hüner da'vi-i merdâne 'abeş
- 3 Dâğ-dâr-ı dili virdüm o 'uluvv'ş-şâna
Turra-i pür-şiken ü pîçi içü[n] şâne 'abeş
- 4 Göñül âvâre-i şahrâ-yı cünün-ı ğam iken
Minnet-i dehre rızâ miħnet-i kâşâne 'abeş
- 5 Rind-i lâ-ķayd olarak meykedeyi eyle mekân
Hâletâ bir baş için minnet-i dünyâ ne 'abeş

29. AE1.23a, AE2.29b.

1b dil: dil dil AE2 (yanlışıklıkla mükerrer olarak yazılmış)

5b minnet: külfet AE2

H̄arfū'l-cīm

30

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Dil ʔolaşdı mār-ı zülfe pīç-tāb itmez mi hiç
Beste-pāy-ı dām olan mürğ ıztırāb itmez mi hiç
- 2 Dökdi ʔanum ʔancer-i ser-tüz-i müjgānıyla ʔayf
Āh-ı ʔūnı ʔamzeye ʔeşmi 'itāb itmez mi hiç
- 3 Dāğdan şad-ʔeşm açılmış ʔālını arz it gönül
Göz uciyla nūr-ı 'aynüm bir cevāb itmez mi hiç
- 4 Oldı memlū ʔūn-ı dilden ʔeşm-i fūrʔat deyre āh
ʔasret-i la' liyle dil nūş-ı şarāb itmez mi hiç
- 5 Āh ol raʔbü'l-lisān şīrīn-zebān-ı vaşl ile
'Āşık-ı telhīde-kāmuñ kām-yāb itmez mi hiç
- 6 ʔasb-i ʔālümdür ʔabībāsā bu mışra' ʔāletā
Dām-ı zülfe düşdi gönülüm pīç ü tāb itmez mi hiç

31

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 ʔāk-pāy-ı yāre 'āşık baʔş-ı cān itmez mi hiç
Bendesi ʔunkāra varın armağan itmez mi hiç
- 2 ʔasretüñle eşk-i ʔeşmüm āh-ı sūz-efzā-yı dil
ʔaşrı ʔūfān 'ālemi düzaʔ-feşān itmez mi hiç

30. AE1.23a, AE2.30a.

31. AE1.23b, AE2.30b.

- 3 La' l-i mu' ciz-perverüñ feyz-i 'ademden baħş açar
Nuṭķı ibrâz-ı dem-i nefḥ-ı nihân itmez mi hıç
- 4 Mürğ-ı dil ḳudsî-himmetüm tâ evc-gâh-ı 'aşķda
Farķ-ı 'arşı zıll-i bâlüm sâye-bân itmez mi hıç
- 5 Dil-şehîd-i tîğ-i çeşmüñkevşer-i la' lüñ için
'Arşâ-i maḥşerde olsa yine ḳan itmez mi hıç
- 6 Pey-rev-i Nürî-i dâñâ oldıgum bilse felek
Nażmumı âvîze-i güş-ı cihân itmez mi hıç
- 7 Feyz-i ḥâk-i dergeh-i Ḥünkâr-ı Rûmun Ḥâletâ
Kilk-i siḥr-icâdumı mu' ciz-beyân itmez mi hıç

Ḥarfü'l-ḥâ

32

- Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
- 1 Ey olan nûr-cemâli âyet-i kübrâ-yı rûḥ
Feyz-i enfâs-ı lebüñdür nûkte-i ma' nâ-yı rûḥ
- 2 Olmasa esrâr-ı 'aşķuñ cevher-i mînâ-yı rûḥ
Neşve-baħş olmazdı câm-ı 'âleme şaḥbâ-yı rûḥ
- 3 Sûre-i nûr-ı ğubâr-ı fiṭratuñdur var ise
Sürme-i çeşm-i tecellâ-yı cihân-bînâ-yı rûḥ

- 4 Tā'ir-i 'arş-āstān-ı hilkat olmuş tā ezel
Müstazıll-ı feyz-i nūr-ı 'ālem-i bālā-yı rūḥ
- 5 Şeb-çerāğ-ı pertev-i mişkāt-ı ḥüsnüñdür
Nūr-baḥşa-yı fetīl-i şem' -i bezm-ārā-yı rūḥ
- 6 İştıyāk-ı tāb-ı mir'āt-ı cemāl-i yārdan
Mużtaribdür ma' den-i sīm-ābveş eczā-yı rūḥ
- 7 Nükte-i sīḥ māye-i icād olunca aç gözün
Tā ola kuḥl-ı başiret pertev-i sīmā-yı rūḥ
- 8 Dīde-i Ḥaḳ-bīn ile ol nazra-düz-ı kâf u nūn
Olmaḳ istersen felekde 'ārif-i fehvā-yı rūḥ
- 9 Cevher-i 'aşḳ-ı heyülā-yı cemālüñdür olan
Tā ezel rūḥ-ı revān-ı lā-mekān-peymā-yı rūḥ
- 10 Feyz-i nūru'llāhdur bulmaz tağayyür Ḥāletā
Keşret-i reng-i eneden cevher-i yektā-yı rūḥ
- 11 Şāhid-i nazm-ı belāgat perverīdür var ise
Ḥikmet-i mu' ciz-beyānuñ şüret-i zībā-yı rūḥ
- 12 Her ḥurūfi ḥazīn-i gencīne-i ilhām-ı Ḥaḳ
Görse varın terk iderdı nāḳıd-ı dānā-yı rūḥ

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Dest-i sākīde qarīn-i la'l-i kāküldür qadeḥ
Gonca vü sünbülle beste-deste bir güldür qadeḥ
 - 2 Düşse 'aks-i pīç-i zülf ü 'arız-ı rengīn-teri
Reng-i meyle bir şüküfe-dān-ı sünbüldür qadeḥ
 - 3 Hüm gibi me'yūs-ı devletdür gīrān-tāb-ı gurūr
Büse-çīn-i la'l-i āteş-reng-i pür-müldür qadeḥ
 - 4 Görse sākīyi piyāle elde naḥl-i gül şanup
Bezme rāmiş-gerlik eyler çeşm-i bülbüldür qadeḥ
 - 5 Bir kelef-ruḥsār elüñden ḥabāb itme kıyās
Lāleveş bağı mişāl-i lāle pür-füldür qadeḥ
 - 6 Bir içim meyle nuḳūd-ı hūşumı yağma ider
Hāletā bildüm ḥarāmī-zāde şen-güldür qadeḥ

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Tāb-ı meyden şu'le-i cevvalēdür gūyā qadeḥ
Biñ ḥabāb-ı dāg ile bir lāledür gūyā qadeḥ
 - 2 'Aks-i ruḥsār-ı ğaraḳ-nākuñla ey nev-naḥl-i nāz
Gülşen-i meyde gül-i pür-yāledür gūyā qadeḥ

33. AE1.24a, AE2.31a.
5a elüñden: elinden AE1
34. AE1.24a, AE2.31b.

- 5 ‘Ayn-ı şîḥḥat-ı dâ’-ı ḳalbe mişl-i dârü-yı ṭabîb
Yâr-ı şîrîn-kâr itse Ḥâletâ âzâr-ı telḥ

Ḥarfü’ d-dâl

36

Naẓîre-i mîr Nâmîḳ*

- Mefâ’îlün mefâ’îlün mefâ’îlün mefâ’îlün
- 1 ‘Amûd-ı şubḥ ile mülk-i şebi teşḥîr ider ḥürşîd
Çıḳup taḥt-ı sipihre ‘âlemi tenvîr ider ḥürşîd
- 2 Degül şu’le rumûz-ı âyet-i *ve’s-şemsi* her günde
Midâd-ı zerle çarḥ-ı atlasa taḥrîr ider ḥürşîd
- 3 Olup pîrâyiş-i evreng-i zerrîn-i ḥamel her yıl
Felekde nûrdan âyîn-i Cem taşvîr ider ḥürşîd
- 4 Olur eşyâ-yı ‘âlem ṭab’ına nisbetle feyz-âver
Şu’ünâta ziyâsıyla bunu tezbîr ider ḥürşîd
- 5 Vemed-yâb-ı sitemdür medd-i çeşm-i âz iden
Nigeḥ-perdâz-ı küstâḥâneyi tekdîr ider ḥürşîd
- 6 Zevâl-i dâ’imî görmez idenler zerre-perverlik
Be-her gün ‘âleme bu nükteyi taḳrîr ider ḥürşîd
- 7 Kibâruñ iltifâtı ḥâm-sâz-ı çeşm-i sâ’ildür
Nümâyişde ki reng-i cevheri tekşîr ider ḥürşîd

36. AE1.24b, AE2.33b.

7b Nümâyişde ki reng-i cevheri: Ki reng-â-reng mevc-i cevheri AE2

- 8 FÜRÜĞ-1 mihr-i ' irfân hîre-bağş-ı ' ayn-ı nâ-dâdur
Şeb-engîzi şu' â' u tâb ile dil-gîr ider hürşîd
- 9 Tebeddül lekke-sâz-ı feyz-i zâfî-i kibâr olmaz
Cihânı burcını taḥvîl ile tebşîr ider hürşîd
- 10 Girer biñ reñge ḥulyâ-yı cemâlûñle dil-i zârum
Fer u ḥâriyla ḥırbâ levnini tağyîr ider hürşîd
- 11 Kibâr ister mi akırânın kemâli bî-zevâl olsun
Mehî nâķış o naķşı döndirüp tedvîr ider hürşîd
- 12 Olur mı ehl-i câh âzâde bîm-i şâf-ı tîynetden
Muķâbil olsa mir'âta ' ayân tefsîr ider hürşîd
- 13 Olur luḫf-ı zeber-dest-i cihân-tâb-âver a' dâya
FÜRÜĞİNDAN sem-i ef' âyi pür-te 'şîr ider hürşîd
- 14 Olan erbâb-ı şervet dîde-bâz-ı ḥırş u âz olmuş
Bu sırrı cezb-i şeb-nemle ne ḥoş teşhîr ider hürşîd
- 15 Felekde rûz [u] şeb Ḥâlet ḥaşâ 'iş-bağş-ı eşyâdur
Edâ-yı muķtezâ-yı hey'et-i taķdîr ider hürşîd
- 16 Mürîd-i ḥân-ķâh-ı şems-i Rûm olmuş semâ' ile
Semâda Mevlevî âyînini tezkîr ider hürşîd
- 17 Reşîd-i şîd-i evc-i ma' rifet tanzîre meyl eyler
FÜRÜĞ-1 re 'fetiyle zerreyi tevķîr ider hürşîd

Müşterek

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Nāmıķ İtmedüñ 'ömrümde bir kez maḥlabumdan vāyemend
Hālet Sīne-ḥ^vāhiş sīḥ-i zaḥmuñ ğamze istiġnā-pesend
- 2 Hālet Ey ğazāl-i deşt-i naḥvet eylemezsın iltifāt
Nāmıķ Her ser-i müyuñda biñ Cibrīl olursa der-kemend
- 3 Nāmıķ Hasretüñle yine źabḥ olmaz dil-i dīvānemüz
Hālet Gerdeninde olsa zencīr-i ğazā ger bend bend
- 4 Hālet Şevķ-i tāb-ı 'ārīzuñla şu' le-i āh-ı derün
Nāmıķ İzḫrāb-āmīz ider ḥürşīdi mānend-i sipend
- 5 Reşķ ider Nāmıķ gibi Mañşūr olursa feyzime
Hāletā ber-dār olup zülfüñde oldum ser-bülend

- Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün
- 1 İder dest-i dirīġuñ nāḥunından deşt-i dil feryād
Gelür küḥ-ı ğam-āverden ḫanīn-i tīşe-i Ferhād
- 2 Bütün zehr-āb-ı cūdı ol şehüñ āb-ı ḫayāt ancak
Olur bīdāri-i Ḥızruñ keştī-i nā-ġāre 'ayn-ı dād
- 3 O cezb u ān-ı rüy-ı alüñü virmek muḫāl olmuş
Velev şūretde taşvīr itse resmüñ Mānī vü Bihzād

37. AE1.25a, AE2.34a.

38. AE1.25b, AE2.34a.

2a cūdı: cūd AE1

- 4 Zebân-ı râst-güyı bend iden şîrîn sühânlardur
Hezâr nefha-i senci lâl ü dem-beste ider fersâd
- 5 Dil-i vîrâni-i ehl-i hüner ma' mür olur bir gün
Maḥall-i mürtefi' elbet olur vîrânsa da âbâd
- 6 Şaḫın ey naḥl-i nâz ü ' işve âhum şarşarından kim
Şikeste-şâḫ-sâr eyler dıraḫtı rûzgâr-ı bād
- 7 Fıraḫı Hâletâ eyler şikeste pençe-i dehri
Naşıl tâb-âver-i hicrân-ı bād olsun dil-i nâ-şâd

39

- Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün
- 1 Diñlemez âh-ı cihân-süzünü ol mâh meded
Eylesün saña gönül ḫazret-i âh meded
- 2 Maḫv olur pertev-i mihr-i felek-ârâ eşküm
Ḳılmasa dâḡ-ı fûrûzânuma her-gâh meded
- 3 Gönlümi evvel alup soñra tegâfûl ḫıldıñ
Var mıdur sen gibi bir şūḫ-ı sitem-ḫ'âh meded
- 4 Zaḫm-ı tîr-i nigeḫümle n' olur iḫyâ ḫılsan
Beni meftûn iden ey ḡamzesi cân-gâh meded
- 5 Ḳalmasun mübhem-i mâ-kân-ı yekün ey şeh-i 'aşḫ
Eyle iḫsân baña bir dil-i âḡâh meded

- 6 Ser-seri-seyr-i beyābān-ı belāyum yā Rab
 alması k y-ı  mide varaca rāh meded
- 7 Beste-i dām-ı f s n-ı gām-ı d nyā olmiş
 Eyles n H alet-i efgendeye Allāh meded

H rf 'z-z l

40

- Fe' il t n fe' il t n fe' il t n fe' il n
- 1 alb-i s fl  olamaz mihr-i ru-ı y re mel z
 ar-ı ber n olur mihr-i p r-env ra mel z
- 2 Dil-i n lendeye c y oldu ten-i za' f   niz r
 H s   h Ő k olur b lb l-i Şad-z ra mel z
- 3 Dost d Őmenle g ler alb-i hez r- h aqlar
 onca Şad-h re en s   g l m aqlara mel z
- 4 ılıc altında yatur b g-ı ruu nda  h 
 Z r-i ebr dur olan d de-i h n-h 'ara mel z
- 5 C n bulur t ze Őeh d-i reh-i ' aŐku  c n 
 Bismil-i tig-i d  ebr  dil-i n -are mel z
- 6 Dil-i yaqlma-kedede t rre h y li d 'im
 Kendi d zd de iken olmada Őarr ra mel z

- 7 Tek degül eylese ‘ayyārı himāyet gerdün
Naḥl-i şad-berg-i ter-i gülşen olur ḥāre melāz
- 8 Ğam u ḥasret sitem-i yār degüldür nā-būd
Ḥāletā sīnem evi miḥnet ü ekdāra melāz
- 9 Tāc-ı şāhiye muḥaqqar nazar eyler çeşmi
Der-i hünkārı iken merdüm-i āvāre melāz

Ḥarfū’r-rā

41

- Fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün
- 1 Ḥud’ a-bāz-ı çeşminüñ ol ğamzeler pür-dāğıdur
Fitne-engīz-i nigāhuñ ‘aql u sāmān dağıdur
- 2 Göz göz oldı dāğ-ı hecrüñle gönül ey nūr-ı ‘ayn
Çeşm-i inşāf ile baq şanma bu söz göz dağıdur
- 3 Serv-ḳaddüñ gülşen-i ḥüsniñde ey gül-ğün-‘izār
Ḥāl ü ferḥāliyle ḥaṭṭ-ı nev-resi bñ dağıdur
- 4 Lāle-i sürḥin şanma zaḥmnāk sīneyi
Tīr-i ḥün-rīz-i ḳazā-te’şīr-i müjgān dāğıdur
- 5 Ḳandahāra dāğ açar bu vādīye ḳılsa nigāh
Nāmıḳuñ beyti dehān-ı şekkerin dūdağıdur

- 6 Sūziş-i beyti dile Hālet sebep 'ālemde āh
Āteşin-meşreb cefā-cū bir bütūñ kundağıdur

42

Lebīb Efendi merhūma nazīre

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Göñülde hasret-i endūh ü zārum varsa sendendür
Ne denlü 'aşka dā'ir kār ü bārum varsa sendendür
- 2 Çıkar pesden maķām-ı evce nālem çarhı devr eyler
Rebāb-ı dilde āh-ı bī-ķarārum varsa sendendür
- 3 Nihāl-i maķşadı hīç mīve-dār itmez döker bergin
Bu bād-ı fitneden bir inkisārum varsa sendendür
- 4 Bahāda ben derūnum derdini tefhīme ey gül-fem
Bu gülzār-ı cihānda intizārum varsa sendendür
- 5 'Aceb mi Hāleti 'izzetleyüp taṭyīb-i ķalb itsen
Ki ol bī-çāreye cār-ı nigārum varsa sendendür

43

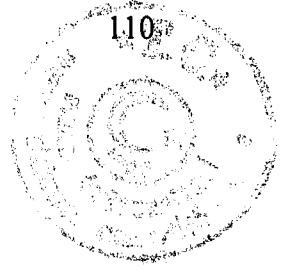
Manastırlı Nā' ilī Efendi'nün ğazeline nazīre-mizāh vādīsinde*

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Tām-ı neş'e rıṭl-ı gül-fām olmayınca olmıyor
Germ-ülfet neş'eler tām olmayınca olmıyor

42. AE1.27a, AE2.36b.

43. AE1.27a, AE2.36b.

- 2 Hatt-ı şeb-rengüñ virür revnağ ruḥ-ı pür-tābla
Mehveşüm meh-tāb aqşam olmayınca olmıyor
- 3 Saḥti-i dil nerm olur mihr-i ḥavādiş-tāb ile
Mīve-i bāğ-ı cihān ḥām olmayınca olmıyor
- 4 Pāy-māl-ı ye 's ider farḥ-ı zekāsı ādemüñ
Nā 'il-i ser-kār ser-sām olmayınca olmıyor
- 5 Nīk-ḥab' ānı cihānuñ ḥişşe-yāb-ı ıztırāb
Ḥāşılı ārām bed-nām olmayınca olmıyor
- 6 Ḥāletā üstāda taqlīd eylemek müşkilcedür
Himmet-i pür-feyz-encām olmayınca olmıyor

44

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Her ne dem seḥḥār çeşmüñ kim fitne-engīz olur
Fitne derd ü derd 'aşk [u] 'aşk sāmān-rīz olur
- 2 Mürg-i dil sevdā-yı ḥālūñle düşerse tırraña
Tırra tār u tār dām u dām cān-āvīz olur
- 3 Gülşen-i ḥüsnüñ ḥayāliyle gülüm āh eylesem
Āh serv ü serv şaff şaff şöhret-i pālīz olur
- 4 İktirān-ı āb u tāb-ı 'arızuñla dīdede
Eşk baḥr u baḥr mevc ü mevc tūfān-ḥīz olur

- 5 Āh itsem sīne āteş-hāne-i hicrāndur
Āh dūd u dūd nār u nār rust-ā-ḥīz olur
- 6 Dilde zaḥm açduqça Hālet ğamzesi ol kāfirūn
Zaḥm lāle lāle dāğ u dāğ ḥūn-āmīz olur
- 7 Ḥazret-i Nāmīk eger tanzīre meyl eyler ise
Meyl nazm u nazm genc ü genc dūr-i leb-rīz olur

45

- Mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn
- 1 Sirişkūm fikr-i rüy-ı yār ile seyl-āba dönmişdür
Ki her bir kıatresi zūlfı gibi gird-āba dönmişdür
- 2 Vefāsız va'd-i bī-incāzı naqş-ber-āba dönmişdür
Zamāne dil-rübāsı çarḥ-ı kec-ādāba dönmişdür
- 3 Seni ey merdūm-i dīde yolında gözleyüp her dem
Dü-çeşm-i intizārum ḥalka-i ebvāba dönmişdür
- 4 Ḥayāl-i nev-nihāl-i yār ile büstān-ı fūrkatde
Ten-i 'aşīk sirişk ü āhdan dūlāba dönmişdür
- 5 Ḥaṭ-ı rüyı o şūḥuñ cūşīş-i emvāc-ı eşkūmle
Yeñi tıtmış kenār-ı cūda se-sebz-āba dönmişdür
- 6 Gönül der-ka' r-ı deryā-yı ḥayāl-i vuşlat olduqça
Dü-dīde cüy-bāra merdūmek mürğ-āba dönmişdür

- 7 Geçen i' rāz iderken yārūñ ebrūsın görüp nā-geh
Yine vā' iz efendinūñ yūzi mihrāba dönmişdür
- 8 Pür-āteş la' linūñ şevkiyle ey gül-fem dem-i eşküm
Geçüp inbīk-i çeşmümden şarāb-ı nāba dönmişdür
- 9 Ne hikmet Hāletā pür-pīç ü işkenden dil-i hāsīd
Görince āb u tāb-ı nazmumı sīm-āba dönmişdür

46

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Bezm-i ' ays-ı gül-' izār-ı yārda ağıyār olur
Gonca-i nev-rüstenūñ naḥl-i ser-ā-ser ḥār olur
- 2 Reşk-i ḥāl-i ' anberinden lāle dāğ-dār olur
Reng-i ruḥsārından ey meh gonca şerm-sār olur
- 3 Eşk-i terden ḥasret-i mey-gün-ı la' lūñle senūñ
Dīde-i ḥün-pāş-ı pür-nem sāğar-ı ser-şār olur
- 4 Terbiyet-baḥş-ı nevāziş olsa çeşm-i nergisūñ
Ḥuşk-ı ḥāşāk-ı emel nev-rüste-ter ezhār olur
- 5 ' Andelīb-i gülşen-i ' aşk-ı belā-ḥ'āhum ki ben
Sūziş-i āhumla gonca tūde tūde nār olur
- 6 Fūrkat-i gül-gün-ı ruḥsāruñla ḥün-ı dīdeden
Şürenāk-ı ḥāk-i beyt-i pür-ğamum gülzār olur

9a işkenden: reşkinden AE2

46. AE1.28a, AE2.37b.

6b ḥāk-i beyt-i pür-ğamum gülzār: ḥāk-i beytüm pür-ğam u gülzār AE1

- 7 El eli degse o şūḥ-ı naḥl-i verd-i ‘işveye
Bülbül-i nälendeāsā Ḥāletā dil zār olur

47

- Mefā‘ılün mefā‘ılün mefā‘ılün mefā‘ılün
- 1 Ṭarāvet-yāb-ı tāb-ı ḡonca-i zībā hevādandur
Fiḡān-ı ‘andelīb-i ḡoş-naḡam-pirā hevādandur
- 2 Ḥudūs-ı fitne vü şūriş şu‘ünāt-ı każādandur
Ki āşüb-ı ḡubār-ı sāḡa-i ḡabrā hevādandur
- 3 Tederrüc-āşnā-yı ḡikmetüm mizān-ı ‘ālemden
Bu germ ü serdi-i ḡalb-i raşad-binā hevādandur
- 4 Ḥazer bād-ı vezān-ı āh-ı dilden ey ḡül-i nev-res
Şikest-i şāḡsār-ı naḡle-i ḡazrā hevādandur
- 5 Dil-i ḡam-ḡār-ı hicrānı olur me’yūs-ı şādānī
Temāşā-yı mesirāḡāhi-i ra’nā hevādandur
- 6 Hevā-dārī-i ‘aşḡ olmazsa dil-i şu‘le-nümā olmaz
Fürüzān-ı fürüg-ı şem‘-i şeb-ārā hevādandur
- 7 Hubüb-ı bād-ı dildür bādi-i süz-ı dil-i maḡrūḡ
‘Alev-efzāyi-i nār-ı ne-süz-peymā hevādandur
- 8 Ne mümkin bā‘iş-i piç-i dil olmaz gerdiş-i fitne
Pey-ā-pey hep zuḡūr-ı lücce-i deryā hevādandur

47. AE1.28a, AE2.38a.

7a Hubüb: Ḥubüb AE1 / maḡrūḡ: maḡrūḡ AE2

- 9 Hevâyîlük idüp bād-ı hevā itdi gönül Hâlet
Bütün ‘ömr-i ‘azîzi şandı hep güyâ hevâdandır

48

‘Ârif Hikmet Beg Efendi’nün gazeline nazîre

- Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün
- 1 Gönül cevri felekle tã ezelden ülfet itmişdür
Anuñcün terk-i âsâyîş ile pek rãhat itmişdür
- 2 İder âvîze-i fitrāk-i esb-i tâzî biñ bāli
O yekke-tāz-ı nāz-āver şikāra rağbet itmişdür
- 3 Mey-āşām-ı haķıķat mest-i āzār-ı zamān olmış
Tabaşbuş-kārı dehrüñ iktisāb-ı rıf at itmişdür
- 4 Gönül bir tel qarār havf ile kālün haddeden çekmiş
Belā-yı müy-miyānın bahşine pek diķkat itmişdür
- 5 Dile şad-dāğ açarsa çeşm-i hün-h‘arıyla ol hün-rîz
Ĝarāz zulm olmamaķ taħdîş-i pāk-ı ni‘ met itmişdür
- 6 Şe[h]îd-i çeşm-i cellāduñ görince hūna ālūde
O ferhunde-dem-i dem-pāş-ı sîne riķkat itmişdür
- 7 Ne hikmetdür ki Hâlet hāme-i rengîn-i nazm-āver
Cenāb-ı Hikmetün tanzîr-i nazmuñ ādet itmişdür

Fe' ilätün fe' ilätün fe' ilätün fe' ilün

- 1 Girmeden sāğar-ı tedbîr meh-i sahbâ-yı kader
Beni ser-mest-i edeb eyledi mînâ-yı kader
- 2 Cüş idüp 'ayn-ı hikem der-pey-i emvâc iderek
Katre-i idrâkimi maḥv eyledi deryâ-yı kader
- 3 Ser-be-ser mest-i ser-i nüdüb-ı sitemdür gönüm
Der-pey-i kadîme 'azmüm olup pây-ı kader
- 4 Kader-i cüz'iyemüz gerçi olunmaz inkâr
...
- 5 Şüret-i 'aqla perestiş ne devâdur Hâlet
Cilve-baḥş-ı dil iken remz-i mezâyâ-yı kader

Nâmîk Kemâl Beg Efendi'nün ğazeline nazîredür

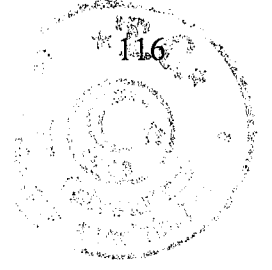
Mef' ülü mefâ' ilü mefâ' ilü fa' ülün

- 1 'Aşğ âteşimün mihr ü meh iki şereridür
Düd-ı dilimün leyl-i siyeh bir eşeridür
- 2 Seng-i rehün üftâdelerün tâze biridür
Bî-rûḥ firâkuñ bu keremden de beridür
- 3 Ma' kûs-ı deründür ğam-ı şādîsi cihânün
Ĝamgîn iden a' lâyı şıĝaruñ kederidür

49. AE1.28b, AE2.38b.

4b - AE1, AE2.

50. AE1.29a, AE2.38b.

- 4 Dāğ olsa nem-i çeşmile sīnemde be-cādūr
Gülşende leb-i cū a gülüm lāle yeridūr
- 5 Vāreste-i zaḥmet olamaz cümle bürümend
İşkeste iden şāḥını naḥlūñ şemeridūr
- 6 Ey mihr-i cihān degme dil-i zāruma zinhār
Reng-i şafaḳı ḥūn iden āh-ı seḫeridūr
- 7 ‘Azm-i reh-i Şām itdi firāḳuñla bu gün dil
İmsāk idemez ḥ^vān-ı vişāle seferidūr
- 8 Dünyāda belā vü ḡam u ‘uḳbāda baña mey
Ḥālet ne elem ādemūñ irş-i pederidūr
- 9 Taḳlīde cesāret ki bu ‘aczümlle ber-ā-ber
Nāmıḳ Begūñ ancaḳ baña ḫūsn-i nazarıdur
- 10 Ḥaddüm degül āşārını tanzīre tecāsūr
Her noḳtası gencīne-i ‘irfān güheridūr
- 11 İtmez mi beni ‘afv ile talḫīfe ri‘āyet
Ḥünkār-ı cihānuñ o da fermān-beridūr

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

- 1 Kōlaydur cān virmek eylemek feryād müşkildūr
Şekīb-i tāb-ı sūz-ı hecrūñ ey bī-dād müşkildūr

5b şāḫ: şāh AE1

10b noḳtası: nūktesi AE2

51. AE1.29a, AE2.39a.

- 2 Kabül-1 şirket itmez ‘ aşkuñ ölmek bañā āsāndur
Şafā-yı vaşl ile ağıyarı görmek şād müşkildür
- 3 Enīsüm gam tekellüf sevmez ammā hāne-i dilde
Misāl-i neş’e-i mihmānum olursa yād müşkildür
- 4 Ğidā-yı cān emel olmuş elem mevküf āmīne
Felekde eylemek ğamdan dili āzād müşkildür
- 5 Olur ğāyet kolay ābādı ber-bād eylemek ammā
Felekde Hālet i‘ mār-1 harāb-ābād müşkildür
- 6 Cihān meczüb-1 feyz-i luţfidur zerrātveş pīrūñ
Füyüzāt-1 der-i dergāhını ta‘ dād müşkildür

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

- 1 Ne şekvā vü tazallüm ne recā-yı feyz-i şādīdür
Ğarāz āh-1 dem-ā-demden beyān-1 nā-murādīdür
- 2 Fitende çeşmünūñ üstādı varsa yine kendidür
Füsün-1 fitne-engīz-i nigāhuñ hep nihādīdür
- 3 Olur taķdīr-i fi’ātında ‘ āciz nāķıd-1 idrāk
Nuķūd-1 rūḥ-1 ‘ ālem ḥüsnünūñ evvel mezādıdur
- 4 Tehī şanma fiġān-1 bülbüli ğonca açıldıķça
Ḥazān-1 gülşeni evvel bahārında münādīdür

- 5 'İnād-ı nā-becāyı bādī-i āşüb-ı 'ālemde
Olan 'ārī-şiyem ber-bād olur bu resm-i 'ādīdür
- 6 Özinden kaç' -ı ümmīd eylemek kesdirme rāh olur
Harīm-i 'aşk-ı cānān Hāletā bir özge vādīdür
- 7 Olur der-bānı şāhen-şeh-i 'ālem dergeh-i pīrūñ
İki 'ālemde melce' herkese bāb-ı güşādıdur

53

- Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
- 1 Bahş-i la' lūñ sözü müñ nokta-i pūşīdesidür
Cevher-i cān da anuñ nükte-i sencīdesidür
- 2 Şakıların sīnede cānum gibi dāğ-ı müjeni
Çeşm-i hūn-rīzinūñ ol tuhfe-i nādīdesidür
- 3 Başına cem' olan 'uşşākı perīşān itmek
Zūlf-i ham-der-hamunuñ tarz-ı pesendīdesidür
- 4 Āfet-i çeşm-i siyāhuñ ne belādur bilsen
Şūriş-i maşşer anuñ fitne-i h'ābīdesidür
- 5 İhtirāz itmez imiş tūr-i kazādan göñlüm
Varsa Hālet o mehūñ 'āşık-ı şūrīdesidür

53. AE1.29b, AE2.39b.

3a Başına cem' olan: cem' olan başına AE2

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1 Meşāri' -tıfl-ı mevzün kıadd-i nāz-ı dil-pesendümdür
Mazāmīn-i sūhan bāzīçe-i ṭab' -ı bülendümdür

2 Ḥayālüm öyle bir şayyād-ı dāne-pāş-ı ma' nā kim
Hümā-yı lāne-gīr-i ' arş u ' irfān der-kemendümdür

3 O ser-ḥayl-i nikāt-ı rezmgāh-ı cünd-i ' irfānum
Kālem destümde bir nīze varaḳ gūyā semendümdür

4 Ben ol üstād-ı fenn-i cinnetüm evvelki dersinde
Felātūn-ı debistān-ı ḥired muḥtāc-ı pendümdür

5 Ticāret ḳaldı bī-gamze şu bāzār-ı felāketde
Beni lāl eylemiş Ḥālet ma' ārifde gezendümden

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1 Rind-i nā-kāmum felekler seyr-i eṭvārumdadur
Öyle cānsuzam Mesīhā fikr-i esrārumdadur

2 Mihr-i maḥşer şu' le-i sīnemden eyler ictināb
İzṭrāb-ı ehl-i düzaḳ sūziş-i zārumdandur

3 Ṭā'ir-i ḳudsī de olsa lāne-gīri zār olur
Ben o Mecnūnum ḳazā etrāf-ı destārumdadur

- 4 Bir 'aceb sevdādayum itmēm cināna iltifāt
Terk-i āmāl-i dü-'ālem feyz-i ikrārumdadur
- 5 Gül-bün-i hāmum açar verd-i nezāket Hāletā
Bülbül olmuş mürğ-i qudsī bāğ-ı eş'arumdadur

56

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Keşf-i remz-i kāf u nün ma'nā-yı taqrürümdendür
Cilve-i esrār-ı ekvān hüsn-i ta'birümdendür
- 2 Levh-i maḥfūz-ı şu'ünāt-ı dü-'ālemdür gönül
Büd u nā-büd- tecellī saṭr-ı tefsīrümmedür
- 3 Mest-i bī-ḥoşum beyābān-ı tecerrüddür yerüm
Reng-i şahbā-yı hüviyyet rüy-ı tedbirümmedür
- 4 İltifātum sâ'ili maḥşud-ı aḫşā-yı cihān
Dest-i redd-i ṭab'-ı 'ālī neb'-ı tekdürümmedür
- 5 Özge sevdā-mend-i 'aḫşam maḥv ü işbāt-ı vücūd
Bir dem-i āh-ı ḥazīn-i tiz te'sirümmedür
- 6 Rüşenādur her sözümdē Hāletā feyz-i Mesīḥ
Rūḥ-ı ma'nā ḥāme-i rengīn-i taḫrürümmedür
- 7 Sürme-i 'ayn-ı ḥaḫīkat gevher-i 'irfān-ı 'aşḫ
Gerd-i ḫāk-ı pāk ḫadr-ı dergeh-i pürümmedür

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Kāzā-yı nāgehānī kem-ter-i huddām-ı 'aşkuñdur
Felek ser-geşte bir mest-i harāb- cām-ı 'aşkuñdur
- 2 Degül Cibril emīn-i çeşm-i bīmār-ı fiten-sāzuñ
Hirās-ı cānına düşmiş o da nā-kām-ı 'aşkuñdur
- 3 Eceldür mihrbān-ı cānsitān-ı 'ālemüñ cāna
Ki Hızır olsa lebüñ devrinde zehr-āşām-ı 'aşkuñdur
- 4 Haşarnāk-i kemend-i keyd-i turrañ kudsiyān olmuş
Hümā-yı lā-mekānī beste-pāy-ı dām-ı 'aşkuñdur
- 5 Nihayet yok dem-ā-dem maḥv ü işbāt-ı vücūd eyler
Zuhūr-ı şūr-ı maḥşer mebd-e-ı eyyām-ı 'aşkuñdur
- 6 Gelür feyz-i Mesīhā la' lini vaşf itse elfāza
Dilinde rūḥ-ı ma' nā Ḥāletüñ ilhām-ı 'aşkuñdur
- 7 Ziyā-yı şems-i feyz-i dergehinden behremend eyle
Gubār-ı ḥāk-i rāhıdur gönül ser-sām-ı 'aşkuñdur

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Nükte-sencī-i femi gayb-ı zebān-dānīdür
Şüret-i kāşife-i ḥikmet-i yezdānīdür

57. AE1.30b, AE2.40b.

2b cānına: cāna AE1

58. AE1.31a, AE2.41a.

- 2 Cāna aşd itmege eylerse tenezzül dīdeñ
Cān dirīg eyleyen Allah bilür cānīdür.
- 3 Bir teġafülle nigāhı o arāmī ġamzeñ
Ruı biñ cāna bedel virse de erzānīdür
- 4 Sen de ey seng-i azā cismümi oyma nā-kām
anımı içsün o meh lezzet-i rūhānīdür
- 5 Maşerüñ mihrine şad-dāġ açan zam-ı derün
Lāle-zār-ı dilümüñ bir gül-i andānıdur
- 6 Nükte-i mu' cizedür ġam gibi dilde mūnis
Tā ezelden bu bana ālet-i vicdānīdür

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Beyt-i azān oldı urrem gördiġüm mey-āneler
ūn-ı dille oldı neş'e buldıġum peymāneler
- 2 Şol arābezār-ı hicrānum 'imāret-nā-pezīr
albüme nisbetle ābādān alur vīrāneler
- 3 Lafz-ı ābāda ayāl ender muāl olmuş me'āl
Hoşca ba vīrāneden vīrānedür kāşāneler
- 4 Ehl-i rüşdüñ çekdigi derd-i se-rüzı seyr idüñ
Erşed-i evlād-ı Ādemmiş meger dīvāneler

- 5 Āşnā-yı derdümüñ Hālet kıyās it hālını
Zār olur hāl-i dil-i şad-zāruma bīgāneler

60

Merhūm ‘Atā Efendi ile müşterek gibi söylenmişdür

Fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 Zevk-i vuşlat bir iki cām olmayınca olmuyor
Elde pāre dilde ibrām olmayınca olmuyor
- 2 Gerçi ibrāmuñda vardur vuşlata çok medhali
Ol perī bir parça da rām olmayınca olmuyor
- 3 Neş’e gelmez bezme hāşiyet olursa zevkde
Tām ārāmiş dile ‘ām olmayınca olmuyor
- 4 Sāde eşnāfı tolandırmağla bitmez kārumuz
Çāresiz şarrāfa da dām olmayınca olmuyor
- 5 Gündüzüñ semt-i Fenarda bir iki çaķmış o māh
Neyleyüm gökķandil aķşam olmayınca olmuyor
- 6 Halkı eşkāl-i ġarā’ib ‘arz ile iġfāl için
Tahte-i kāhinde raķam olmayınca olmuyor
- 7 Ol perī āġyāra dūşkün āh ‘aķlın çelmege
Bir muşanna‘ hūd‘ alı dām olmayınca olmuyor
- 8 Būs iderken ruħları yārin kızardı şām ile
Bağda şeft-ālū gül-fām olmayınca olmuyor

60. AE1.31b, AE2.41b.

4a tolandırmağla: dolandırmağla AE1

- 9 Vādī-i ḥüsn-i leṭā'ifde bu nazm-ı bu nazm-ı pür-nikāt
Şā'irāne himmet-i tām olmayınca olmıyor
- 10 Ḥālet-i i'cāz olmuşken 'Aṭā'-kilk-i tere
Ḥoş edālarına iḳdām olmayınca olmuyor

61

Nāmıḳ Beg Efendiye nazīredür

- Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün
- 1 Añılsun derd-i hicrānuñla nālān oldıḡım demler
Añılsun la'lüñüñ şevḳiyle giryān oldıḡım demler
- 2 Añılsun mey yerinde demlenüp ḥün-ı dil-i zārü
Dem-ā-dem dem-nişār-ı eşk-i hicrān oldıḡım demler
- 3 Añılsun 'azm-i bāḡ itdükçe serv-i ḳadd-i dil-cüyum
Yolında cü mişāli eşk-rizān oldıḡım demler
- 4 Añılsun ol perīye sīne-şāfāne olup hem-dem
Mişāl-i şüret-i āyine ḥayrān oldıḡım demler
- 5 Añılsun faşl-ı vaşl-ı yārda gül-çin olup göñlüm
Hezārān nālezān olduḡça ḥandān oldıḡım demler
- 6 Añılsun rüz [u] şeb sevdā-yı zülf ü táb-ı rüyūñla
Gehī nālān-ı ḥasret gāh sūzān oldıḡım demler
- 7 Añılsun ḳışsa-i Mecnün-ı Leylā gibi ey Ḥālet
Ḥayāl-i zülf-i yārumla perīşān oldıḡım demler

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Añılsun yād-ı gül-rüyuñla mey-nüş itdigüm demler
Cihānı āh-ı mestānemle hāmüş itdigüm demler
- 2 Añılsun serv-i nāzum ğonca-i la' lüñ hayāliyle
Sirişk-i hūndan her cāyı gül-püş itdigüm demler
- 3 Añılsun mest-i bī-idrāk olup şahbā-yı hasretle
Cihānı büy-ı efgānumla medhüş itdigüm demler
- 4 Añılsun kec-küleñ der-dest sāğar hāne-ber-düş
Girībān-çāk rindī cāme ber-düş itdigüm demler
- 5 Añılsun mübtelā-yı derd-i hecr-i yār olup Hālet
Ümīd-i vaşl ile zevk ferāmüş itdigüm demler

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 O hūnīn-dīde şanmıñ hātır-ı zārı su 'āl eyler
Meger dāğ-ı sinān-ı ğamzesinden bir eser eyler
- 2 Düşüp eşk-i dem-ālüdem ümīd-i la' l-i tābuñla
Kızıl ırmağā döndürdi yem-i 'aşkı dü-çeşm-i ter
- 3 Yem-i 'aşkuñ beni ārende-i hūz-āb-ı hecr itdi
Hayāl-i lü 'lü '-i vaşluñla ey şūh-ı sitem-perver

62. AE1.32a, AE2.42a.

63. AE1.32a, AE2.42b.

3 ārende: āzürde AE2

- 4 Olup bülbül nevā-sāz-ı hikāyet hācibi hārı
Şafā-yı bāl ile gonca idüp berg-i güli pister
- 5 Cenāb-ı hankāh-ı Gül Babāya bülbül-i nā-çār
Mürīd olmuş ider virdüñ dürüduñ hārdan ezber
- 6 Nigāhuñ ben gözümle itdigiñ gördüm gül-i āla
Hezāruñ āšnā-yı Gülşenīden oldığı ezher
- 7 Nigāh itse hārābāta kadeh destinde sākīnūñ
Qalır cām-ı Cemūñ bezmi anuñ yanında pek kemter
- 8 Nihāl-i gülde hāl-i vecd ile mestāne cūş eyler
Cenāb-ı Gülşenīye zākīr olmuş bülbül-i hoş-ser
- 9 Ben ol miḥnet-şinās-ı derd-i hicrānum ki ey Hālet
Olur zīr ü zeber āh eylesem çarḥ-ı belā-güster

64

- Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün
- 1 Ne dem 'uşşākı çeşm ile o şūḥ-ı dil-figen oqşar
Hüzāl-i cismi güyā Rüstem-i pençe-şiken oqşar
- 2 Ne çekdi kâbiliyyet kesb idince süzen-i ğamdan
Belī müy-ı miyānın ol perīnūñ pīrehan oqşar
- 3 O gül-ruhsār için dil hār-ı ğamdan ictināb itmez
Şemīm-i naḥl-i verde göz diken elbet diken oqşar

- 4 Nigāh-ı luṭf-ı pes-pāye sezā lālā-yı iḳbāle
Alup āgūşa ṭıfl-ı nev-resi pīr-i geş oḳşar
- 5 İder neşr-i şu ’ün-i şūr-ı ferdāyı ne dem Ḥālet
Fiten-engīzī-i çeşmi o fettānuñ fiten oḳşar

65

Mef’ülü fā’ ilätü mefā’ ilü fā’ ilün

- 1 Pür-ḥande ruḥ ki ḡonceleri şerm-sār ider
‘Aks-i siyāh ḥāli dili dāḡ-dār ider
- 2 Zihnüm tolaşdı tār-ı girih-gīri ḥalline
Zülfüñ ḥayāli ‘aḳl u dili tār-mār ider
- 3 Görsem ḡuşāde-rü o mehi sīne şād olur
Faşl-ı bahār naḥl-i ḡüli pür-bahār ider
- 4 İşte o şūḥ-ı ‘işve-ṭırāz-ı metā’ -ı nāz
Müjḡanı süzeniyle dili lālezār ider
- 5 Artar fiḡān ḡörince ruḥ-ı ālı Ḥāletā
Vaḳt-i rebī’ bülbüli şad-zār u zār ider

66

Ġazel bī-nuḳaṭ*

Fā’ ilätün fā’ ilätün fā’ ilätün fā’ ilün

- 1 Dil hevā-dār-ı sevād-ı ṭurra-i ṭarrār olur
Serde sevdā dilde düd-ı āh ile ser-dār olur

65. AE1.32b, AE2.43a.

5a Ḥāletā: Ḥālet AE1

66. AE1.33a, AE2.43a.

- 2 Mıhr-i sevdâdur müressem levha-i âmâlde
Gönlüme her sū şuver-âverde-i dil-dâr olur
- 3 Dil ola ser-germ-i riql-ı mül ü dâd-ı la' l ile
Sırr-ı Rûhu'llâha dâ'ir maḥrem-i esrâr olur
- 4 Sâlik-i dâr-ı dil-ârâm olsa gönlüm sedd-i râh
Ra' d-ı âhum ṭâlî' -i maḥrûm hem-girdâr olur
- 5 Hâletâ dil vedd-i la' l ü kâkül-i mekkâr ile
Dem-güsâr-ı derd olur âh-ı dem-â-dem kâr olur

67

- Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
- 1 Dil ki şem' -i ' aşq-ı yâre tâ-ezel pervânedür
Şu' le-i pür-süz u miḥnetden ' aceb pervânedür
- 2 Fitneler merküz-ı ṭab' ı ma' nen immâ şüretâ
Vaz' -ı nâ-hemvârı aġyârũñ bütũn şeb-ḥânedür
- 3 Öyle ser-mest-i şarâb-ı la' li dil-ârâm ki ben
Farq u temyîz itmezũm kim Ka' bedür mey-ḥânedür
- 4 Hâq ta' âlâ şânehu te 'şîr-i târ-ı ṭurra ki
Şerḥa-dâr-ı dil ' uluvvu' ş-şâna şimdi tanedür

67. AE1.33a, AE2.43b.

1b pür-süz u miḥnetden: pür-süz-ı miḥnetden AE2

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 O meh ki sāğarı haṭṭa qarīn ider de iḥer
Şemīm-i bādeyi ' anberterīn ider de iḥer
- 2 Şarābı kāse-be-kāse döküp de ḡanlı yaş
Ḥayāl-i la' lile göñlüm enīn ider de iḥer
- 3 Görince sākīyi der-dest ayāğ-ı bāde ile
Kitāb-ı dersini vā' iz rehīn ider de iḥer
- 4 Şarābı bulsa yemīn ü yesārı hep şaşırup
Bilmem nedür deyü şūfī yemīn ider de iḥer
- 5 O rind-i bezm-i ezeldür göñül ki ey Ḥālet
Ki bir nefesde şarābı bihīn ider de iḥer

Kemāl Nāmıḡ Beg Efendi'nüñ ġazelerine nazīre

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Belā diyenleri dehrüñ esīr-i zilletdür
Me 'āl-i nüṣṣa-i kübrā belā vü miḡnetdür
- 2 Ḥarār-ı şevketüñ ' ālemde derd ü ' āhetdür
Ki lafz-ı devletüñ eczā-yı āḡiri letdür

68. AE1.33a, AE2.43b.

2b la' l ile: la' lüñ ile AE1

4b deyü: diye AE2

69. AE1.33b, AE2.43b.

- 3 Civāna meyli ṭabī'ī degül midür şeyḥuñ
Herīm-i pīre 'aşāsı fezā-yı kuvvetdür:
- 4 Raḳīb-i ḥā'ib-i şems-i ümmīdür yoksa
Mişāl-i mār-ı gezende raḳīb-i fırsatdur
- 5 Fiḡānı tiz te'şir eyler gönülde zaḥm olsa
Ġarībe şiddet-i ye's-i 'idād-ı şavletdür
- 6 Hevā-yı āh u hevā-yı heves iderdi ḥarāb
Esās-ı bünye-i dünyā hevāya nisbetdür
- 7 Cihān dīde-i Ḥaḳ-bīne ber-hevā görünür
Bināsı zıll ü hevā-yı rumūz-ı ḥikmetdür
- 8 Felekde yok dil-i zāruñ rehāsı ey Ḥālet
Netīce derd-i dem-ā-dem ḳadīmi 'ādetdür
- 9 Cenāb-ı Nāmıḳ- nükte-şinās-ı 'irfānuñ
Nikāt-ı şī'r-i belīḡi bütün feşāḥatdür
- 10 Mişāl-i nazmını icād şanma kim maḳşūd
Ümīd-i ḥāme edā-yı mişāl ü ḥıdmetdür

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Çeşm-i 'āşıkda ruḡ-ı tābiş-i cānān görünür
Bir perī-peyker imiş şīşe-i pinhān görünür

3a şeyḥuñ: şeyḥuñ ki AE1

8a yok: - AE1

70. AE1.33b, AE2.44a.

- 2 Her yüzi mähveşe ‘aşık-ı şeydâ bulunur
Şem‘a pervâne güle bülbül-i nālân görünür
- 3 Bed-raqīb ‘aşık-ı pür-dâg-ı dile beñzer mi
Dili giryân ise de ‘arızı ħandân görünür
- 4 Kıp kızıl çeşmini qan kapladı mânend-i seĥâb
El-ĥazer eşk-i terüm kıabil-i tûfân görünür
- 5 Nazar-ı çeşm-i dil-i zâr u perîşâna müdâm
O siyeh tırralı dil-dâr u perîşân görünür
- 6 Şüreti bir kişinüñ sîreti eyler tenbîh
Qalbi dâna olanuñ zâhiri nâ-dân görünür
- 7 Cennet olsa da vaţanum olmasa dî-dâr-ı vişâl
Ĥâletâ qalb-i şerer-pâşuma nîrân görünür

71

Fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün

- 1 Dîde ĥulyâ-yı şikenc-i tırra-i cânân ider
Seyl-i eşküm ĥalka-i gird-âbveş devrân ider
- 2 Qalbi qara tîz-meşreb kıtil-i bî-bâkdür
El-amân ĥün-ĥ‘âr çeşmüñ kıaşd-ı kıatl-i cân ider
- 3 Naĥs-i ekber iktirân-ı aĥterümden zâr olur
Bî-karâr-ı âĥ u zârum çarĥı ser-gerdân ider

- 4 İttirād üzre t̄urur mı zevk-i insānuñ felek
Geh hilāli hāle-bend ü geh mehi noqşān ider
- 5 Katre-eşküme düşse t̄ufān-h̄iz-i çeşmümden yeme
H̄avf-i iğrāk ile hep mähileri efgān ider
- 6 H̄aletā temşil kılmam s̄uzumı pervāneye
Bülbülāsā nāle-zān olmazsa da pīçān ider
- 7 Nükte-perdāz-ı cihān ya' nī cenāb-ı Fā' ikuñ
Kim görirse nazmını ser-levha-i ' unvān ider
- 8 Ol hidiv-i kişver-i i' cāza perverlik idüp
Kilk-i ' aczüm eşr-i nazmın fā' iku'l- ' akrān ider
- 9 Nazmını tanzir kaçdı olmayup ancak kalem
' Aczini ikrār ile te' diye-i fermān ider

72

- Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün
- 1 Şerār-ı ' aşkı dilde dil ser-i peykān-ı çeşminde
Çekilmiş s̄iħa cismi ' aşıkuñ bir yana dönmişdür
 - 2 Yarım ağızla va' d itmişdi dün būsī femüñ şimdi
Döneklük eyleyüp yarım sözinden yana dönmişdür
 - 3 O derd-i ' işveyi kalbi gibi vird eyle çeşmümden
Düşen şeh-vār-ı eşküme s̄übha-i mercāna dönmişdür

72. AE1.34b, AE2.44b.

2a yam: yarum AE2 / femün: lık AE1

b yarım: yarum AE2

- 4 uyup zāhid o şūh-ı Mevleviyi dün semā'iden
Düşüp gird-āb-ı baħr-i 'aşkına şeyhāne dönmişdür
- 5 O şūh-ı fitne-i peymān-şikestün şevk-i la' liyle
Bu şeb 'işretüne dilde iyi peymāne dönmişdür
- 6 Rumūz-ı nesre vākıf olmayan şā' irlenüp Hālet
Ser-ā-pā-yı şî' ir bāzīçe-i şıbyāna dönmişdür

73

- Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün
- 1 Hayāl-i nūr-ı vech ü hālden rengin dāğum var
Göñül naħl-i tecellidür o dāğumdan budāğum var
- 2 Dimiş kan eylemem görmeden ğamzem bucağıyla
Ki ser-bāzān-ı 'aşkı zabta ol zālim bucağum vār
- 3 O dört katlı mehūñ dāğıyla reşk-i çār-bāğ olmuş
Fezā-yı çār-bāliš-i dilümde çār-bāğum var
- 4 Dü-dāğ-ı ebrūvānuñ görse sīnemde dil-i zāra
O meh-rū gösterüp dārū-yı la' lūñ dir dudāğum var
- 5 Yüz ağı 'arz ile yüksekden uça zāhid-i ser-keş
Siyeh-zülfümden ol tersā-beçe dirmiş yüz ağum var
- 6 Heves bağıyla dil bend-i emel olmaz ki dağlansun
Bu vaşset-zār-ı 'ālemde ne bağum var ne dağum var

- 7 Çerâğ-ı bezm-i hicrânım tutuşmuş dūd-ı āhumdan
Nice pervânevar başında yanmış biñ çerâğum var
- 8 Yeñi bitmiş nihâl-i gülşen-i şab'umda ey Hâlet
Cenâb-ı Kâzıma taqdîme bir gül-berg-i dâğum var
- 9 Der-i Mollâdan aldum pâye-i feyz-i ebed-pâyuñ
Zamānuñ ser-keşanı būs-ı pâyından ferâğum var

74

- Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
- 1 Şeb-çerâğ-ı bezm-i 'aşkum ser-nüviştüm şu' ledür
Pertev-i çeşm-i tecellâyum siriştüm şu' ledür
- 2 Şu' le-i nūr-ı tecellâ-yı cemâl-i yârdan
Özge tâb-endüz-ı şevkum hûb u riştüm şa' ledür
- 3 Dūdman-süz-ı vücudum şarf-ı dî-dâr ile
Bu'l-'aceb sevdâ-perestüm ben küniştüm şu' ledür
- 4 Lem'a-i tîr-i nigāhuñ bāde-rîz-i şevk olur
Mest-i cān-süz-ı firâkum tâk-i kiştüm şu' ledür
- 5 Bir kelîm-i Tîr-ı 'aşk-ı hayretüm kim tâ ezel
Berg-i berç-efrüz-ı gül-nahl-i behiştüm şu' ledür
- 6 Sîne mişkât-ı harîm-i nūr-ı cübb-i yârdur
Süziş-i fûrkatle Hâlet seng ü hiştüm şu' ledür

7b biñ: - AE1

8b dâğum: râğum AE2

74. AE1.35a, AE2.45a.

4a tîr: tîğ AE2

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 'Andelīb-i feyz-i tecrīde çemen bīgānedür
Nağme-sāz-ı 'aşq-ı sevdāya dehen bīgānedür
 - 2 Ben o Mañşūr-ı cihān-ı vaḥdetüm kim tavḫuma
Medd-i çeşm-i yārdan ğayrı resen bīgānedür
 - 3 Kendini maḥv itmeyince aradan vuşlat maḥāl
Sālikān-ı rāh-ı 'aşqa cān u ten bīgānedür
 - 4 Āh Allāh cān virür ḥ'āhişle her kes yārına
Rezmġāh-ı 'aşqda sūz u fiten bīgānedür
 - 5 Ol teġāfūl āşnādur nice biñ dāġ açsa da
Sūz-ı dilden ġamze-i nāvek-figen bīgānedür
 - 6 Dil-şehīd-i nīze-i ḥūn-rīz-i müjġānum baña
Tā be-maḥşer ḥūndan diker kefen bīgānedür
 - 7 Bir 'aceb feyz-āşnā-yı ḥayretüm 'aşquñla kim
Ḥaşr olunca Ḥāletā zevġ u miḥen bīgānedür
 - 8 Naẓm-ı rengīn-i cenāb-ı Ḥikmet-i rāsiḥ-demūñ
Derk-i maġz-ı nüktesinde ehl-i zann bīgānedür

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün

- 1 Zaḥm-ı tegāfülün beni sîr-âb-ı ḥün ider
Medd-i şu'â'-ı bînişi sîz-âb-ı ḥün ider
- 2 Çeşmüm ne dem ki 'âlemi ğarḳ-âb-ı ḥün ider
Tüfân-ı Nühı cüşiş-i gird-âb-ı ḥün ider
- 3 Oldıçça tîğ-i ğamzesi tâbiş-fürüz-ı nâz
Her laḥt-ı cism-i zârumı şeb-tâb-ı ḥün ider
- 4 Bî-hüde şanma dökdigin kanlı yaşları
Çeşm-i ḥayâl-i yâr ile meh-tâbı ḥün ider
- 5 Derd-i firâḳ-ı 'arız-ı rengîn-i yâr ile
Âb-ı sirişküm 'âlemi nâ-yâb-ı ḥün ider
- 6 Cevr-i belâ-yı hecr ile kim zâğ-ı âteşin
Her târ-ı müy-ı sînemi mîzâb-ı ḥün ider
- 7 Ḥülyâ-yı zevḳ-ı lezzet-i bezm-i vişâl-i dost
Nüş-ı müdâm Ḥâleti zehr-âb-ı ḥün ider

Fā'ilätün fā'ilätün fā'ilätün fā'ilün

- 1 Sîne kim dâğ-ı tegāfülden ser-â-pâ yaredur
Her yeri seyr-i cemâle revzen-i nezzâredür

76. AE1.35b, AE2.45b.

77. AE1.35b, AE2.45b.

- 2 Şad-hezārān zaḥm-ı tīg-i ğamzeye āmādeyüm
Şadme-i tūr-i każādan gerçi dil şad-pāredür
- 3 Şevk-i tāb-ı rüy-ı renginüñle ey gül-berg-i nāz
Gülsitān-ı ‘aşka çeşmüm āteşin-fevvāredür
- 4 Dil perişān-ḥāl ise ey dōst ma‘ zūr tut añı
Hecr-i zülf-i yār ile bī-çāredür āvāredür
- 5 Eşk-i çeşm-i ḥün-nisārın itmeyin ta‘ yīb kim
Neylesün Hālet belā-yı ‘aşk ile bī-çāredür

78

- Fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün
- 1 Pertev-i şubḥ-ı tecellā rüy-ı renginindedür
Maḥla-ı mihr-i ta‘ ayyün zülf-i pür-çinindedür
- 2 Münkeşifdür ṭarf-ı ruḥsārında ma‘ nā-yı ḥayāt
Feyz-i cān-bāḥş-ı Mesīḥā la‘ l-i renginindedür
- 3 Nazra-düz olmaz göñül dünyā degül ‘ uqbāya da
Zübde-i feyz-i meşiyet çeşm-i Ḥaḳ-binindedür
- 4 Bir hümā-yı lā-mekān-seyrüm bülend-i ḳadrimüñ
Ṭā‘ir-i ‘ arş-āşiyān taḳdīr ü taḥmīnindedür
- 5 Hāletā maḥz-ı ḥayāt-ı cāvidān ol āfetün
Zaḥm-ı tūr-i ğamze-i ḥün-āb-āġinindedür

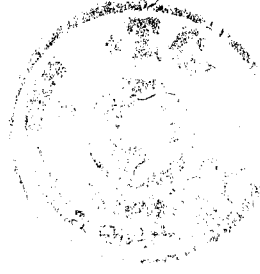
4a añı: - AE2

78. AE1.36a, AE2.45b.

3b binindedür: bininde AE2

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Hüsni feyz-i tal' atun pertev-fezâ-yı Tûrdur
Kâmetün ey mâh-peyker bir mücessem nûrdur
 - 2 Dilde şüret-bend olur bir demde biñ nâz-ı vişâl
Ol perî-ruhsâr benden gerçi şürî dûrdur
 - 3 Minnet itmez şayd-ı dilde çeşm-i sihr-icâdına
Ol şeh-i nahvet edâ-yı hüsine mağrûrdur
 - 4 Çeşm ü gamzeñ bilmezüm kim nice efsün eylemiş
Tâ ezel gönülüm saña ey mâh-rû meshûrdur
 - 5 Dilleri bir demde hem İhyâ ider hem öldürür
Nâle-i cân-süz-ı hasret nağme-sâz-ı şûrdur
 - 6 Olmayın mâni' helâküm kaçd idersem hecr ile
'Aşk bir münlik belâ gönülüm aña mecbûrdur
 - 7 Her gubâr u zerresi yüz biñ belânuñ medfeni
Şanmayın bu çarh-ı merdüm-h'âr cây-ı sûzdur
 - 8 Minnet itmez ger devâ-sâz olsa enfâs-ı Mesîh
Kim ki mecrûhu'l-fu'âd-ı gamze-i mağrûrdur
 - 9 Her ne rütbe olsa dil şad-pâre-i Nâhid-i gam
Biñ kazâ mızrâbına Hâlet yine santûrdur

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Eyledükçe girye-çeşm-i hün-nisārumdan zühür
Süz-1 dille āteş eyler cüy-bārumdan zühür
- 2 Maḥşeri kıldukça gārķ-āb-1 sirişk-i ḥasretüm
Yana yana düzaḥ eyler āh u zārumdan zühür
- 3 Āteş-i 'aşkuñla ey nūr-1 mücessem āftāb
Zerreyüm ammā ider kemter şerārumdan zühür
- 4 La' lüñüñ şevķiyle cān virsem zamān-1 ḥaşre dek
Feyz-i Rūḥu'llāh ider ḥāk-i mezārumdan zühür
- 5 Nāle-i cānsüz şanma zevķ-i mihrinden ider
Mihr ...yaşı... ĩne-i şad-dāğ-dārumdan zühür
- 6 Pāy-māl-i reh-güzār-1 kūy-1 dil-dārum ider
Ḥāletā nūr-1 tecellī her ğubārumdan zühür
- 7 Ḥāzret-i Ğālible Ḥikmet Nāmıkuñ nazmı gibi
Cevher-i 'irfān ider kilck-i nizārumdan zühür

- Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün
- 1 Fürüg-1 dāğ-1 çeşmünden mücessem nūr görsünler
Gönülde ey leb-i 'isā-pesendüm Tūr görsünler

80. AE1.36b, AE2.46a.
2b düzaḥ: düzaḥ AE2
81. AE1.36b, AE2.46b.

- 2 Gözüm bir âteşin-mecrâ-yı 'ummân-ı maḥabbetdür
Ġarîk-i lücce-i tûfân ider tennür görsünler
- 3 Nigāhuñ cilve-rîz-i bezm-i cāvîd eyle āhûlar
Şarân-ı nāza ḳanmıř dîde-i maḥmûr görsünler
- 4 Žiyâ-yı tal' atuhñ ḳılsun perîřân târ-ı gîsûnı
Ser-â-pâ nûra müstaġraḳ şeb-i deycûr görsünler
- 5 Bahâ-yı evvelîn-i ḥaṭvesi cân-ı 'azîz olsun
Düşenler ḳayd-ı cāna vech-i yârı zûr görsünler
- 6 Ḳazâ peykânına âmāde olmuş zaḥm-ı ġamzeñle
Dil-i şeydâ gibi bir 'âşık-ı rencûr görsünler
- 7 Dirîġ-i tîr-i müjġân eyleme ey dîdesi cellād
Beni maḥşerde yüz biñ dāġ ile mesrûr görsünler
- 8 İden inkâr-ı feyz-i la'l-i yârı dāġ-ı sînemde
Gelüp i' cāz ḥüsn-i dîde-i maġrûr görsünler
- 9 Göñül ümniyye-cûy-ı tîr-i ġamze ġamze müstaġnî
Cihānda Ḥāletāsâ bir daha maġdûr görsünler

82

- Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
- 1 Çeşm-i ġamzeñ dildeki esrâr-ı ḥâli söyledür
Zülf-i ḥaṭṭuñ derde dâ'ir ḳıl ü ḳâli söyledür

- 2 Ketm-i rāz itmek ne mümkün kim o şūh-ı ‘işvenüñ
Dīde-i pür-gūları ehl-i kemālī söyledür
- 3 Şufiyā şöhret-şi‘ārum rāh-ı ‘aşk-ı yārda
Ben fakīri her zamān ol şāh-ı ‘ālī söyledür
- 4 Şekker-efşānum benüm hālūmden āgāh olmıyor
Hüsni mir’atı dili tūṭi mişālī söyledür
- 5 Hāleti bir hāle koydı ‘aşkuñ ey gonca-dehān
Kim dem-ā-dem bülülāsā lā-’übālī söyledür

83

Sa‘id Bege nazīre

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

- 1 Süzerek çeşmini ol mest-i melāḥat geliyor
Bezm-i ‘uşşāka yine başka ḥalāvet geliyor
- 2 Kes sesüñ bŷy-ı femüñ diñlemem āgyār senüñ
Türrehātüñ ile rindāne ḳasāvet geliyor
- 3 Sākīyā durma amān bezme ṭutışdur ḳadehi
Ḳalb-i sŷzānımı parlatmaya āfet geliyor
- 4 Feleküñ cevri ayaḳdan düşürürdi ammā
Dest-i sākīdeki meyden bize ṭāḳat geliyor
- 5 Göricek rŷyını ḥandān senüñ ey gonca-dehān
‘Andelīb-i dilüme feyz ŷ leṭāfet geliyor

- 6 Süprilür kaçır-ı dil elbetde ğubār-ı ğamdan
Çünkü ta' mīre Sinimmār-ı nezāfet geliyor
- 7 Reh-i 'aşkuñda senüñ Hāletüñ ey mäh-liķā
Ser-i bī-çāresine dürlü felāket geliyor

84

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

- 1 Āh-ı serdümlle dem-ā-dem dil-i sūzān parlar
Şiddet-i bād ile nār-ı şerār-efşān parlar
- 2 Zīr-i kākülde ziyā-yı ruḡ-ı tābān parlar
Şeb-i tārik olıcaķ mäh-ı dıraḡşān parlar
- 3 İtmesün bir eşer ey mäh şaķın kim nā-gāh
Şerār-ı āhum ile aṭlas-ı devrān parlar
- 4 Leme' ān-ı dile gerd-i keder olmaz māni'
Hāke ālüde olan gevher-i raḡşān parlar
- 5 Dil-i sevdā-zedede zülf-i şebistānında
Meh-i 'aşkı o büt-i şīvenüñ el-ān parlar
- 6 Ruḡ-ı āreş-figen ü şu' le-feşānından amān
Hās ü ḡāşāk-ı dil-i zār u perīşān parlar

6a elbetde: elbet AE1

b Sinimmār-ı nezāfet: Sinimmār u nezāfet AE1

84. AE1.37b, AE2.47b.

2b olıcaķ: öliceķ AE1

3a mäh: - AE1

- 7 Kızdırup rüyumu bir büse niyâz itsem eger
Hâletâ âteş-i hiddetle o fettân parlar

85

Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Zât-ı 'irfân olsa merdüm kâdri pek zilletdür
Neş'e-bağşâdur ne dem gül-gün-ı mül hürmetlenür
- 2 Bûs-i la'l-i yâr ile kalb-i hazîn râhatlanur
Tab' -ı pür-gam bâde-i gül-fâmdan selvetlenür
- 3 Şâf-dil mağlûb-ı dest-i yâr-ı tîre-bâldür
Âb-ı pâke revgan-ı eşkâli gör rif atlanur
- 4 Keşf-i râz-ı genc-i dil itme şakın kem-pâyeye
Sâgar-ı bî-bâde cevri-i dest ile şâhiblenür
- 5 Hâletâ reftâr-ı tab' ı tîz ider' aşk-âteşi
Seyr-i vapur inzırâf-ı nâr ile sür' atlenür

86

Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

- 1 Yine çeşmüñ süzüp der-dest idüp peymâne gelmişdür
Bu şeb bezme o mest-i nev-edâ mestâne gelmişdür
- 2 Hirâs-ı tîg-i gamzeñden kazâ çarhı siper tutmuş
Fidâ-yı cân iderler ser-be-ser meydâna gelmişdür

85. AE1.37b, AE2.47b.

1a olsa: o AE1

b gül-gün: gül-levn AE1

86. AE1.38a, AE2.47b.

- 3 Ğam- hecriyle ħün-efşān iken meclisde ‘uşşāķı
Yine pür-zevķ olup ol ğonca-ĝam* ħandāna gelmişdür
- 4 Taķup zünnār-ı zülfüñ dāra çek ķanum ħelāl olsun
Bu deşt-i ‘āleme cānum dil-i şeydāna gelmişdür
- 5 Görinmez baķma mir’āt-ı cihāz-ı ‘aksinüñ ĝayrı
Perī-ruĥsār-ı yārüm Ħāletā bir dāne gelmişdür
- 6 Şu lu‘ betĝāh-ı nazma rāĝıb-ı ferzāne mat olsañ
Bu fende Fā’iķ-i pür-ma‘ rifet şāhāne gelmişdür

87

	Müfte‘ ilün fā‘ ilün	müfte‘ ilün fā‘ ilün
1	Ħasret-i la‘ lüñ ile	eşķ-i ferāvān aķar
	Dīde-i ħün-bārdan	āb degül ķan aķar
2	Āh-ı dilüm ‘ālemi	pāreleyüp āsmān
	Rīze-i elmās eger	şanma ki bārān aķar
3	Görse seni kec-ĝüleĥ	ey şeh-i maĥmūr-ı nāz
	Zülf-i perīşān gibi	saña dil ü cān aķar
4	Gerd-i küdüret ķomaz	sīnede ‘aşķuñ ĝamı
	Şarşar-ı āhum ile	rīĝ-i beyābān aķar

* Her iki nüshada da ‘ĝonca-ĝam’ şeklinde verilmiştir. Ancak ‘ĝonca-fem’ şekli anlama uygun düşecektir.

5a ‘aksinün: ‘aşķınuñ AE1

87. AE1.38a, AE2.48a.

4a ķomaz: ķoymaz AE1

5	Şanma düşenler şihâb
Maḥv-ı vücūd iderek	tâb-ı ruḥuñdan senüñ
kevkeb-i devrân aḳar
6	Luṭfını baḥş eyledüñ
Vech-i ‘abūsında hep	ol kes-i bed-ḥ‘āha kim
ḥisset ü aḥzân aḳar
7	Ḥāletā raḥm eyle gel
Deldi müjeñ sīnesin	ey büt-i cellād-ı cān
ḳanı çü Seyhān aḳar
8	Fā’iḳ-i pür-ma‘rifet
Şīr ü şekerveş hemān	‘ayn-ı feminden anuñ
zemzem ü ‘irfān aḳar

88*

- Mef’ülü fā’ilätü mefā’ilü fā’ilün
1	Pür-ḥande ruḥ ki ḡonceleri şerm-sār ider
‘Aks-i siyāḥ ḥāli dili dāḡ-dār ider
2	Zihnüm ṭolaşdı tār-ı girih-gīri ḥalline
Zülfüñ ḥayāli ‘aḳl u dili tār-mār ider
3	Görsem ḡuşāde-rü o mehi sīne şād olur
Faşl-ı bahār naḥl-i ḡüli pür-bahār ider
4	İşte o şūḥ-ı ‘işve-ṭırāz-ı metā’-ı nāz
Müjḡanı süzeniyle dili lālezār ider
5	Artar fiḡān ḡörince ruḥ-ı ālı Ḥāletā
Vaḳt-i rebī‘ bülbüli şad-zār u zār ider

88. AE1.38b.

* Bu gazel 65. gazelle aynıdır.

5a Ḥāletā: Ḥālet AE1

Sa'îd Beg Celâl Beg Cemîl Beg ve bu fakîrûñ iştirâken gûyân olunan ğazel

- Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün
- 1 Hâlet Mey-i gül-günı görüp zâhidi hiddet başıyor
Revnağ-ı meclise bî-çâre-i şıķlet başıyor
- 2 Celâl Câm-ı meyden bize nüş itdirecek ol meh-i nâz
Hemân aġyârı o dem neş 'e-i ġayret başıyor
- 3 Cemîl Gidelüm meykede-i ' aşka şafâ-yâb olalum
Meclisi zühd ü riyâda bizi ġaflet başıyor
- 4 Sa'îd Dil-i sevdâ-zedeyi miħnet-i fûrķat büridi
Mâh- rûze gide bür ' âlemi zûlmet başıyor
- 5 Ey Cemîl ' arz-ı cemâl itse Celâle dil-dâr
Hâleti mişl-i Sa'îd ' aşķ u maħabbet başıyor

Harfî-z-zâl

- Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
- 1 Bûse-çîn-i leb-i havrâdur leb-i peymânemüz
Maţmaħ-ı çeşm-i felekdür ġüşe-i peymânemüz
- 2 Vâķıf-ı sırr-ı ledün olmiş ezel dîvânemüz
Ĥayret-efzâ-yı dil-i Cibrîl olur efsanemüz

89. AE1.76b.

90. AE1.39b, AE2.49b.

- 3 Taḥm-rîz-i ibtidânın ḥirmen-i maḥsûda dek
Olmasa da maḥşûl-ı kişt-zâr-ı miḥnet dânemüz
- 4 Biñ gül-i ḥürşîd açdı sîneye envâr-ı ‘aşk
Reşk-i gülzâr-ı Ḥalîlu’llâhdur kâşânemüz
- 5 Nûr-ı vaḥdetden tutuşmuşdur fetîl-i dâğ-ı dil
Ṭâ’ir-i ‘arş-ı tecelliyyâtdur pervânemüz
- 6 Göñlümüz pür-neş’-e-i şevk-i leb-i mül-gündur
Kevşer olsa rağbet itmez meşreb-i mestânemüz
- 7 Bir nigâhı bîm-i ‘Azrâ’ıl olur ol çeşminüñ
Tâ olaldan âşnâsı ḥândur bîgânemüz
- 8 Hem-ser-i nâ-merd olur yoḥsa ‘arûsı çarḥ-ı dûn
Bâkire qalmazdı meyl itse dil-i merdânemüz
- 9 Rind-i istiğnâ-pesendüz merdüm-i nâ-maḥlabuz
Ḥâletâ çeşm-i felekdür künc-i ḥalvet-ḥânemüz
- 10 Bende-i ḥunkâr-ı ‘aşkuz çire-dest-i ‘alemüz
Mazhar-ı feyz-i tecellîdür dil-i vîrânemüz
- Fâ’ ilâtün fâ’ ilâtün fâ’ ilâtün fâ’ ilün
- 1 Meş’al-efrûz –ı tecellâdur dil-i nâ-bûdumuz
Nûr-ı çeşm-i miḥr-i maḥşerdür sevâd-ı dûdumuz

3b kişt-zâr-ı miḥnet: kişt-zâr u miḥnet AE1

8a yoḥsa: yoḥsa AE2

10a ḥunkâr: ḥunkâr AE1

91. AE1.40a, AE2.49b.

- 2 Pîç-tâb-efzâ-yı kalb-i Nühdur her kıatresi
Hâmil-i tûfân-ı ğamdur eşk-i hûn-âlûdumuz
- 3 La' l-i mu' cizkârına biñ şeçķ ile cân virmeden
Hızra 'ömr-i cāvîdân göstermedür maķşaûdumuz
- 4 Kâm-yâb-ı şervet-i tecrîd-i cāvîdüz ki biz
Bî-su 'âl-i feyz-i dehrüz naķd-i cân merdûmumuz
- 5 Tîr-i tîz-i ta' n-ı dünyâyı ider işkeste-ser
Zahmnâk-i 'aşķ olan cism-i belâ fersûdumuz
- 6 İltihâb-efzâ olur dâĝ-ı derûna olsa da
Nuķķ-ı cân-baķş-ı Mesîhâ merhem-i behbûdemüz
- 7 Aķker-i nâ-çîzine eyler ğased verd-i cinân
Düşse tarf-ı dūzaĝa ger sâye-i maĝdûdumuz
- 8 Tâb görse zaĝm-ı dilden Tûr kendin maĝv ider
Mihr-i ğaşrı zerre eyler âh-ı berķ-efzûdumuz
- 9 Eylemiş mecmû' a-i kıudret bizi dest-i kıader
Bir avuç toprak iken cism-i miĝen-âlûdumuz
- 10 Ğâk-i pâ-y-ı Mevlevîyüz tâc-ı şâh-ı 'âlemin
Ğâletâ mebzûl-i râh-ı 'aşķdur mevcûdumuz

2b hûn-âlûdumuz: hûn- ı pâlûdumuz AE2

5a işkeste: şikeste AE1

b cism: çeşm AE1

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Devlet ü iqbāle nāz eyler dil-i nā-çārumuz
Hānmān-sāz-ı felekdür şive-i idbārumuz
 - 2 Fāriğ-i kām-ı dü-kevnüz maḥv-ı ten efkārumuz
Ḥayret-i vicdān-ı 'ālemdür bizüm esrārumuz
 - 3 Şihḥat-i cāvīd bulmuş dā'-ı 'aşq-ı yārdan
Nāz ider dārū-yı nuḥk-ı 'īsaya bīmārumuz
 - 4 Tūr-ı 'aşka biñ tecellī gösterür her laḥzada
Yād-ı nūr-ı vech-i pākūñle dil-i bī-zārumuz
 - 5 Maḥşeri eyler ġarīk-i fitne-süzān 'ālemi
Āfet-i dünyā vü 'uqbādur reşk ü zārumuz
 - 6 Gülşen itdi sīnemi pūr-dāğ idüp müjgān-ı şuḥ
Reşk-i şad-berg-i cihān olsa sezādur ḥārumuz
 - 7 Mu' cizāt-ı ḥüsni Ḥālet gösterür Mūsā gibi
Vaşf-ı nev-ḥaṭṭıyla yārūñ kilik-i mu' cizkārumuz

- Mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fa' ülün
- 1 Ser-bāz-ı ġamuz gerçi ki āzāde-i bendüz
Şabr itse de derd-i dile Eyyüb-pesendümüz

92. AE1.40a, AE2.50a.
5a fitne-süzan: fitne-süzla AE1
93. AE1.40b, AE2.50b.

- 2 Bir āh ile çarhı yaqaruz ‘aqla uyarsaq
Dīvāneyüz ammā ħırede ħ^vāce-i pendüz
- 3 Naħcır iderüz tã’ir-i kıdsı de olursa
Çarħuñ külehüñ qapmağa der-dest-i kemendüz
- 4 Pervānesiyüz cān virürüz şem‘a-i pıre
Şanmış bizi zār itmede mānend-i sipendüz
- 5 Ĥün-āb-ı ciger nüş iderüz mest-i fenāyuz
Ĥālet gibi bī-sūd-ı bekā rind ü levendüz

- Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
- 1 Da‘vet itsem de yine ol şeh-i naħvet gelmez
Ser-i ‘uşşāk-ı siyeh-ťalı‘e devlet gelmez
- 2 Gülse eyyām-ı bahār açsa bahār-ı rengın
Neyleyüm qalb-i ħazān-dıdeye nüzhet gelmez
- 3 Zirve-i şöhret ise rütbe-fezā-yı iķbāl
Güşe-gırān-ı ħucülānede āfet gelmez
- 4 Āh-ı pür-süzum ider ağlas-ı çarhı süzān
Ne ‘aceb seng-i dile māye-i rikķat gelmez
- 5 Bā‘iş-i feyz-i sa‘ādet şeref-i zātıdır
Kişiyे mertebe-i cāh ile rif‘at gelmez

3a olursa: olur AE1

4a virürüz: virirüz AE1

94. AE1.40b, AE2.50b.

- 6 Naqd-i Qārūna da ger mālîk ise müflîsdür
Gürsine-çeşm-i tehi-mağza kanā'at gelmez
- 7 İtmese nazm-ı hikem sâzumı Hikmet-taḥsîn
Ḥāletâ nükte-i i' câzına zînet gelmez

95

Nâ'îlî Efendiye nazîre

- Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
- 1 Mürğ-i cānı bend-i dām-ı kākül-i cānāne yaz
Dāne-i ḥāl-i ser-i ferḥāline dīvāne yaz
- 2 Bir güler yüz görse naḥl-i ḥuşk-i dil tâbiş bulur
Feyz-baḥşā-yı güşāyişdür gül ü büstāna yaz
- 3 Enderün-ı 'aşqda şāhum gerekli bendeyüm
Al sarāy-ı sîneñe luḫ eyleyüp dīvāne yaz
- 4 Qan ışınmaz ol şovuk yüzli raḫîb-i bāride
Qış qış eyler qışda gelmez yan ḥār-bān yana yaz
- 5 Biz qadeh ed' iyesin pîr-i muğandan belledük
Sen şîrînlük nüshasıyla vâ' izā efsāne yaz
- 6 Serdlük ister germi nermî fiten ber-pā
Zāhir eyler mār-ı sermā-dideyi meydāna yaz
- 7 Şermnāk eyler anı itdükleri bir gün olur
Ol perîden Ḥāletâ çekdigümi bir yana yaz

- 8 İ' tirāf eylerdi Bākī olsa 'Urfi nüktesin
Nā' ilinūñ nazm-ı renginūñ ser-i dīvāna yaz

96

Ġazel müzeyyel*

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
1 Olmasa pertev-rübā-yı 'arız-ı cānāna yaz
Terbiyet-baḥş-ı nümāyiş mi olur a' şāya yaz
- 2 Bir deliḳanlınūñ 'aşḳından deli dīvāne yaz
Gerdenūñ zencir-bend-i ṭurra-i cānāna yaz
- 3 Behcetü'l-fetvā-yı 'aşḳ içre biri var ḳāziyā
Sen sicille cānumı vaḳf-ı dem-i mey-ḫāne yaz
- 4 'Usret el virmezse yüsret pāyesi güm-kederdür
Bildirür mi ḳadrini olmazsa ḳış insāna yaz
- 5 Ḥaclegāh-ı sīneye gelsün nişān virdüm dili
Ey felek rüy-ı 'arūs-ı maḳşadum merdāne yaz
- 6 'Andelīb-i ḫāmemeñ seyr eyle şit-i nağmesin
Olsa Ḥālet cünbüş-efzā dīde-i giryāna yaz
- 7 Mīr Fā' iḳ ger bu vādīye iderse iltifāt
Anı altun ile ḫāmem ḳubbe-i 'irfāna yaz

96. AE1.41a, AE2.51a.

Başlık: *AE2: - AE1

4b bildirür: bildirir AE1

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Resm-i menşürına manzûmına nisbetle anuñ
Naqş-ı Erjengîyi pür-jeng eyleyüp nisyâna yaz
- 2 Māk olur Nāmık gibi ferzâne-i kat' -ı hüner
Sen anuñ manşûbe-i 'irfânını şāhâne yaz
- 3 Midhat-i ahlâk-ı memdûh-ı kerem-peymâsı veş
Naqş-ı hüsni nazmını tā levha-i 'unvâna yaz
- 4 Hâk-ı vaşf-ı şânınıñ te'diyyesi mümkün midür
Hāme āgâz-ı du' ā kııl zâtını bir dāne yaz
- 5 'Ömr ü iqbālün Hudā şuhhatle efzün eylesün
Hükümün icrâ eyledükçe kış ile devrâna yaz

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Böyle yazmadı qalem medh-i güzînüñ hayf kim
Neyleyüm yok neş'e dilde cünhamı safhâna yaz
- 2 Berf-i hüzn ü ye's ile tab' -ı dilüm yah-bestedür
Haylidür göstermedi devrân dil-i ahzâna yaz
- 3 Yandı dil nâr-ı cāhîm-i zillet ü hırmân ile
Öyle gamnākum ki bilmem yâ nedür kış yâ ne yaz

97. AE1.41a, AE2.51b.

2a Nāmık: rāğib AE2

3a kerem-peymâsıveş: ker AE1

98. AE1.41b, AE2.51b.

- 4 Ol zamān görsün edā-yı vaşfını çeşm-i cihān
Ger felek ızhār iderse dīde-i hayrāna yaz

99

Müşterek*

- Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün
- 1 Nāmıķ Ğam-ı 'aşķuñla nā-kām olmayanlar kām-rān olmaz
Hālet Yolında ölmeden başka hayāt-ı cāvidān olmaz
- 2 Hālet Hevā-yı kākülünle lā-mekān-pervāz-ı hayretdür
Nāmıķ Hümā-yı ser-serī-seyr-i cünūna āşiyān olmaz
- 3 Nāmıķ Beyābān-ı tecerrüd özge bir vādī-i vaşsetdür
Hālet O deştüñ sālīk-i rāhında ķāyd-ı cism ü cān olmaz
- 4 Hālet Eger biñ zaķm açarsa bir nazarda tır-i müjgānuñ
Nāmıķ Nigāhından yine 'āşık ricāmend-i emān olmaz
- 5 Kemāl-i ķadrine Nāmıķ gibi erbāb-ı 'irfānuñ
Hezārān hayf ki Hālet müsā' id bir zamān olmaz
- 6 Hālet Cenāb-ı Nā 'ilī vü Hıķmet-i üstāddan ğayrı
Nāmıķ Bunı tanzīr ider bir şā'ir-i mu'ciz-beyān olmaz

99. AE1.41b, AE2.52a.

Başlık: *AE2: - AE1

2b cünūna: cünün AE1

5b ki: kim AE2

6b tanzīr: nazīr AE1

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Ebr-i pür-dūd-ı sipihr-i lā-mekāndur āhumuz
Kim hümā-yı feyz-i ' aşka āşiyāndur āhumuz
 - 2 Gönlümüz cāy-ı tecellā-yı cemālu'llāh iken
Sırr-ı nūr-ı *len-terān*den nişāndur āhumuz
 - 3 Şevk-i rüyūfla ol düzaḥ-süz-ı nār-ı ḥasretüz
Āteş-efrüz-ı dil-i mihr-i cihāndur āhumuz
 - 4 Sīne-fersüduz ḡam-ı hecriyle yāruñ şöyle kim
Berḳ-i pür-tāb-ı belā-yı maḥz-ı cāndur āhumuz
 - 5 Nükte-dān-ı āyet-i ḥüsn-i bütānuz kim bizüm
Vaşf-ı la' l-i yārda rūḥu'l-beyāndur āhumuz
 - 6 Lāy-ḡārī meşrebüz kül-ḡān-nişīn-i fūrkatüz
Feyz-i nīrān ü ḡazār-ı ḡülsitāndur āhumuz
 - 7 Şevk-i feyz-i ' arızıyla Ḥāletā bir āfetün
Tāb-baḡş-ı nūr-ı rüy-ı ḡudsiyāndur āhumuz

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Feyz-i icād-ı cihāndur bādi-i tertībümüz
Nūr-ı çeşm-i ḡudsiyāndur māye-i terḳībümüz

100. AE1.42a, AE2.52a.
2a cemālu'llāh: feyzu'llāh AE1
101. AE1.42a, AE2.52b.

- 2 Biz o ser-bāzān-ı ‘aşkuz şevk-i rüy-ı yār ile
Lerzenāk-i hayret eyler maḥşeri āsībümüz
- 3 İştiyāk-ı yār ile Ümmü’l-kitāb-ı vahdetüz
Ḥün-ı dāğ-ı sīnemüzdür aḥsen-i tezḥībümüz
- 4 Cān-sipār-ı bismil-i tecrīd-i ‘aşkuz ey każā
Nevk-i tīrinden aḳan ḥün-ı cenāndur zībümüz
- 5 Nükte-āmüz-ı debistān-ı ledünnīdür göñül
N’ola hayret-baḥş-ı Cibrīl olsa Ḥālet zībümüz

102

Mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün

- 1 Ḥarāb olsa cihān mestāneler mey-ḥānesüz ḳalmaz
Bu ‘ālem özge bir ḥum-ḥānedür peymānesüz ḳalmaz
- 2 Şarāb-ı ‘aşk ile dem-bestedür erbāb-ı isti’ dād
‘Aceb bezm-i tecellādur cihān mestānesüz ḳalmaz
- 3 Pür-efşān-ı çemenzār-ı belā-yı ‘aşk olan diller
Şikeste-bāl-i tīr-i miḥnet olsa lānesüz ḳalmaz
- 4 Degül Mecnün-ı Leylā daḫı Mecnün-ı maḥbbetdür
Beyābān-ı melāmet ḥāşılı dīvānesüz ḳalmaz
- 5 Felek bir nüşā-i kübrā-yı ḫikmetdür ki Eflāṭün
Hezārān āşnā olsa yine bīgānesüz ḳalmaz

- 6 Esāsı bir hevādur ‘ālemüñ i‘mārına dünyā
Ne rütbe sa‘y-i verziş eylese vīrānesüz qalmaz
- 7 Olanlar şāf-ıynet behre-yāb-ı feyz-i vaḥdetdür
Muraşsa‘ naşş-ı ḥāliş gevher-i şeh-dānesüz qalmaz
- 8
Cihān bir esbāb-ı şun‘-i Ḥaḫdur dānesüz qalmaz
- 9 Vücūduñ şem‘-i bezm-i yār iden hem-rāz-ı devletdür
Çerāğ-ı ‘ālem-ārā Ḥāletā pervānesüz qalmaz

103

- Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
- 1 Āh kim üftāde-i rāh-ı cefādur göñlümüz
Bir perī ruḫsār-ı yāra mübtelādur göñlümüz
- 2 Zülfine pā-bend olup düşdüm қаzā-yı miḫnete
Ḥalkā-i dām-ı dil-ārāda hümādür göñlümüz
- 3 Nāle vü efgānumuz şanman tehī şarf eylerüz
Maḫzen-i pūr-cevher-i derd ü belādur göñlümüz
- 4 Terk idüp āzārı ḫātır yap ki ey mi‘mār-ı dil
Görmesün vīrān nazargāh-ı Ḥudādür göñlümüz
- 5 Rū-nümādür Ḥāletā her remz ü esrār u nikāt
Öyle şāf āyīne-i gītī-nümādür göñlümüz

8a - AE1, AE2.

AE2’de sayfa kenarına “buranuñ mışra‘ına bakıla” şeklinde bir not ilave edilmişse se her iki nüshada da boş bırakılmıştır.

103. AE1.42b, AE2.43a.

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Zülf-i şeb-rengin görenler mäh-ı tabān istemez
Rüy-ı ālūñ seyr idenler mihr-i raḥşān istemez
 - 2 Va' d-i buse eylemişdüñ ' aşık-ı dil-ḥasteñe
Ey tabīb-i cān lütf it başka dermān istemez
 - 3 Bāde-i gül-fām ister mübtelā-yı gam olan
' Āşıka ' ayyāşlıkdan başka ' unvān istemez
 - 4 Gelmek istersen o mihr-i meclis-i rindāneye
Sākiyā tertīb kıl bezmi perişān istemez
 - 5 Rüyını bir kerre gösterse o āfet Ḥālete
Dilde bākīdür ḥayāli ḥūr u ḡilmān istemez

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Eylese āğaz-ı nāza ol büt-i ṭannāz-ı nāz
' Āşıka eyler yine itdükleri hep nāz-ı nāz
 - 2 Ğonca-i bāğ-ı emelsin eyle ta' ṭır-i meşāmm
Ḥānde-rīz-i la' l-i gül-fāmuñla ey şehnāz-ı nāz
 - 3 Biñ dil-i āzādı bend-i ṭurra-i pür-piç ider
Çeşm-i saḥḥāruñ ne dem olsa fiten-perdāz-ı nāz

104. AE1.43a, AE2.53a.

1a şeb-rengin: şeb-rebgin AE2

2a eylemişdüñ: eylemiş idüñ AE1

4a mihr-i meclis: mihr ü meclis AE2

105. AE1.43a, AE2.53a.

3b saḥḥār: saḥḥār AE2

- 4 Fenn-i sihr ü şiveyi ta' lîm için pür-iztirâb
Ġamze-i ġammâza süzdi çeşm-i efsün-sâz-ı nâz
- 5 Per ü bâl açmış yine evc-i semâ-yı nâzda
Bâl-i mürġ-i Ĥâleti şayd itdi ol şehnâz-ı nâz

106

Memdüh Begle müşterek nazîre *

- Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
- 1 Fâ['ik] ' Arız-ı dil-dârı gördük mihr-i raşşân bilmezüz
Ĥâ[let] Beste-i şeb-reng-i zülfin mâh-ı tâbân bilmezüz
- 2 Ĥâ[let] Zülmet-i hecri şeikest eyler şu' â'-ı âhumuz
Fâ['ik] Kûy-ı yâra reh-nümâ meş' al-keş insân bilmezüz
- 3 Fâ['ik] Bâde-i la' l-i leb-i cânânı nüş itdüñ ezel
Ĥâ[let] Biz bu deyr-i pür-mihende tâb-ı rümmân bilmezüz
- 4 Ĥâ[let] Çâk çâk-ı nîze-i müjgândan âh-ı derün
Fâ['ik] Muṭrib-ı bezm-i kederdür başka elhân bilmezüz
- 5 Fâ['ik] Mühr-i mihr-i la' l-i dil-ber sîne üzre dâġdur
Ĥâ[let] Minnet-i dîv itmez ü mühr-i Süleymân bilmezüz
- 6 Ĥâ[let] Küşte-i şemşîr-i ser-ṭizî-i ġamzeñdür gönül
Fâ['ik] Bi-hirâs-ı ḡancerüz şemşîr-i bürrân bilmezüz

5a semâ: hevâ AE2

106. AE1.43a, AE2.53b.

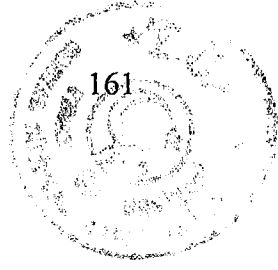
Başlık: *AE1. Memdüh Bege müşterek nazîre AE2.

3b tâb: nâb AE2

7 Lā- 'übālī 'āşık-ı ğam-ıhvārdur Fā 'iğ gönül
Hālet-i bī-çāreāsā rsm ü erkān bilmezüz

107

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Āfet-i sehm-i belā-yı nāgehāndur āhumuz
Nāvek-i kavş-ı kaçā-yı āsmāndur āhumuz
- 2 Şu' le-bağş-ı şem' -i bezm-i kusiyāndur āhumuz
Meş' al-efrüz-ı çerāğ-ı lā-mekāndur āhumuz
- 3 Biz şu' ünāt-ı tecellā-yı harīm-i vağdetüz
Bādi-i tenvīr-i ser-bezm-i cihāndur āhumuz
- 4 Mağv ü işbāt-ı vücūd eyler hevā-yı 'aşğ ile
Şūr-ı İsrāfile güyā hem-zebāndur āhumuz
- 5 Serserī-seyr-i cihān-ı hayretüz 'aşkuñla kim
Lafz-ı ma' nā-yı hayāt-ı cāvidāndur āhumuz
- 6 Biz nağam-senc-i fenāyüz şevk-i rüy-ı yār ile
Bülbül-i qudsī-dem-i bāğ-ı cināndür āhumuz
- 7 Teng ider füşat-sarāy-ı haşrı mihr-i mağşere
Haşret-i dī-dār ile düzağ-deşāndur āhumuz
- 8 Hāletā gencīne-i rāz-ı İlahīdür gönül
Pertev-i kuğl-i 'uyün-ı 'arīfāndur āhumuz
- 9 İktibās-ı feyz idelden nūr-ı tab' -ı şemsden
Pertev-i sırr-ı hüviyyetden nişāndur āhumuz

- Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün
- 1 Herkese itdi eşer telhi-i neng-i iflās
Tatlı cānından uşandurdı şereng-i iflās
 - 2 Ceyb-i ümmîd tehi dest-i temennâ mekşûf
Mâl-i hulyâ ile dil havşala-teng-i iflās
 - 3 Bir fetil oldı ki kandillenüp âteş şaçdı
Beyt-i sāmānumızı yaqdı fişeng-i iflās
 - 4 Şerer-i tākati içden bitürüp şüretde
Bir nümāyiş kodı şüretde lebeng-i iflās
 - 5 Naqd-i emvālını bilmem nice tālān itdi
Boğmacaya getürüp halkı meşeng-i iflās
 - 6 Oldı hasret-keş-i zer oldığına dāl garîb
Zerd idiş şahibünün rüyını reng-i iflās
 - 7 Neḫaya başlayup evvelleri şon hānede lîk
Çaldı heyhātı ne sūzişlice çeng-i iflās
 - 8 Gürsine-çeşm-i şafâ oldı gazâl-i âmâl
Zabıt idüp bürd-i beyābānı peleng-i iflās
 - 9 Kaldı hep teşne-leb-i vādi-i gam halk-ı cihān
Bir içim şu komadı yemde negeng-i iflās

- 10 Herkesi der-be-der-i cinnet iderdi yoksa
İçmeseydi der-i hulyâyı müjeng-i iflās
- 11 Hāletā himmet-i vālā-yı ‘azizüm şağ olsun
Olamaz bādi-i şuriş bize ceng-i iflās
- 12 Sikke ber-re’s-i gedāyān-ı der-i Hünkāruz
Ne ümīd-i zerümzüz var be direng-i iflās

109

- Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
- 1 Ketm-i istihkākdan feyz-i zamān-ı iltimās
Hakķı ızhār eylemek olmuş hazān-ı iltimās
- 2 Vādi-i hirmān u ye’se remy ider mānend-i tır
Rāst-ı tab’-ı ehl-i idrāki kemān-ı iltimās
- 3 Hıç hudā’i-nābite virmez tarāvet neşvesin
Şap şarardur şadme-i bād-ı vezān-ı iltimās
- 4 Naḥl-i müşmır kıatre görmez nice olsun sebzenāk
Neşve-baḥş-ı serv iken cūy-ı revān-ı iltimās
- 5 Hāletā yekser cihānuñ kesdi ḥabl-i şevķini
Eyledi pür-dāğ-ı ye’s ü ğam sinān-ı iltimās

109. AE1.45a, AE2.55b.

1a Ketm-i istihkākdan: Āhırūñ aḥzāmıdur AE2

2a ye’se: yasa AE2

5b ye’s ü ğam: ye’s-i ğam AE2

Nazîre be-cenâb-ı mîr Kâzım ve mîr Hîkmet ve mîr Manastırlı Fâ'ik*

- Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün
- 1 Ziyâ-yı şems-i mâhiyyet 'aceb nîreng göstermiş
Merâyâ-yı zühür-ı 'aşkı reng-â-reng göstermiş
- 2 Nümâyândur me'âl-i sırr-ı vaḥdet reng-i eşyâdan
Merâyâ-yı ḥavâdiş şüretâ bir reng göstermiş
- 3 Viren peyk-i ümîde şevḳ-i sür'at râh-ı maṭlabdur
Maḳâm-ı ḳurb-ı ḥaşşü'l-ḥâşşı şad-ferseng göstermiş
- 4 Yed-i i'câz-ı Bihzâd-ı maḥabbet levḫ-i sînemde
Cemâl-i 'aşkı naḳş itmiş 'aceb Erjeng göstermiş
- 5 Muḥayyerdür sürûd-ı zevḳ ü miḥnet muṭrıb-ı icâd
Bu bezm-i ḥayret-efzâda 'aceb âheng göstermiş
- 6 Sevâd-ı küfr-i zülf ü nûr-ı rüyuñ çeşm-i im'âna
Ḥarîm-i Ka'be vü büt-ḥâneyi yek-reng göstermiş
- 7 Açılmış gonca-i 'işmet yüzinde tân-ı şahbâdan
Ḥayâ gül-naḫlı güyâ bir mücessem neng göstermiş
- 8 Dizilmiş rîze rîze cevher-i cân târ-ı gîsûya
Görin i'câz-ı ḥüsni bir ḡarîb âveng göstermiş
- 9 Şehenşâh-ı ḥired-süzum şerâr-ı âh-ı hicrânum
Mücessem şu'le-i cevvăleden evreng göstermiş

110. AE1.46a, AE2.56b.

Başlık: *AE2. - AE1

4b 'aceb: ḡarîb AE2

- 10 Görince gevher-i i' cāz-ı nazmum Hāletā yārān
Dehān-ı hāmesinde hayretinden seng göstermiş
- 11 Kemāl-i ' acz ile kıl ilticā dergāh-ı Hunkāra
En ednā bendesin hem-şevket-i Hūşeng göstermiş

111

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Ey ziyā-yı ğamzesi zībāyiş-i eyvān-ı ' arş
Ṭal' atuñ ser-māye-i mihr-i fūrūğ-efşān-ı ' arş
- 2 Mihr-i ' aşkuñ dilde pertev-bağş-ı feyzā-feyz idi
Olmadan nūr-ı tecellī tābiş-i erkān-ı ' arş
- 3 Biñ Mesīhā olsa ber-dāruñ olur bī-ihtiyār
Piç-tāb-ı kākülünñ hayret-dih-i sükkān-ı ' arş
- 4 Kānlı yaşlar dökerek şevkuñla āh itdükçe dil
Cānı varsa ger taḥammül eylesün ' irfān-ı ' arş
- 5 Pāre pāre eylerüm derdüñle bir āh eylesem
Olsa da fülāddan nūh-ṭārem-i bünyān-ı ' arş
- 6 Dāğ-ı ' aşkuñ sīnede mihr-i tecellī-tābdur
Ey pey-i pāyı ziyā-bağşende-i devrān-ı ' arş
- 7 Şeh-süvār-ı hāmemeñ olsaydı cevlangāhı ger
Teng olur Hālet zemīn ü āsmān meydān-ı ' arş

- 8 Feyz-i hubb-i hazret-i Haydarla nazmumdur benüm
Pertev-i çeşm-i felek ser-levha-i dīvān-ı 'arş

112

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün

- 1 Hāt-āver olmuş ol meh hālını pür-şür göstermiş
Benekli cāme giymiş nev-resüm semmür göstermiş
- 2 Kızardup çeşm-i maḥmūruñ fūrūğ-ı bādeden ḥün-ḥ'ār
Sevād-ı nūra ğarḳ olmuş bu şeb bir nūr göstermiş
- 3 Ne çekmiş ise çekmiş çille-i ebrūya katlanmış
Yine mecrūḫ iken dil bī-muḥāba zūr göstermiş
- 4 Şehāb-ı āteşin olmuş dökilmiş tırra ruḥsāra
Olup reng-āver-i ḫal' at mehi mestūr göstermiş
- 5 Nice mümkin ki burc-ı vuşlata vāşıl olam Hālet
O ḥūr-i 'ın beni baḫt-ı siyāhum ḥōr göstermiş

113

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün

- 1 O şāḫib-ḫāl-i hindū rüyına ğisūlaruñ saçmış
Siyeh teller benekli perniyān-ı sūrḫi pek açmış
- 2 Görince dām-ı zūlf-i dil-şikarı ebrūvān üzre
Gönül ol dāma cān atmış nefes bīgānedür kaçmış

112. AE1.46b, AE2.57a.

1a ol: o AE1 / hālını: hālını AE2

113. AE1.47a, AE2.57b.

- 3 Fesûñ açmış dökilmiş zülfi ‘aqlum târ u mâr itdi
O mâh-ı evc-i hüsne tâ be-ser revnağ viren saçmış
- 4 Belürdüp gözlerin talmış simât-ı cerre vâ‘ izler
Meger mâh-ı şıyâma diş biler çokdan beri açmış
- 5 Yine bir nev-zemîn tâze ğazel tarğ eylemiş Hâlet
İşitdüm ‘arşa-i tanzîre bir tarz-ı diger açmış

114

Harf-i şinûñ tetimmesi*

- Mefâ‘ılün mefâ‘ılün mefâ‘ılün mefâ‘ılün
- 1 Gülistân-ı ruğında şevğ-i meyden tâb göstermiş
Nihâl-i nür-ı ‘işmet gonca-i şad-âb göstermiş
- 2 Yed-i kudret der-i dünyâyı yüz biñ bâb göstermiş
Huşul-i mağlab-ı insân için esbâb göstermiş
- 3 Degül mâh-ı şehâb-âlûde açmış ‘arızuñ dil-dâr
Miyân-ı kâkülinden nîm bir meh-tâb göstermiş
- 4 Görüñ i‘câz-ı pîç-i zülfi âb u tâb-ı rüyında
Mücessem nür-ı esvedden ‘aceb gird-âb göstermiş

114. AE1.47a, AE2.58a.

Başlık: *AE2. - AE1

2b insân: imkân AE1

3a ‘arızuñ: ‘arız-ı AE1

Harfû's-şād

115

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Her söze aşma kulağun bî-garażı güftāra
Güşuña āvīze-i zerrīn-i gevher-pāre aş
- 2 Yek-cihet-i vahdet-ḥ^vāh olup peymāne çek
İki yüzli zāhidā tesbīḥunı dīvāra aş
- 3 Hāletā feyz-i seher yār oldığın görsün saña
Naẓmuñı bābı ḥased-engīzī-i ağyāra aş

Harfû'z-zād

116

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

- 1 Ağyāra 'arz-ı mihr-i vefādan nedür garaż
Mār-ı füsürde-ṭab'a 'aṭādan nedür garaż
- 2 Ey bāng-ı nāle-yār uyumuş kes sesin yeter
Bī-dār-ı çeşm-i fitne-fezādan nedür garaż
- 3 Ol mest-i cām-ı bezm-i firāk-ı felāketüm
Bilmem cihānda cevır ü cefādan nedür garaż

115. AE1.47b.

116. AE1.48b, AE2.59b.

- 4 Öldi yolında gāhī dirildi vücūdumuz
Ey şūh-ı fitne-ḥīz cefādan nedür ğaraż
- 5 Dergāh-ı pīr herkese kehfü'l-emān iken
Ḥālet ricāle 'arz-ı ricādan nedür ğaraż

Ḥarfū'z-za

117

- Mef'ülü mefā'ülü mefā'ülü fa'ülün
- 1 *Veş'ş-şemsi* diyüp baḥşe Kıyām eyledi vā'iz
Vaşf-ı ruḥına fetḥ-i kelām eyledi vā'iz
- 2 *Ve'l-leyli* diyüp kākülinüñ medḥine girdi
Baḥşi uzadup ol günü şām eyledi vā'iz
- 3 *Ve'n-necmi* diyüp ḥāl-i ruḥuñ baḥşini açdı
'Anber diyü ta'fir-i meşāmm eyledi vā'iz
- 4 Kürsīde riyā itdi müdārā-yı zemīnde
Her kārına ta'yīn-i maḳām eyledi vā'iz
- 5 Taḳbīli zekātı diyerek rüyını ḥüsñüñ
'Uşşāḳı bu yüzden de be-kām eyledi vā'iz
- 6 Ḥūrī ile tebşīr-i cinān itdi cihāna
Cāmi' de bugün luḳfını 'ām eyledi vā'iz

- 7 Terğīb-i saḥā eyleyerek cerre girişdi
Baḥṣe koyılup ‘ arz-ı merām eyledi vā‘ iz
- 8 Gördükde o sākī-beçeyi mest-i sitignā
Te’vīl ile medḥ-i Cem ü cām eyledi vā‘ iz
- 9 Şıgmaz şu diyü ḥurmetini eyledi tenbīh
Lā-yı mey için ḥalt-ı kelām eyledi vā‘ iz
- 10 Hālet o gülüñ büyünü almış yine zannum
Gül cāmi‘ ine ḥayli devām eyledi vā‘ iz
- 11 Yād eyleyerek ḥazret-i Mollā-yı cihānı
Kürsiden inüp vā‘ zı tamām eyledi vā‘ iz

Ḥarfü'l-ğayn

118

- Fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün
- 1 ‘ Aksine her-bār devr eyler baña devrān dirīğ
Dost ağlar ḥālüme düşmen olur ḥandān dirīğ
- 2 Gülşenüm ḥār-ı muğaylān ḡonca-i maḫşūd-ı ḥuşk
Dökdi berg-i gül-bünüm hep şarşar-ı aḫzān dirīğ
- 3 Dāğ-ı ḥünin-i ciger sūz-ı dil-i şad-şerḥadan
Zār zār-ı çeşm-i bī-tāb oldı bī-dermān dirīğ

8a sitignā: istiğnā AE1

118. AE1.50b, AE2.61b.

- 4 Gūşe-gīr-i derd-i sāmān-sūz-ı hicrüm el-amān
Hīç su 'āl-i hātır itmez ol büt-i fettān dirīg
- 5 İntizār-ı dīde-i ma' lūluma raḥm itmedi
Tütüyā-yı gerd-i pāyuñ eyledi cānān dirīg
- 6 Bī-ḥaberdür sūzişinden yā esīr-i neş 'edür
Mübtelā-yı derde kılmaz bir nıgeh yārān dirīg
- 7 Hāletā dil zār kıalmazdı bu gār-ı gāmda hīç
Olmasa mevḥūm 'ālemde kerem iḥsān dirīg

Ḥarfū'l-fe

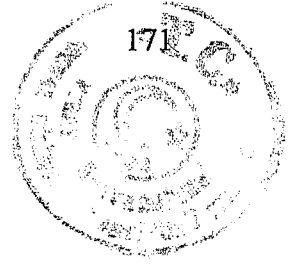
119

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 İtmedi ol ḥod-perest-i nāza nālem kār ḥayf
'Ālem olmışken ṭanīn-i zārdan bī-zār ḥayf
- 2 Şanma raḥmından dil-i pejmürde itmez ' itāb
Nuṭḡ-ı cān-baḥşuñ dirīg eyler o zālim yār ḥayf
- 3 Zūlf-i şeb-rengīn firāḡından dile ey mihr-i nāz
Gün mi gösterdi sevād-ı zulmet-i devvār ḥayf
- 4 Dil-şikeste oldu erbāb-ı sedād 'ālemde āh
Kılmamış kıymet-şinās-ı gevher-i şeh-vār ḥayf

7a hīç: āh AE2

119. AE1.51b, AE2.61b.

3a şeb-rengīn: şeb-rengin AE2

- 5 İltiyâm-âver mi dârû-yı tesellî ba' d-ez-în
Hâletâ şad-zaḥmnâk olmuş dil-i nâ-çar ḥayf

120

Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

- 1 Buldı 'aks-i ruḥ-ı tâbuñ ile peymâne şeref
Ki ider bâriḳa-i mihr ile devrâna şeref

- 2 Göricek nûr-ı ruḥuñ zülf-i siyeh-târında
Kâfir-i 'aşkı virür dîde-i îmâna şeref

- 3 Ruḥ-ı gül-günuñ ile tırta-i müşgîninden
Reng ü bû aldı gelüp şaḥn-ı gülistâna şeref

- 4 Pîr-i fânîleri itdi heves-i ebced-ḥ'ân
Vireli ol bût-i nev-sâle debistâna şeref

- 5 Var iken ḥazret-i Geylânîye Hâlet nisbet
Nisbet-i pâk-i şeref eylese da' vâna şeref

121

Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Kendüsin ruḥsâr-ı yâra çün niḳâb eylerdi zülf
Mihr-i 'âlem-tâbı şan zîr-i seḫâb eylerdi zülf

- 2 Ki ider ḥasret-keş-i envâr gâhî luṭf idüp
Nîm-güşâ-yı 'ârızıyla mâh-tâb eylerdi zülf

Sb zaḥmnâk: zaḥmnâk AE1
120. AE1.51b, AE2.61b.
121. AE1.52a, AE2.62a.

- 3 *Ve'-z-zuḥā* envārını t̄zāḥ ider şubḥ daḥı
Nükte-i *ve'l-leyliyi* bir bir ḥisāb eylerdi zülḥ
- 4 Kec-külāḥ oldıḳça t̄b-ı meyden ol ser-mest-i nāz
Mārveş cān almaḡā ḡāyet şitāb eylerdi zülḥ
- 5 Āb-ı āteş-t̄b-ı rūyı dil tutuşdursa n'ola
Mirvaḥaveş bād ile her dem 'itāb eylerdi zülḥ
- 6 Görmesün yüz aḳlıḡı olsun perīşān dā'imā
Āḥ kim cem' iyyet-i ḳalbüm ḥarāb eylerdi zülḥ
- 7 Ḥāletā sünbül midür bu nazmı reng' acerb
Görse şāyed reşk ile pek pīç ü t̄b eylerdi zülḥ

Ḥarfü'l-ḳāf

122

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Ḳurdı çadır şaḥn-ı saḥn-ı sīnemde sipeh-sālār-ı 'aşḳ
Geldi şaf şaf leşker-i Tātārveş-i ḥün-ḥ'ār-ı 'aşḳ
- 2 Zā'il oldı pertev-i baḥtum fūrüg-ı kevkebüm
Zulmet-efzā oldı her yandan baña āşār-ı 'aşḳ
- 3 Pāre pāre eyleyüp şīrāze-i ümmīdümi
Tār-mār itdi ḡöñül mecmū'asın āzār-ı 'aşḳ

- 4 Şu' le-dār-ı şem' -i ruhsāruñla bir pervānevār
Cānumı bī-sūz-ı sūz sūzān ider esrār-ı 'aşq
- 5 Tā temelden hāne-i qalbi harābezār idüp
Lāne-i vīrāne-i büm eyledi mi' mār-ı 'aşq
- 6 Şanma bī-hūde figānın fūrkatūñ eyler beyān
Her seherde bülbül-i şūrīde-i gülzār-ı 'aşq
- 7 Hāletūñ evzā' -ı nā-hem-vārını ma' zūr tūt
'Āşıkı pek lā-'übālī söyledür dil-dār-ı 'aşq

Harfü'l-kāf

123

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Şevk-i rüy-ı kākülinden mülhid ü zühhāda dek
Bāde-nüş oldı bütün 'ālem dil-i nā-şāda dek
- 2 Māye-i Bihzād-ı naqş-ı hüsñüñ ey nūr-ı lañif
Şüret-āverd-i taḥayyür Mānī-i Bihzāda dek
- 3 Kıl kadar ser-rişte virmem ser-i zülf-i yārdan
Ey felek teslīm kılsañ gerdemüm cellāda dek
- 4 Āh bir dūd-ı şerāre-pāş-ı ḥasretnāk-i dil
Oldı lehb-efzā-yı sūziş āteş-i naqqāda dek

5b vīrāne-i büm: vīrāneye büm AE1

7b söyledür: söyledir AE1

123. AE1.54a, AE2.65b.

- 5 Mīvesi tāze nihālūñ olamaz ey Hālet
Būse dirmedigüne itme keder hūbānuñ
- 6 Kimseye hālüm için zerre kadar bār olmam
Bende-i 'āciziyüm hāzret-i Mevlānānuñ

125

- Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
- 1 Mümkün mi nāle itmek atsa nigār seng
Dest-i felāhunuñda olur zār u zār seng
- 2 Sīne-figār-ı miḥnet ider kesb-i iştihār
Taḥkīk-i sīne ile olur nām-dār seng
- 3 Olmaz şikeste-ḳalb-i elem ehl-i hāl kim
Ġāfil atarsa ġaflet ile şad-hezār seng
- 4 Sengīn-dilān ṭab' -ı laṭīfe zebūn olur
Olmaz mı sille-ḥ^vār-ı miyāh-ı biḥār seng
- 5 Bir mi aşıl-i pāk ile bed-şahşı nā-ḥayā
Germ-ābe kül-ḥanıyla esās-ı menār seng
- 6 Şehvār-ı ḳalb-i nermi dil-i saḥtī incidür
Şahbāyı ger atılsa ider raḥne-dār seng
- 7 Mānend-i mār-ı bahş-ı gezende raḳīb-i bed
Gülmekde bezm-i rinde egerçi umar seng

125. AE1.54b, AE2.66a.

3a ḳalb-i: ḳalb ü AE2 / kim: -AE2

- 8 Muhtâc-ı cûş-ı ‘ayn göñüldür girân-ı cân
İtmez mi âsyâbda bî-cev kıovar seng
- 9 Raħm itmeyince sen ki dil-i zâra ey perî
Eylar raķıb ta‘n ü sitemle nişâr seng
- 10 Olmaz mı bâĝ-ı verd-i hüner kıalb-i şürenâk
Sun‘-i cenâb-ı Hâķla olur sebzezâr seng
- 11 ‘Arz it huzûr-ı Fâ’iķe bu nazmı Hâletâ
‘İrfânı müşķabıyla bulur i‘tibâr seng
- 12 Mi‘mâr-ı tab‘-ı dikdi fezâ-yı ma‘ârif
Şan‘at-tırâz-ı gevher-i bâlâ-‘ayâr seng

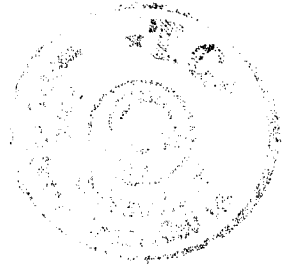
126

- Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün
- 1 Der-pey-i zevķi olur hecr-i ĝamı dünyânuñ
Müntic-i neş’edür derd-i seri şahbânuñ
- 2 Hük-m-i vâhidde görür Cehlile ‘ilmi nâ-dân
Dîdesi fark idemez rûz u şebi a‘mânuñ
- 3 Gün görür bir gün olur kıalb-i füsürdem elbet
Âķiri vaķt-ı rebî‘ olmadadur sermânuñ
- 4 Görse ruhsârını biñ hâle girer ‘âşık-ı zâr
Tâb-ı mihr ile olur rengi dîĝer ĝirmânuñ

10a bâĝ-ı verd-i hüner: bâĝ-ı hüner -i verd

126. AE1.54b, AE2.66b.

3b evvelümedür: evvelümedür AE2

- 5 Şu'le-i nūr-ı ruḥuñ ṭurrañı eyler pūr-pīç
Pīçışi tābiş-i şemsiyle olur ef'ınuñ
- 6 Dili āzürde-i derd ü miḥen itme zinhār
Ḥāletā bildüñ ise 'ādetini devrānuñ
- 7 Sebaḳ-āmūz-ı debistān-ı 'arefnāk oldum
Ben de bir ṭālib-i bī-çāresiyüm Mollānuñ

127

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Nūr-ı vaḥdet berḳ urur dūd-ı serümden reng reng
Şems-i Vechu'llāh zāhir peykerümden reng reng
- 2 Reng alınmaz bu'l-'aceb nireng-i ḥikmetdür şu'ün
Biñ 'avārız rü-nümädür gevherümden den reng reng
- 3 Özge bir süzende-i nār-ı belā-yı ḥasretüm
Lāleler peydā olur ḥākisterümden reng reng
- 4 Maḫhar-ı sırr-ı selāmum hem mücessem şu'leyüm
Biñ gül-i ḥürşid rüşen aḫkerümden reng reng
- 5 Ziver-i taḫt-ı gurūr-ı ḥilḳatum kim rü-nümün
Cevher-i ervāḥ-ı şāhān efserümden reng reng
- 6 Rengden rene boyanmış bir ḡarīb āvāreyüm
Biñ tecellī cilvegerdür her yerümden reng reng

127. AE1.55a, AE2.66b.

2b gevherümden: cevherümden AE2

4b gül-i ḥürşid: gül ü ḥürşid AE2

- 7* İřtiyāk-ı rüy-ı gül-fāmuñla giryem dem-be-dem
Hāletā cūřān olur çeřm-i terümden reng reng

128

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

- 1 Olsa rebī'-i feyz ile ger āřikār berg
Āhir hāzān-ı nekbet ile pür-gubār berg
- 2 Zīb-i cemāl-i tāb ruḥ u zülf ü la'ldür
Fer virdi bāğa naḥl-i gül-i āl ü nār berg
- 3 Eyle hāzer ki nāle-i pür-süzdan gülüm
Olsa ředīd ḥāke düşer rüz-gār berg
- 4 Dāfi' degül mi girye gubār-ı muḥařşeri
Olmaz mı ebr ile kim tāb-dār berg
- 5 Naḥl-i yerā'e yād-ı tenezzühle Hāletā
Döndi zemīn-i nāzırına sebzevār berg
- 6 Olsun nazīre-güy-ı zamāna bu nev-demīd
Gülzār-ı ma'rifetde terīn yād-gār berg

129

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Dökdü verd-i gülşeni bād-ı řabāsı 'ālemüñ
Beste-demdür bülbül-i rengīn-nevāsı 'ālemüñ

* Bu beyit, AE2'de gazel yeni yaprakda devam ettiğinden yanlışlıkla iki defa yazılmıştır. (66b-67a)
128. AE1.55a, AE2.67a.
129. AE1.55b, AE2.67a.

- 2 Münhedim olmağda sîretde esâsı ‘âlemüñ
Bir nümâyiş kaldı şüretde binâsı ‘âlemüñ
- 3 Cevheri meftûn ider bir çöpe feyzi fıtratüñ
Cezb ider kâh-ı hasîsi keh-rübâsı ‘âlemüñ
- 4 Cezbe-i gevher mi yoksa çöpüñ isti‘ dâdı mı
Fark olunmaz hikmet-i vaz‘ -ı hafâsı ‘âlemüñ
- 5 Kimse bilmez nükte-i feyyâz-ı hilkat n’oldıgım
Sırr-ı muṭlağ ibtidâsı intihâsı ‘âlemüñ
- 6 Rûze-dârân-ı beşer hayret-nümâ-yı kudsiyân
Besmeleyle havf ile oldı gıdâsı ‘âlemüñ
- 7 Zevk-i mestin görse bir dem rûḥ-ı Cem hayrân olur
‘Âlem-i âba mişâl olmaz şafâsı ‘âlemüñ
- 8 Eylemez lâ-ḳayd olup ser-rişte-i iḳbâli ḳayd
Dâr-beste bende-i Âl-i ‘abâsı ‘âlemüñ
- 9 Pâra yok âvâre çok inşâf yok isrâf çok
Hiç çekilmez oldı tarz-ı nâ-be-câsı ‘âlemüñ
- 10 Neşve-yâb-ı ‘aşk olan itmez tenezzül var ise
Başka zevk ile muḳayyed mübtelâsı ‘âlemüñ
- 11 Gâh girye gâh ḳande ‘âlemüñ ḳâlî iken
Bitmedi gitdi nedendür iştikâsı ‘âlemüñ

- 12 Ādemi hayrān idüp hem güldürür hem ağladur
Nev-resimdür Hāletā şimdi edāsı ‘ālemüñ
- 13 Ğam yeme dünyāda ey dil dergeh-i Hunkār iken
‘Āķibet dāru’l-emān-ı ilticāsı ‘ālemüñ

130

Ğazel-i müşterek bā-Mazlüm Beg-zāde Memdüh Beg
Maḥlaşaş Fā’iķ

- Fe’ ilātün fe’ ilātün fe’ ilātün fe’ ilün
- 1 Hālet Maşkal-ı şādī ile buldı cilā pās-ı felek
Mündefi’ şimdi neşātumla bütün yās-ı felek
- 2 Fā’iķ Şadme-i tañtana-i āh-ı dil-i zārumdan
Çıñladı ķubbe-i firūze-i nüh-ťās-ı felek
- 3 Hālet Şanma ma’ nā-i felek bu şeb-i zulmet-sāzı
Ķaralandı ğām-ı ḥaṭṭuñ ile kırtās-ı felek
- 4 Fā’iķ Hāvın-ı çarḥdaki zerre-i ḥürşid degül
Ezilür zaḥm-ı dile rīze-i elmās-ı felek
- 5 Hālet Elde keşkül-i sūḥan bāb-ı hünerde Hālet
.....

12a ağladur: ağladır AE2

130. AE1.55b.

5b - AE1

Harfû'l-lâm

131

Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

- 1 Vaşf-ı la' lüñle bulur şân-ı Mesîhâ tebcîl
Ey ğam-ı ħasreti dâĝ-efgen-i cân-ı Cibrîl
- 2 Cevher-i tîĝ-i nigâhuñ ki olur cilve-nümüd
Ĥ^vâhiş-i merg ile eyler dil ü cânum ta' cîl
- 3 Ĥâk-i çeşmüm kıla yârân-ı reh-i kûy-ı ümîd
Belki bu yüzden ider pâyını yârûñ taĝbîl
- 4 Sînem olduĝça şerer-pâş-ı figân-ı hicrân
Şu' le-i düzâĝ olur mişl-i fûrûĝ-ı kandîl
- 5 Cânımı terk iderem ' arz-ı müdârâ itmem
Eylese bâr-ı girânuñ baña gerdün taĝmîl
- 6 Ĥâleti eyle be-kâm-ı ğam-ı tîĝ-i ' aşkuñ
Ey ğam-ı ħasreti dâĝ-efgen-i cân-ı Cibrîl

132

Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

- 1 Çok zamândur olmadum ben nâ 'il-i bezm-i vişâl
Az kaldı ki ide derd-i firâķı bî-mecâl

131. AE1.56b, AE2.68a.

3a kûy-ı: kûyı AE2

132. AE1.56b, AE2.68a.

- 2 Ol perīnüñ südde-i iqbāline ben baş kodum
İtmedi hīç merḥamet itmekte dā'im pāy-māl
- 3 Hālūmi 'arz eylesem ol şehvār-ı 'işveye
Şaff-ı müjgānı tutar cānı ider ceng ü cidāl
- 4 Gāh rüyuñ gāh zülfüñ yād idüp bī-çāre dil
Kārı şimdi āh u efgān ey perī rüz u leyāl
- 5 İltişām-ı rüyına ruḥşat görindi dün gice
Hāletā bilmem bu hālet h'āb mı bilmem ḥayāl

133

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Tā ezel derd-i firāḳ-ı yār ile nā-çār dil
Cān-ber-leb ḥastedür ḥasret-keş-i dil-dār dil
- 2 Taş başdı bağrına bī-dār-ı bī-zār-ı firāḳ
Bu felāket-hāne-i 'ālemde pür ekdār dil
- 3 Bilmezüm şöyle giriftār-ı firāḳum ḥālūmi
Kārbān-ı devre oldı kāfile-sālār dil
- 4 Arzū-yı Ka' be-i ḥüsnünle der-Baḥā-yı 'aşk
Çaldı vahşetzār-ı hecr-i yārda bī-dār dil
- 5 Hālet-i ye'se yitüp vādī-neverd-i ḥayretüm
Cān-ber-leb ḥastedür ḥasret-keş-i dil-dār dil

Ġazel nâķış

- Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
- 1 Nür-ı ' aynüm çeşmüm oldu intizâruñla ' alil
İştıyâķuñ hün revân itdirdi gözden mişl-i seyl
- 2 Bir gül-i nev-rüstenüñ meftünıdır bî-çäre dil
Oldı dil gülzâr-ı ' aşķda ' andelîb-i bî-' adil

Ĥarfü'l-mîm

- Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün
- 1 Yüzüñ şevķıyla ey meh şems-i ' âlem-tâbdan geçdüm
Ĥayâl-i kâkülünle mülket-i a' râbdan geçdüm
- 2 Göz açdırmaz iken nevm-i melâmet rüz u şeb şimdi
Şafâ-yâb-ı teyaķķuz oldu dîdem ĥ^vâbdan geçdüm
- 3 Olup ma' nâ-şinâs-ı câme-i fersüde-i tecrîd
Geyindim kühne nev-zîbâyiş-i eşvâbdan geçdüm
- 4 Reh-i nâ-refte vâdî-i muşîbet ķoymadum gezdüm
Bu çarķ-ı pür-felâketde nice dülâbdan geçdüm
- 5 Ġarîķ-i baķr-i derd oldum göñül me 'yüs-ı emânî
Şikâr-ı mâhî-i ümmîd için ķullâbdan geçdüm

134. AE1.81b.

135. AE1.58a, AE2.69a.

4b bu: pür AE2

- 6 Telâş itmem n'olur bārān-ı miḥnet ṭurmayup yağsa
Deñiz ḳatre olur nisbetle biñ gird-ābdan geḳdüm
- 7 Şafā-yı 'uzleti şimdi revā-yı cān bilüp Ḥālet
Degül ādāb-ı ũlfetden bütün aḫbābdan geḳdüm

136

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 1 Nāle ḳılmam mübtelā-yı baḫt-ı nā-sāz olmasam
Pīçiş itmem ḫasret-i zũlfüñle ser-bāz olmasam
- 2 Sīne pür-dāğ-ı elem ḫālüm perīşān mı olur
Āşnā-yı zũlf-i yār u çeşm-i ğammāz olmasam
- 3 Sā'il-i redd-i gedā-yı vaşlı ol dem yārdan
Didi baş olmam niyāzından ser-endāz olmasam
- 4 Mağzār-ı 'aşḳda ũmmīd-i ḫālūñle göñül
Bend-i dām-ı zũlfüñ olmaz evc-i pervāz olmasam
- 5 Şöhre-i āfāḳ olur mıdum sirişḳ-i āhdan
Sille-ḫ'ār-ı hecr-i 'aşḳ-ı şüḫ-ı ṭannāz olmasam
- 6 Dil ḳafes-bend-i fütür olmazdı ey ğonca-dehen
Bũlbũl-i nāliş-fezāveş neğme-perdāz olmasam
- 7 N'eylemezdi çarḫ-ı gerdün sīnemi şad dāğ ile
Mevlevī bir yoşmanuñ 'aşḳıyla mümtāz olmasam

6a n'olur: ne olur AE1
136. AE1.58a, AE2.69a.
7b yoşmanuñ: yosmanuñ AE1

- 8 Pey-rev olmazdum Senîh ü Nâ'iliye Hâletâ
Mâlik-i kilik-i sihir-perdâz-ı i'câz olmasam

137

Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

- 1 Tütüşup dilde şerâr-ı ğam-ı miñnet yanarum
Şaçğa şardı meded âteş-i ħasret yanarum
- 2 Tıfl iken tâbiş-i sāmānuma kundağ bırakup
Şimdi aldı fetîli beyt-i maħabbet yanarum
- 3 Oldı nevbetci şadāsı gibi nālem muħriğ
Kişver-i sīnede âteş alup 'āhet yanarum
- 4 Sine sine tütüşup sīnede ħāşāk-ı ümīd
Bād-ı 'aşkuñla 'alevlendi dil elbet yanarum
- 5 Kūl ider cismini pervāne-i şem'
Ey gülüm olsa da dil nā'il-i vuşlat yanarum
- 6 Mūm olup bezm-i vişāline o māhuñ göñlüm
Şubħa dek şem' a gibi her gice Hâlet yanarum
- 7 Āb u tâb-ı sūħanum itmese dānā-yı reşīd
Āteşīndür diyü şābāş-ı mürüvvet yanarum
- 8 Bende-i Āl-i 'Abāyum 'Aleviyüm 'Alevī
Dil-ħazīn-i 'ataş-ı sūz-ı küdüret yanarum

Mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

- 1 Hıyāl-i kākül-i yāruñ ıurağıdur göñlüm
Fezā-yı sīnede sünbül ocağıdur göñlüm
- 2 O mest-i cür' a-i şahbā-yı zıll-i fūrkatdür
Humār-ı cām-ı vişālün firāğıdur göñlüm
- 3 Belā-yı hecr ü şafā-yı vaşıldan āzāde
Ki ser-çeşīde-i ye 'sün dimāğıdur göñlüm
- 4 Şerār-ı şu' le-i āha taħammül olmaz āh
Hazer ki naħle-i Tūruñ budacağıdur göñlüm
- 5 O mest-i nāzı uyutmaz figān ü nālelerüm
Harīm-i meykedenün çingurağıdur göñlüm
- 6 Kemīn-i gāmze vü zülf ü nigāhdur sīnem
Zemīn-i şūrede hırsız yatağıdur göñlüm
- 7 Hıyāl-i kākül ü haıııyla yāruñ ey Hālet
Sipāh-ı mār ile mūrān dağıdur göñlüm

Fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

- 1 'Aşķ-ı yāra penāhdur göñlüm
Genc-i nūru'llāhdur* göñlüm

138. AE1.58b, AE2.69b.

139. AE1.59a, AE2.70a.

- 2 Pertev-endüz-ı şem' -i lâhütüm
Tâb-fersâ-yı mâhdur göñlüm
- 3 Derd-i hecrüñle dâğ dâğ oldu
Hayf kim pek tebâhdur göñlüm
- 4 Benüm ol kül-han-ı belâ-yı firâk
Âteş-endâz-ı âhdur göñlüm
- 5 Fâriğ-i dü-cihânum ey Hâlet
Özge ümniyye-ğ^vâhdur göñlüm
- 6 El-amân şâh-ı Şems-i Tebrîzî
Garğ-i baħr-i günâhdur göñlüm

140

Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

- 1 Kitâb-ı mihri tefsîr eyleyor mir 'ât-i endişem
Bu yüzden cânı tenvîr eyleyor mir 'ât-i endişem
- 2 ' Aceb gül-püş-ı şevk-ı şüret-i gîsü-yı dil-dârum
Meşâm-ı ' aşkı ta' ĩr eyleyor mir 'ât-i endişem
- 3 Rumüz-ı ĩalînüñ ĩâyranıdur vech-i ma' ânide
Nikât-ı ĩüşni taķrîr eyleyor mir 'ât-i endişem

* Her iki nüshada da "nürü'llâhdur" şeklinde olan bu kelimeyi "nür-ı ilâhdur" şeklinde okursak vezin düzelir.

5b ĩ^vâh: ĩâh AE2

140. AE1.59a, AE2. 70a.

- 4 Seni laht-i ciger-süzân idüp ey gamzesi tannâz
‘Aceb da‘ vetde teşhîr eyleyor mir’ât-i endîšem
- 5 Ezelden dil zihî feyz-âşinâ-yı Ehl-i Beyt olmuş
Ġamı neş’eyle tebşîr eyleyor mir’ât-i endîšem
- 6 Şafâ-yı la‘ linüñ şevkıyla bir tarz-ı bihîn üzre
Leb-i ‘İsâyı taqrîr eyleyor mir’ât-i endîšem
- 7 Şuver-bend-i vücûd olmuş hayât-ı cavidânî kim
Şafâ-yı mergi tedbîr eyleyor mir’ât-i endîšem
- 8 Bakanlar kadr-i endâmn görür var ise ey Hâlet
Fürûğ-ı çeşmi taşvîr eyleyor mir’ât-i endîšem

141

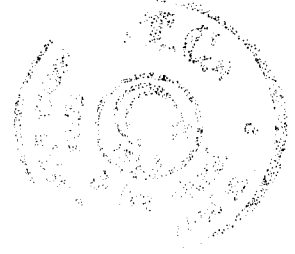
- Fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün
- 1 Bülbül-i nâlendeyüm gülzâr gözler gözlerüm
Ġonca-i nev-rüste-i bî-hâr gözler gözlerüm
- 2 Dâğ-ber-dil sine süzân dîde pür-hûn eşk yemm
Neş’e-leb heb-sü-be-sü dil-dâr gözler gözlerüm
- 3 Göz göz oldı tîğ-i fırkatdan dil-i pür-zaḥm zaḥm
Rîziş-i elmâs-ı luḫf-ı yâr gözler gözlerüm
- 4 Bend olup zünnâr-ı zülf-i ‘aşk-ı kâfir-kîşine
Şüh-meşreb bir büt-i ğaddâr gözler gözlerüm

5a Ehl-i beyt: Âl-i beyt AE1

141. AE1.59a, AE2.70b.

3b yâr: yaz AE2

- 5 Hāletā 'işretgeh-i 'ālemde bī-fıkr ü şu'ūr
Mest-i hecrüm sāğar-ı ser-şār gözler gözlerüm
- 6 Nūri-i dānişvere pey-rev olunca hāmeden
İ' tirāf-ı 'acziñi her bār gözler gözlerüm

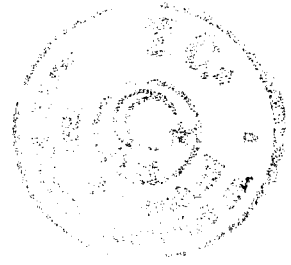

142

- Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
- 1 Şu gibi bir büt-i tersāya aqar dīdelerüm
Görse rüyuñ qamaşup cāna baqar dīdelerüm
- 2 Hābl-i nūr-ı nıgeh ü tār-ı müjem şāne-şıfāt
Tūrri-i ham-be-ham-ı bādı tarar dīdelerüm
- 3 Dīd-bān gibi şalup 'āleme eşküm her bār
Merdüm-i 'ayn-ı dil ü cānı arar dīdelerüm
- 4 Āb u tāb-ı ruqını görse o nūr-ı 'aynūñ
Yemm-i nā-ka' r-ı hayālāna talar dīdelerüm
- 5 Dest-i nāzük ruquma çarpsa o āfet nā-gāh
Çıkarur āteşi dünyāyı yaqar dīdelerüm
- 6 Şeref ü Fā'ıke pey-revlük idersem Hālet
Ser-te-ser eşk-i meserretle tolar dīdelerüm
- 7 Hūn-ı mazlüm-ı şehīdānı ne dem yād itsem
Tışe-i eşk ile kühsārı yarar dīdelerüm

142. AE1.59b, AE2.70b.

4a 'aynūñ: 'aynın AE2

Mefā' ilün mefā' ilün fa' ülün

- 1 Müdārādür medār-ı kār-ı 'ālem
Ser-āmeddür dü-rü kirdār-ı 'ālem

- 2 Sürür u derd olur aña mu' ādil
Olursa maḥrem-i esrār-ı 'ālem

- 3 Dem-i vāḥidde şad-ḥāle muḥavvil
Degüldür muṭṭarid eṭvār-ı 'ālem

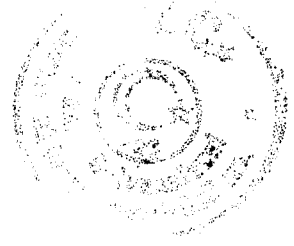
- 4 Musallaṭdur melāl ehl-i kemāle
Olur āsüde-dil mekkār-ı 'ālem

- 5 Mu' ammādür mu' ammā ḥall-i āmāl
Ser-ā-ser lücce-i devvār-ı 'ālem

- 6 Olur maḥsüd-ı dehr-i sūr-ı ervāḥ
Degüldür 'ālem-i mül-dār-ı 'ālem

- 7 Vidād-ı kākülünle olsa rüsvā
Olur 'ālemde dil ser-dār-ı 'ālem

- 8 Muḥaşşil Ḥāletā āmāl-i sālūs
Müdārādür medār-ı kār-ı 'ālem

- Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün
- 1 Füsünüñ raḥşına cism-i nizārī ben türāb itdüm
Dü-çeşm-i şeh-süvārum pāyına zerrīn rikāb itdüm
- 2 Vücūdum şerḥa şerḥa mebḥaş-i 'aşḫ u maḥabbetde
Ser-ā-pā ḥūndan tezhīb olınmış bir kitāb itdüm
- 3 O şūḫ-ı āfet-efrūzuñ vefāsından cefāsı çok
Dirīgā cismümi sīḫ-i maḥabbetde kebāb itdüm
- 4 Şayılmaz mürr-i hicrān olma evlā cānda tatlıysa
Belā-yı iftirākuñla ḥayātı ben ḥisāb itdüm
- 5 Ḥayāl-i tal'at-ı dil-dārı añdum ağladum yandum
Ġaribāne şeb-i fūrkatde Ḥālet māh-tāb itdüm

Ḥarfü'n-nūn

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Fer bulur mı çeşm-i zāhid 'arız-ı pür-tābdan
İktibās-ı nūr ider mi şeb-pere meh-tābdan
- 2 Fikret-i zülf-i girih-gürüñle gerdānlar gözüm
Farḫı var mı mevc-ḫız-i eşkümün gird-ābdan

144. AE1.60a, AE2.71a.
2b olmmış: idilmiş AE2
145. AE1.61b, AE2.72a.

- 3 Neş'e-bağış-ı feyz olur ehl-i dile geşt-i diyār
Āb-ı rākid tīredür ālāyiş-i sīzābdan
- 4 Ebrūvān-ı yāra kıldum mū-şikāfāne nigāh
Kıl kadar i' rāz ' arız eylemem mihrābdan
- 5 Ra' şenāk-ı ıztırāb itmem dil-i bī-kīneyi
Hişşe-yāb-ı ' ibretümdür nāliş-i dülābdan
- 6 Kaşdı ol māhuñ yine kan olmasun hañçer be-kef
Geldi bezme mest-edā tāb-ı şarāb-ı nābdan
- 7 Şürete itmez nazar ma' nā-tırāzān-ı ledün
Kađri artmaz bed-şiriştüñ zīnet-i eşvābdan
- 8 Kağa görse bir yüzi māhı olur dil bend-i ' aşk
Farq olunmaz kalb-i ' āşık Hāletā kallābdan
- 9 Gevher-i nazm-ı cenāb-ı Kāzıma taklīd güç
Farqı çok seng-i siyāhuñ cevher-i nā-yābdan
- 10 Hāzret-i Hunkāra kemter bende-i bī-kağr olur
Dest-i ümmīdi birağdum halka-i ebvābdan

146

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

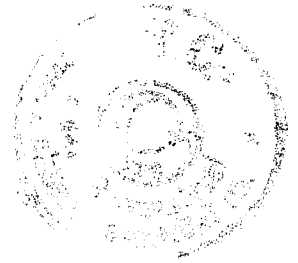
- 1 Hāşyet itmez sine-süzān āteş-i ruhsārdan
Pür-şafağdur yanmağa pervāne nūr-ı nārdan

5b dülābdan: tolabdan AE2

9b Farqı: Farq AE2

10b halka: halka AE1

146. AE1.61b, AE2.72a.

- 2 Şād u maḥzūn mı olur iḳbālden idbārdan
Behre-yābān-ı ḥaḳīḳat gerdiş-i devvārdan
- 3 Mübtelā-yı gül-beden dil-riş-i nīş-i fitnedür
Bāḡbānuñ desti pür-zaḥm-ı miḥendür ḥārdan
- 4 Bir baḳışda ‘ālemi teşḫīr-i siḫr-i ‘aşḳ ider
El-amān çeşm-i füsūn-perdāzi-i dil-dārdan
- 5 Tırradan bī-bīm olur būs-ı leb-i yāḳūt iden
Bī-elemden şerbet-āşāmān-ı zehr-i mārđan
- 6 İftirāḳ-ı la‘l-i mey-gūnuñla Ḥālet ḳalb-i zār
Bāde-nūş-ı zehr-i ḡamdur sāḡar-ı ser-şārdan

147

Fā‘ ilātūn fā‘ ilātūn fā‘ ilātūn fā‘ ilūn

- 1 ‘Aḳl sāmān-süz-ı ṭāḳatdūr mey-āşām olmadan
Ḳayd-ı zülfdür ḡaraż-ı ‘ālemde bed-nām olmadan
- 2 Mest-i mül-fām-ı leb-i dil-dār olmışdı ḡōñül
Bezm-i Cemde duḫt-i rez pīrāye-i cām olmadan
- 3 Būs iderken la‘l-reng oldı ruḫuñ ey naḫl-i nāz
Olmayor ḡülzārda şeftālu ḡül-fām olmadan
- 4 Bī-niyāz-ı çarḫ olan müstāḡni-i iḳbāl olur
Ye’sden ḳurtulmadum ‘ālemde nā-kām olmadan

- 5 Mürğ-i dil ser-beste-i ferhâl ü hâl-i yâr idi
Rüşenâ-yı remz-i kayd-ı dâne vü dâm olmadan
- 6 Müntic-i feyz-i haqîkâtdür maḥabbet Hâletâ
Mîvesi olmaz dirahţuñ ḥâşılı ḥâm olmadan
- 7 Şems-i Tebrîzîden itdüm iktibâs-ı nûr-ı feyz
Pertev-i şubḥ-ı ḥayâtum vâşıl-ı şâm olmadan

148

- Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
- 1 Nükte-i mîm-i dehânuñ çeşme-i câm olmasun
Nefḥ-i ruḥu'llâh olan yâ râz-ı pinhân olmasun
- 2 Ḥaşr olan 'uşşâk içinde kevşer-i la'lüñ içün
Korqaram ey fitne-cü maḥşerde de kan olmasun
- 3 Atdıguñ tîrûñ dönüp incitmesün ey ğam seni
Hiç bir yer qalmamış sînemde peykân olmasun
- 4 Ğaret-i bendergeh-i ḥüsne ḥaţuñ yol bulmasun
Cünd-i kâfir reḥne-sâz-ı ehl-i îmân olmasun
- 5 Maḥrem-i Rûḥu'l-emîn olsun lebûñ baḥşinde dil
Hâletâ gencîne-i ilhâm-ı Yezdân olmasun

6a feyz-i haqîkat: feyz ü haqîkat AE2
7b şubḥ-ı ḥayâtum: şubḥ u ḥayâtum AE2
148. AE1.62a, AE2.72b.
1b Nefḥ: Nefḥ AE2

- Mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün
- 1 Cihân âşûbi-i ferdâyı cānānumdan ögrensün
 Kıyâmet ol fiten-perdâzı efğānumdan ögrensün
- 2 Każâ-yı nâ-gehānı ibtidâ-yı ders-i 'aşqumdan
 Felek gelsün cefâyı baḡş-i hicrānumdan ögrensün
- 3 Zebāne-keşliğı görsün zebāniler zabānumda
 Şerār[1] sūz-ı düzaḡ kalb-i sūzānumdan ögrensün
- 4 Nice gird-âb u tufān rû-nümādür fikr-i zülfüñle
 Hürüş u gerdişi yemm çeşm-i giryānumdan ögrensün
- 5 Müsāvāt-ı cezâ-yı ḡayr ü şerri bilmeyen gelsün
 Felekveş gerdişi ḡāl-i perişānumdan ögrensün
- 6 Reşid-i fenn-i nazm olsa yine muḡtâc-ı dersümdür
 Felek gelsün nikâtı tab'-ı 'irfānumdan ögrensün
- 7 Nedür pīçān ü efğānı hezāruñ ḡāletā bilmem
 Nevâ-yı bî- ḡanīni kalb-i nālānumdan ögrensün

- Mef' ülü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün
- 1 İtdüñ esir-i zillet-i hicrān amān amān
 Kaldum ḡarīb-i miḡnet-i hicrān amān amān

149. AE1.62b, AE2.73a.

150. AE1.62b, AE2.73a.

- 2 Çāre-nevāz-ı haste-dil ol ey taḫīb-i cān
Eyler helāk ‘illet-i hicrān amān amān
- 3 Yoḡdur taḫammūli dil-i zāruñ taraşşuda
Göster baña da nedret-i hicrān amān amān
- 4 Şemm-i vişāl-i zūlf ü ruḡuñ zīb-i cān iken
Eyler ḫarāb-ı fikret-i hicrān amān amān
- 5 Ḥālet ḫamīde-ḫadd-i ḡam-ı derd ü miḫnetüm
Oldum ḫimāl-i şıḫlet-i hicrān amān amān

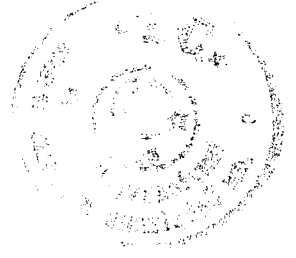
151

- Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
- 1 Nāz ile eylese ol ḡonca-dehen ‘azm-i çemen
Bıçaḡ açmaz ḡülüñ aḡzın ḫased eyler ḡülşen
- 2 Güle āşüftelik eyler mi diye ḫande ile
Aradı bülbül-i zār aḡzını ol ḡonca-dehen
- 3 Kızaruḫ ḫiddet ile aḡzın açınca ḡonca
Bülbül āşüftelik itdigine itdi şiven
- 4 Her aḡza yanaşılmaz diyerek bād-ı ḫazā
Fülk-i ümmīde yem-i ḡamda ḫapandı yelken
- 5 Eli aḡzında ḫalır görse dehān-ı yarı
Yoḡ yere itdigi da‘vāya dil-i vehm-efgen

151. AE1.62b, AE2.73b.

1a ḡonca-dehen: ḡonca-dehān AE1

- 6 Ağız açdurmadı Hâlet yine nazm-ı Nâmık
Nâ'îlî gibi de olsa leb-i hâme pür-fen

152

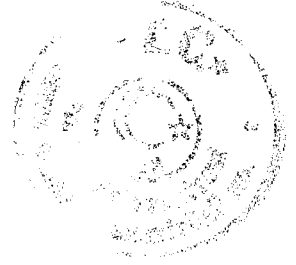
- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
1 'Aklı nâ-çâr eylemiş 'âlemde imkân gösteren
Der-pey-i düşvâr kılmış kâr-ı âsân gösteren
- 2 Biñ 'avârız eylemiş a'yân-ı 'ayn-ı kâ'inât
Tende şürî gevher-i ervâhı pinhân gösteren
- 3 Her kesi hâlince itmiş mübtelâ-yı dil-hırâş
Eyledi pür-hâr-ı naḥlin verd-i ḥandân gösteren
- 4 Nef'-i her eşyâyı ezdâd ile tebyîn itmege
Dâ'ı icâd eylemiş biñ dürlü dermân gösteren
- 5 Şabr ü sāmân eylemiş iḥsân Hâlet dillere
Ol büti şayd-efgen ü ṭannâz ü fettân gösteren
- 6 Pey-rev-i nazm-ı selîs-i mu'cizi kılmış beni
Nâ'illî-i nükte-sâzı zât-ı 'irfân gösteren

153

- Mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün
1 Mey iç de gör şeh-i nâzum zamân içinde zamân
Miyân-ı sāgar-ı Cemden cihân içinde cihân

152. AE1.63a, AE2.73b.

153. AE1.63a, AE2.73b.

- 2 Figāna başlasa gönlüm firāḳ-ı rüyuñ ile
Gelürdi deşt ü cebelden figān içinde figān
- 3 Hıyāl-i zülf ile buldı semāyı düd-ı dehān
Görindi rüy-ı felekde duman içinde duman
- 4 Sarāy-ı sīnede taḫtı gönül ki ey Hālet
O şāh-ı ‘işveye oldı mekān içinde mekān
- 5 Edā-yı nazmumu raġbet iderse tanzīre
Cenāb-ı Nā’ilī eyler beyān içinde beyān

154

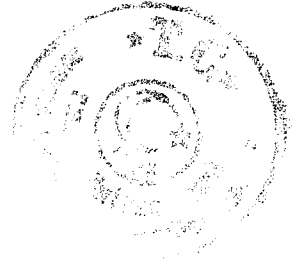
- Fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün
- 1 Nūr-ı ‘aşkuñ sīnemi meclā-yı lāhūt eylesün
Süz-ı āhı dāġ-ı āteşnāk-ı nāsūt eylesün
- 2 La’ l-i cān-baḫşuñ tecellī-rīz-i cāvis eyle kim
Feyz-i nuḫḳ-ı mu’ cizüñ ‘İsāyı mebhūt eylesün
- 3 Der-kemān it tīr-i müjġānuñ ki ḫavf-i cāndan
‘Azra ’ilī hem-nişīn-i çāh-ı Hārūt eylesün
- 4 Ey şeh-i Mısr-ı melāḫat dil-şehīd-i ḫasretüñ
Cilve-i çeşm-i ter-i Ya’ ḳūbı tābūt eylesün
- 5 La’ l-i nābuñ eyle tāb-endāz-ı şahbā-yı şühūr
Mihri tā müstaġraḳ-ı deryā-yı yāḳūt eylesün

4a taḫt: taḫt AE1

154. AE1.63b, AE2.74a.

3a müjġānuñ: müjġānı AE1

- 6 Cān-fidā-yı tīg-i ‘aşq ol kim segān-ı kūy-ı yār
Hāletā her üstüh^vānuñ māye-i kūt eylesün

155

Mef'ülü mefā'ülü mefā'ülü fa'ülün

- 1 Hicrūñ ğamını bu dil-i dīvāne mi çeksün
Āġūşa be-kem hep seni bīgāne mi çeksün
- 2 Bī-çārelerūñ derd-i firākuñla ne itsün
Şahrāya mı gitsün ğam-ı kāşāne mi çeksün
- 3 Şad-pāre olursan daħı ey dil qoma elden
Zülf-i siyeh-i dil-beri hep şāne mi çeksün
- 4 Tesbīh-i riyā vā'ız-i bed-ħ^vāha tırurken
‘Āşık gibi mey-ħānede peymāne mi çeksün
- 5 Āvāre dili zülf-i siyehkāruñ uciyla
Hālet o perī ğūşe-i zindāna mı çeksün

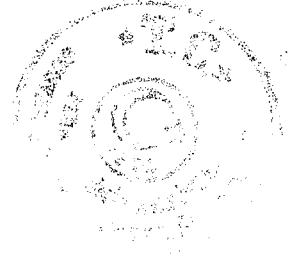
156

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Kāse-i firūze-reng-i āsmān
Eyledi cevri baña bī-imtinān

155. AE1.63b, AE2.74a.

156. AE1.64a, AE2.74ba.

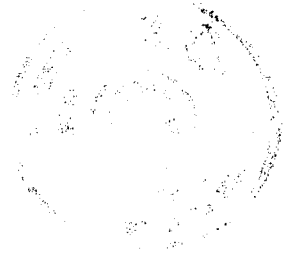
- 2 Sille-i gerdündan bulmaz rehâ
Bağ şu tîre-bahtuma ey nev-civân
- 3 Râz-ı pinhân-ı derûnum sâkiyâ
Nûş-ı şahbâdan olur bir bir ‘ayân
- 4 Hâne-i dünyâda maflûbum benim
Hem-dem olmağdur senüñle her zamân
- 5 Ehl-i ‘aşkuñ çekdigi miñnetdür âh
Böyledür ey şüh aḥvâl-i cihân
- 6 Güllere karşı ider âh u figân
Her çemende bir nevâ-yı bülbülân
- 7 Mest olup düşdüm ayaklar altına
Tut beni kaldur efendüm el-amân
- 8 Cilve-i ‘aşka taḥammül idemem
Eyledüñ bî-tâb ey kaşı kemân
- 9 ‘Ağd-i ülfetden berü ey Meh-liḳâ
Hâlet-i bî-çârenüñ ḥâli yaman

157

- Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün
- 1 Fer bulup ḥüsn-i bahâr ile temâşâ-yı çemen
Döndi gül-geşt-i cinâna yine şahrâ-yı çemen

6a karşı: karşı AE2
157. AE1.64a, AE2.74b.

- 2 Feyz-i *yuhyî*yle tenessüm idüp enfās-ı bahār
Naḥl-i ḥušk oldı ṭarāvet-dih-i şahrā-yı çemen
- 3 Seyr ideñ cūşa gelüp mu‘ ciz-i Mūsā-yı bahār
Yemyeşil oldı nümāyān yed-i beyzā-yı çemen
- 4 Ergüvānī geyinüp dürlü çiçekli cāme
‘Arz-ı rūy eylediler devḥa-i ḥazrā-yı çemen
- 5 Dökdi papatya gibi ṭaburı çadır çiçegi
Çekdi ser-‘ asker-i mevsim yine ālāy-ı çemen
- 6 Ğonca iklīl-i melik gibi güşāde-meşreb
Fıstıķī şāla bürünmiş gül-i ḥamrā-yı çemen
- 7 Mest-i bülbül güli mül naḥli şurāḥī güyā
Lāle zerrīn ḳadeḥ-i bezm-i ferāḥ-zā-yı çemen
- 8 Ḥüsn-i Yūsuf gibi olmışdı güşāde ğonca
Nāz ile ḳahḳaha eyler gül-i zībā-yı çemen
- 9 Oldı mir’āt-ı mücellā-yı ḥayāl-i dil-ber
Açılup sū[y]-be-sū nergis-i şehlā-yı çemen
- 10 Oldı maḥsūd-ı Şüreyyā-yı felek mihr-i giyāḥ
Donanup mīne gibi ṭarḥ-ı muṭarrā-yı çemen
- 11 Şems-i ḥāver yüzine ḳar topı düşdi ḳarşu
Cem‘ -i ezdād ider bādi-i pīrā-yı çemen
- 12 Ne çiçek oldığını bilse civān perçeminüñ
Ocağıyla gül olur sünbül-i büyā-yı çemen

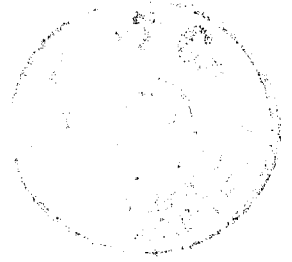
- 13 Dilde bākī olıcak cevr ü cefā-yı cānān
Olamaz ‘ayn-ı şafā geşt-i mezāyā-yı çemen
- 14 Tāc-ı nev-rüz geyüp bulsa güşāyiş gülşen
Gül deyü ağlar idi bülbül-i güyā-yı çemen
- 15 Oldı yıldız çiçeği tafr-fezā-yı pervīn
Döndi çarḥ-ı felege sāḥa-i pehnā-yı çemen
- 16 Fikr-i la‘ lūñle dem-i şekk-i firāvānumdan
Döndi mercāna bütün berg-i semensā-yı çemen
- 17 Zaḥm-ı nergis nigeḥi sīnede her dem tāze
Mişl-i şad-dāğ-ı dil ü lāle-i şahrā-yı çemen
- 18 Ḥāletā tutdı ğazel şimdi қаşıde rāhın
Ferş idüp ḥāme bu vādīde ma‘ nā-yı çemen
- 19 Ḥāzret-i Fā’iḳe pey-revlik idüp kil-k-i terüm
Döşedi gülşen-i nazma nice kālā-yı çemen
- 20 Beñzemez berg-i gül-i bāğiye sebz-i ṭāğī
Şarmaşuk ḥiç ola mı rütbede hem-pā-yı çemen
- 21 Ḥāme-i ‘acz ü fütürum gibi olmaz zākīr
Zākīr-i tekye-i pīr olsa da ebnā-yı çemen

18a rāhın: rāhuñ AE1

21b ebnā-yı çemen: enbā-yı çemen AE2

Harfî'l-vāv

158

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Taşlara çalmış başın hîç bulmamış bir çäre cū
Pîş-i 'azm-i rûzgār olmuş gider bî-çäre cū
- 2 Āb u çeşmüm gibi varsa būs-ı pâyın özlemiş
Turmayup çağlar hevā-yı serv-қadd-i yāra cū
- 3 'Arz ider dāğ-ı dilin gird-ābveş şanma ḥabāb
'Aks-ı māhı tāb-ı rüyuñ zann idüp āvāre cū
- 4 Pek büyük söz bir küçük şudur dimek nisbet ile
Çağlayan maқsim mişāli çeşm-i yem-āşāra cū
- 5 Eyer istilā güci yittigine ḥalk-ı cihān
Hîç su' ūd eyer mi pesden zirve-i kühsāra cū
- 6 Sille-i ehl-i hevādan қurtılır mı şāf-ṭab'
Bād ile düşmekde mevc-i pîçiş-i efkāra cū
- 7 Zāhidūñ ṭavrı idüp berdū'l-'acūzı lerznāk
Ḥayretinden buz gibi ṭondı bu yād-kāra cū
- 8 İstiқāmetdür yolında nā'il-i maқşūd iden
Vāşıl-ı 'ummān olur elbetde vara vara cū
- 9 Eşk-i ter bādī-i feyz-i naḥle-i āmāldür
Neşve-baḥşā-yı ṭarāvetdür gül-i gülzāra cū

158. AE1.66a, AE2.76a.

1a hîç: - AE2

4b maқsim: - AE2

- 10 İztırâb-âver olur rüşen-dilân-ı süst-nihâd
Tavrı pîçişnâkdür gelse miyân-ı hâra cû
- 11 Gâ'ib eyler aradan vaḥdet-şinâsân kendisin
Maḥv olur vâşıl olunca ḥavza-i encâda cû
- 12 Cüz'ini fehm eyleyen ḥasret-keş-i güldür müdâm
Sû-be-sû seylândur süy-ı yeme hem-vâre cû
- 13 Söyleyüñ ol naḥl-i tâze Ḥâleti ağlatmasun
Beñzemez cûş-ı sirişk-i dîde-i ḥûn-bâra cû
- 14 Kâl [ü] ḥâliyle şenâ-yı nazmını Nâmık gibi
Şu gibi ezberleyüp meşgûldür tezkâra cû
- 15 Süz-ı 'atşâ Ker-belâyı yâd idüp tâ ḥaşre dek
Taşlara çarpup cigergâhın ider şad-pâre cû

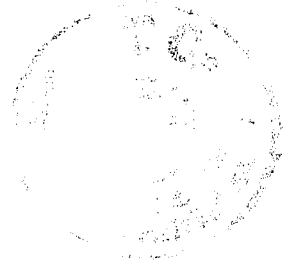
Ḥarfü'l-hâ

159

- Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
- 1 Görindi çeşmüme nûr-ı ruḥ-ı pertâbdan şu'le
Miyân-ı yemde 'aks-i cünbiş-i meh-tâbdan şu'le
- 2 Ḥayâl-i kâkülüñ gerdâni-i çeşm-i ter oldıkça
Döner pîş-i nazarda ḥalka-i gird-âbdan şu'le

159. AE1.67b, AE2.77a.

2b halka: halka AE2

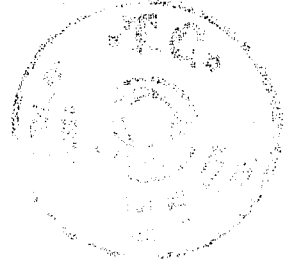

- 3 Şebistānī-i zūhd-i zāhīde ğaflet-nümā olma
Umulmaz çeşm-i ğaflet-dīde-i pür-ḥ^vābdan şu^ʿ le
- 4 Leb-i cūda gezerken ey sehī serv-i revānum sen
Gümüş servi gibi ḳaddūñ görindi ābdan şu^ʿ le
- 5 Görüp şandum hümā-yı mähı bāl açmış hilālinden
Dü-ebrüsü miyānında şarāb-ı nābdan şu^ʿ le
- 6 ʿAceb ʿaks-i şu^ʿ ā^ʿ -i cībe yā ebrüsü mı bilmem
Olan pertev-fezā-yı çeşm dil-i mihrābdan şu^ʿ le
- 7 Çekerken dürr-i medḥ-i la^ʿ l-i yārı Hāletā nazma
Nigīn-i cāna düşdi gevher-i nā-yābdan şu^ʿ le

160

Fe^ʿ ilātün fe^ʿ ilātün fe^ʿ ilātün fe^ʿ ilün

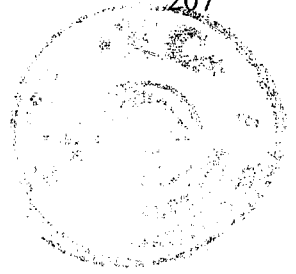
- 1 Ḳararur zūlfine baḳdıḳça temāşā-yı nigāh
Ḳara sevdā mı getürdi o heyülā-yı nigāh
- 2 Çeşminūñ mübdi^ʿ -i āşüb ü füsün oldıḳını
Bir baḳışda ider imā bunı şehlā-yı nigāh
- 3 Dīdeden sorma çalar düzd-i cihāndur çeşmüñ
Göz göre itdi metā^ʿ -ı dili yaḳma-yı nigāh
- 4 Gözi ardında ḳalur Yūsuf-ı ḥüsñüñ görse
Şarılup dāmen-i emāna Züleyḥā-yı nigāh

- 5 Yād-ı ruhsāruñ ile rīze-i eşk-i dīdem
Tār-ı müjgāna dizer lü'lü'-i lālā-yı nigāh
- 6 Naşb-ı 'ayn-ı dlümdür ayıramam gözden
Bebecikdür büyüdür ol şehi lālā-yı nigāh
- 7 Çeşm-i im'ān ile baqış görünür 'arīzuña
Eşer-i maqdem-i āmed-şod-i hulyā-yı nigāh
- 8 Nīm-düzdīde nigehle o zem-i hūrşīde
Sāgar-ı çeşme gelür şu gibi şahbā-yı nigāh
- 9 Mey ile şāyeste mi gerdün-ı denā 'et-gerdān
Eylemez merdüm olan nā-kese i'tā-yı nigāh
- 10 Fā'ik-i pür-hünerüñ nazmına olmazdı nazır
Hāletā olsa nazīrem ne kadar cāy-ı nigāh

161

- Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün
- 1 Hāqka vuşlat taleb ü sa'yda cumhūra göre
Terk-i cān itmek imiş mezheb-i Manşūra göre
- 2 Āhıdur münkesirü'l-bāl iden üftādeleri
Beredür zarbe-i çübek ten-i 'uşfūra göre
- 3 Ta'ziyet āteş ü dil müste'id-i sūzişdür
Luţf olur 'ayn-ı sitem merdüm-i rencūra göre

- 4 Ölmeden başka h̄yāt-ı ebedī h̄iç olmaz
Şevk-i la' lūñle olan teşne-i mey-hōra göre
- 5 Bī-başiret iseñ ey dil koma elden rāhı
Reh-ber-i rāh 'aşā-yı yed olur köre göre
- 6 H̄āletūñ ey gözi cellād-ı cihān āfet-i cān
Kānını içdi o h̄ūñi niğehūñ göre göre
- 7 Beni de H̄āzret-i H̄unkār bırakmaz nā-çār
Kerem elyāk iken 'ācizlere düstūra göre

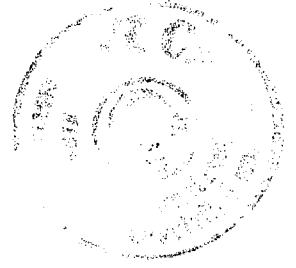
162

- Fā' ilātūñ fā' ilātūñ fā' ilātūñ fā' ilūñ
- 1 Şāh-bāz-ı çeşmini süzse bakup müjgānına
Mürğ-i kudsī bīm-i cānından düşer dāmānına
- 2 'Ālemi ber-bād ü ābād eylemek vā-bestedür
Zülf-i sihr-engizine la' l-i Mesīh-'unvānına
- 3 Ey şanem hecrinden āzād itdi cān aldıysa da
Āferīn ol çeşm-i merdüm-perverīn ihsānına
- 4 Bismil-i h̄ūñ-h̄'ār-ı gānzeñ oldıgum ikrār ider
Her bağan maşşerde cism-i şerhā-dārum kânına
- 5 Kuvvet-i te'siri bitmiş sīneme at tīrinūñ
Ey kazā h̄ūñ-ı cigerden şu virem peykānına

162. AE1.68a, AE2.77b.

4a Bismil-i h̄ūñ-h̄'ār-ı: Bism-i h̄ūñ-h̄'āre AE2

- 6 Hāletā peymānelerle vuşlatı açdum o māh
Ol şebi rüz itdi ammā ıurmadı peymānına

163

- Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün
- 1 Dil oldı bir gül-i mekkāre maḥrem kāra bīgāne
' Aceb bülbül ki āteşzāra maḥrem nāra bīgāne
- 2 Hevādārī-i Hāḫ Mañşürveş ber-dār-ı miḥnetdür
Olur mı kākül-i dıl-dāra maḥrem dāra bīgāne
- 3 Olan müştāk çeşmüñ zülfine ser-beste olmaz mı
Hāḫīm olsun mı hıç bī-çāre maḥrem māra bīgāne
- 4 Nedür bādī-i kıl ü kālı bilmez tel kırar elbet
Olanlar ıurradan güftāra maḥrem tāra bīgāne
- 5 Dili şādān olur mı hem-nişīn-i mübtelā-yı ğam
Bulınmaz ' aşıq-ı ğam-ıyāra maḥrem ḫāra bīgāne
- 6 ' Aceb āteş-perest-i küfr ü imān-ı tecellīdür
Degüldür zülf ü ruḫ zünnāra maḥrem nāra bīgāne
- 7 Nazīrem eş degülken ḫāk-pāy-ı Nāmıḫa Hālet
İder taḫdīm dıl eş' āra maḥrem ' āra bīgāne

164

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Zülfüñ örter gird-i lebde haṭṭ-ı pür-şür üstine
Tel çeker güyâ o gül-fem kand-ı pür-mür üstine
- 2 Nağme-i rāmişger olmaz şevk-baḥş-ı bezm-i ğam
Bi't-ṭabi' ğalib olup derd ü elem sūr üstine
- 3 Tā be-gerden zülfini dökmiş o meh-rū rüyına
Güyâ *ve'l-leyl* yazmış şafḥa-i nur üstine
- 4 Şehsüvārum şayd-ı mürġ-i bāl-ı bī-pervā için
Şāh-bāz-ı āl almış sâ' id-i zūr üstine
- 5 Nā-ümīdān-ı ḥayāt endīşe itmez*
İtmesün te'sīr āhı varma rencūr üstine
- 6 Mūmiyāsāy-ı kerem olmaz o şūḥ-ı mū-miyān
Dağ açar biñ cevı ile bir dāğ-ı nāsūr üstine
- 7 Şu'le-pāş-ı evc-i ḥüsn ü ān iken ol meh-cebīn
Çoğ midur tercīḥ olınsa Ḥāletā ḥūr üstine

165

- Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
- 1 Qalmanı tāb u tevān bitdi taḥammül rence
El-amān ey ğam-ı dil baña ne bu işkence

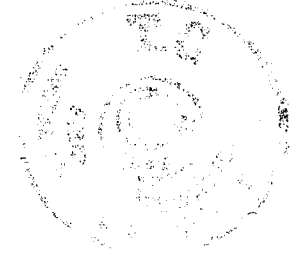
164. AE1.68b, AE2.78a.

* Her iki nüshada da boş bırakılmış.

6a Mūmiyāsāy: Mūmiyā-yı sāy AE2

7b olınsa: olınsa AE2

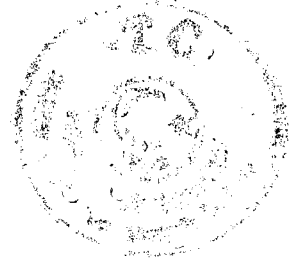
165. AE1.69a, AE2.78b.

- 2 Tır-i müjgānı ider sīne-i şabrı şad-çāk
Başlasa dīde süzüp kaçı kemānum ğonca
- 3 Eylemem dāğ-ı dil-ārā ile feryād ammā
İtdi şır-i ğam-ı hicrān dil-i zāra pençe
- 4 Şeref-i zātiye beñzer mi ‘araz ‘arz-ı vaķār
Zīb ü zīnet mi virür ğāze vü gül-gün zence
- 5 İsti‘āb itmeyeyor ruħını kāfir-i zūlf
Mülk-i ħüsniinde meded virme amān efrence
- 6 İki bir yok ted-i taķdīre yeter pek nā-çār
Atsa zād-ı emel şeş dutar elbet pençe
- 7 Būs-ı ruħsārına meydān öi virür turra-i yār
Pاسبān şanki o ef‘ī-i siyeh-rū gence
- 8 Şāh u ferz-i emel ü maṭlaba biş el düşürür
Taş sürilmez o sitem-kīşle kim Şatranca
- 9 Ne kadar güç saña ey ħāme ki mānend-i sīḥ
‘Arz-ı nazm eyleyesin pīş-i ma‘ārif-sence
- 10 Dāmen-i pīre şarıl ma‘siyete itme esef
Ḥāletā luṭfi resīde nice şeyḥ ü gence

3b ğam-ı hicrān: ğam u hicrān AE2

4b gül-gün: gül-güne AE1

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Nāz eyler şad-perestiş şive-i reftārına
Beste-lebdür tūti-i hōş-gū öter güftārına
 - 2 Sübha-i evşafını ta' dād ile müjgānumuñ
Dürr-i eşküm intizām-endāz olur her tārına
 - 3 Bir nazarda gāmzesi ser-mest ider 'uşşākını
Gelse neş'e tāb-ı meyden dīde-i Tātārına
 - 4 Aldanup itmeme tek-ā-pū vā' iz-i kev-pīşenüñ
Rastkārāne maqāl ü hey'et-i destārına
 - 5 Hāme-i şirīn-beyānum lāl olur Hālet hemīn
Beste-lebdür tūti-i hōş-gū öter güftārına

- Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
- 1 Dīde hayrān olalı 'arız-ı tābānında
Dil perākende olur zūlf-i perīşanında
 - 2 Kār-ı 'üsretde olan zevke nihāyet yokdur
Çadri olmaz ni'ām-ı devletüñ āsānında
 - 3 Aṭlas-ı dehre neler işledi hayyāt-ı felek
Rūh-ı qudsüñ bile var süzeni dil-mānende

166. AE1.69a, AE2.78b.

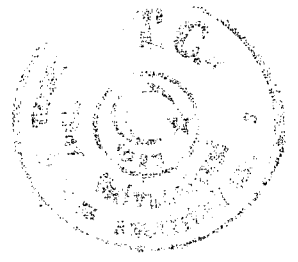
167. AE1.69b, AE2.79a.

- 4 Ey hoş ol dem ki hayâl-i seher-i vuşlatı yâr
Âşnâ-yı dilüm olsun şeb-i hicrânında
- 5 Hâletâ 'âlemi yeksân felek eyler me 'yūs
Bu meşeldür qurunuñ yaş da yanar yanında

168

- Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün
- 1 Hâlet İdince cevher- tîguñ temâşâ halka ber-halka
Nâmıq Hezârân zahm olur dilde hüveydâ halka ber-halka
- 2 Nâmıq Hayâl itdükçe her şeb 'uqde-i gîsü-yı cânânı
Hikmet Çıkar evc-i semâya dūd-ı şekvâ halka ber-halka
- 3 Hikmet O ser-gerdân-ı deşt-i hayretüm kim sūz-ı āhumdan
Hâlet Olur biñ şu'le-i cevvalē peydâ halka ber-halka
- 4 Hâlet Öürsem iştiyâq-ı kākülünle meşhed-i gamda
Nâmıq Aqar hūnum mişâl-i mevc-i deryâ halka ber-halka
- 5 Nâmıq Görünce pertev-i envâr-ı rüyuñ küfr-i zūlfünde
Hikmet Olur zūnnâr-bend 'uşşâq-ı şeydâ halka ber-halka
- 6 Hikmet İrer 'arşa gubārum pāy-māl-i nāzuñ olduqça
Hâlet Mişâl-i gird-bād-ı hāk-i şahrâ halka ber-halka
- 7 Hâlet Beni ber-dār-ı tār-ı zūlf-i yâr et haşra dek yā Rab
Nâmıq Görünsün gerdenümde bend-i sevdâ halka ber-halka

- 8 Nāmık Tebessüm rīz-i nāz olduḡça la' lūñ bezm-i ' iřretde
Hıkmət Olur gird-ābe-i reşk ile řahbā ḡalka ber-ḡalka
- 9 Hıkmət Ben ol vecd-āřinā-yı ḡayretüm kim dāḡ-ı sīnemden
Hālet Dem-ā-dem berḡ urur nūr-ı tecellā ḡalka ber-ḡalka
- 10 Hālet Degül ḡavs-i ḡuzah ruḡ-sūde-i dergāhuma gerdün
Nāmık İdüp destārını ḡavḡ-ı temennā ḡalka ber-ḡalka
- 11 Nāmık O Mecnün-ı melāmet dīdeyüm kim bañā hecrünle
Hālet Olur zencīr-i vahşet rüh-ı Leylā ḡalka ber-ḡalka
- 12 Hıkmət İdince Hıkmət ü Hāletle Nāmık böyle nazm icād
Hālet Olur dāḡ-efken-i ecsām-ı a' dā ḡalka ber-ḡalka

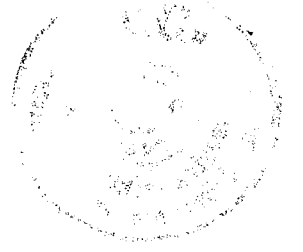

169

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

- 1 Tecemmül gösterür ḡülzāra ḡül-fem tazedden tāze
Hezārāsā dil-i zārum çeker dem tazedden tāze
- 2 Niḡāh-ı iltifātından cüdāyüm ol sitem-cüyuñ
Belürmez çeşm-i pür-nemde tehī nem tazedden tāze
- 3 Bañā kārı cefādür hep bu çarḡ-ı köhne-bünyāduñ
N'ola peydā olursa sīnede ḡam tazedden tāze
- 4 Göñül dāḡ-āver-i řahbā-yı ḡülyā-yı viřālüñdür
Nemek-rīzī-i la' lūñ ile merhem tazedden tāze

- 5 Naşıl şabr ü taḥammül eyleyüp nüş itmesün Ḥālet
Müşelleş bāde virse sākī-i Cem tāzeden tāze

170

Mef'ülü fā' ilätü mefā' ilü fā' ilün

- 1 Oldı güşāde-bāb-ı sefāhat zamānede
Gelmez ḥisāba zill ü rezālet zamānede
- 2 İtmez zülāl-i rıfķ u nevāzīde mantıķī
Birden ṭutuşdı nār-ı 'ādāvet zamānede
- 3 Aldı nuķūd-ı şabr ile kāmı meṭā' ını
Südāgerān-ı küce-i 'uzlet zamānede
- 4 İtmez güşāde dīde-i baḥtī ḥadeng-i ğam
Oldum nişān-ı tīr-i melāmet zamānede
- 5 Görmiş mi var kāf-ı cihānda ma'ādini
Anķā mişāli mürġ-i mürüvvet zamānede
- 6 Bī-vāyegān-ı şan' ata raġbet ziyādedür
Eyā nedür bu zillet-i ḥırfet zamānede
- 7 Āzār-ı imtinānı ṭabī' at idindi āh
Uydı be-ḥāl-i dehre nihāyet zamānede
- 8 Seng-i elemden ehl-i dile var mı Ḥāletā
Āsüde-ḥāl ü cāy-ı selāmet zamānede

170. AE1.70a, AE2.79b.

7b be: ber AE2

- 9 Olmaz cenāb-ı Edhem-i pür-ma'rifet gibi
Nükte-tırāz-ı nazm-ı feşāhat zamānede

171

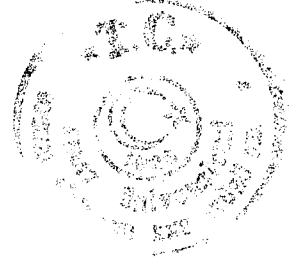
- Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün
- 1 Terennüm-sāz-ı faşl-ı süznāk olsa nevā-yı āh
Ferah-efzā gelür nāhīd-i evce bu hevā-yı āh
- 2 Zebāniler ider sūz-ı dilümden nāle vü feryād
Ki ğayet muḥriḳ ü āteş-feşāndur bu şadā-yı āh
- 3 İder şūrīde-ser bülbülleri saḥrā-yı gülşende
Getürse büy-ı zülf-i yāri gülzāra şabā-yı āh
- 4 Naġam-perdāz-ı nāz olsa ne dem ol şūḥ-ı 'uşşākuñ
Derünında olan esrārı fāş eyler belā-yı āh
- 5 O nāzük-ġufte-i dil-dāra Ḥālet bestedür göñlüm
Gelür mi dāġ dāġ-ı sīneye her-giz ġınā-yı āh

172

- Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
- 1 Müjdesi neşteri tā cāna açar revzence
Sāye-i tīġ-i dü-ebrüsü mıdur ip ince

171. AE1.70b, AE2.80a.
2a nāle vü feryād: nāle-i feryād AE2
172. AE1.70b, AE2.80a.

- 2 Āh o āhū baķışıyla neler işler bilseñ
Nār-ı müjgānı diledür süzence*
- 3 Nüş-ı hūn-āb-ı elem itdigüme ķanmazda
Yoķ yere ķan döküş oldu o büte eglence
- 4 Hāl-i Hindū-yı siyeh-fāmına ey mäh-ı cebīn
Habeş iķlīmi bedel olsa deģişmem bence
- 5 Zabt-ı iķlīm-i ma' ānīde bu beş beyt-i laķīf
Hāletā sā'id-i 'irfāna degül mi pençe

173

- Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
- 1 Mest-i 'aşķ oldu göñül bir tolu peymāne ile
Virdi hayret felege nāle-i mestāne ile
- 2 Yine bir şūh-ı şenūñ kāküline bend olduk
Türmiyan dest-i ķazāda dil-i dīvāne ile
- 3 Rāzıyum şadme-i tır-i felege tek yā Rab
İtme āzürde beni minnet-i bīgāne ile
- 4 Āşnā eyle habāyā-yı ķazā vü ķadere
Kılma āşüfte beni şüriş-i efsāne ile
- 5 İztirāb eylemeyüz yansa da Hālet diller
Farkı çok hālīmüzüñ sūziş-i pervāne ile

* Her iki nüshada da boş bırakılmıştır.

173. AE1.70b, AE2.80b.

4a habāyā: hıyābān AE2

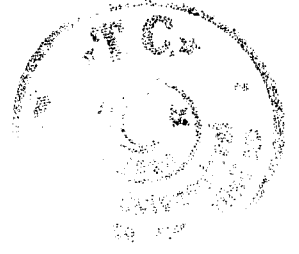
Harfî'l-yâ'

174

- Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün
- 1 Hâḡ-nümâ zînetini ' âlem idügin bilmez mi
Zînet-i ' âlemi âdem idügin bilmez mi
 - 2 Ne sebebden felege ṡa' nı eyâ dünyânuñ
' Âlem ü âdemi tev' em idügin bilmez mi
 - 3 Âlemi ḡatre ise mevc-i yem-i ḡudretden
Âdemi lücceli bir yemm idügin bilmez mi
 - 4 Âdeme nüṡha-i kübrâ didi Hâḡ âlemde
Noḡṡa-i ' ilme ' ilm-i fem idügin bilmez mi
 - 5 Çeṡm-i Hâḡ-bîn ile varsa nazarı dünyâya
Âdem ü ' âlemi bir dem idügin bilmez mi
 - 6 Âlem ü âdeme bel bel nazar itdükde göñül
Hâletâ kendini ser-sem idügin bilmez mi
 - 7 Yediler himmetidür bu yedi beyte bâdî
Hâme bu ḡudretini kem idügin bilmez mi

Hâfız Müşfik Efendi'ye nazîre

- Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
- 1 Cāme-düz-ı cism-i sevdâ olmadan cān riştesi
Oldı 'aşkuñla hüveydâ küfr ü ĩmān riştesi
 - 2 Dāğ dāğ olmışdı cismüm süzen-i hicrāndan
Rābıta-bend-i şuhūd olmazdan imkān riştesi
 - 3 Tāli' üm biñ 'uqde-i ta' şir-i ğam peydā ider
Geçse de dest-i ümīde kār-ı āsān riştesi
 - 4 İrtibāt-ı kisve-i 'aşkuñ bahāsı kan imiş
Gerden-i Mansürdan oldı nümāyān riştesi
 - 5 Hāletā dīvāne-dil zabtı naşıl mümkin olur
Olmasa zencir-i 'aşkum zülf-i cānān riştesi

Memdüh Beg'ün ğazeline nazîre*

- Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün
- 1 Şanma ey qaşı kemān sīne-i 'üryān kanadı
Tir-i müjgānuñ ile zaħm-ı dil ü cān kanadı
 - 2 Dīdeye oldı görünmez ne 'aceb mişl-i perī
Sāye-perdāz-ı hümā-yı kerem-efşān kanadı

175. AE1.72b, AE2.81b.

176. AE1.72b, AE2.82a.

Başlık: *AE1. Memdüh Beg'ün ğazellerine nazîre AE2

- 3 Baña per bāl-i şafā ‘ayn-ı caḥīm-i miḥnet
Minnet-i dehr ile kim dāde-i giryān ḳanadı
- 4 Pertev itmişdi ruḥuñ pertevine bī-pervā
Zaḥmnāk oldu bu mürğ-i dil-i pīçān ḳanadı
- 5 Kıp kızıl oldu leb-i ḡonca ciger-ḥūn olarak
Ġayret-i la‘ lūñ ile la‘ l-i bedaḥşān ḳanadı
- 6 Zirve-i ān-ı berārīne hūmā-yı ḥūsnūñ
Uçurur nāz iderek zūlf-i perīşān ḳanadı
- 7 Göricek vaḥşet-i çeşmūñ o büt-i tersānuñ
Girye-i ḥayret ile ‘ayn-ı ḡazālān ḳanadı
- 8 Tā’ir-i ḥud‘ asına zāhid-i iḥlāş-fürüş
Uçmaḳ ümmīdi ile açdı fiten-rān ḳanadı
- 9 Yaramaz yaramuza merhem-i yār olmaz ise
Yaralandı dil-i işkeste-i hicrān ḳanadı
- 10 Bāriş-i dīdesi bārān olarak mişl-i şehāb
Sāye-baḥş-ı gül olur bülbül-i nālān ḳanadı
- 11 El-amān ey büt-i perverde bu tīr-i ḡamdan
Per-ḡüşā-yı siper olsun dil-i vīrān ḳanadı
- 12 Aç kilīd-i sūḥan-i perver-i luḥfuñ ey şūḥ
Ḳapalı ḳaldı der-i bāl-i pūr-aḥzān ḳanadı
- 13 Fā’iḳ-i pūr-hūnerūñ nüktesine ḥadd olmaz
Nazmı mānende-i ṭāvūs-ı pūr-elvān ḳanadı

- 14 Lāne-i nazm-ı hüner-bağışına yitmez aşlā
Hāletā nazmınuñ olsaydı hezārān qanadı
- 15 Yāl [ü] bāl-i sühan-ı pür-nüketüm gördükçe
Neşter-i reşk-i elemle dil-i ‘irfān qanadı

177

Nedīm merhūma nazīre vādīsinde

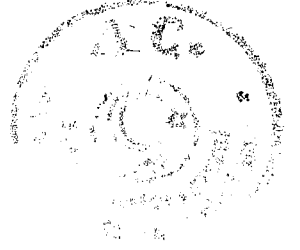
- Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
- 1 Eyleyen mümtāz-ı ‘ālem hüsn ile cānā seni
Serv-i tūbādan da kılmış qadd-i müstešnā seni
- 2 Nürdan taḥmīr idüp gülden de nermīn eyledi
Quş südiyle beslemişdür māder-i dünyā seni
- 3 ‘Azm-i bāğ itdūñ güzel ammā şağın dāmānını
İncidür ḥavfūm budur berg-i gül-i ra‘nā seni
- 4 Rūy-ı zülfe beñzemez sünbülle gül ey verd-i nāz
Görse maḥcūb-ı lebūñdür gonca-i ḥamrā seni
- 5 Qanda görse ser be-ḥāk-i mest-i bī-idrāk olur
Hālet-i mey-ḥ^vār ey şūḡ-ı sitem-pīrā seni

178

- Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
- 1 Sāğar-ı leb-rīz-i ḥayretdür külāh-ı Mevlevī
Neş’e-bağış-ı mest-i vaḥdetdür külāh-ı Mevlevī

177. AE1.73a, AE2.82b.

178. AE1.73b, AE2.82b.

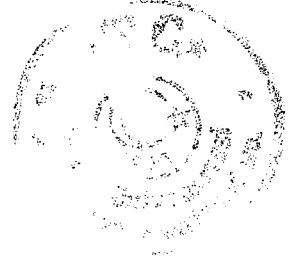
- 2 Nefha-baḥş-ı her dimāğ-ı bülbül-i bâğ-ı fenâ
Verd-i gülzâr-ı hüviyyetdür külâh-ı Mevlevî
- 3 Gülşen-i tecrîd-i ‘aşka ğonca-i feyyâz iken
Şimdi nâ-ehlâna zînetdür külâh-ı Mevlevî
- 4 Āsyâb-ı sırr-ı nâsûtuñ medâr-ı gerdişi
Mîl-i seng-i şahn-ı diġkatdür külâh-ı Mevlevî
- 5 Bî-eşerdür şadme-i şemsîr-i dîv-i mel‘ anet
Miġfer-i re’s-i haġîkatdür külâh-ı Mevlevî
- 6 Şâh-ı iklîm-i ma‘ânî bendesi iksâ ider
Hâletâ tâc-ı selâmetdür külâh-ı Mevlevî

179

Nâmîk Beg Efendiye nazîredür

- Fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün
- 1 İncilâ-baḥş-ı süveydâ-yı nigehtdür ġamzesi
Pertev-i Tūr-ı tecellâ-yı nigehtdür ġamzesi
 - 2 Ebruvân mihrâb-ı dergâh-ı cemâl-i yârdur
Hâcib-i bâb-ı mu‘allâ-yı nigehtdür ġamzesi
 - 3 Çeşmi bir tıfl-ı sebek-h^vân-ı kitâb-ı fitnedür
H^vâce-i efsûn-peymâ-yı nigehtdür ġamzesi

⁴a âsyâb-ı : âsyâ-yı AE1
179. AE1.73b, AE2.83a.

- Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün
- 1 Çeker ālām-ı pey-der-pey reh-i āmāle sedd şimdi
Olur hep pāşuḡ-ı ehl-i temennā dest-i redd şimdi
 - 2 Zamāne mest-i bī-idrāk-i şahbā-yı ġurūr olmış
Temeyyüz qalmamış gözde müsāvī nīk ü bed olmış
 - 3 Ne efkārında eṡvārında çarḡuñ iṡṡırādı var
Televvün i' tiyādı ' ālemüñ dīger şaded şimdi
 - 4 Bütün Ḥātem gibi nām-āver-i bāzār-ı dehr oldı
Medār-ı şöhret-i a' lā vü ednādūr sened şimdi
 - 5 Kānā' at lafz-ı bī-ma' nā rızā der-beste olmışdur
Güşāde qaldı ber-dād ü sited çeşm-i ḡased şimdi
 - 6 Tebeddül eylemiş rengi o rütbe-ḡāl-i devrānuñ
Sebaḡ-āmüz-ı Mecnūn oldılar ehl-i ḡired şimdi
 - 7 Riyāzetkār-ı ' uzletdür idüp terk-i cihān ' ālem
Tehī-destī zemīn-i ' ays ü nūşa oldı ḡad şimdi
 - 8 Kīyāmet ḡopdı herkes çāre-cū-yı nefsidür zannum
Meded-res olmaz āh-ı müstmendāne aḡad şimdi
 - 9 Ḥayānuñ mānī' -i iḡbāl ü devlet oldıḡın bilmiş
Anuñçün oldı dāmen der-miyān her serv-ḡad şimdi

- 10 Ne ğam Hālet seni görmezse senden ıztırābı çok
Dü-çeşm-i intibāh-ı ‘aşra ‘ārızdur remed şimdi

181

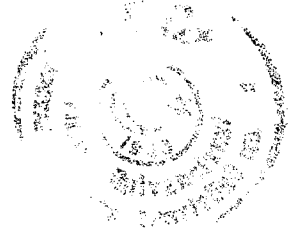
- Fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün
- 1 İmtiyāz-ı luṭf-ı çeşm-i yārdur dil yaresi
Yād-gār-ı ğamze-i nā-dīdedür her pāresi
- 2 Nef‘ i olmaz olsa merhem añna enfās-ı Mesīḥ
Zahm-ı ‘aşkuñ cevher-i tiĝ-i nigehdür çāresi
- 3 Dil gülistān-ı Ḥalīlu’llāh-ı feyz-i ‘aşḫdur
Şu‘ le-i seyyāle-i āhum olur fevvāresi
- 4 Ḥün-ı dil nüş eyler ammā ser-keşān-ı ‘ālemi
Ser-fürü-yı minnet itmez şāh-ı ‘aşḫ āvāresi
- 5 Hāletā Loḫmāndan olmaz devā-cü-yı ümīd
Mübtelā-yı derd-i ‘aşkuñ ḫaste-i bī-çāresi

182

- Fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün
- 1 Cān ü dilden sevmişüm bir āfet-i nāzükteri
Kim mücessem nürdur güyā ser-ā-ser peykeri
- 2 Sırr-ı sevdā-yı ser-i zülfüñle ey Leylī-nigāh
Bādi-i ta‘yīb olur mı gezse göñlüm ser-seri

181. AE1.74b, AE2.83b.

182. AE1.74b, AE2.84a.

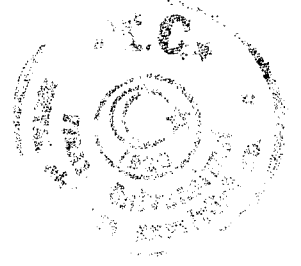

- 3 İztırâb-efzâ-yı düzahdur belâ-yı hecr ile
Âteş-i kalb-i kıyâmet-süzumuñ hâkisteri
- 4 Ey ‘azîz-i Mısr-ı behcet âftâb-ı hüsniñe
Târ-ı zerrîn-i Şüreyyâ ile ‘âlem Müşterî
- 5 Zîr-i ebrûda gören çeşmânını eyler kıyâs
İki âhû bir idinmiş Zü’l-fikâr-ı Haydarı
- 6 Nice ‘ummân-ı felâketden geçüp fülk-i ümîd
Hâletâ baħr-i siyâha şimdi atduķ lengeri

183

- Fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün
- 1 Çeşminüñ göñlümde yokdur bir oñulmaz yaresi
Yine çeşmüñdendir ol zaħm-ı nigâhuñ çâresi
- 2 Bir nazâr kıl levha-i hüsni cemâlüñdür seniñ
Ey perî-peyker dil-i işkestenüñ her pâresi
- 3 Dâğ-ı âteşnâk-ı sîne girye-i hünîn olur
Gülşen-i ‘aşkuñ gül-i nev-rüstesi fevvâresi
- 4 Kānlı yaş dökdükçe âh itdükçe ta‘yîb eyleme
N’eylesün kalb-i hâzînum hecrinüñ bî-çâresi

- 5 Hālet-i efgende ey meh nice nālān olmasun
Derd-i ğurbet şöyle tursun ħasretüñ āvāresi

184

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 Göñül bülbül gibi meftün-ı gülzār oldı zār oldı
Ĥayāl-i la' l-i dil-dār ile mey-ĥ^vār oldı ĥ^vār oldı
- 2 Teĥāşī itme zilletden nefīce-baĥş-ı ' izzetdür
Ne kim bir nükte-bīn ' indinde düşvār oldı var oldı
- 3 Fezāyı beyt-i ma' mūr eylemeklük qābil olmaz mı
Beyābān yerlerüñ ser-dārı ber-dār oldı dār oldı
- 4 ' Aceb-per-dāz-ı tār-ı zülf-i yārüm düzaĥ-ı derdüm
Şehādet tavqı qalbüm dārı zünnār oldı nār oldı
- 5 Belā-yı iftirākı yār ile Hālet dil-i zāra
Fiġān ü nāle-i cāngāha ezkār oldı kār oldı

184. AE1.75a, AE2.84b.

2a nefīce: nice AE2

4a ' Aceb : Göñül ' aceb AE2

2.2.4. Kıt'alar*

1

Kıt'a

Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün

1 İşidüp maqdem-i teşrîfini yârüñ deryâ
Şād olup neş'e ile eyledi ibrâz-ı şafâ

2 Mevce şanma felege eyleyüp izhâr-ı gurûr
Mihrine nisbet ile kıldı o mâhı îmâ

2

Diğer

Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilün

1 Hüsrev-i şâhib-kırân ' Abdü'l-' azîzün ' izzile
Şâh-ı devrân oldıguñ tıyduqda çarğ-ı bî-direng

2 Eyleyüp izhâr-ı şeh-r-âyîn kemâl-i şevqile
Necm-i gîsü-dâr şanma başına taqdı çeleng

3

Diğer

Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilätün Fâ' ilün

1 Hâzret-i ' Abdü'l-' azîz-ı dâd-fermâ-yı cihân
Taht-ı iclâle cülüs itdükde bā-feyż-i Hüdâ

2 Necm-i gîsü-dâr şanma bey' atüñ i' lān için
Tuğ-ı zerrîn taqdı çarğuñ başına peyk-i kazâ

* Kıt'alar ve daha sonra gelen diğer nazım şekilleri, 85b den itibaren başlayan bir mecmua halinde AE1 adlı divan nüshasına eklenmiştir. AE2'de söz konusu şekiller mevcut değildir.

1. AE1. 86b.

2. AE1. 86b.

3. AE1. 86b.

4

DİĞER

Şāh-ı fārūkī şeyḫ ‘Abdü’l-‘azīzi mecdile eyleyince Rabb-i ‘izzet
pādişāh-ı baḥr u ber

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Oldı bir hey’et nümāyān şafḥa-i eflākde
Pertev-i çeşm-i cihānı itdi ğarḳ-ı nūr u fer
- 2 Bilmeyüp tuĝ-ı zer-efşān-ı cenābı oldıĝın
Necm-i ğīsū-dār şandı her gören kūteh-naẓar

5

Kıt‘a - Nā’ili Bege nazīre

Fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 Nā’ili-i cāmi‘ ü’l-‘irfān bu mecmū‘ aya
Eyledi tedvīn ḥüsn-i ḥaṭṭ ile āşārını
- 2 Rüz-ı rüşen nüktesi ḥaṭṭı şeb-i ḳadr-i sa‘īd
Cem‘-i ezdād eyleyüp gösterdi mu‘cizkārını

6

Kıt‘a

Fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

- 1 Her sözüüm şevḳ-i cemālūñle birer tır-i ḳazā
Şanma kim te’şīr itmez nālemüz eflāke dek
- 2 Āh kim ḥülyā-yı ruḥsār-ı cemālūñle senūñ
N’ola ḥayret virse ḥālüm evvel-i idrāke dek

4. AE1. 86b.

5. AE1. 86b.

6. AE1. 87a.

Diger - Deli Aḥmed Efendi hakkında

- Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün
- 1 Muḥibb-i āl-i Aḥmed Aḥmed-i şāfi-ṭabī' at kim
Cenābı ḥānedān-ı Ḥaydaruñ gerçek delisidir
 - 2 Ḥüseynī-nağme-pīrā-yı maḥabbet encümen-ārā
Maḳāmāt-āşnā-yı bezm-i 'uşşākuñ velisidir

Diger – Levmi ile Aḥmed Efendinün taşviri hakkında

- Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün
- 1 Cenāb-ı Aḥmedün taşvirine Bihzād olur ḥayrān
Mücessem naşş-ı 'aks-i ḥikmet-i feyz-i hüviyyetdür
 - 2 Sezā pīrāye-i ta' līk-i bezm-i ehl-i dil olsa
Mücellā şüret-i nūr-ı 'alā nūr-ı maḥabbetdür

Diger

- Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
- 1 Sırr-ı necāñ ḥün kılmış biñ şehīd-i ğamzeñi
Ruy-ı şihḥat görmesün ol çeşmini bī-mār iden
 - 2 Āteş-i 'aşkuñla dūzaḥ-ı sūzānmış göñlümi
Ol kıyāmet-ḳadd-i nāzı āteşin-ruḥsār iden

7. AE1. 87a.

8. AE1. 87a.

9. AE1. 87a.

10

Diger

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün

- 1 Gezer gülşen buñalmıř gül-'ızārum nāleler eyler
Göñül bir bülbül-i güyā-yı ħubb u řevķüñ olmuşdur
- 2 Vedāduñ dilde birdür sen dağı yektā-yı 'ālemsin
Ezelden dil-pesendüm dil esīr-i 'aşķuñ olmuşdur

11

Kış'a

Fā'ılātün fā'ılātün fā'ılātün fā'ılün

- 1 Āh kim mecbür oldum bir nigār-ı nevrese
Bilmez ādāb-ı maĥabbet maĥrem olmaz bī-kese
- 2 Diñlemez efgānumı ol ħod-perest-i kinever
Ĥüsnüñe mağrūr olup itmez nigeĥ pīř ü pese

12

Diger

Fā'ılātün fā'ılātün fā'ılātün fā'ılün

- 1 Kāra baĥtum eyleyüp hep pāy-māl-i ceyš-i berf
Gülşen-i göñlümde oynar şıfl-ı nev-ber ķartopı
- 2 şimdi açdı naĥl-i ümmīdüm midād-ı şayf ile
Bařına řaksun o řūĥ-ı nāz-perver ķartopı

10. AE1. 87a.

11. AE1. 87b.

12. AE1. 87b.

13

Diger

Fe' ilätün fe' ilätün fe' ilätün fe' ilün

- 1 Şeref-i hüsni cemälün olur elbet tağyir
Pek gurür itme begüm şüret-i hüsne zinhär
- 2 Nazar it 'äleme im'ân ile ey meh bir kez
Pey-revi zevk ü sürürün olur ekşer ekdär

14

Diger

Fä' ilätün fä' ilätün fä' ilätün fä' ilün

- 1 Tütiye beñzer mi tab'um feyz-yäb-ı yärdür
Kandadur kand-ı leb-i şirîn-i şekker kandadur
- 2 Gül güşäyiş-yäb oldukça figän eyler hezär
Ağladuğça 'aşığı ol gönçe-leb pür-ğandedür

15

Diger

Fä' ilätün fä' ilätün fä' ilätün fä' ilün

- 1 Saña vādī'-i ma'ārifde 'aceb kim el virür
El virür ey hāme-i āteş-beyānum el virür
- 2 Ahz-i-se'r-i haşm-ı Fir'avnī-edāya Hāletā
Elde çüb-i hāme-i mu'ciz-beyānum el virür

13. AE1. 87b.

14. AE1. 87b.

15. AE1. 87b.

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1 Fitne-perver büt-i şannāz da īmān olmaz
Olsa īmānı eger zālīm-i fettān olmaz

2 Būlbül-i nağme-fezā gonce açıldıqça hezār
Zīb-i destār-ı raqīb olmasa nālān olmaz

2.2.5. Matla'lar

1

Maṭla'

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Vir şarāb-ı köhneyi ey şūḥ-ı tāze nev-be-nev
 Pīr-i 'aşkam çatayum bir keyf-i tāze nev-be-nev

2

Dīger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Remz-i Qur'an-ı ḥaḳīkat vechinūñ ānındadır
 Āyet-i nūr-ı tecellī ādemūñ şānındadır

3

Dīger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Hişşe-baḥş-ı şihḥat olmaz derd-i nā-encāma cām
 Oldı dārū-yı selāmet ḥaste-i ser-sāma sām

4

Dīger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Kāmet-i ḥüsnūñ nice ezhār-ı gūnāgūnı var
 Bī-şemerdür serv-i gülşen bir ḳad-i mevzūnı var

-
1. AE1. 88b.
 2. AE1. 88b.
 3. AE1. 88b.
 4. AE1. 88b.

5

Diğer

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
 Dideden Һasret ile eşk dem-ā-dem dökilür
 Yād-ı ruhsāruñ ile eşk degül dem dökilür

6

Diğer

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Çeşm-i mest-i fitne-sāzı h'ābdan bī-dād olur
 Nāvek-i müjgānı Һavfindan Һazā bīmār olur

7

Maṭla'

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Һaṭre-i eşküm gibidür devlet-i iḫbāl baña
 Ey Һurı bir cān içün minnet iden dūnyā baña

8

Diğer

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Āhumuzı hecr-i yār-ı sīne-güdāz eylemiş
 Göñlümüzü bülbül-i gülşen-i rāz eylemiş

5. AEI. 88b.

6. AEI. 88b.

7. AEI. 89a.

8. AEI. 89a.

9

Memdūh Begle müşterek maṭla‘

Mef‘ülü fā‘ilätü mefā‘ilü fā‘ilün
 Fā(‘ik) Ey şüh-ı şiveger ne bu cevr ü cefā-yı nāz
 Hā(let) İtdüñ fütādegānı esīr-i belā-yı ‘aşk

10

Maṭlā‘

Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fa‘ülün
 ‘Aqlum ki senüñ zülf-i girih-gīrine oynar
 Dīvānedür ol gerdeni zincīrine oynar

11

Diğer

Fā‘ilätün fā‘ilätün fā‘ilätün fā‘ilün
 ‘Aşkına cān virmege bir dil ki isti‘cāl ider
 Hāzret-i Allāh anı maşerde istiḳbāl ider

12

Diğer

Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fa‘ülün
 Āhum şereri tāb-dih-i māye-i düzaḡ
 Ednā eşeri olmada sermāye-i düzaḡ

9. AE1. 89a.

10. AE1. 89a.

11. AE1. 89a.

12. AE1. 89a.

13

Maṭlaʿ

Mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün
 İden Leylâyı şermende ruḥ-ı pertev-nümâsıdur
 Beni Mecnün kılan ol âfetüñ hüsn-i edâsıdur

14

Dîger

Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün
 Rind-i istignâ-pesendüm merd-i ʿâlî-maṭlabum
 Mest-i şahbâ-yı elestüm lâ-y-ḥ^vârî meşrebüm

15

Dîger

Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün
 Şeb-çerâğ-ı ṭalʿatüñ sînemde şevk-engîz olur
 Tâb-ı nâlem şuʿle-baḥş-ı mihr-i rüstâ-ḥîz olur

16

Dîger

Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün
 Mest-i şevk-engîz-i ʿaşkuz âb u tâb-ı bâdeden
 Tâ ezel leb-besteyüz biz pûşîş-i seccâdeden

13. AE1. 89b.

14. AE1. 89b.

15. AE1. 89b.

16. AE1. 89b.

17

Diger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Bāde kim şevk-āver-i tecriddür her kaçresi
 Neş'e-bağş-ı sāgar-ı ümmiddür her kaçresi

18

Diger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Bir daķıka istemem 'ālemde dermān gördigüm
 Mahz-ı āfetdür hayātum mūcibi cān gördigüm

19

Diger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Pertev-i dāğ-ı nigāhuñ zīnet-i cāndur baña
 Zağm-ı tır-i gamzeñ ey meh özge ihsāndur baña

20

Maṭla'

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Gāh ḥande gāh girye ḥāl-i ādem böyledür
 Muṭtarid-devvārımız eṭvār-ı 'ālem böyledür

17. AE1. 89b.

18. AE1. 89b.

19. AE1. 89b.

20. AE1. 90a.

21

Her kelimesi Türkçedir

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
Çaşınıñ yayını ey gözleri qara qurdum
Kirpigün oqlarına gögsümi gerdüm turdum

22

Diger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Menba'-ı feyz-i Hudādur hazret-ı seyyid Bilāl
Āb-ı rüy-ı aşfiyādur hazret-ı seyyid Bilāl

23

Diger

Mef' ulü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ulün
Evrāk-ı havādiş ki münādī-i vaçandur
Bādī-i teraqqī-i mebādī-i vaçandur

21. AE1. 90a.

22. AE1. 90a.

23. AE1. 90a.

2.2.6. Müfredler

1

Ebyāt

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Bir çerāğ-ı bezm-i 'aşkam şeb-i hicrānda
 Nūr-ı māhiyyet baña meş'al-keş-i idrāk olur

2

Beyt

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Dide meşgöl-i hayālün olmasa yaş yaşamaz
 Olsa da nār-ı müjem bī-zār ider cānā seni

3

Dİger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Görse hayrān-ı cemālün tā uzaqdan nāzlanup
 Zülf-i ber-pīçüñ döküp eyler o meh setr-i cemāl

4

Dİger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Biñ hayālāt-ı laṭife cilve-baḥş-ı dīdedür
 Bir baqışda 'āleme senden baña ey mihr-i nāz

-
1. AE1. 91b.
 2. AE1. 91b.
 3. AE1. 91b.
 4. AE1. 91b.

9

Diger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
El-ḥased ol nazm-ı pür-siḥr-i cenāb-ı Fā' iḳe
Kim ne nāzükter yed-i vālāya düşdi nüŝhası

10

Diger

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
Olamaz olmasa āzürde-i ḥız-āb-ı firāk
Cilve-sāz-ı ŝadef-i lü' lü' -i lālā-yı viŝāl

11

Diger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Kākül-i ḥaddinüñ ey meh püŝiŝe virmez cevāz
İki mārđur genc-i pür-la' line olmış pāsbān

12

Diger

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
Dāldür vuŝlatına fūrkatı ol gül-rünüñ
Leyli ta' ḳīb ider ārāyiŝ-i gülzār-ı seḫer

9. AE1. 92a.

10. AE1. 92a.

11. AE1. 92a.

12. AE1. 92a.

13

Dīger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Görmesem de dilde bāķīdūr ḥayāl-i ülfetüñ
 Hāletüñ ey mäh-ṭal' at bir ğarīb üftādedür

14

Dīger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Her fūrüg-ı dāğ-ı 'aşķum zīver-i Firdevs olur
 Ol gül-i nāz-efgenüñ te 'şīr-i müjġānuñ görüñ

15

Beyt

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
 Eyledüm cām-ı dili gevher-i eşķümle şikest
 Girmeyor revzene-i dīdeme ḥ'āb-ı rāḥat

16

Dīger

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
 Gül-i ra' nāsını şem' itmege itme ṭama'
 Bu zamānuñ çiçegin ḳoķlayanuñ burnı düşer

13. AE1. 92a.

14. AE1. 92a.

15. AE1. 92b.

16. AE1. 92b.

17

Diger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 La' l-i rengin-i nemek-pāşet kuned bī-neşve-i mey
 Key şeved mey neş'e-bağşet ey şeh-i ser-mest-i nāz

18

Diger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Āsyā-yı çarhda gendüm deyü itme gurūr
 Pāy-māl eyler gubārāsā seni seng-i melāl

19

Diger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Hācet-i gişt-i nevāhī nīst ey Çemşid-rāy
 Hordem āb-ı āteşin ez-ķible-i Çemşid-rā

20

Diger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Āteşin-meşreb büt-i tannāzsın yanmaz mı āh
 Sen de inşāf eyle zālīm şabr ü sāmānlar saña

17. AE1. 92b.

18. AE1. 92b.

19. AE1. 92b.

20. AE1. 92b.

21

Dîger

Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
 Ol şehîd-i hançer-i 'aşkam ki tâ rûz-ı kıyâm
 Dil yine ümniyye-ḥ^vâh-ı tîğ-i bürrānuñ olur

22

Beyt

Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
 Ḥod-fürüş olmaz açup baḥş-i ta' aşsub 'âleme
 Āšnâ-yı nükte-i ser-saṭr olan pîşânedür

23

Dîger – Şırf Türkçedür

Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün
 Düşkünüm bir saçı kara gözi kara güzele
 Sevgisiyle baña gündüz giceden kara gelür

24

Dîger

Fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün
 Ben o Manşür-ı ser-efrâz-ı cihân-ı 'aşkam
 Öz başum kâkül-i dil-dâr gibi dâra gelür

21. AE1. 92b.

22. AE1. 93a.

23. AE1. 93a.

24. AE1. 93a.

28

Diğer

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Çudsiyān eyler ħased sāyeñde ey şāh-ı cihān
Rūy-ı arz oldı donanmadan mişāl-i āsmān

29

Beyt

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
Mātem-i külfet-i idbār ile āzürde olur
Her kim eyler ise 'ālemde sürür-ı iĸbāl

2.2.7. Mısra'lar

1

Mısra'

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Meş'al-i āhumla 'azm-i semt-i yār itdüm bu şeb

2

Dİger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Rāh-ı yāra cevher-i cānum nişār itdüm bu şeb

3

Dİger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Dāgumı ārāyiş-i dārü'l-ķarār itdüm bu şeb

4

Dİger

Mefā'ilün mefā'ilün fa'ülün

Yalan baħşı sürer kırķı meşeldür

1. AE1. 94b.

2. AE1. 94b.

3. AE1. 94b.

4. AE1. 94b.

5

Dīger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Dīde-i 'Īsāyī bezm-i 'aşkına cām eylesün

6

Dīger

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Āftābı şubḥ-ı maḥşer günine şām eylesün

7

Dīger

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
Baña aldırdı hele ye's ü fütür-ı iqbāl

5. AE1. 94b.

6. AE1. 94b.

7. AE1. 94b.

DİZİN
(Genel)

A

'Abdü'l-'azîz. 19. 53. 63. 71. 227
Abdülkadir-i Geylanî. 10
Âdem. 47. 48. 50. 217
'Alevî. 21. 185
Âli Bey. 12
Âl-i Beyt. 57
Ali Emiri. 6
Âl-i Osman. 7. 12
Allâh. 48. 107. 135. 235
Arif Hikmet. 6. 9. 25
Aristo. 35. 61
Aristâlîs. 44
Aristô. 51
Âşaf. 35. 37. 49
Âsâr-ı Tarumar. 6. 26
Atâ (Efendi). 26. 123. 174
Ayetullah. 11. 12
'Azrâ'îl. 147
'Azîz. 55

B

Bağdat. 5
Bahâriyye. 174
Bakî. 4

C

Celâl. 146
Cem. 49. 103. 169. 179. 214
Cemîl. 146
Cerîde-i Havâdis. 3. 6. 7. 10. 11
Cevdet Paşa. 4. 5. 30. 49
Cibrîl. 24. 34. 89. 105. 121. 146. 156. 181

D

Deli Hikmet. 5
Divan-ı Hâlet Bey. 6
Dolap. 6. 11. 24. 25. 26

E

Ebüzziya Tefvik Bey. 11
Efrâsyâb. 18. 37
Emîn Paşa. 42. 71. 72
Emîne. 57
Encümen-i Dâniş. 1
Encümen-i Şuara. 5. 9. 10. 13. 24. 25. 27. 28
Enmûzec. 7. 13
Enmûzec. 8
Eski Harfli Basma Eserler Bibliyografyası. 8. 31
Eyüp. 5
Eyyüb. 67. 149

F

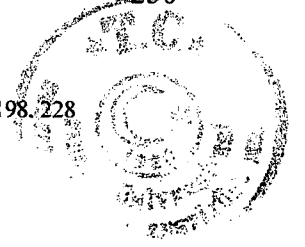
Fâ'ik. 144. 145. 152. 160. 163. 180. 206. 219
Fârûk. 37. 51
Fatih. 8
Fâtîmatü'z-zehrâya. 56
Fehim. 13
Felâhün. 35. 39. 51. 68. 119
Fenarda. 20. 123
Ferhâd. 105
Fihrist-i Vilâyet-i Haleb. 5. 8. 12
Firdevs. 60. 242
Fuad Paşa. 26
Fu'âd Paşa. 70
Furât. 5. 6. 10. 11. 28
Fuzulî. 15

G

Gadirü'l-Furât. 5. 6. 10. 11. 28
Gedik Paşa. 7. 12. 29
Geylânîye. 10. 171
Gölpınarlı. 30
Gün Görmez. 58. 59

H

Hâk. 36. 47. 55. 66. 67. 68. 72. 76. 93. 100. 128. 130.
137. 208. 217
Halep. 4. 6. 8. 10. 11. 28
Hâlet. 10. 15. 17. 18. 19. 21. 23. 32. 40. 47. 52. 53.
54. 63. 64. 66. 69. 71. 72. 73. 74. 75. 77. 82. 83.
84. 85. 86. 92. 95. 97. 102. 104. 105. 107. 109.
111. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 122. 123. 124.
125. 126. 127. 129. 130. 133. 134. 137. 138. 145.
146. 149. 150. 152. 154. 156. 160. 164. 165. 166.
168. 169. 171. 175. 180. 182. 184. 185. 186. 187.
188. 189. 191. 193. 196. 197. 198. 199. 200. 208.
211. 212. 213. 214. 215. 216. 220. 224. 226. 245
Halet Bey. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15.
24. 25. 26. 27. 28. 29. 30
Hâletâ. 14. 18. 21. 53. 54. 55. 58. 59. 60. 61. 62. 66.
67. 70. 78. 80. 81. 87. 88. 89. 90. 91. 93. 95. 97.
98. 99. 100. 101. 103. 105. 106. 108. 110. 112.
113. 118. 120. 127. 128. 132. 135. 137. 139. 143.
144. 145. 147. 148. 151. 155. 157. 160. 162. 164.
167. 170. 171. 172. 174. 176. 177. 178. 180. 182.
185. 189. 190. 192. 194. 195. 199. 202. 205. 206.
208. 209. 210. 212. 214. 216. 217. 218. 220. 221.
222. 224. 225. 231
Hâlete. 92. 158
Hâletü'ş-Şebâb. 6
Hâfilü'llâh. 224
Hamid Bey. 8
Haydar. 37
Hersekli. 31
Hızr. 121
Hızr. 52. 92
Hızruñ. 105

Hikmet. 100, 114, 135, 139, 151, 154, 163, 212, 213
Hoca Hüsameddin Efendi. 3, 26
Hudâ. 50, 52, 60, 61, 62, 79, 153, 227

I

II. Mahmud. 1
III. Selim, 1

İ

İbnülemin. 4, 6, 8
İmâmeyn. 57
İmrân, 50
İsâ, 38, 51, 75
İsmail Paşa. 3
İsmâ'îl Efendi, 56
İstanbul, 3, 4, 5, 8, 9, 28, 30, 31

K

Kâfile-i Şu'arâ, 6
Ka'be, 163, 182
Ken'anî, 46
Keykubâd, 18, 37
Klasik Türk Edebiyatı, 25, 27, 28
Köprülü, 24, 30

L

Leskofçalı Galib, 3, 4, 9, 13, 24, 25, 27
Levend, 30
Levh-i mahfûz, 120
Leylâ, 18, 76, 124, 156, 213
Loğmân, 71

M

Mahmud Nedim Paşa. 3, 27
Mahremî, 24
Mebde-i Kitâbet, 7, 13
Mecnûn, 18, 124, 156, 213, 223, 236
Mehmed Halid Efendi, 3
Mehmed Süreyya, 5, 10, 30
Memduh Faik, 25, 26
Me'vâ, 56, 57
Merhûm Refîk Beg, 93
Mesih, 50, 120, 138, 207, 224
Mesihâ, 73, 119, 121, 137, 148, 164, 181
Mevlânânuñ, 20, 175
Mevlevî, 20, 21, 104, 184, 220, 221
Mısr, 17, 36, 55, 198, 225
Midhat, 62, 63, 69, 153
Millîet Kütüphanesi, 8
Molla Lutfullah Efendi, 26
Muhammed, 61
Muştafâ Kâmil, 57
Muştafâ 'İzzet, 55

N

Nailî, 13, 25, 31
Nailî-i Cedid, 25
Nâmîk, 21, 51, 80, 90, 103, 105, 111, 115, 116, 124,
129, 130, 153, 154, 197, 204, 212, 213, 221

Nâmîk Kemal, 3, 9, 12, 25, 26, 27
Nâ'îlî, 21, 87, 109, 151, 154, 197, 198, 228
Napolyon Tarihi, 3, 7, 12
Nazmî, 24
Nedim, 3, 25
Nef'î, 51
Nürî, 99
Nuri Bey, 12

O

On iki İmam Ahvaline Dâir Risale, 7

O

Osman Nevres, 31
'Oşmânî, 44
'Oşmânîyle, 67
Osmanlı Tiyatrosu, 12

R

Ra'ûf, 54
Râşid Paşa, 12
Refîk, 93
Risto, 68
Rûm, 20, 104
Rûstem, 50, 126
Rüşdi Paşa, 66
Rüşdî Paşa, 37

S

Şabrî, 57
Sadeddin Efendi, 5
safi Türkçe, 24, 28, 29
Safi Türkçe, 24, 29
Said Bey, 25
Sâm, 50
Samsun, 3
Şamsüna, 4, 245
Sa'd-âbâda, 174
Şâ'ib, 61, 62
Şâ'ib Beg, 61
Sa'îd, 141, 146
Sarafım Kıraathanesi, 10, 11, 26, 28, 31
Sebk-i Hindî, 24
Sefinetü'l-İnşâ, 7
Seyrü'l-Akmâr, 7, 12
Sırrü'l-Esrâr, 7, 12
Sicill-i Osmani, 30
Sultan Abdülaziz, 6, 18
Sultân 'Azîze, 71
Südlüceye, 20, 79
Süleymân, 59, 60, 159

Ş

Şems-i Tebrîzî, 20, 187
Şinasi, 24

T

Tanpınar, 27, 31
Tanzimat, 12

Tasvir-i Efkâr. 12
Tasvir-i Efkâr. 11
Tercüme-i Hal-i Fuad Paşa. 7
Tercüme-i Hal-i Hoca Hüsameddin Efendi. 7
Tercüme-i Hal-i Molla Lutfullah Efendi. 7
Türki-i Basit. 24, 29
Türkiye'de Edebiyat Toplulukları. 30
Tür, 39, 134, 139, 148, 149, 221

Ü

Üsküdar. 3

V

Vakit. 5

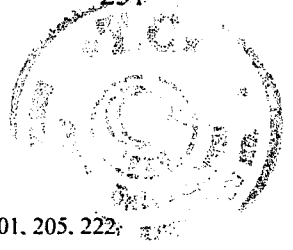
Vatan. 13
Vidinli Tevfik Paşa. 11

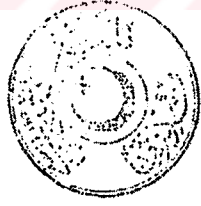
Y

Yüsus. 17, 33, 36, 46, 55, 65, 82, 94, 201, 205, 222

Z

Zeyneb. 65, 66
Zeynelabidin Reşid Bey. 4
Ziyâ Beg. 45
zû'l-fikâr. 41
Züleyhâ. 17, 94, 222

۹۷

GENEL KÜTÜPHANESİ
1: A.E. Mangum
KAYIT No. 96
KAYIT No.
SINIF No.

بر دلم و غم قطره نمایی چونکه هفتاد و نه
 و بر سر چشمه طبعی تربیت و چون عاقله
 اضطرابی نماند که با بر سر ما گویا بود
 که گاهی صاف خلق بی سوز و در طافه
 که گاهی از او بود و در و در لطف او را
 با بله سیردم بر طبع بر جسته بی
 زره بی توقیر و در سر هر عرق و وار
 سه سه و بی بر کماله زور بر زوری
 آنکه در لطف و احسان که بود در زهره
 سه سه و در صورت طرز حکمت از نو یکم
 ایندک و بی حکمت که حکمت بینی
 سه سه و در حکمت خلد و حکیم وصفه
 با دانه سفته زنی با یکدیگر نه
 تا غویان با فایم آینه تصادم
 سه سه و در غمی ز نام خادم در رسم غم
 قطره در رسم کل صورتی اعجاز سلام
 حکمت بی نام حکمی نمایی صلابی ز نور
 سه سه و در حکمی مجاز از حکم حکم الله
 نمایی بر حکم عظمی از حکم از لایح
 بی دلیل حکم تصادم و عاوی هنر

سوره خان یا نبی غم شک و زور
 اطمینان بود سر آفتاب و خاکید بار
 چهار فصل ابوری کبیر جمال و طرار
 حکمت و ستاره زهی زله عوصه بقیاد
 ای که کریم صورتی بیضه طرز عیاد
 بیحکمت فاله از علم با رشاد
 افتاب به برم افکد عمو صعب ببلاد
 بی عظم جابکد بقول اعتماد
 بی کالیف لیک هکس طبعی صفا
 استه فیضه ایدر صلا طبعی استدار
 سه سه و در صاحب قطره عاقل عیاد
 ایسه بر بینه سه فیضه سعی از خیلاد
 اخراج از لایه طبعی زور و عمل جماد
 سه سه و در غزاد به لایسه بایقه رمار
 بحر نور لطف جفا در و جواد
 نمایی از لایه بطور با لایه خواد
 قطره لایک که غزای مولانا مراد
 بی تصویر لایه کو با خا صر و صر و مراد
 و از لایه از ان افصح در غم عیاد
 استه صلابی جبریه سه قلم استه بر سوار

بویله خیر حکم به وصفی اما که آه
 استه صبره حکمی سوزانم شکست
 قالمه حکمتی ظلمتی در رسم سرد
 بر حکمت حکمتی از زهره خنده بر زاری
 صابن حکم در بویله و ستاره در فصلی
 دعوی خلق عصبه مال ایسه از تله بی
 قیل خلقه بال ایسه حکمت دعا خیرت را
 عیاد بی با حکم سهر زوره تا لایسه
 سایه لطفه ایسه حکم و لایسه
 تحت غزای خسته با کمال احکام
 روز فیروزه شب بو زوری ناصره در
 عیاد که قدر ایسه ایسه بر ایسه ایسه
 حکم

بیدم حکم ایسه حکم سیر بر زور و طراد
 آه غمت سینه زور سوز و زور و زور
 حکمت و در لایه صلابی حکم سوز کار
 ایسه حکمتی صلابی حکمتی کس انفراد
 باره لایسه حکمتی و اصلانه عضده در
 دعوی خلق عصبه مال ایسه از تله بی
 قیل خلقه بال ایسه حکمت دعا خیرت را
 فیضه بر یکدیگر عالم هر نه عصبه در
 قیله عیاد به لایسه و لایسه
 ایسه حکمتی عیاد اوفه هم سخن پار
 نورده در بر غره خزان لایسه
 غره حکمتی لایسه زور و لایسه
 غره سوز بر یکدیگر حکمتی صلابی
 غره حکمتی لایسه زور و لایسه
 دو حکم حکمتی مثال و لایسه سیرت لایسه
 صلابی لایسه حکمتی ایسه حکمتی لایسه
 حکمتی حکمتی لایسه حکمتی لایسه

۹ زوف به اضمینت کرورینا دیواری باوینج -
 میرعالی نقیبت یعنی زوف بان طبع
 فیصله برزنده رو فیدها هکنج اولم
 والینیندینج صحنی افزونه اوله
 هانا طوبی قجر مورورون دینم تاریخ تم
 لطف صفه ره کدر سر شسته صحنی اوله

۱۰ غوغوزینا فاضیله کورون سر طیفی غریبه کلک ولانا تاریخید -

۷ میروالا نقیبت یعنی غریزه محرم
 صوغوزینا طوبی اولی ف محسنه ایلیه
 هانان اولی ایلیه اقباله صوغوزینا
 آقانه سعیده برماه برنوار فیه
 والیدیندینج صحنی بلان اصحاب
 استیخایسته کوره مورورون و طیفی بلوریه

۱۱ سعیدم تاریخ نامه هانا برنورینا لویه
 طیفی صحنی و صوره کدر سر سه ضایحه

۱۲ تاریخ سال

۱۳ میرعالی تاریخ ابتدای سالن برنورینا
 رب هوندا برنورینا صحنی افزونه اوله

۱۴ تاریخ

تاریخ طوبی کلکله

۱ ایلیه خاها حکام بروره ایلیه
 سیرتیم هانکته کیه ایلیه تاریخ
 ۱۵۷۷

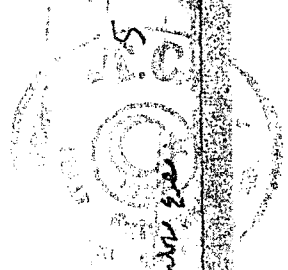
۲ ایلیه ایلیه و خنده صحنی ایلیه
 ۱۵۷۷

۳ ایلیه ایلیه و خنده صحنی ایلیه
 ۱۵۷۷

۴ صحنی صحنی ایلیه ایلیه
 ۱۵۷۹

۱۵ تاریخ

۱۶ ایلیه ایلیه و خنده صحنی ایلیه
 ۱۵۷۷

نقشه مقبلة اعداد به سه برابر مظهره کاسه بک فانه

۱۲ یک فلک و دوسه بو تارخی رها صیفه هسته اولسنه مظهره کاسه بک بک مظهر

۱۵۷۶

کوه کوز جهاسن نفیرنه تاریخه

۱۳ حاکمان تاریخ تا سه سلیم نفیرنه مسجده کونه کورضول بولدی نه نو بر بولدی

۱۵۷۷

۱۴ کونه کن طوغری اندک نفیرنه تاریخ مسجده کونه کورضول کونه کورضول مسجده

۱۵۷۸

۱۵ کوهیم تاریخ تا سه اول سلیم مسجده کونه کورضول کونه کورضول مسجده

۱۵۷۹

۱۶ سلیم بورد بره کیه بک تاریخ مسجده کونه کورضول کونه کورضول مسجده

۱۵۸۰

۱۷ الفصل ایله بو تاریخ جهاسن مسجده کونه کورضول کونه کورضول مسجده

۱۵۸۱

قورلار مونسور کسه ره عصبان

اولم توه که جهاسن نفیرنه تاریخه

المنی مظهره کونه کورضول بولدی نه نو بر بولدی

اولم مونسور بولدی نه نو بر بولدی

یاری تاریخ و خانی و خاوند

قصه مادی اولر جهاسن نفیرنه تاریخه

۱۵۸۲

مظهره زوجه اسمین افه نام

کوه کوز جهاسن نفیرنه تاریخه

ضوی جهاسن نفیرنه تاریخه

روضه مونسور بولدی نه نو بر بولدی

یاری تاریخ و خانی و خاوند

قصه مادی اولر جهاسن نفیرنه تاریخه

۱۵۸۳

۱۸ نام مظهره ضوی نفیرنه تاریخه

اولم مونسور بولدی نه نو بر بولدی

ضوی مادی تاریخ تا سه اول سلیم

روضه مونسور بولدی نه نو بر بولدی

۱۵۸۴

تاریخ و خانی

۱۹ مظهره زوجه اسمین افه نام

۱۵۸۵

طوبی که سرده مولود بی بر وقت باریه
صدای طبع اولی باقی والدین

دو سرده یک ناله هاکه تا بیج مولود
دیدار اولی ماسا محمد بریج عهده

(صاحب بک - نه سینه تا رنجید)

یعنی صاحبک باک از حق کسریک و عجز
خود به عهده اسطوری زمانه صاحب علم
نور خزانه غمزه غمزه اولی و اولی
فرض کینه و طبعه اسرار
اولی صنف ذات و اولی صاحب
سج و ناس عهده زلف کور کور
سایه و طبعه اولی سیرا به عهده
زین شی تو ضو اولی کینه ظه
ذات با اولی کوشانه هر
یاد اولی سوره بوردی اولی

سویوم بر باری تا بیج بار هاکه
زید طبع اولی صاحبک تا بیج

تاریخ و اولی
مرد ره مهدی تا وقت عهده

(عین عین قیوم و عین سینه بخت و اولی سینه تا رنجید)

مرد ره نام و خطا فا و وقت تا
اولی بخری بر عین سینه عهده
عین بخری بر عین سینه عهده
عین بخری بر عین سینه عهده

درسم مولودینه تاریخ نامه
تاریخ مهدی و اولی تا وقت عهده

(آنکه غمزه نام بک رادی عهده بخت و اولی سینه تا رنجید)

عین باری اولی اولی سینه عهده
خطا طبع اولی سینه عهده
عین باری اولی سینه عهده
خطا طبع اولی سینه عهده

سازمان همکاری اقتصادی و توسعه اقتصادی
سازمان همکاری اقتصادی و توسعه اقتصادی

دیری آلمان تاریخی نامیده می شود
کتابچه نویدک با اولاد اولاد و یکم خان

۱۴۸۰

دانی مسکینانم حکام
مسکینانم حکام
دو باقوت اولاد کا علم
ایمانت کس خالی می تمام
فحاشه عزم روز اسلام
تقصیر خود استوار بنام

راحم صحت ط کیم صومعه
سوره خط صفتی شکی
بسی که در همه غیر خطی
خلفه خطی کس اصماری
اصماری طوی اوری
ایسوره ذلک خداوندی

باروک خداوند تاریخی نام
راحم صحت ط کیم صومعه

۱۴۹

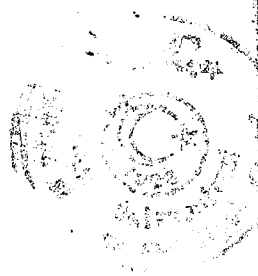
موراد لوب عالم کلمه بار غار
صفتی عیون عالم نامیده
صفتی اولاد و صفتی شکر

کوی سوری به درنده کامل سیرانک
صفتی صفتی کس صفتی شکر سوزانک

سویدم حالت کلاه سوخته تاریخ نام
بولوی سوری سرور در عیون دیر نامی

صفتی صفتی کس صفتی عدل عالم
کلام سوزانک به صفتی اولاد

درت کوفته بودیم سیرانک ایندی
بولوی احوه مستشار کالی

آه کجی قیوم طلق بزوات بون طبعه
 احسانه مضمون اولیبت نازده صاف اهدی
 کج ای که هم عارضی از منصفه عیار
 مالک مصفت ناز بروز لعل اوله آری
 غنیم عقیقا اموی ربلم مودوده
 در وقت کله تخلی هجینه ناخنده

خط عقیقا یارم خونه تاری نام
 اظم ابره کیم کلکشت خبانه های کزیده

۲۸۰

ملکتی محض مدنی خصلت

خرد و صاحب اوله صفی علی زاد
 صبر و صبر مدنت نور چراغ لطف صود
 منشی بین عالم رنگور کیم فلم
 یاوزار کم سیرالار فاروا سیم

اب روی سلطنت ناهی اکر ضا د
 دوه بزور وقت کزیر فراطیغ اقصیاد
 صفدر زنده علم حامی لطف و عول و زاد
 همدرا عظمی سبب قانوقه صلاح و زاد

۲۸۸

دیرک نا کجی (ضوضو علم عا در زور)

مجلسی دارو بیسی صفت کج
 زان بر در یای لطف و معدنه کج اوله
 آفتاب احسانه ضمه مطلقه اوله
 زان سلسلی کسی سخی حیزت کزیده
 اصفا قاضیه لطف کبریا حیا
 زحمت خفته سزای عفت قوشی نامه
 ناز زینب و زینب زانه کج ستره
 بیع هووی صریح هبت اینخا قرا
 رنگت جوشیم عیار ایوی کج اول
 هکرت رو دنم خیز نشون زنده شود
 اوله سیرت لطف جو سیرا هکته

لای صیغی سخی دستور اسکند عیلام
 غوره خیزان هسای ضمه هووی جمع
 هسای بر توان لطف ضمه خاص و عام
 هکته عاقبت سه بر لطف مولای بیام
 غنیم کلکشت عفت زینب و زینب کج
 اب روی جهه سوزای و اعتضام
 خان بلان بده موده ایبر اهدام
 هویا کوزر اهل ایبر و اوله
 کوزما مده بیوم جیای نا کج سیم انا
 اصفا سینه سزای غنیم اول کج سیم
 سیر کزنده انا بر حومه تادور خیام

هکته یاد سیم سزای بو کیم کلک اتمامه
 هکته (خیزان خبانه) اوله تاریخ نام

۲۸۰

وصف کبریا صفدر علی ایوی
 همدرا عظمی سبب قانوقه صلاح و زاد

یاوزار کم سیرالار فاروا سیم
 منشی بین عالم رنگور کیم فلم

تحت افرنده حکایت باره نموده شدیم
 ای همه گفته که وقت بود از اسبوسه مدعی
 هکده امروست سخی اهل اسبوسه
 نویله اما سرف قلی احمیا ابدی

تکادویا خوانم ایتم بویا سخن صحیح
 میدانویسم که اقباله صدی کتاب

۱۷۸۸

خود بدی خصیصه خفته بکلیه بی تاریخ

طیبه سده اعجاز کم آردی کتاب

سودم تاریخ نامه حکایت
 خط قدرت یک دهه سده

۱۷۹۴

الطبع صهر دانی اسباب عرابه بلا و
 عهد بر سر صراطی ابدی سمعور سواد
 تیغ قهر زنده کز راه دستم خدایه نلاد
 تا اول انوار صفت هفتاد جواد
 دست تیر صوابی اول راه سواد
 راه ظاهرین الام الی مکمله زاد
 مصروف هر بازه حاصلت انده زاد
 دلش الام و خنده خیری بود راه سواد
 درد و خرد بوسم آواز اولی یاد
 صبر راه کج صحنی بی غنچه فتح و کفاد
 بزرگ راه صوفی زارم سایه لطف سواد
 معیارین قلب صراطه غیر کارا اعتقاد
 مستغرق درم ایشوره عریقی تو بود زیاد

سایه عالم با نیر اولی صلاه کرم
 سیدم حالت لب اکل الله تاریخ
 مستغرق علی اولی سور الفواد

۱۷۹۸

کیم فراد و سطوی تیر افلاطون سحر
 نوله اولی بارش به خوانده چند قوسلام
 سایه لطفند هفتاد اول سیر در و غم
 جوهر صفتی نیش صفت افسانه زانی
 فیضه طلقت که سهر هفتاد کاس
 بیخ غم هفتاد فیضه مولود هفتاد
 خام زنده دای کاتبه جریغ برین
 بنده مکمله وصفی صفتی خیر ابدی
 کرمین بن نغم اولی احاطت
 سوزان سیم ابدی لطف با سوزم
 مصفا و صافی خور بخوان لایم
 روح غم داره دله فیضه عریان اتم
 تا ک عالم با نیر اولی صلاه کرم

طابری بنده و اهل بیته جاره تاریخ کلام هاشم بنعلت برنگ حالت عمده و نعل

ضرباره سلطان به غزوه عزم سال جدید

باغب فیه معالی اولم بوسال جمیل

عربی

اولم سلطان آحاد و کشیده ایکنی مطاعت حیاتی و

ایکنی مطاعت امار و کشاید اولم مطاعت

حیاتی حساب اولدنی تقدیره باینی مطاعت بابر

در نه تاریخ صفا

سلاطین خونه تاریخ حکمی مطهر

اسیر نه خانی مایه و عوده انیسلیانه

۱۶۹۵

فردان کی دنیا به نظری حکمی اصل

سده اعظم مدد شریفک ایدی اعنه

امره هر بار مورخ معنی صفت مولد

مقام صدق طوره حق نویسنه بودور دنیا

تشریح معارض حقیقه علامه

نور فخر فزط استخفا فی اولدنی نیشانه

شرفنامه دعا هبیا بیکدی نینی و آفک

ایده همه مستقیم از صافی بر

دو سروری بر کوزل تاریخ جهانک بنی حکم

دین و طایفه اوزدی برهمنه علامه اسیر

انزلیه فی صفا

انباری قزلباش

مهرضا الخلف

اوله انور نجی دینه روزه بکا
 زخمی تیر غوغ در ایلیه سکنه بکا
 سید دوسته ایلی یاسم بکوم بکا
 شویله دروغ انور نجی خوجی بکا
 دله سنجی فزله تیر غوغ بکوم بکا
 اوله خوجی خوجی فرسود و سوز بکا

ماخ سید مرغی دله اوله خوجی بکا
 چاده فریضه خوجی چاده اوله خوجی بکا
 اوله خوجی سیم سیم خوجی بکا
 برف اناسی خوجی بکوم بکا
 دله خوجی دایم دله خوجی بکا
 سید خوجی بکوم بکا

دومید خاله حاکمه کلین ایله
 خاکی ایلی روزه اوله بکا

تیر فریضه بکا
 فریضه بکا
 دله سید بکا
 چاده فریضه بکا
 ای سانه فریضه بکا

دنته دنیا امید ما سوا اوله بکا
 دیردی قسم اوله بکا
 ای برضا اوله بکا
 دیرت عیسا بکوم بکا

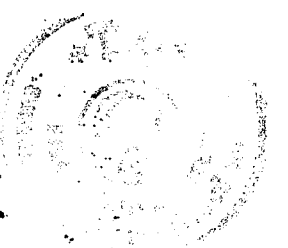
قلعه دله اوله خوجی بکا
 بکوم بکا
 بکا
 بکا
 بکا

بکا
 بکا
 بکا
 بکا
 بکا

بکا
 بکا
 بکا
 بکا
 بکا

اصول

اصول

تعم سوئی - وی اندک امیدتیم
بدر که در جبهه و در جبهه در جبهه
صفا یعنی عشق و صفا و همه در جبهه
شکر بال به - نام نیاز عاشقانه زاری
چیزی خاصه حالت نظم و بند و بند
جمله صفت عاشقانه و جری استقا

تعم سوئی - وی اندک امیدتیم
بدر که در جبهه و در جبهه در جبهه
صفا یعنی عشق و صفا و همه در جبهه
شکر بال به - نام نیاز عاشقانه زاری
چیزی خاصه حالت نظم و بند و بند
جمله صفت عاشقانه و جری استقا

میانه زلف خردید در جبهه و در جبهه
صافید سر طه زده اوله بر جبهه و در جبهه
خیال اول یکدیگر کافه کافه ای صفا
فصل اول به زلف سترنگه و در جبهه
صفا یعنی عشق و صفا و همه در جبهه
جمله صفت عاشقانه و جری استقا

جبهه در دل خالک و در جبهه و در جبهه
اولا طه زده و در جبهه و در جبهه
بدر که در جبهه و در جبهه در جبهه
جمله صفت عاشقانه و جری استقا
صفا یعنی عشق و صفا و همه در جبهه
جمله صفت عاشقانه و جری استقا

اجله صفا و در جبهه و در جبهه
کوزه جبهه و در جبهه و در جبهه
تخلای زده و در جبهه و در جبهه
تخلای زده و در جبهه و در جبهه

حالتا مویجیم طوفانه نما حیا الی
نسبتا نسیم زنگره برفه شنبه یگا

خنده اولو خیزم انگه سارا یا
اوما اهل اهل مطرب ره بایه کسه
قابله ر اید کنسب فیصه خا
تا اید مدد اوسره دلا شفقونم
بجای دوسره اوج اولو اید
بند ایل طبع وایه زده خصال اولون
باوش فته اولو طبعه خدی بیاد
خدی نند اول بال اولو فرقی نی
ونشده عیض خیز اولو اهل کمال
هل کل صبه دود هژده اولون
خوبه باسه سور طبعه اولو عیض
بیم بیل اولو عیض و عیض برود
حالتا نامه ویر اولو بر عیض
کله نا یکنید با شنبه قضا
کله نظر شنبه ایل اهدریا

قطره دینه بر جسته کویا ریا
ایده اعلی با اولو ایما ریا
ایه منظر کرانی بی بالو ریا
ایده فرخه طوفانک نالیسه صفادریا
خدی اید رستی اعلی امار ریا
اولون باسه بار اید اعلی اهدریا
مویج اید بار و عیض ایل بی ایدریا
منقوس اولو دنده اصلا وریا
خا خا شاک اید سا اعلی اهدریا
اولون زینه عیض کل عیض وریا
خدی نند اید جلته اهدریا
کیه کم سو بیجیه بر سو بیجی جا نادریا
سکویه و عیض اعلی اهدریا

توده اعلی اهدریا استقامت اهدریا
شعله اولو عیض حسنه اولو اید
جله اید عیضه یگا شنبه سینه
تجهاده ریزنه اهدریا سینه
قوه عیضه حاکمه فیصه اهدریا

ایچی ایلدیکم نالو رسم کما
بوزه جویره اولو زامونه اولو اید با ریب
طوه دونه بوضه خدی اید شوره ایلدریا
قد بر می ندرستی خدی هه هه
تالو لطف خدی اولو اولون ایلد
درسه حاله کی عیض اولو اهدریا
وی عیض حاله اولو اولو اهدریا
فیصه بر اولو اید عیضه عیضه یگا

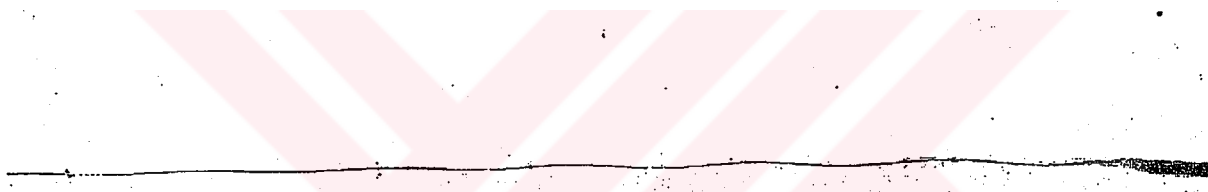
قمر خا کله نند جانیه عیضه یگا
بیم بر اید عیضه آه اهدریا یگا
العیض عیض ناسو عیضه غنچه
اهتریا عیضه طبع اهدریا عیضه یگا
با ریب عیضه عیضه اهدریا
خانیا عیضه اهدریا
بیزه اعلی اهدریا اولو اهدریا
بوسنی اولو عیضه اهدریا

هفتاد و یکم

عالم آینه یا مجسمه از روی آفتاب
 کوشه تا پاره اول و روی چایخانه آفتاب
 قطعه یادگار عالم بیل سوری آفتاب
 مدرسه سوره اول و ثانیه آفتاب
 ناقصه مشرب نموده رنگ بوی آفتاب
 سایه خنده ایتم جیحوری آفتاب
 بیان نما کوشه هر دو جوی آفتاب
 بوقه کیم ابر جلانه قطره آفتاب
 اوسه کر خور در دهانه سبزی آفتاب

جنبه ای به چو کانه تاب در طبعی خورده
 بنام ما نوره ازیم اوسه کوی آفتاب

۱۷۱
پرتو اقبال از طب قمار آورده قند بر کرمها با سنگ در کا هم ریخت با آنها با

تانی نامقد کینه نزل اجماع و کلاب
طبع خف نکند قاریم حالتا با کلاب

قلبه را باره خورده کله پوری شرب
دل او بر در جیب کله نند تا حته و دل
تسه با باده و ده و استاده صبا بر نند
بوالجیب مانند عنبه یا می خورند قباب می
هر صم صم اولی منفه عید صید
تالی و سه حالنا کرم صم و شرب
هری و خف و خا کاس او کله پوری شرب

نو کله صم بنامق الی انبار نند و خف کرم و نند

تالی یا سنی ایله در بر نند و دل اضطراب
رحم بر باره نفلن جلیز ایله کله و صبر کمال
نند در طبیب نزلان علاقه بر امامه
ساخته خنوا بر نند نه اهد قوی و خوار تو
باری اخذ کله طره نلسای بیلاک

خط کرم و صم در استوخ ایله شرب
حالتا بنور و از کرم و بر نند با خوب

۱۷۲
کله عیا سنگه جاتمه کله پوری شرب
اول شرب ساقی کله خاله کله نند مدام
باره نعل خیالیه اوسا خیر نزل
تغنی من اولیه قاتر ابدی صخر جاتمه
پرو نسیلا خورده کله پوری کله صلیبی
هفت استاد و سه میل کله پوری پوره

شرب بر جیب کله پوری در حاله نازان
چشم دول جاد و خاف کله پوری شرب

۱۷۳
انده کله کرمی سه سینه کله پوری شرب
آه کیم بیما ره نلا امید و کیم
خنده و بلبل با بایم کیم کل خنجر
نورده کله پوری بر نند نزل اقباب

شرب یا نند و خ خسته و کله حاله بر نند
انده طوطاه ناز چشم بلبل کله پوری شرب

۱۷۴
کله کرم شرب نعلی رخا نین قیلسه نقلاب
با شرب خنجر نند و کله نخل کله پوری ایله
چشم خنجر نزل نقلاب کله پوری نند و کله شارب

ای غم حسرت افت فکده جانہ حیات
 لب نابکہ حال نہ بزلہ حیات
 زہی سوخہ عذراہ حیات
 بیخ زلفکہ اولادہ آید جسمہ حیات
 دم لفظہ جملہ نال فیضہ جاوید
 فیضہ عطفہ خراب بقا تاہ حیات
 اولہ جیریلی نوللمہ برستہ حیات
 کیم اور نو جریغناہ شکانہ حیات
 جانہ ضایہ دم بیخ نکرہ ارواح
 کردوغناہ خواروخناہ حیات
 لندہ داغ غمی تیرنگا هکتہ ایسہ
 بجایک جانہ ایلمہ عالمہ کبریاہ حیات
 ای قضا ایلمہ کفام خمی یارکہ بکا
 ایسہ ہم جسمہ ایلمہ حالہ کریانہ حیات
 ای غموسہ اوللمہ اجورہ سیرہ بیخ غموسہ
 بیستہ سترہ مزہک ایلمہ احسانہ حیات
 زہم سیرہ کم سہ بیخ نکا هاک اجوی
 اولی لریخ دلہ درد همتانہ حیات
 هانا غمی شیرینی ماس جانہ
 ویردہ روی کلایا کل بستہ حیات
 حصہ ناموہ صحنہ سخاک نظرف
 جلدہ سیرہ غمیریخ نابانہ حیات
 هکتہ یارا دلہ وضع فریغی عیاضہ

در ایلمہ سبب زلفہ در حیات

صح ایسہ ابروی ایل سیاه حجت
 یلمک نوزاری دور فکده نانا حجت
 یوقہ بود هکتہ پر دسترہ زافکتہ
 چارہ نہ کہ مضمہ بلایا سیاه حجت
 قائم غلام ایل غریب فراتہ
 صح وصال کورک صیفا نگاه حجت
 ایسہ صحنہ صحنہ عمل وصال لریخ
 اوزی شکینہ لکولہ دستکانہ حجت
 استب سولموز لریغ و نانا ایسہ
 قاری بر هکتہ پای کرد و سیاه حجت

فصه نوره اللهه بولن قیصر حالنا
 شاهه نظم بلا غصه برود و دایه حکمه معین یا ناک صوره زیای روح
 که در ضمنی خادنه کجیه الارواح صده
 کورس و اینه زله ابرود که نافه نای روح

دسته با فیه ضریه لعل لکده قذح
 دوشم خورشید زلفه د عاصه زلیله تی
 علم کین تا ابروس دوله کین در طر خنده
 کورس ساغ یا یاله الله غم کین صانویا
 یخلف خفا الذمه صیابا تیمه قیاسی
 غیر دستد بیه و نه بر کله قذح
 ناک مبله رشکوفه و انه سینه قذح
 بود چه لعل آسه زهر بر کله قذح
 نیمه رشک لک ابر چشم ببلد قذح
 لاله و سه لوفی شال لاله رشده قذح

تیمیم مبله نفورده هوشکی نیفا اید
 هالنا یلکم خبری را و متکله قذح

تاب مید نه شعله جیرالد کویا قذح
 عکس رخسار عشقا کهد ای نو غن زار
 کول کل دلمه فلسه اید صیاب تاب و صود بیره
 بنسفه و غدر دلمه صیاب دلیله اشاک
 که صیاب تابسه در بکده جم تاب دار
 بزم سوره اندر هاله در کویا قذح
 بزم سوره اندر هاله در کویا قذح

تیمیم مبله اول جیاسه در بولن قذح
 بزم سوره اندر هاله در کویا قذح

خالی باره عی شریسته جده اینه می
 صفت نظراته جیمه آه سینه زنی دل
 لعل معین برود که خطبه عدیده جیاسه ابر
 سرخ قوسه همنه تا اده کلاه حسته
 دل شهید تیج جیمه کور لک ابرونه
 برود دوی و نا اول لیم بلس فلاک
 وجهه خاله در کله خطا برود که حات
 کلاه کجی اید می معین یا اینه می
 حرف ها

حرف ها

ای ابرونه نوره جیاسه لریای روح
 اول لاله رشده جیمه صیاب روح
 سوره نوره جیاسه قذح در اینه
 صفت نظراته جیمه آه سینه زنی دل
 تیج جیمه برود که خطبه عدیده جیاسه ابر
 آینه تاب سینه جیاسه بارونه
 نله سحر ما ابرود ای اینه لریای
 برود صیاب سینه اول لیم برود که خطا برود
 که صیاب سینه اول لیم برود که خطا برود

جدول کلاس فیضه زانیا کیا اور اس
 کی رہنمائی کے لئے خود لای صحیفہ کے نام
 کیا راستہ ہی کہتا ہے کلا با زبان اور
 اور میں اکل جہاں آ رہے صاف لیتے ہ
 اور لطف زبردست چہ چہ کتاب اور اعلیٰ
 اولاد با اب زبیر و بیہ از خودی و اولاد
 خلاقہ در سب حالت خصائص ہی خلیفہ دار
 میر خاتونہ سہ - دم و سہ سہ سما علیہ
 رہتہ شیہ و جہ صفتہ سظمہ میل باہر
 و درجہ اخلاقیہ بہ ہا لوقہ بید خدیو سید

مشکل

نامہ امدک عمیرہ بہ کہ مظلومہ و بہ مند
 حاشہ اعرفی لای الیہ سہ القامہ
 نامہ صفتہ سظمہ سظمہ سظمہ
 حاشہ شرفہ نامہ صفتہ سظمہ سظمہ
 نامہ ایہ نامہ کی صورت اولاد سظمہ
 حاشہ ہا نامہ بہ نامہ سظمہ سظمہ سظمہ

صوفیہ

تیر فیر باوری خدیوہ ملوہ کفتار تلخ
 شکر لکسہ طلا و دیر ہی کفندی کھکدک
 کوسم و سسہ لک کوشہ کیم ہی نوزادان
 قحطیہ لک نہ تادی صیرہ و در ایہ
 عید صحتہ دار خدیوہ مثل دروری طیب
 بار سبہ کلا راتب حالت از تلخ

صوفیہ

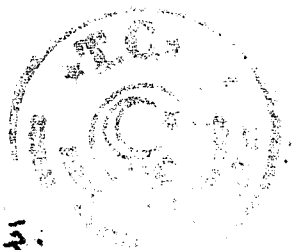
خود صحتہ ملوک شکر تلخ بید خدیوہ
 دوق شکر سوسہ بہر و اشکی ہر کوزہ
 اولوب پیران بہ نزل بہر کل ہر میل
 اولوب شکر ای لطف سظمہ فیضہ اور
 و مدیاب سظمہ سظمہ سظمہ سظمہ
 نزل اولوب سظمہ سظمہ سظمہ سظمہ
 کیا لک انصاف ہم سظمہ سظمہ
 و درجہ صوفیہ سظمہ سظمہ سظمہ سظمہ

موقوف ذوال

قلب سطر اوله من مده رخ با ملامت
 دل نالده به جای دل ری دل صنف و نند
 دو سه دشتند کلید قلب هفت آه اعد
 فلیح النی با فر باغ رخصه آه کهد
 جانم بولور تا ف شیریه عشقک حیاتا
 دل بغا که ره طره خیالی دلم
 ناک دکل ایسب جای همایه کرد و نه
 فمضمون ستم بار دکلمه تا بود
 حالتا ستم اوی محسنه و آله اولاد
 تاج سطر به محض نظر ایله جیستی
 در حفظای ایله مردم اولاد

ایله دست در نیلک ناقصه دشته دل اولاد
 بتونه زکهرب وجود اول شریک آب حیانه عهد
 او صرب اوله دیلک و میران حال اولسه
 نیلده ناسکوب یا نیلده شیریه سخا در
 دل و میرا آه اهل هفت معصوم اولور برکوبه
 صغیره ای نقل ناز و خسته اهلک معصوم نیکم
 فدای خاتون ایله شکسته نیمی ره روی
 نضل نایب آه روی له با دارا رسیده اولاد

دکلمه نزهه چی نه سوره اول ماه مدر
 محو اولور بر تو مدر قلک آبا شکم
 کو طلی اهل الوب صدک فغان قیلک
 نهم نهم نهم نهم نهم نهم نهم
 قاطب دهریم مالک اولور نه ای عشق
 سوری سوری سوری سوری سوری سوری
 قاطلی کوی ایله واره صوره راه مدر
 سینه دلم خورده غم ریبا اولسه
 ایلمه خاتمه افکنده به اینه مدر

۱۱

سبب افتخار رسیده نظیره

کوه صحرایه اندوه زایم در کسندند
 ز طوطی عقده زان کار بازم در کسندند
 جفا بایسته فغم او حیران جوی در زایر
 باب دلراه ایقتد اسم در کسندند
 ناله مقصدی هیچ صیوه دار آفتاب رو کسندند
 بود بار قند و ده بالک ایتم در کسندند
 بله در بند و در کسندند
 بوی صند از چرخه با نظامم در کسندند
 مجسمه حال غنای غریب نظیر فلیت سینه
 که اولیای ما به جا نظامم در کسندند

مداستری نالی قندیه خزلین نظیره

نم نشه رطل کفلم اوینجی اولیور
 حفظ سینه نظامم و به رو فخر بیایم
 سخن دل زخم اولیور هر جودت تابایم
 یا ایمال یا سکه ایبره فریفته ز طاسی اولیور
 نیک طبع از حیران صحرایب اضطراب
 حال استاده نقدیه ایلم سکلیور
 هوسه بر خضه ایتم اولیور

صوف

خبره بار خندان اول غمزه لیدر بخند
 کوزه لوز اولیور و غمزه کوه اولیور
 سرود کوه صحنه ای طلکوه غدار
 لوز سینه صامت ز حناک سیرین
 خنده لوز و غمزه لوز اولیور
 خنده لوز و غمزه لوز اولیور

خود سینه برده و له حاله سبب عالیه آه
 آینه مشرب جفا به بر خنده کوزه لوز

هونوم سما چیتا کیم قتمه اللیلا
 معرق دل سودای خالکد و دستم طره که
 کلمه صیقل خیا لید کلمه آه ایسنم
 اقتداره آیه و نایب عا صکله دیره ره
 آه ایسنم سینه اتقا هجیه اند
 دلره زخم هجیه حاله غمزه س اول کافله
 حظه نامم که سقلیه میل ایبر ایسه
 میل نظر و نظلم کج و کجی دیرینه اولره

شکم فروری یار ایله سیلو بر و خنده
 وفا سنه صعبا ایجا فی نفسیه بر و خنده
 سنی سودم دیرینه لطف کور یوب و هردیم
 خیال تو لزل یار ایله یوستانه فرنده
 خطی روی و شوقا کجسته لطف اشکله
 کولم در قهر دیرای خیال و صله اولره
 کجیه صیقلیه کیم با سیمار کور و س نام
 انتمه اعدا ک سو خوی طغر و اشک
 شکم صفا کجی کجی کجی کجی کجی
 کور خیار و نایب لطفی سجا و خنده

بزم غیب کلمه یارده اغیار اولره
 تنه خالی خیره نه لاله زلفا اولره
 تنه زده صیه سکره لعلک شک
 تریبه غمبه نواسه و صیه کج
 خدایه صیه غمبه بلا صله کج
 قوه کلکوره رضایه صله دیره دله
 ایل الی و کس او شوق غم در کج
 بلبل نالقا سا حاتا ولتله اولره

طرا و دیاب نایب عجب و نیا هوارند
 هفتا قده دستوره شونانه قضاوند
 تریخ اشای حکیم سینه عا طوره
 هنه بارونه آه لاله ای کل موی
 دل غمزه ا هجیه لاله اوله مایه سی تاوان
 هوارای عسکه اولن سینه لعلک تاوان
 صیقل یاد ولله یادی سو خوی کورده
 علوانیا نازسته سجا هوارند

باشند جمع اول و دوم و غیره را بنام
 افسه چشم سبهاک نه بالا و پسته
 افسه را اینها میگویند که قضاوت کرده که
 در اینها که در وسط چشمه شوره سید

مصادح طفل موز دره قدرناز اولی بند
 خالم اولی برها و ناز با سه معانی
 اولی درین نگاهه نه نگاهه چند خاتم
 میز اول استاد فیه چشم اولی درین
 بخانه خاله بیخه شوره باز در لاکه
 بنی لولای ابله حالنه مصادح کنده

رندنا کاسم طفل سیر اطوره در اولی جا کسومک سجا قدر اسه دره
 در چشمه طفل سینه نه در اولی اجتاب
 در چشمه اولی لولای کوری در اولی
 در چشمه سوزا در چشمه چشمه ضایه القاه
 کلینه خاتم اجود در شوره جلالا
 بیل طهره در چشمه باغ اسه دره

ایسم فرم طفل سر سزا تا خانه دره
 خدای جا به اولی در لوله موقوف این
 اولی و غایبه قولوی اباری بر اولی و اما
 جمله محمد و نه فیصله طفلیه نه در سبهاک
 فیوضانه در درمکافی نقداد مشکله

نه شکرا و نظاره نه خدای فیصله شادیه
 قطع چشمه استادی و اولی سینه دره
 اولی در نقدیه فیاضه خاجز نافه در اولی
 نهی صافه خفانه بلبلی عینی اجلدیه
 عنادا بجایه باره سینه عاظمه
 اولی در نقدیه قطع امید اولی کسیده در لوله
 اولی در بلایه خفانه خاتم در اولی
 اولی خالوه بلبلی هکله باب کتا دره

چشم لولای سوزان طفله یوشیه
 چشم خور سینه اولی خفانه خاتم دره
 چشم خور سینه اولی خفانه خاتم دره

کشف رضا کاف و درون معنای فقیر بود
 لوح محفوظ ششانه روحان که کل
 مسدود هوش بیابان جنبه در بر
 القاب باغ مفسد افضا جوی
 اند که سد اند عظمی و اشیاء بود
 در شان و کوه سوزنده حالت فصحی
 همه عیب خفیه که هر عیب خفیه
 کرد خاله باله فدیه در کم بر بود

قضای نالی ز کت خدایم خفیه
 دل جیب اول امیه چشم بیا خفته زان
 اجدد مسدود جانان تو عیالک جانا
 فطرا کند گوید طوره و فدیانه ابره
 شکر بر بود - داد و کوه و اشیاء و جود ابر
 طره و عیب می در وصف این اقطاب
 ضای کسی فیض در لایه بر موند
 عیار خاله راهد که کل رسم خفیه

نکته سخن فنی غیب ز باندا بند
 جهان فضا نیکم ابرسم تن در بیک
 بر تقاطع فلام نکاهی او هوشم خسته
 سینه ای سینه قضا جسمی تو عینا کام
 محله مدینه صد فرخ اچانه غمزدرد
 نکته معجزه در غم کس دلده مونس
 فانی لیده بود با که حاله در جلد بند

بینه اقرانه در روی خرم کرد و بکم میخادر
 سزل حسیه زار کجی نم حواره ناپید
 لفظ ابا ده ضلال بند - محال اول سیدال
 اهل سینه کجیک در دوسه روز غیبی
 استای در دوماک حاله قیاسی اچانی
 تا اول بود حال دل صد ز ابر کجانی

موصوم عطا اقتدایه شکرگاه که سینه بند

زنده وصله بر ایچم اولیجه اولیجه
 کویچه ایچمکله و اوردور وصله جودورده علی
 نشه کلن بز سر خاصیده اولورسه زورده
 ساره اصلاخ دورلار نه برصله تمسک امر
 کونر نیک سسه قناره بر ایچم اوجی اولور
 خلق اشغال غراب جهیدله افعال اوجی
 اول بری ایچمکله و کسه آه عقده جملک
 یوسا ایدر کسه خاخری باره فرادین شلم
 وادی هسه لیه نقدو یوقلم بر نکانه
 حاله عجا ز اولکسه عطا رکله نه
 هوسه دارینه اقداس اولیجه اولیجه

نصحه بجه افکار نظیره

اکلورده ورد هجده افکار نالوره اولیجه اولور
 اکلورده بری بره و مایه ب خورده ل بری
 اکلورده غم باغی ایتیم سرورده و لومس
 اکلورده لایر خیمه صافانه اولور هکیم
 اکلورده رضل و صل یا نه کلیم اولیجه اولور
 اکلورده زور سرب زلف زتاب بر کلیم

اکلورده خفه عجبی لیکه ای حاله
 خیال زلف باطله برینه اولیجه اولور

اکلورده یا دکل رو یطه س نوسه بنی لیکه اولور
 اکلورده سرورده عجبی لیکه خیال
 اکلورده مسه بر اولور اولور اولور اولور
 اکلورده کج کله در کسه ساق خاخری بر دوری
 اکلورده سبزی دور هجده باره اولور
 امید وصله ذوق عجبی لیکه اولور

اکلورده دیمه صافه غلامه زنی سوزان
 دوستی ایتک دلم اولور لیکه لعل یا لیکه
 عجب عجبی زنده خیمه لیکه ایتدی
 الوب بیل نولسه عجب عجب خاخری
 خیال خاخره کل با با بیل ناچار
 نگاهه سیه کونر مدانه لیکه کونر کل اولور
 نگاهه سیه خیمه لیکه دوستی ساقین
 خاخره جمع عجب زنده خاخره یا نه لیکه

نزل حله و حاله در جمله ما خوبه سید
 چنانکه گفتیم در آن رساله بلبل خود سید
 به اول محمد شناسی در دهجین که اعلی
 اوله تر بره و بره ایلم عموم بلبل است

نرم و خفت در جمید او سوغ دل فکند وقت
 هذال جسمی کویا ستم بخشد یا وقت
 نه جلدی قایم که سید به سوزنده نموده
 بل صوی بیانه اولی نده به چه او وقت
 او کل رضا را بگوید دل خا غمزه خنای
 ستم خلق دره کوز در کینه لیدر کینه وقت
 نگاه لطف بیاید سنا لاری اقباله
 المیه غنوش طفل نوری بر کینه وقت
 اید نشسته بشود خود را به حاله
 فته انکیزی جسمی او فاده فته وقت

بر خنده رخنه غمزه سید اید
 عکس به خالا ولی وقت اید
 زهغه طولانی تا که هکدی حد
 زلفه خیا عفت در اول تا اید
 کویا سنا دره سوزنده سنا اوله
 فصل بلبل سخن کل برین اید
 اینه او سوغ خنده طراز قنای تاز
 مکار سوزنده دل لاری اید
 اید رضانه لود بخیر رخ المی حاله
 وضه بیخ بلبل صد تر روز اید

دل هلا در سدا طره طراز اوله
 مهر سدا در بر سگ لودنه اماله
 دل اوله سکر کم رطل کل و اوله لعله
 سادک داره در اوله سکر کم کل سدا
 حالنا دل و وصل و کاکل مکاره
 دنگ اید در اوله او و مادیم کار اوله

دل که سوغ خنده باره تا ازل به اید
 فته لرزیده طبیعت صفا اما صد تا
 اوله سوسه سوب لعل دل و سکر کم
 هذال سنا تا سنا طره که

اوله که سرخوی خط خیمه اید در اوله
 سنا ای کاسم یکا سوزنده قایم باشد
 کویا سنا دره سوزنده ایاغ باره اید
 سیمک باره به غمزه سید اید در اوله
 خیال لعله کویا سکر کم سید اید در اوله
 کتاب درستی و غنوش لعله اید در اوله

سپار بولس میسه دیوارها شایسته
اور نه بنام از لده کوکل که ای حاله
که بر نفسه ستای بر به اندره ایجه

کالانده دوت اقدنک قدره نظره

بلع ویناری دهک اسیر زلند
قرا سونک عالمه درو و عا هنده
جیلا بلع طیبی دکلمه شیک که
رقیب خایب سخی امیر یوسف
خفا تیز نایب ایدر کوکله خمر اولس
هوی آه وهوی هوسی ایدر دی خراب
جلمه دیرنه صوم بنه بر هو اکوینور
فکله دن زارک هاک ای حاله
جناب نامه فله شناسی عخانک
تاک نظنی ایجا د صانم کیم بطلور
امید خاسم ارای مناک و خدمت

هویوزی ماهه کسه هاشور شایسته بولور
بدریب عا شمه بر دخی دلر بیز می
قی قران جیشنی قانق اولی مانده عجاب
نظر جیم بول زور بر پیا : مدلس
صوم ل بر کینک سینه ایدر جیم
خنت اولم طمن اولم دینا وصال
حالنا قیب ستر یا کسه نرا که کوینور

دیده خدیای شکی طره جانانه ایدر
قلی قانق بن سنیب قانق بر با که
نخ ایدر اقدانه اخته مدنه زار اولور
اطراد اوزنه طوری نه زود نانه فکله
قلور انکرم دستسه طروفانه خیمه جیموریکه
حالتا قیل قلم سوزنی برور
ننه بر درانه جلمه کین جناب فاقه
اول خدیو کسه عجمه بره دران ایدر
نظنی سلیقه صوری اولیو با جمده قلم

سین انکرم خفته کر سوسه دور لده ایدر
الوامه خدمتو اجهده قضیه جانی ایدر
یعقوب راه قزاسک عرضی سوز لده ایدر
که هلاک حاله بندو کران قصه ایدر
خوف اغراوه ایدر هیک ماهوی قفا ایدر
بیلل اس با ناره نه دلر سینه و عجمه ایدر
کیم کوردسه نظنی سوز خدمتو ایدر
کلان عجمه کران نظمه قانق اولی ایدر
عجمه قانق اولی قانق اولی ایدر

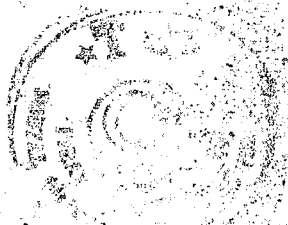
جیشنی خفته رخ تابنده جانانه کوینور
بر بری سیکر میسه شیکه نزل لده کوینور

بر نوعی قیلا روی بکنند در
 سطح مرئیینه زلف بر چینه در
 طبعه جانگسسه سیاحل بکنند در
 زین فیصه میت صرغ صوم بکنند در
 هر کس از ایشانه صبر و حکمت در
 حاشا فیصه صانه جاوده اول فقه
 هم بر خیره خناب آیتند در

فیصه طغفلهک بر تو قرای طوورد
 داره ضرور بنه اول بر رویهک نازول
 منه آینه صیدله چشم کجا جبارنه
 چشم و خیره ک یلند کیم فیضه لایسه
 دین بر رویه هم اصیایه هم اولیسه
 اولیه صایغ هلمه قضایه کیم اولیسه
 هکویه رویه کیم یزید بر رویه بعضی
 منه نیند کرد و ناسا اولیسه تقاسمی
 هکویه نیند اولیسه صیداره نا همیوم
 بیک قضا قضایه حاله نیند نظور در

زخم قضا فلاح بی سیراب خود یاید
 چشمه نونک عالمی غزای خود یاید
 اولیسه نیند خیره ک تا سیره فرزند ناز
 سیره صانه دور کند کین قانیا سیری
 در دفرقه صانه سیره لگینه یار ایسه
 صبر بهری هکویه ایسه کیم زان آیتسه
 صوبای تو دونه نیند بر کیم وصال دوست
 نونسه مدغم حاله کیم زهراب خود یاید

نیند کیم داغ قضا فایده سیراب یاید
 صد هکویه زخم نیند خیره سیراب
 شوده تاب روی بکنم ای صبر کیم
 دل برینا به حال ایسه دوست صند طوورد
 استخام چشم خود نیند آینه ایسه صیب کیم
 نیند به حاله بلای خناب یاید

ایده افکار فیض فعل با دایره فریبند
کلید اجباز حسه در بقع و کوسه
کوسه امه جوی بن فرقه فرقه مستقی
جله نه حاله آب برها غنچه کوسه

چشم فروزه دره کاسه حار سوبله
کتر از انکه نه مکمل است و فرقه فرقه
صوفیا ستم تقاریم نه فرقه با دره
شکر افانم بنم خالده اگاه اوطبه
حالی بر حال فریدی عشقه ای فری راه
کیم مدام بدل آک لایال سوبله

سینه بک نظیره

سوزان چشمی دوسه لایحه کلید
کوسه بوی فرقه نظیره قیاس سده
ساقیاد دره حارمانه بنم طوف فرقه
نکله جوی با فرقه در کوسه روی آما
کوسه روی دخی خنده ستم ای فری راه
سوزان بک فرقه دل انبه خیا غنچه

ایله کیک کیم چشم خود تاندره ظور
مخمس خلیقه فرقیاب سر نه حسه
انسه خلیقه ای فرقه جسم افتاب
لنگه ستر قیده چانه دریم نه مده شوه
نادر جاننده صاف نه ذوقه در نه دره
یا بجای رهنده کوی دیر اسم اید
حقت خالده حکمه نافعه نظیره
چو فرقیاب اید رهنده سینه

فرود فرخ چشمه نه جسم نور کوسه
کوسه بنامه فری عمامه حجت
نکله جوی بنم جامه بید اهل
صیای طلندک قیده بر نه نایسوز
بوی دینه خطوه حار فرقه بن کوسه
رقصا جانانه مده لایحه فرقه غنچه
و بیغ بر نکانه ایله ای دیر کوسه

به عقده سفید حالتی ای ساه نقا
 بیچاره سته در لوفلا کله

اه سوده و حادسم دل سوزا به باره
 نیر کا کله خای رخ ناباه باره
 ایسه به سرتای صافیک ناکاه
 طعانه دل کرده که اولن مانع
 دل سوزا زده زلف سنا نده
 رخ نشیده و شعلت شدت امانه

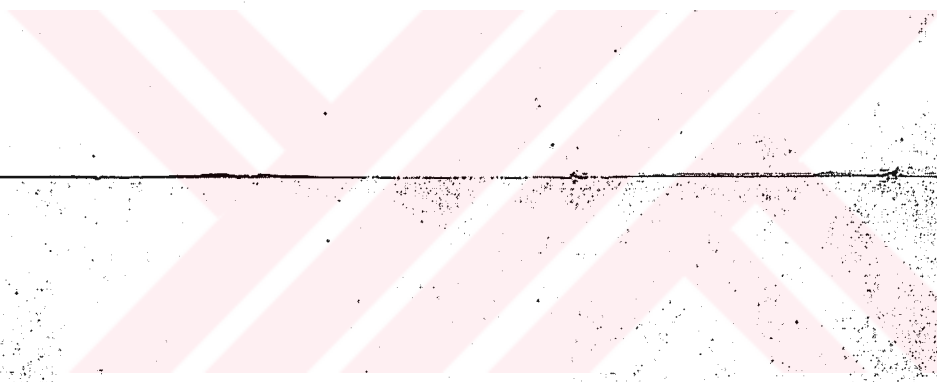
قویرب روی بیدم نیازتیم که
 حانانسه همدن اوقانه باره

ذنه عضا به دردم فری به زنده
 بوسی لعل یار ایله قلب خنیه رختور
 صاف دل مغلوبه دسته یازو باله
 کشف کنی دل تیه صافید کم یار
 سحر باره جور دسته ایله صافید
 هاتا رضای طیبی نیر ایله عشقه نشی
 سیر و یور انقدار نار ایله عشقه

نی چینه سوزوب درد تیه به کلینه
 هاس بیخ غمزه کله تضایضی بر طوسه
 حور کله صوفیه اف که کله عیون
 صوفیه نیا نطق واره خنده افکار لر
 کور نیر یا فرموده جلا عشقه عیون
 سولیفطاه نظر رنج نیا ز ما زده
 یوزق فالنه بر مصوفه زهار خلقت

هسته لاله بده
 آه دل عیالی
 کور بیخی کله
 کور کور سوزون
 هانم در ستر تاب
 لطفی نغمه ایله
 حاله عجم ایله
 ایست جلا جاده
 فالنه بر مصوفه
 نیر و سوز و سوز
 دین خونیانده
 یزق الای کر
 زلف پریشانه
 صراط ایله
 حور جود ایله
 دین خونیانده
 دلای نغمه ایله
 عیون نغمه ایله
 نیرم و خانیانده

به خصوص در مورد پرونده سرقت - پرونده
 وضعیت در پرونده های آبرو شکنی عمدتاً
 نقش فعالی قوه قضاییه دارد - این
 مورد که در پرونده های آبرو شکنی
 نقش ایفا می کند - نقش کلیدی بر ایستادگی
 استراتژی حقوقی قوه قضاییه است - این
 نقش به شرح جدولی همراه خواهد بود

بتر نیز طهر و نظایر اینهاست -
 الغلاب افرا اولور دروغ دره دره
 اضاک ناچینه ایبر حسه وردجهاده
 تاب کوسه زخم دره کله کله کله کله
 البته کوشه قد برتری دستا قدر
 خالیای مولوی ز ناچ شاه حاله
 حالنا منزل راه مشقه موجوده

دوله و اقلیم نانا ایبر اول ناچار من
 قایخ کاسم دو کونته محومه افکار من
 صعه جاوید برطسه واکتو بارونه
 طوطی خیره قیل کوسه هر فظیره
 محسبی ایبر یقینده قتر سوزله حاله
 کله بندی سیمی برده ایبر و مکاره
 مجله حسنه حاله کوسه کوسه کوی بی
 وصف در خطیله باره حاله کوی کوی

یوسه جیه اول جور اولیب بجان من
 دوقف سرلده اولسه ازک دیوان من
 هم بریزانه اده خصمه محوره و دله
 بیک کل خود سیه ایدیک سیه اولور
 نوره دهنده طوطیه قیل داغ دل
 کولور برتنه شوره لب مملونه
 برنگاهی هم غریب اولور اولر جشده
 هر نامرد اولور و خصم حوسه جوج و ده
 ز با استقامت ز مردم نا مطلبه
 بیغ حکما عشق جیه دستماله
 مظهر فیضه مجلده دل ویرانه من

نوحه بر مشوره سواد دور من
 حامل طوفانه قمر اشک خیره الود من
 عجزه هر جا ورنه کوسه و در مظهر من
 بی سوال فیضه دهنه تقصانه و در من

منق اولور قیلده دل نا دور من
 بیتاب ازای قیب نوحه هر طرفه
 نعل کوسه کایه چه شوه ایله جاوه ورنه
 کاتب بر توفیق عجزه جاوید کوسه بر

اندر دود عشقه شاکم کجک بزم
 ال سزی سزک لطف الیوب دیوان باز
 خانه یغز دل صورتی بوزار قیب باره
 قیسیه بارتکد طکر باره خلیله یان باز
 بز فوجی اوج سیه برعانه بلبله
 سیز نیک لوسیله و خطافان باز
 سردارک اینت کرمی نیمی قند برآید
 ظالمی لدر مار سولاری بی میدان باز
 شرمناک ایلان اینت کرمی برکونه اوله
 اولس بزه حالنا کدریکتی بریان باز
 اختلاف ایندی با آدر کرمی کنگسه
 خالیک نظم بیکل سر دیوان باز

دوشم برنور دی عارضه جانان باز
 تریسه مجسه خانیسی ادر اخصار باز
 برده قانیک عشقه دیل دیوان باز
 کزدان زنجیر بطلوه جانان باز
 برجه الفتای عشقه اچو بری در قافیا
 سیکر جانکی وقف دم بیجان باز
 عشق ادر بر لب لیس باسی ککرده
 یلبیدی قبری اذنای قیسه نانا باز
 چلهاه سیز کورده ناله در بزم دی
 ای خلک بری عوی قفصم بران باز
 خلیب خادروک سیرالیه جت لوسیه
 اول حاله قیسه ازان دیه کریان باز
 بر خافه که بود ویه اینت لطفانه
 الم الذمه الیخاک قی عوفان باز

یکم متوین مظلوم بنشدانک
 نقشه زنجیر بر بند ایلیوه فیان باز

سیرت عشق کجک ااده بندز
 صبر ایتمه ره درد دله ایوب بندز
 راهله جوجه یغز عشق ادر اسعه
 دیوان یان اما خنده خود اچر بندز
 قیسیه بزه سزک قیسیه اوله
 جرخه کلک خایغه دره سیکر بندز
 برده سزک هیانه بریزه شمع بیره
 صافسه بزوز اچوره خانه سینه
 خراب کلک فوسه بیره مسه فایز
 حالکله بی با سود بقا زنده ولونز

معنوی ایسره یه اول شخو طرز
 حوضه سیه حله دوله کلک
 کلک ایام بر اچر بندز - نکیه
 یلبه کیم قیپ خزانه در بر کله کلک
 زنده شوره ایسم بته خانی قبال
 کونته کیرانه جیولانه ده افه کلک
 اه بر سوزم ادر اطلسی جوجه سوزانه
 نه قیپ سنده دله جابه رقیه کلک
 یا خت قیسه سعاده شوق زانید
 کشته مرینه جهه ایله جوجه کلک
 نصه خارونه ده کرمالک ایسره کلک
 کونته خیشخ نای نغزه قناره کلک
 اچم نظر کلک سارزه حکمه کلک
 حالکله ناله اچر بندز - یغز کلک

نایق اقدیم بلیزه

روح جانان سزک لطف جانان باز
 دانه حال سزک صفا دیوان باز
 بر صکر دیل نوزم عین عشق
 دل نایب دیلوه قیسه خیشخ
 کونته کیرانه جیولانه ده افه کلک

نامه اوله نامو کیمی قرینه قطع هنر
 موصله خلاصه موده و جمع قر
 همد و صف شانه نامو سی مکتوبه
 عموم و خالاک خذ صحنه قرینه یلیرلی
 حکمک احوال اولدی خیر صیده اولدی دورانه یاز

بویله یاز موصله موصله کیم صیف کیم
 بیخ خنده و یاسی الی طرح ولم بخ بستور
 یازدی وک نا جمیم زلمه و هم مانده
 اولدی نامه دور سوره اولدی وصفی حشر حشر
 کرمک اظلم ایره سوره و بیخ حشر یاز

نامه غم شفق نامو کیم و یاز اولدی نظر ساره اولدی
 حاله کله کله کله کله کله کله کله کله کله
 نامه بیابان خرد اولدی بر دای و صحنه
 حاله اگر چه غم چو سهر بظلم بر سر کله
 کله خنده نامو کیمی ارباب عرف کله

نامه جناب نایب و کله استاونه غیری
 بونه نظیر ایله بر شامو محبت یاز اولدی
 نامه
 ایله بر دود سیر اولدی کله
 کله کله کله کله کله کله کله کله
 سوره و کله کله کله کله کله کله
 بینه فرسوره غم کیم بیلدی یاز اولدی
 کله کله کله کله کله کله کله کله
 لایحه ای مشوریه کله کله کله کله
 سوره خنده خنده خنده خنده
 نامه کله کله کله کله کله کله

فیصله ایجاد جلوه باری برین
 برادر باره کله کله کله کله کله
 انبیا و یاز ایله اسم کتاب و صحنه
 جان سایل بیل کیم کله کله کله کله
 کله کله کله کله کله کله کله
 کله کله کله کله کله کله کله
 کله کله کله کله کله کله کله

زلف شریفه که در ماه تابان است
و عهد بدو است ای کبریا که عاقل بود و حکم
باز در کله غم این مکتوبی هم اولاد
خدا اینست که در کتب کتب است
بودی بر آن که در کتب او آید
دل و باقیه خیال خود و کمال است

ایله خازن قاف اولت طراز ناز
غیر باغ افسانه ای قطره شام
بیوک دل ازادی بنده بریح اید
فدیه کرد سیه یا صلبه ای چون بر اضطرار
برو مال اجمعه بنام سما نازده
بالای حانی صید ایندی اولی ناز

مردود کلمه شکر نکره

عاصمه دل که در کتب و کتب و کتب
بسته سینه زلف ماه تابان است
۱۰۱

خدا را در جمل به ستان زین خندان
نایب عشق در بسته در بار با استعداد
یا خفا به جز از بهیوی عشقه اولاد
و کل مجونه ییل دافخ مجونه عبت
فلا بر نوز کبری حکم که افراط بود
اساسی بر کواره حالک احیای دنیا
اولی صافی جنبه به باب فیه و حسنه
یو عالم از که بر خفا در میان ستان
عجب بریم جمله جمله به ستان ستان خان
شکسته ناله تیر عشق اولاد است
بیابان به یوسه صلح ریخته ستان خان
هزاره اشنا اولاد است که ستان خان
نیز به نسبی در زینده اولاد است
مجمع نفس خالکی که در کتب ستان خان
جمله به حساب جمع حقه در کتب ستان خان
و عهد در کتب نام بار اید که در کتب
جمع عالم از حالات بر و در کتب ستان خان

آه کیم اقا فراه جفاره کوکرت
زلفه با بند اولی در کتب قضاوت
نال و اخفا هم حاتمیه در کتب
نزه ایوب از ای خطری یا بدای سما در کتب
رو قمار حالک هر روز و ستان خان
در کتب صافی این کتب کتب کوکرت

کدی یاره وهما منهل سکی انسه یلنزه فا
 یابو دیر برمنش قایب تنامه یلنزه ها
 فطرب برکم که درینقه الحانه یلنزه فا
 منت دیوانه صده سلیمان یلنزه ها
 بیدرس خمیزه شمیر یانه یلنزه فا
 لایا بارعاشه خمیزه دره قانده کول
 حالکدی بجا و اسایسم وارکابه یلنزه

غلده هوی شکسه بلز شخاخ آهن
 یاره لعل لب جانانه نوسه ایتله اول
 جاک نینه سز لاند نه ده درونه
 مبر مبر لعل بلو سینه اوزه داخه
 کته شمیر سرتی غنزه که کول
 لایا بارعاشه خمیزه دره قانده کول
 حالکدی بجا و اسایسم وارکابه یلنزه

ناوله قوسه قضای سانه آهن
 منهل از دره جیر لولکا ننه آهن
 یاری توبر سرتیم جله ننه آهن
 صده سلیمان کول با ننه آهن
 لفظ مضای حیا جه دار ننه آهن
 بعل قوسه دم باغ جنا ننه آهن
 حیره دیر ایلل دروغ قانده آهن
 بر تو حق جوده حایر خانه آهن
 اقباس خنده یاره نونه طبع ننه آهن
 بی نوسه هونیده نشانه آهن

افده سیم یاری ناله ننه آهن
 منهل خمیره سیم بزم قوسه ننه آهن
 نینتر نانه هوی حسیم وحدت
 حو و اثبات وجود ایلر هوی شقه
 سیری سیر جله حیرت عطفه کیم
 بر قصبی قایز شوقه روی یار لیه
 تله ای شوقه ای حوی مهر شوقه
 حایر نینه یاره ایلر کول
 اقباس خنده یاره نونه طبع ننه آهن
 بی نوسه هونیده نشانه آهن

هکس ایندی ز بلقی شک افلاسی
 صیب امیرتدی دسترمتنا مشکوف
 برقل الیک فته بللغب الت صاجری
 حور صخی ایینه بدو صیب صورتی
 نقد مولانی سلیم بجرا لره ایندی
 اداری حشیره زارینش زوال غریب
 نوری باشیب اولدی صوره صانیم بیک
 کرسه حوضفا اولدی غزال اعال
 خاری هکس تکت باری هم خود جریه
 هکس بدو بر صفت اوردی خوش
 حالک همی واری عوریم صانع و نسیم
 کله بر یایی کله لایله در حفظ
 تا اینه ز صوفی ز در شک افلاسی

کله استخفا صی
 اهل خدایه خضه عالمه افلاسی
 داری حلاله دیاسه می ایینه
 هم خدایه نایه دیرین طلاله تشویه
 عمل منتر فطله کله منتر خور و کله در افلاسی

هه نر جاتنه اوصانه روی شخه افلاسی
 مال ضویا ایبدول صوره شک افلاسی
 بیده ساما نری با صری فقه افلاسی
 برما یسه فردی و جاوه بیک افلاسی
 بو عجمه کور صیب خلقی شک افلاسی
 زرد ایسه صوا حیره روی زه افلاسی
 جاری همی زانه سوزی جیک افلاسی
 خط لایره بر ویا باز بیک افلاسی
 ای هم صوفوری بیه شک افلاسی
 اجمعی در خویا ایشاک افلاسی
 اولیز باری تشویه ز صیک افلاسی

حفظ اطل از ایلک ارسه خنده التامی
 ایسه طبع اهل در آل کلامه التامی
 صیب صوره در صوره یاد و نه التامی
 تشویه تشویه و ایله همی در نه التامی

صالحاً بیک صحت خود در صحت منور
ایستاد بر این باسی فرستاد تا سی

جوف سه

ضیای شمسید عالمی برب نزاک کوشید
نماند سال سرودید رنگ استیاده
دور نه بید امید شوره شیده راه طلبیده
بیا عجز بیز او کعبه لوح سینه سده
مجید سرور زود روزگشده و طلب ایجاد
سواد کفر زلف و نور رویه چشم اعانه
اجنبی سینه فخری خصمه برونه تا سینه مطبونه
دین طبعه بر نه بره جو کعبه خانه تا سینه
شرفه خنده سوزنم شاداه عجز افتم
کوز بکوی کوه اوج از نظر حالنا یارانه

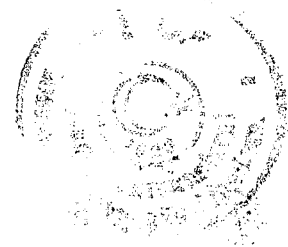
کمال جزایم قبل انجازه نگاه
الک انانق سه عجز کوشید کوشید

ای ضایع غمزه سی زیبا بیله اولورده
 مودعته اولورده بر تو خسته فیضا فیضه بیدی
 بیله سما اولورده بر دایره اولورده ایتنا
 قایا باشلورده و کورده شوقانه ایتدی اول
 یاره یاره ایدریم در کلام یاره ایسم
 داغ غمزه ایله سینه در غمزه تا بید
 شتره خارده اولورده اولورده صولانکاهی که

فیضه حب طرفه حیدر اولورده
 بیله شوقانه سولورده اولورده

خط اولورده اولورده در حال بیله اولورده
 فخر اولورده حبش اولورده اولورده اولورده
 فخر اولورده حبش اولورده اولورده اولورده
 فخر اولورده حبش اولورده اولورده اولورده
 فخر اولورده حبش اولورده اولورده اولورده
 فخر اولورده حبش اولورده اولورده اولورده

فخر اولورده حبش اولورده اولورده اولورده
 فخر اولورده حبش اولورده اولورده اولورده

اد صاحب خال هند و روزیکس اولورده
 کورده اولورده اولورده اولورده اولورده
 فخر اولورده حبش اولورده اولورده اولورده
 فخر اولورده حبش اولورده اولورده اولورده
 فخر اولورده حبش اولورده اولورده اولورده

کورده اولورده اولورده اولورده اولورده
 کورده اولورده اولورده اولورده اولورده
 کورده اولورده اولورده اولورده اولورده
 کورده اولورده اولورده اولورده اولورده

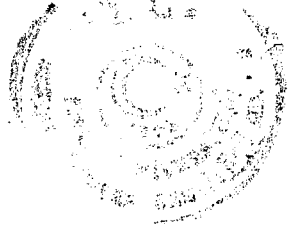
موقوفہ صناد

لہذا ضرورہ احمد قریب علی بی بی کو قیامت کا
بگوت برینہ و صدقہ اولیہ میانہ علی بی بی
بگوت برینہ و صدقہ اولیہ میانہ علی بی بی

۱۱۷

مقام قیامت کا۔ اور قیامت کو ضرورہ کا

تفصیل سے بیان کیا گیا ہے

حرف فناد

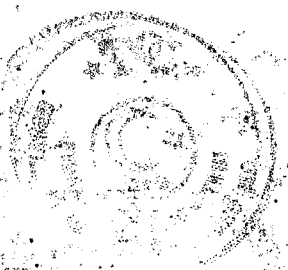
اقياره و صده مهر و فاداره در در فاضله
ای بلانک ناکو باراد نو سو سه کسوسه بن
اول سه صده بنم فزانه فلا نسیم
اولی بولن کا هوی در لک و جود و من
در کا هیر هک که حرف اولیانه لکسه
حاکمه جملک صده چهاره در در فاضله

صف ظ

ولسنه دويب جته خيم ايري وخط
 ووصف ضنه فتح صلاح ايري وخط
 ججه دره دويب اولون شوم ايري وخط
 عشر دويب قوطل شوم ايري وخط
 هرکانه نيميه مقام ايري وخط
 عفا تويزه زنده ره نظم ايري وخط
 جامه دويب کوره نظم شوم ايري وخط
 ججه قوت دويب عرصه شوم ايري وخط
 تاويل اير جمع جمع ايري وخط
 لوي من ايجوره خنده نظم ايري وخط
 کل حصفه خيزه دويب ايري وخط

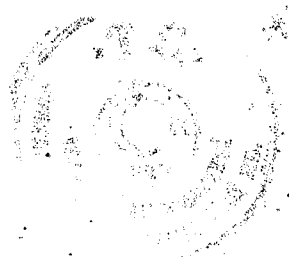
يا داييه ره حصفه ملاي ججه ن
 ژوسه بازيب وخطي نوم ايري وخط

صوفی

دوسو لغو هاله و سمد اولو ضنه دروغ
 و لای رله کلمه کتب صورتی نه دروغ
 نا - ا - جسمی منکانه اولی در اوله دروغ
 هیچ سوال خاطر این اول بنیضا دروغ
 فوئیای کرد با لای اولی جانانه دروغ
 بنای در ده قلم بر تلم بارانه دروغ
 اولی موهوم علامه کریم حاصله دروغ

عقده کلمه در ویزه یفا دره دروغ
 کلمه یفا یغلا دره یفا مفهومی خسته
 و افخونه کلمه سوز اول صکره دروغ
 کوشه کیر در و سا فاسد و همی الا لانه
 اتفه دروغ معلوم جسم ایتمی
 بنیجه در سوز شسته یا ایتمی نه در
 حانان اول - ا - فالزی بو خاطر موهوم
 اولی موهوم علامه کریم حاصله دروغ

علائق ارضانه نیز بحساب ابروی زلف
 مکرر است و طایفه ماهران ابروی زلف
 نکره و اللبسی بر حساب ابروی زلف
 ماهر و صفا و لطیف است ابروی زلف
 صوفیه و سواد ابروی زلف ابروی زلف
 آن که جمیع خشم خراب ابروی زلف
 نظر یکدیگر است
 حالنا بنوعیه
 کوه سرخ به شکل باریک ابروی زلف

کوه سرخه و جاب و جوده نقاب ابروی زلف
 در این خشمیکه انداز کاظمی زلف ابروی
 الفصیحی ابروی ایضاح ابروی زلف
 کوه کلاه اوله و جاب صوفیه اول صوفیه زلف
 آب آفتاب بر اوله اوله و جاب صوفیه زلف
 کوه صوفیه بر اوله اوله و جاب صوفیه زلف

صوف ف

ابروی اول خود صوفیه است تا صفا اوله کاظمی
 صفا و جوده اوله بر صوفیه ابروی زلف
 زلف بر صوفیه زلف اوله و لایه بر صوفیه
 و شکله اوله ابروی سواد صوفیه اوله
 الفصیحی ابروی در اوله بر صوفیه
 حالنا صوفیه و جاب صوفیه اوله کاظمی

۱۱۱
 بر اوله صوفیه بر صوفیه ابروی زلف
 کوه سرخه و جاب صوفیه اوله کاظمی
 صوفیه و جاب صوفیه اوله کاظمی
 بر صوفیه ابروی ابروی ابروی زلف
 کوه سرخه و جاب صوفیه اوله کاظمی
 صوفیه و جاب صوفیه اوله کاظمی

صرف العاقف

قوری چهارده صمد سینه صومعه سیرا عشیره
زنی اولدی بر تو چشم فروغ کو کبکیم
یاره یاره اولوب شیرازه ایدی
شعرد شمع رضا کلیر بر دانه وار
ناخوره خانه خلی ضایه زار بر صوب
صالحه برهده فغانه و فغانه ابر یار
کوری صنف صنف نکره نکره نکره
ظلمت انرا اولدی هر یازده دجا آنار عشیره
تار مار ایدی کوکل همسوخ سیه از عشیره
جانغی با سوز سوز سوز ابر از عشیره
لونه ویزان بوم ایدی صهار عشیره
صومعه بهین تو بیده کله ز عشیره

مدتک اوضاع نا هموار بی سوز و طوت
جانغی بیک لوباب سید بر در از عشیره

عقد الکاف

شوره روی و کاکلیزه ماحده و هاره دک
 باره فوئج اولوی خوره علم اوله آساره دک
 مایه به ناده فقلج حسنه ای فوره لطیف
 صوره صوره فیمه مایه به بزاره دک
 خیل قدر سرتیتر میرکم سرتیتر باره
 ای طلق تسیم فیلکله کرونه جهله دک
 آه بردهه ساره به صالح حسنه دک
 اولوی لیب افق ای سوئیگی انلی تقاره دک
 بیک دبه باره یاد نام خیره کتر اولور
 امجد اجدادهه اولور یاد اخفاره دک
 هاملی اندی برینه فته زلف و جوان
 مکتب سوزنده تا خطم اکراره دک
 مسجده کیره لم کل ای کل نقل اول
 نابا به اوکنده طوفوری سله باره دک
 کوهی ریخته حسیبه یارک نظمی
 حالنا ایلدیمز ناطم آساره دک
 ای صوفی سفیر بیخ کلک مجوز پردی
 قنقله معرفته سده استاده دک

کویجک عاریسه کلونریجه جانا دک
 قانده زره بانه صوفی ^{لریش} نقلی کل خنده دک
 ختبا انجمنی سینه شه آهنده
 دورخی ناره باقر سوزول سزانه دک
 کویکل اطلسه فله شهبه فایله
 ناسیکری و طغی اولور دورانه دک
 چشم عا شوم کجه به بره اولور نه آهده
 بکنز ارشابه نظری بنانه دک
 بیهوده تاره نزلک اولور نه کانت
 بیهوده بره سیکنه انجکله خوبانه دک

X
 کیم به حالیم جیمه زده قدر بلاطم
 حقه عا فیمیم حقه سوزانه دک

سلفه فرخك طرهك ايد پيرنج
 دكازده مردودمه ايم زنگار
 سبه لوز ديشانه هفاله اولم
 نه به لب بجا ركم ملايكه

نور دمه برده بودم سرك ياك
 ملك انز بولجب نيك كككككك
 اوك بر سمنه تا بلوى سرك ه
 مظهر سولم هم سرك سرك
 زبورفته خرد خنك سرك
 زكده زك بويانكي بر عيب اوزم
 ايشان دوى كلفا مكه كيم ديم
 حالنا جهنمه اظه سرك زمه ياك ياك

اظه سرك ضيف كرك
 نيب هولك تا بر رخ ولف وصد
 ايله صرك تا بر سمنه كلم
 زلف دكلم كيم عيب
 قق زلف باد سركه حالنا
 افرقه عيكه بوجا يرك
 خورده باغ قق كل ال ناز يرك
 اظه سركه خاك در سركه يرك
 اظه سرك ايد كيم تا يرك
 دو كيم زمه زلف سمنه يرك

ملكي ناله ايلامك ايلامك
 سینه فلار هفت ابره كك ايلامك
 اوز سركه قبيالم اهل سال كيم
 نكده دمه طبع لطيفه زميره اظه
 بر حاصيل باكله به خجه نا حيا
 سركه قيب زمه دل سركه ايلامك
 ماتم سركه كزنده قيب به
 عجب عجب عيب كككك كككك
 هم ايلامكي سركه دل ناله ايلامك
 اوزم باغ ورد هفت قيب سركه
 هوسايت مظهر صافه بوظنه حالنا
 معمار طبعي دكدي رضاي ملايكه
 مستظلاله كوكه بار عيب سرك

دكدي دوزه ايلامك و عجب دينا طبع
 عجب عجب كككك عجب عجب ايلامك
 كككك كككك قيب سركه ايلامك
 كككك سركه ايلامك ايلامك
 ايلامك ايلامك ايلامك ايلامك

اوسمه نظيره كوهي طابو نورديه
كله مصروفه تيره بار بارك

دوكري ووركلتني باد صباي عا ملك
منهزم اولفك سرتده اساي عا ملك
جهوريه صفتوبه ايد- پييره فنيه نظريك
جنيه كرهري بوقه جيبك استعدايي
كيسه پلر نته فينا جهنفت نوردينه
روزه دوايشتر خيره خانه قد سياده
نومه منيه كوسه بوم جمع خيره باره

اولر لوقه اهلوي سرتنه اقبلا فيه
ياره يوره آورده جهونه رضه فونوزا فونوزا
شوهه بايه عيشه اورده قرنتل اولر
كاه كره لاه عني عا ملك لاه ايكه
ادهي خيره ايد جهه كوله ورمع خلودر

مجموعه وياوه ايد اول درك خنكلا ايكه
عاجت زولامده انجاسي عا ملك

غلام شيراز با مظهر ملك زاره

مصدق باه مي كلفني فاكور

مصدق باه ايد اولر خلد باه ملك
مصدق باه ملك شيراز باه ملك

صند طنقه آه اوله اوسمه
صانومنه اولفك بوكلتني
صانومنه اولفك بوكلتني
صانومنه اولفك بوكلتني

الده كلندر سنق باب كهزوه حالت

از روی کینه صفتک درو بطحای عشق خاندی و خندان هر باره بید دل
حالت باس بخت طریقی درو صبرم
جهان لب خنده درو تنگی در دل

عزف اولام
وصف مسکله نظر تا در سجا تجیل ای غم صرف ذبح افکده جهانه صبری
بهر هنج ناله که افکده جهانه غم خدایه رنگ ابد اند دل خدایم تجیل
خدا صمیم خیده یازده ره مکی امید بلکه بویوزنده یازده یابی بارک تقصیل
سینم اولر خجسته یابی خفانه هجرانه شند ذبح اطهر مسکله فرغ خندری
جهانم رنگ ایوم عرصه مدرا ایتم و بس با کرانک پاک کرده تجیل
حالی ابد بطلم خجسته عفتک
افغم صرف ذبح افکده جهانه صبری

بهره زمانه اطعم به نایزغ وصال ذلک یک ایده درو خجسته بی مجال
اوه برینک سده افکانه به باشی خورم ایتم هیچ رحمت افکده ذبح یا یوال
حالی عرصه بلسم لهنه شتر عرا عسره صف رنگانک طریقه جا اید صحت در دل
گاه - دینک گاه زلفک یاد اید به بیچاره دل لاری شسته اه و خفانه ایره درو در دل
انعام - دینه بخت کور کور و درو کیم
عالمنا بیلمو طولت خدایم بیلم خندان

نایزغ درو خفانه یاب ابد نایزغ دل جانه بر لب خنده درو صرتکلی در دل
صبح با صدف با خجسته بیز خفانه بو خفانه خاتم عاقله بر کانه ابد
بیلمو صغیر کرفانه خجسته حالی گاه برانه درو ادرین قافله ساداره دل

عزیزم

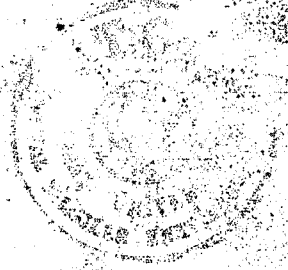
یوزن کله شوقه ای مرسومی عالیجا بده کیم
 کنه ایجی بیز ایلکه نهم ملاست و نه شوقه صفا یا بنیقظ اولدی بدهم خودی بده کیم
 اظه صفتی ناسی جهانه فروده تجرید کینیم کینونینیا بیلی اتواریده کیم
 ره لافنه زاری صیبت قویوم کوزم بوجیم بر فدا کنه نیچهدولادی بده کیم
 غریبه بحر دور اولوم کنگال نایبه لمان تکلا و صحنی امید ایچنه فلا بده کیم
 تدلیخ ایچم نه اولور باران و خنده طویبید یغیر دکن فطوره اولور نینده بیگ کز بده کیم
 صفای حریفی سمدی روزی جانه بیلدی حالت

دکل اوبه الفتنه بخودمه بده کیم

نازیم بیدنه بخت ناساز اولوم بیجیل ایچم صدمه زلفله سرباز اطم
 سینه پر داغ الم صالم پرینانی اولور اشنای زلفه یار و چشم غمناز اطم
 سالی سرد کله و صبح اولوم یارده دیدی باشی الم نازنه سوزناز اطم
 سغرا عشقه امید خالکله کوهل بنه زدم زلفک نظر اوم یوز اطم
 ستمه افاده اطم بیزیم سرتک اطم سده خورده عشقه خوف طمان اطم
 دل فضا بنه خنفره اطرده و غم غم دهده بیولانلی و ترا حکمته یوز اطم
 یغیردی حرف کرده سینی صدراغ اطم سولیدی بر یوسه نکل عشقه خنده اطم

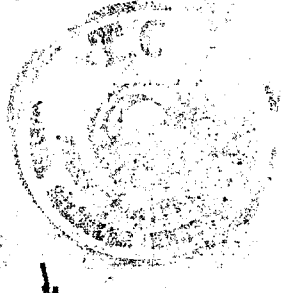
بیرد اطرزم سینی دلا بویه ملانا

سایک کله سحر بردازا غمناز اطم

طریقیه دلمه شراختم وچینه بنام
 طقی ایله نامه سامان خوندنه برقیه
 ادره نوبته صده کی نام محمد
 یخینه طقیه یینه خوندنه ایله
 کل ایله جمنی پروانه شیخ
 مهم اطبه بنم صلانه اوماه که کلام
 اب فایحتم ایتم زبای رشیه
 بنف ال عیام علویم علوی
 دل فریبه وطنی سوز که دره بنام

خیال کا کل یارک طریقیه کلام
 اوسته جمنی صریحه دل فرقه
 بدنه هر صفای صده اذره
 شانه سخن اهر سخن اطره اه
 اوسته نازی ادریزم ضانه واکلام
 کیده خونه زلفه و نظاره بنیم
 خیال کا کل و خطبه یارک ای حالت
 سیاه مایله سوزانه زغیره کلام

همنه یاره نااهه کلام
 برتو اندوز شیخ لهرتم
 درد هر کلام داغ داغ ادرک
 بنم اده کلخنه بلام طراعه
 فارغ دوجولم ای حالت
 انامه شاه شمس تبریز
 خورده جو کنه هر کلام

کتا سرد و نصیر ایوبه شده انیزیم
 عجب کلیمه توره صوره کسوی درام
 سوز خالک غیزینه وه صدیه
 خالنه چکه سوزانه ایله صیقله کلیمه
 ادره دل نهی قصبه اشای اریخته طراعه
 صفای نصیرک سوزله برله بزیه ادره
 صوره بنه جود اطراعه جیله دره کلیمه
 ما فخر خنده ادره کوره درایه حالت
 فرغ جمنی نصیر ایوبه نامه انیزیم

جیل نالنده کلام کوزار کوزار کوزار
 عجب سوزانه بیچاره کوزار کوزار کوزار

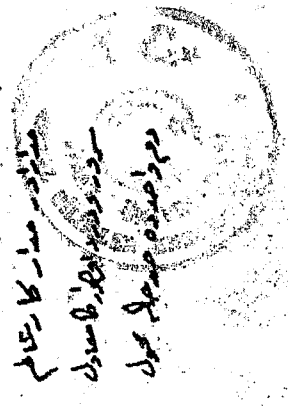
سطر در سال اهل کمال
 سواد حسر من امار
 اهل محوره و هر چه در نام
 و در لاکه کلام اهل
 محسن طمان اهل کمال
 سواد در بار علم

صوتک خسته جمع تاره بدین ایتیم
 و در هم تو جو مجتحت و حقیق
 او توخ افتت افزون طمانه ایتیم
 ما به غیر هر گانه اوله اهل صنیع
 غیاه طلعت در ارای ایتیم
 خویانه نب فرض ملک ما ایتیم

تاغ بر دل سینه سوزانده دیده خیره ایتیم
 کوزه کوزه اولوع تیغ فزفته دل بر تیغ زخم
 بنده اطمینان زار زلف عشق کافر کبشتم
 هلکنا عشق که عالمه جفا کرد و شوم
 خورف دلتوره بید اولیم خاومه
 اختلاف جزئی هر بار کوزه کوزه ایتیم

صوتک بینه ترسای افار دیدم
 جمل خورف که و تاره شوم صفا صفت
 دیدم باه کبی صفا صفا عالم تکمیل هر بار
 ایتیم ز تاق رخی کورس اوله حیدک
 دسته نازک ز غم جفا صفا صفا باه
 شرف و خائف بیدرک ایتیم ملک
 خومه ظلم شریفی ز ایتیم ایتیم
 تیتیم ایتیم ایتیم صفا صفا ایتیم

سواد در بار علم
 اهل محوره ایتیم
 و در لاکه کلام اهل
 اهل کمال

افشاده لعل میگویند که هلاکت قلب را
باده نهند و در عهد ساسانیان

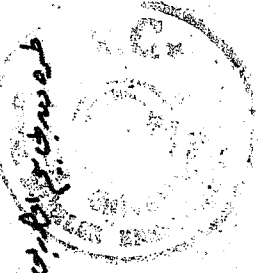
عقل ساسانیان در قفسه نام اطمینان
ست معنی لب و لسان و شادی که کل
بوسی آید که در روزی خردی غفلت باز
خوبیاز و فرخ آورده مستحق اقبال اظهر
میخورد و بپوشد و فعال و فعال یا آید
نیخ و فیضه مقصود است حالت
توسعه نیز در این اقسام خوشی
بر توضیح می آید و اوصاف اطمینان

کنند و هلاکت چشم چانه اوست
شادمانی در غایت خشن و کینه در این
اینکه تیرک در غایت خشن و خشم
غایب نیز که چشم غلطک بود
همه روح اوست و اوست لب که خشن در
حالات کینه اطمینان برزنده اوست

صرف اطمینان

فردی در چشم زاهد عاصم زاید
اقباصی نمود ایسی شیوه مرتب
زرقی در می موج غبار شکوه کرد
اب را که تیره در ایوانی سینه
قیود قدر اعراضه عا مایلیم
حصه با به عجز کند نالشی در
کلیدی زبانه مستالا تا به شایه
قدری در سخن بر سر تنک زینت
فردی از زلف چاشنی حالنا
زرقی چو سوزنک ساهاک جوه
مضمون ظاهر که زینت بینه
دست آید و افرم خفته اورد

خسب اتم زینت سوره اتمی ضایعه
شاد و مخرومش اظهر اقباله ابرار
مبتدای کلید در لیلی زینت خنجر
بر یافته عالی سخن عرش اید
طرحه در غایت اتم ابروی با اتمی
بر اتمی در غایت اتمی اتمی

قاربه حمله اخیره ايجي خيم
هاغزه باشلارن ديارك ياد قضا
الواغزنده قاور كورس دهك ياداري
اخر ايجير مسه هلكت يه نظم نامور
نامر كيميم اولم لب خام برنده

عقل ناچار ايليملي حاطره نكاه كورنده
بيك عولاصه يولملي اعيانه حيله نكاه
هكي مانچر ايجي مبتدي درونجي ايليك
نفع هرا سايي اضداد ايلد ينيه ايليك
صبر ناهانه ايليملي اصابه هلكت اولور اوله
يوره نظم سيمه عجز قيلملي بي
نامر كنه سايغ نده خونه كورنده

مي ايجيه كوروش نامر خايله خيره خايله
خنام باشلار كوكلم خايله درياك ايله
خيال زلفه نيزلي سماجي دوردهانه
ساي سنده قنت كوكلك اي هلكت اولور
اولي نظم عفت ايليك تنظيم
چناب نامر ايلر مابده ايجيه ييله

جولاره اسوي خوزلي چانانده اولورنده
قضاي ناكلان ايتلي درسي عفتور
نيم نكشكي كورسوره نيايز نياونده
نيجي كوربا بطرفله درقار خكر نكشك
ساوانه جولاي خيمه و شوي بيليمانه كلور
شيد فخر نظم اولم يه خواجه در سمر

ندير چايه و صفون هزاره جلالا بيلم
نولي بطر ييني قيب نالو نوره اولورنده

ايونك سوزلنت هجرانه امانه امانه
چانه نوز خسته دل اظهار طبيب چانه
بو قصه قحقم دل نازك ترصه
شيم وصله زلف و خلك نيمه ايلد ييكه
حلكت صميمه قد خيم دور و مستم
اولوم حلال نفقت هجرانه امانه امانه

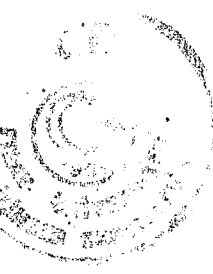
ناز ايلر ايلس ايلس خورده خورده
كلر اشقه ناك ايلر مي ديو خنده ايله
ايلر ييلر زار غريزي اوله غريزه

در مکتب بافت حج در اول کریمه قده
 بیایا هب طلبه بحیر دریا هکود ندر
 لکویا ایوب یاد هکوی کوکل حاله
 بخوده هجرت بزنی صابری هک کویا هکود ندر

عازف، طمعه، بیه، اذیت، دلایه، نغمه

کوهکلا جود فلکله تا از لایه الفیه تبت
 ایبره ذریه قذالک اسب نازی بیاه باله
 من اسم حقیقه حسده تا زبانه اوله
 کوهکوی نازی خویضه قذالک حده و ده کلمه
 در مده داغ ایچیم خویضه اوله اوله
 شیه جیم جلازلک کوهکوی خویضه دوره
 نه کلمه که حاله خانه لایه نظم آور
 خایه جیم خویضه ظاهر ظاهر ایچیم

کیه مده سغ نه سیر صیابی قدر
 جوده ایوب جینی حکم ذریه اوله اوله
 سیریه مسته سیریه سیریه کوهکوی
 قدره جیم کوهکوی اوله اوله

صورت حقیقه برشته ز روز در حاله
 جلوه خنده دل ایگه برشته زای قدر

نام و کلام الفیه و غزلیه لفظه

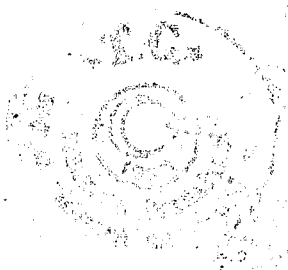
خطبه تشنه مده اوله شیره
 سگ رهله اقداره لکه تازه بریره
 مکتوسی درونم غم شایسته جلوه لکه
 داغ اوله سیم جیمه سیریه بجاده
 دایره زخمه اوله اوله جود
 ای مده خطبه لکه زبانه زبانه
 حکم و شکر نیزی و اقله کوهکوی
 دیناره بلور و عقیده یگانه
 تقلیده جیدانه بوغیه مله بریره
 همده کل آتاری نغمه نجاسه
 انجمن بی عقیده نطقه عابره

قزلبه جاده درون لکه زبانه مکتبه
 قزلبه سیریه زخمه اوله با زبانه

شس خا و بریزینه خا - طوطی و قاقاز
جمع اضداد ایسه - بادک بیلای چمه
تجهیج اولدیجی بیسه چوله چیلک
اوه خیله کل اهر - سبل بیلای چمه
دلده باخ اوجمه چور - دهجای چمانده
اوه زجهه صفای کتت فریای چمه
تاج خور و کویب بیه کیکاینج کاشه
کل کتوت اخلواریک بیل کولای چمه
اولدی بیلدیز جهیک طرفه زای بر دیا
دوسه چورنج فلک - ساض بیلای چمه
فکر معطله دم ناک فاوا فنده
دوسه رهجه - چونه برک سنسای چمه
نغمی نکیه سینه ده هریم نانه
مثل صد ذراغ دل - ولان صولای چمه
هلاک طورتی خزان شمدی قصده راهک
فوسه ایدوب خامه بو خورده مصای چمه
جهنده فائقه بر دلاک ایدوب کلک نرم
دوسه دی کاشه نظم بیل کالای چمه
بکوز برک کل باخچه - سبز صغی
صا - مشه جمع اولدی تینه ره کمالای چمه

خما نه عجز و خضوع کی ایزلر ناکر

X ناکر کینه تیر افسوسده ایدای چمه

خامنه برهنه
حالتی نظیر هم نشسته جات نگاه

مقتضی طب و حیدر محمد کرده
از جمله امکات اجتماعی
تغیبات آتیه دولت مستعد سازند
اطلسه بشفه حیات اینده هیچ اطلسه
بجای صبر ایستاده ای در قوه لایحه
مالیات ای کوزی جود در جلاله افشانه
بینه حظه خطا بر خیز ناچار

کم الیه ای که عاقلانه و متوجه کرده

تا هدایت چشمی سرزمین با خیر و برکت
حالی بر باد ز باد ایملوک و بستر
ای صنم هیچ ندیده از اینده جهان
بسمل سوختی در غمزه لعل نظایم اقرار
قوتی نایزی نمی سیم اند تیر بیک
مالتا جبارانه و صفتی ایچرم اوام

اولی خیز ایستاده ای طریقه و عاقلانه

حرف ها

کوزی چشمه نوری رخ بر نایره شده
خیال کلاک کوزی چشم تر
سینا زهد زهد غفقت خا طای
لب جود کرک که ای سرور زانم
کوزی صانع های صحنی بلای هلاک
عجب عکس صانع جیب یا ابروی بیلم

چکار که در مدح لعل باغی طایف
نگین جان و شوی که گویا نایره شده

قرار زلفه با فدیج غامی نگاه
چشمک مبع اشوب و خصوصه طریقی
دیده در سرور جلاله در جود و شوق
کوزی اردنه قاکور بیوسف صانع کوزی
یاد خسارک ایله برده انک دیده
نصب جیب و لمر ایروم کوزی
چشم معانه ایله با فقه کوزی خرد حکم
بیم درین فکره اوزم خود دیده
میلد شایسته می کرد و در وفات کرده

قلمی آداب و قواعد بتدی تھیں رنج
 تیر نکاح ایدر سینہ جہی صیوان
 ایام داغ دراز ایلا فریاد اما
 شرف زلیخہ بکزی عرصہ عرصہ وفار
 استجاب اقبیور یعنی کافر زلف
 ایک بریوسہ بد نظیرہ بتیریک ناچار
 بوسی ضائبہ میلخی ویر طراف یار
 تار و فرز اعلیٰ و مطلبہ بیہالہ و شور
 بقدر کورم کلا اعلیٰ ضابطہ ماتہ سنخ
 دلمہ پرہ صا در مصیبتہ ایتخاف
 حالاً زلفی بریوسہ بچہ سنخ کجی

ناز ابر صبر سنخ شوق رضائے
 سچ اوصافی تصدایک زکاتک در انگم
 بر نظردہ عجزی سرستاید عشقی کلینتہ
 دلانوبہ ایتظاہر و طوطی بر کربک
 استکلانہ مقالہ و حقیقت دستائے
 ہمانہ شیبہ بیامی دل اظہر حالتہ حقیقہ
 سنہ لبرہ طوطی عشق کو اور کفایت

۱۷۹
 دلادلی بر کل مکارہ عزم کارہ بیگانہ
 ہولادغی صفہ حضور صبر بر محنتہ
 اور نہ ستارہ صمدک زلفہ سیرتہ لاری
 نذر بادغی خیل و خال بیخیز تو قیادت
 دل شادہ اظہری ہنستہ بتلادغی غم
 عجبتانہ بر ستارہ و ایمانہ تجلیور
 نظیرہ علم سر دکلمہ خطکای نامقہ حالت
 ایدر تقسیم دل استعارہ عزم عارہ بیگانہ

۱۷۱
 زلفک اور تر کرد بے خطہ بر تو ایتنہ
 نغمہ زانکار کوز تو صبحی بزم غم
 تا بکوردہ زلفی دکلمہ اور و رینہ
 شرمم صبر مرغ بالہ بر طرا ایتنہ
 نا ایتنہ عیوانہ اندیشہ ایتنہ
 مویا ساری کرم اظہر ایتنہ مویا
 سمدیایک اوج صمدہ ذمہ لیکہ اظہر ہینہ
 چرخیدہ تیر صبح ایتنہ حالانہ عزم ایتنہ

۷۱ حکمت ایدر چی حکمت و حالته نامو برید نظر ایجاد
 اظهردنغ انکله اسم اعلا صفة جو صفت حالت

تجلی کوهسته کلاره کلطف تازده در تازده
 نگاه التفاتونه جهیزیم اظهراستجهویاک
 بکا کا اظهرو صفا و صلب بیورغ بره شیناک
 توکل ذنغ ادر صلابه شینای وصالک در
 فصل صبر و تحمل ایلیوب فصله ایتمسه حالت
 صفت باده ویرسه چی جم تازده در تازده

اظهرا کشاره باب سخاقت زیانده
 ایزر زلال رخه و نورین منطفی
 الی نقود صیدایله کامی ستاخنی
 ایزر کتوده ویرده چی هندک خم
 کوشنی بر خاض عولانه معادنی
 بجایایله صفته رغبت زیانده در
 ازار اتقانی طبیعت ایندی او اویری
 ستاک اندره اهل دله وای حلالا
 ایزر حلال و جای سلاقت زیانده

اظهرا جیایله ایتمسه و صفت کوی
 کوه طیاره نظر فضاه صفت زیانده

۱۶۱
 ویرسه هیله اولوبی عارصه تابانته
 کلا عسرتنه اولله زوقه یازینا یوقور
 اطلعه وهره نیرا یلسی صیلا خلک
 اخص صده اولوبکم خیالک محرر صده یاز
 حالته عالی یک صده خلک ابر ما یوسی
 بو شنده خورینک یاشده یاز یا نده

حالت ایدر چی هر گزینک تماشا خفته صفت
 نامه خیالک ایزر کیم هر شب عقده کسرو جادانی
 حکمت ادر کزنده دسته صیقم کیم خوراهدی
 حالت اظهرا کیم اشتیاده کاکله کلمه کسرو خنده
 نامه کور چی بر تو اولور روی کفر زلفنده
 حکمت ایدر عرش خیا سم با مالک نازک اظهرا چی
 حالت بی برور تاز زلفه یا یا بی مشوره و کباب
 نامه شیم بر تاز اولور چی صلاک بزم عسرتنه
 حکمت ایدر اظهرا کیم صیلا کیم در غ سینه
 حالت وکل قوی قزم خنده در کاکله کزنده
 نامه ایدر عرشه صفت روح کیم هر کله
 حالت ایدر زخمی و صفت روح لیلای صفت صفت
 حالت ایدر زخمی و صفت روح لیلای صفت صفت

استاد اوله خبایای قضا و قدره
قیام اشفتہ بی سوسجی افشان اوله
اضطراب ایلمیز یا نسیمه حاکت اوله
فرقی بیوصه هه لزلک سوزسده روزان اوله

تغیاز فضل سوزناک اوله نولیه
زبانلر ایله سوز دلمده ناک و فریاد
ایله سوزسده سوزلری صولری کوشنده
تغییردن نازک سوزم ایلمیوخا قذک
ادناک کفته دلداده هاکت بینه کولکیم
کلوروی داغ داغ سینه هرگز خندان آه

سوزده ی نشتری تا جهنم اچس روزنجه
اه او اهو با قشیده نیریلر بیسه
نوعی غیظ الیم ایتمکیم قانقوزه
خللا هندوی سیرطانه ای ماه بیله
منطقه حکیم معاینه بویت لطیف
جلالتا سحر عوضا و کلمی بیجه

کله عهده اولور کولک برلور بیجا اوله
بیخ سوزم سناک کلکله بند اولور
ایتمیم صدمه تیوظک ناک یا رب
ایتم ایزده بی منت بیجان اوله

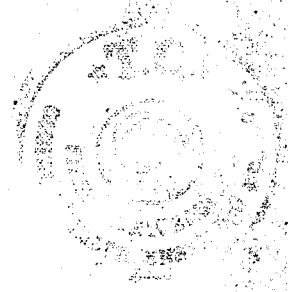
صورتا یعنی عالم بزرگه باری
 نه سببینه فله طبعی ایا دنیا ناک
 عالمی قطره لیس موج عم صندینه
 آدم سخن گویی درین صحنه عالمه
 چشم صحنه بینه ایلم و درسم نظری دنیا
 عالم و آدم بل بل نظر ایند که کوکل حالما
 کندی کسکم ایدر که باری

بیدار هئیندر بویوروی مینه باری
 خامه بویوروی کی ایدر که باری

صافط شعوره نغمه بطیره

جامه دردم جسم سرد اولور بیدار باری
 داغ داغ اطرشوی جسم سر زنه هجرانه
 صدم بیک هفده نغمه چشم بیدار
 ارباط کسره عفتاک براسی خادای علی
 کرده و مضمونه اولور سی عالمه باری

جلانا دوتونه دل صطی نغمه عکده اکلر
 اطرش بویوروی لطف جملانه باری

عالمی قاضی کلاه سینه عیبه قاضی
 دیده اولور کی کرک زنجیر مثل بری
 بکار بال صفا عیبه چشم
 بر تو انجمنی خلک بر تو سینه بر تو
 صب قرال اولور لبی عیبه کسکه
 نرف انه برینه همای صناک
 کو بچاک و حسی عفتاک اوبت ترناک
 ه نر خطونه لاله اخلاصه زنی
 یاره سینه یاره زنه مدهم یار اولور
 یاده دیده می با نه طم چه مثل حجاب
 ایلمانه ای تنه برورده بر سینه عیبه
 ام طیبه حسی برور لطفک ای شوخ
 قاضی بر صفا کسینه صدا طم
 لاله نظم هنر فتنه بخت اصلا
 بال بال حسی زاکتی کوردکم
 نترنک الله اولور عیبه قاضی

بیت روحه نغمه وایسده

ایلمانه عفتاک عالم جسمه جملانه
 نوردیده خمیر لایه لب کله زنه بینه باری
 چشم باغ ایندک کورال اما صغیه و عیبه
 سر طیار زنه صیقلی فرشتگان
 قوسه سرور بیدار شده ماره دنیا
 بچیدر ضمیمه بویوروی کل عیبه

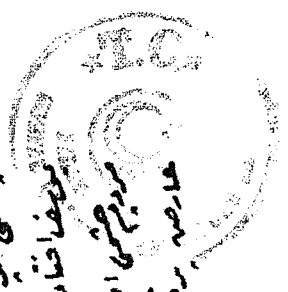
روی در زلف بگردد سبزه گل ای در روزگار کور هم محبت بگردد عین حلاوتی
فدیه کور سبزه گل ای در روزگار کور هم محبت بگردد عین حلاوتی
هالت بخیزد ای شوقم کیم بیستی

ساخته بیز هیزند کلاه مولوی نشه خفتی منت و صدت کلاه مولوی
و هویت کور کور نغز خفتی همد ماغ جین باغ فنا دور کزله هر کزله کلاه مولوی
کشته تجرید عین غنچه ضایعه ای که شوری نا اهدا زینت کلاه مولوی

اسباب سربا سوزنک مدار که شی میل سناک عهد رفتند کلاه مولوی
جان زد صدت شمشیر و بوسه منت نغز سراسر حقیقت کلاه مولوی
تا فایم معانی زبانی کسایید
هالما تابع سلامت کلاه مولوی

نامیده افقه نظیره

بجای خفتی سوزنی نگرید خفته می بر تو طره خیمای نگرید خفته می
از دونه محراب در کاه جمال یار در حاجب باب مصلای نگرید خفته می
جستی بر طفل سنجیده کتاب خنده در غنچه ای خود به جای نگرید خفته می
جستی خیزم کوزم دور خنده فتنه هیچ مبع اسب سربا سوزنی نگرید خفته می
میل خفا فتنه به کوز خنده افق دور مای طرف زنجاری نگرید خفته می
سرب خفتی او سوزنک بر یکد کیریا فتنه فرمایند لای نگرید خفته می
عاصه بر آینه کوز آینه عین خفاک دید غنچه ای غنچه ای نگرید خفته می

سند جلاله نغمه رخنی عالم کداز خیره خفتی جسم بیبای نگرید خفته می
عاشق صد داغ خفتی بیک خفتی نگرید کور قیومه بیزه لای نگرید خفته می
شوق جفته ادها بنده افق خفتی خسته نشه نا تیر فرسای نگرید خفته می
بخت بند جستی نقد وین ناله بید دند جابلک دست سربا سوزنی نگرید خفته می
هالما بر دونه بیک فتنه ای که خفته بسته فتنه ای که نگرید خفته می
نظم میر با مفلک بر شوق نگرید خفته می
کشته نیبای معنای نگرید خفته می

بیک لایم جی در بی مفلک ستمی و در کعب باخی آهن خندان ستمی
فدیه منت جی در لای مفلک ستمی و در کعب باخی آهن خندان ستمی
تا فکانه الطریقه جفته و طریقه در لای مفلک ستمی و در کعب باخی آهن خندان ستمی
بخت خاتمی نام در باندر دگر ادوی مفلک ستمی و در کعب باخی آهن خندان ستمی
فدیه منت جی در لای مفلک ستمی و در کعب باخی آهن خندان ستمی
بخت خاتمی نام در باندر دگر ادوی مفلک ستمی و در کعب باخی آهن خندان ستمی
فدیه منت جی در لای مفلک ستمی و در کعب باخی آهن خندان ستمی
بخت خاتمی نام در باندر دگر ادوی مفلک ستمی و در کعب باخی آهن خندان ستمی
فدیه منت جی در لای مفلک ستمی و در کعب باخی آهن خندان ستمی
بخت خاتمی نام در باندر دگر ادوی مفلک ستمی و در کعب باخی آهن خندان ستمی

فان يراعي ذلك كما اه ايتك تميم يا ايم
نيسه قصب عزمي صوبتك بياره
حالت افكده اعم بيم نايه اوسه
درد عريف توبه طوسه صندك اوسه

كوكبي جيبك كيه مقوده كلاره اولوه اولوه

تجاسي ايتم زندهه تيمه خوسه خوسه

نضاي بينه مسوره ايمكلاف قاي اولوه

عجبه يرايه تاره نطق بايم دونو موم

بلای اقره تيمه با ايم صالت راي تاره

فغانه و تاهم عهه طلاه ازمي اولوه كاي ايتم

فصال نسل در راه ايم سوز اولوه قور اولوه

تيمم بونيمه بيه خنده خوسه وسيله اولوه دار اولوه

سايام وراك سوز ايم اولوه اولوه اولوه

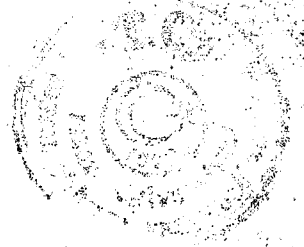
سولات طوق قديم واري ناره اولوه قدر اولوه

امتا ز لطف جسم يار در دل ياره
نصبي اطره اصره عجم اكا انفاي سج
دل كه تاهه خيول ايه خيهه عشقه
خوبه دل نوسه با ايلر اما كس تاهه عالم
حالاتا دهانده اولوه و اولوه ايه
منده و در عشقك خسته بياره

جهان و دلده سوسم بر خفت نازك توي
سوز ايم سر زلفك ايليم نطاه
اخطراب اولوي دور خنده بلای جهول
ايم عريفه صوبه حاجت افضاب حسنه
نيز ابر و دره كورده حسناي ايم خياي
بچه عجمه فدا كونه بچه خلاك ايم
حالاتا جوسه ايه سوز اولوه اولوه

صندك كوكبه بيه خوسه بر اولوه ياره
بر اولوه خيل لوسه صبه عجمه كس
داغ اولوه ناله سینه كيه خونيه اولوه
كلمه عشقك كوكل نوزده خوسه

نشانی باب الطهه - صور انکه در
درجی حای و فرفه و سر انکه در دم

ز محمل ط برتا سر و لنا سوختا لدر
و منک غلانت انکار انکه در دم

در نمان نورک باخ و بعد - یسه دم
او طسوخی زائل ابا کرم انکه در دم

دانه در شیخ دور و کرم با خا خا
بارتید رسویند نه افزیم سطو ز انکه در دم

آسی عالم باقر دلس حمله حالقا
با تجویب سویند فیک اعلا در سر انکه در دم

دولت سوزا ز دره به سخت ترقت بوردن
ماه روز که دوبره عا لکلن بصور

ای فصل طر صد صبا ای ب صلا که ولزار
حاکمی نعل عتد و حجت بصور

آکم کم

صد اعظم عالی یا سا - سر بلانه ناریخ
نظما حصه عالی ای درام حلاله

که ذات کیس دنیا ز فیدی کلدر
سینه معارف حصه عالی ای در یا سا

کورد خد فطرا سخفانی اولیان زینانک
تنگاه و عا هلب ایلمند بی داتم

ایده صود ستره ستام اول صغیر
دوست روی بر کوزل ناریخ
حکایت طبری
حکایت طبری

۱۵۶۹

کل رخا سی سیم ایلمند نیمه طمع
که بو عطرک صبی که فونقم لایک بونج و دوسر

عزل

زلف مطاک دوبره لای ز شریل فاطمه بولدر
دیده بیدورک اهل کانی سولدر

بده فیدی هر تره اول کاسا عالی سولدر
صغیر ساریخ و کوه طوطی صالی سولدر
که دلامر بل ک لایا بالی سولدر

آکم کم

استرا کاکو با به ارند بخل

که کلوز کورده نا هده صدف بصور

دونه کلب بجای نعلت بصور

حلم میدر بزه نوسه ایبر جلک اولدر

هل اغا که اورم نته عید بصیر

صنم عزیزک دلمه که سار عالی سولدر
فیم راز ایلیک ز تکلمه که اوتوخ عشق بون

راه عشق بارنه
سوف تیر بنامم راه عشق بارنه
تکرا فاشکم بنم حال کویج اگاه او بصور
حالی که کار فیدی عشق ای عشق و هده

کینه کم سکه عتفه صفای اولکم
مدلس زهد و یاد به برکی عتقت بصور

صعل

روزه الاله سیر ابراهیم در خفا است
 ای طیب جامه لطف است بقره و است
 سعادت عیادت کفر به غیره عنوان است
 ساقی است بخیال بزی بر تابه است
 ساقی است بخیال بزی بر تابه است
 ساقی است بخیال بزی بر تابه است

زلف تبار زلف که زلف تبار است
 و عیون است بخت که عیون است
 اوده کلام است بختی که عیون است
 کلام است بختی که عیون است
 عیون است بختی که عیون است
 عیون است بختی که عیون است

کلام

عاشق است بختی که عیون است
 و زلف الاله سوره حدیقه اوله است

عشق

یوسف هیچ روز خفا عیون کلمه
 او کیم از صفای عیون کلمه
 رسم است عیون عیون کلمه
 این کلام و عیون و خفا عیون کلمه

این کلام هیچ روز خفا عیون کلمه
 کیم هر کیم کیم کیم کیم کیم کیم
 بود و کیم کیم کیم کیم کیم کیم
 و در کیم کیم کیم کیم کیم کیم

او فریاد می کسی سر کلمه و مدوده
 کلام عیون عیون عیون کلمه

عشق

سوزش کلمه است ملاحت کلمه
 بزم عیون کلمه است ملاحت کلمه

کلمه است بختی که عیون است
 زلف الاله سوره حدیقه اوله است

ساقی طوره است بختی که عیون است
 قلب سوزش کلمه است ملاحت کلمه

کلام است بختی که عیون است
 دست ساقی کلمه است ملاحت کلمه

کلمه است بختی که عیون است
 عذیب کلمه است ملاحت کلمه

سوزش کلمه است ملاحت کلمه
 صفت کلمه است ملاحت کلمه

سوزش کلمه است ملاحت کلمه
 سوزش کلمه است ملاحت کلمه

سوزش کلمه است ملاحت کلمه
 سوزش کلمه است ملاحت کلمه

توقن بقیدی وی ای وقت سوادله امام
فرید بی جنبه ز جمله جام صومر
بیت دگر

طو غریب حالت قویان سوزی بو قویان
ای بری رضا ز کورن اولوب انصاف
بیت دگر

کلیک کای رده دل طلب لطف ات
دکونر جهده صدای کی نرسا دکونر
عطف
بسته صدقه بیایه قضا
مکره ز قضا عظام دل ناله نرسا
مکره ز قضا عظام دل ناله نرسا

کو کلامه صنف ده کلامه واروم است سوزند
اقل کل کلامه واروم واروم است سوزند
بناوه سوزوم زورنی نهوه ای واروم
مکوندر جویانه انعام واروم است سوزند
بناوه سوزوم زورنی نهوه ای واروم

فقدار بنده معلم اولوب کلامه واروم است سوزند
کتاب رده سوزوم سوزوم واروم است سوزند
هزاره سوزوم سوزوم واروم است سوزند
فقدار بنده معلم اولوب کلامه واروم است سوزند

کتاب رده سوزوم سوزوم واروم است سوزند
هزاره سوزوم سوزوم واروم است سوزند
فقدار بنده معلم اولوب کلامه واروم است سوزند
کتاب رده سوزوم سوزوم واروم است سوزند

فقدار بنده معلم اولوب کلامه واروم است سوزند
کتاب رده سوزوم سوزوم واروم است سوزند
هزاره سوزوم سوزوم واروم است سوزند
فقدار بنده معلم اولوب کلامه واروم است سوزند

کتاب رده سوزوم سوزوم واروم است سوزند
هزاره سوزوم سوزوم واروم است سوزند
فقدار بنده معلم اولوب کلامه واروم است سوزند
کتاب رده سوزوم سوزوم واروم است سوزند

فقدار بنده معلم اولوب کلامه واروم است سوزند
کتاب رده سوزوم سوزوم واروم است سوزند
هزاره سوزوم سوزوم واروم است سوزند
فقدار بنده معلم اولوب کلامه واروم است سوزند

توقن بقیدی وی ای وقت سوادله امام
فرید بی جنبه ز جمله جام صومر
بیت دگر

طو غریب حالت قویان سوزی بو قویان
ای بری رضا ز کورن اولوب انصاف
بیت دگر

کلیک کای رده دل طلب لطف ات
دکونر جهده صدای کی نرسا دکونر
عطف
بسته صدقه بیایه قضا
مکره ز قضا عظام دل ناله نرسا
مکره ز قضا عظام دل ناله نرسا

کو کلامه صنف ده کلامه واروم است سوزند
اقل کل کلامه واروم واروم است سوزند
بناوه سوزوم زورنی نهوه ای واروم
مکوندر جویانه انعام واروم است سوزند
بناوه سوزوم زورنی نهوه ای واروم

فقدار بنده معلم اولوب کلامه واروم است سوزند
کتاب رده سوزوم سوزوم واروم است سوزند
هزاره سوزوم سوزوم واروم است سوزند
فقدار بنده معلم اولوب کلامه واروم است سوزند

کتاب رده سوزوم سوزوم واروم است سوزند
هزاره سوزوم سوزوم واروم است سوزند
فقدار بنده معلم اولوب کلامه واروم است سوزند
کتاب رده سوزوم سوزوم واروم است سوزند

فقدار بنده معلم اولوب کلامه واروم است سوزند
کتاب رده سوزوم سوزوم واروم است سوزند
هزاره سوزوم سوزوم واروم است سوزند
فقدار بنده معلم اولوب کلامه واروم است سوزند

کتاب رده سوزوم سوزوم واروم است سوزند
هزاره سوزوم سوزوم واروم است سوزند
فقدار بنده معلم اولوب کلامه واروم است سوزند
کتاب رده سوزوم سوزوم واروم است سوزند

فقدار بنده معلم اولوب کلامه واروم است سوزند
کتاب رده سوزوم سوزوم واروم است سوزند
هزاره سوزوم سوزوم واروم است سوزند
فقدار بنده معلم اولوب کلامه واروم است سوزند

مورد

همه دستر اوسته ستان زود سکندر کرد
خونری بوده عفره عثمان زود سکندر کرد

بجای تازی بخ لایق با انداز اطلب
بهر اسم طغنه طنا زود سکندر کرد

بجز احمد و با فرط صنفه
فته او چشم افشیا زود سکندر کرد

لطیف ایستایم بر دم جفا بودم
قصه با هم صله هر از زود سکندر کرد

هر طرد نه حلان زلم طرد
دسته اصداری ستار زود سکندر کرد

مورد

دستت اورد با فخر و جود
نکسرام صیدر دشتا فو با رضه

زینت انداز حضور مجلسی
اورین صد و دانه و سواد و فدا هر کوشه

ببیننا ضیا لهد - ای خدای طوبه
تکلف جاد و سحر زود سکندر کرد
ایلم هوسه هب
ایلم

دیک ایستایم بر دم جفا بودم

عشق از صبح با صحنی بنق
جلال هنده صله زلف زود سکندر کرد

ناله صلیب ز زلف زود سکندر کرد
صحنه یکم بر زلف زود سکندر کرد
برده شده افشیا زود سکندر کرد

ملکنا بودم بر عین مسه رالم
دست زلف لطف ایستایم بر دم جفا بودم

دک بیری با نه حلان نه ایلم و راه
نکره صانط هوسه زود سکندر کرد

رخت اند - صد نشینده خلا کف
بجود صفتانک ندر با شنباه

صحنه

از روی کیمیا صفتی که از طبیعت عینه
شکر حار در دره فاخته ساور در کوه
هسته بنفشه گاه گاه ادراج را از کیمیا
مستحق در طبیعت فرزند است تا نسبت با جادو

حکایت با سینه به در غایت جبر
جهان بر لبه ضمه صفتی که در کوه

اصفا صفتی که از طبیعت عینه
فاجره این صفتی بود در کوه با بند
طایفه این صفتی را در کوه صفا
کوه خیمه را در کوه صفتی که در کوه
بود در کوه خیمه را در کوه صفتی که در کوه

صفتی که در کوه خیمه را در کوه
صفتی که در کوه خیمه را در کوه

صفتی که در کوه خیمه را در کوه
صفتی که در کوه خیمه را در کوه

صفتی که در کوه خیمه را در کوه
صفتی که در کوه خیمه را در کوه

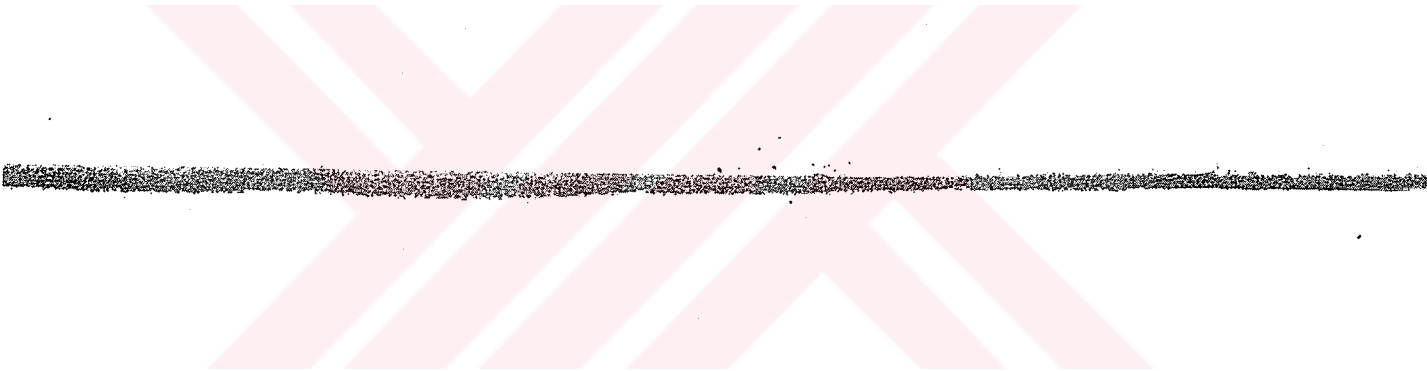
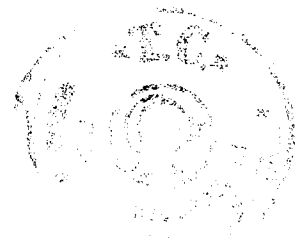
الوانی که از طبیعت عینه
صفتی که در کوه خیمه را در کوه

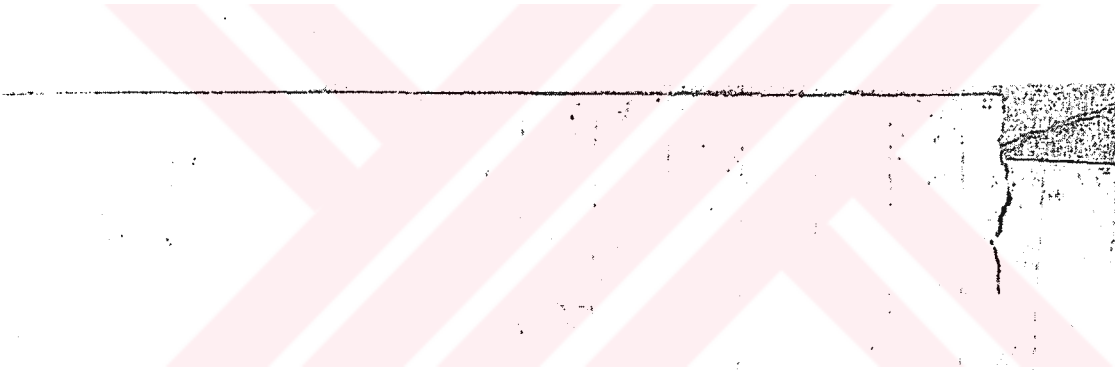
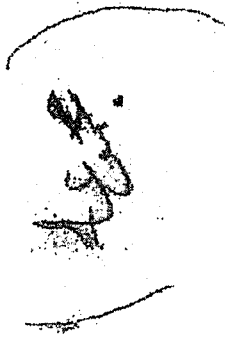
صفتی که در کوه خیمه را در کوه

صفتی که در کوه خیمه را در کوه
صفتی که در کوه خیمه را در کوه

صفتی که در کوه خیمه را در کوه

صفتی که در کوه خیمه را در کوه
صفتی که در کوه خیمه را در کوه

ظلم

هر سووم شود جملگه بر برضا
اه کیم خلیای خیار جملگه سنگ
نود هجرت و ترس خلیای اولاد اولاد

دیگر

منازه خاندان به حدی که بوسید
مضامنه اشای نرم عتافک و سید

دیگر

موسیقی نغمه برای حسن انجمنه را
حساب احوک تصویر برزاد اولاد
سزایر به نتیجه نرم الهام اولاد

دیگر

خجانه غمزه خیمه به شمشیر
تسه حقیقه دروغی سوز خیمه کوه

دیگر

نور طمان و کلمه کلمه نام اولاد
دولت اولاد بر دسته زخم خیمه عالم

تلاوه اولاد که اولاد اولاد
مهریزه نشین اولاد ضوری اولاد

ظلم

ساده دور به اولاد عتف طبریزه
نجم کسوراد صانم با سینه طاقوی جلاک

دیگر

بخت اهل اولاد علی سینه با کوه
طوغ زیزه طاقوی جلاک

دیگر

ایلیغ با غزیه باد ساه جلاک
بر توی چشمی غزیه اولاد غزیه نور

ظلم

ایلیغ با غزیه باد ساه جلاک
نجم کسوراد صانم با کوه کوه

ظلم

ساده دور به اولاد عتف طبریزه
نجم کسوراد صانم با کوه کوه

ظلم

ساده دور به اولاد عتف طبریزه
نجم کسوراد صانم با کوه کوه

دیگر

بخت اهل اولاد علی سینه با کوه
طوغ زیزه طاقوی جلاک

دیگر

ایلیغ با غزیه باد ساه جلاک
بر توی چشمی غزیه اولاد غزیه نور

ظلم

ایلیغ با غزیه باد ساه جلاک
نجم کسوراد صانم با کوه کوه

ظلم

ایلیغ با غزیه باد ساه جلاک
نجم کسوراد صانم با کوه کوه

یعنی ارباب محبت همیغ ازین طریقی
هستند که معذور و اولیای محبت همیغ
ازین طریقی

قطعه

۱۱
اه کیم عیود اولوم برنگار بود
و کلوز اخفا همیغ اولیای محبت همیغ

ریک

کلمه کلمه کلمه کلمه
باشه که حوسوه او سوخ ناز برود
ازین طریقی

۱۲
قاره عیتم ایوب کلمه با مال صمد
سوری احمدی کلمه صمد صمد صمد

ریک

بچه خرد و عجم بکم صورت
بروی زرد و سرور اولیای محبت همیغ

۱۳
سوز صمد همیغ اولیای محبت همیغ
نظر ایستها همیغ اولیای محبت همیغ

ریک

شده در قلب سینه کلمه
مقدوریم دست اولیای محبت همیغ

۱۴
طوبی بکرمی جمع فیداب
کلام سید باب اولیای محبت همیغ

ریک

الوره اولیای محبت همیغ
الوره همیغ همیغ همیغ

۱۵
سواد اولیای محبت همیغ
افند - ضم و عیغ اولیای محبت همیغ

ریک

الوره ایغی اولیای محبت همیغ
ریس دستا - ریس اولیای محبت همیغ

۱۶
قلمه کلمه کلمه کلمه
میک نغمه و اولیای محبت همیغ

مطلع

قطره اشک کبر در عصا
ای قوری بیا بجهنم آینه بیا

هوی هوی سینه کدالینه
کدالینه سینه کدالینه

مرد و حکم منزلت مطلع

قاسم و سینه که نه بود و صفای ناز
ایند که قفا و کایا سینه بلای ناز

مطلع

عظمی که سینه زلف که کهنه آینه
دیوان در اولی که زلفی بجهنم آینه

دیگر

عصا بیا در سینه بر و کدالینه بیا
معتاد سینه آینه عصا در سینه بیا

دیگر

همه سر و آینه در سینه در و زلف
اونا سینه اولی در سینه در و زلف

مطلع

دیگر که کدالینه ای سینه در سینه
بر عصا بیا بر سینه بیا در سینه

دیگر

دیگر که کدالینه در سینه در سینه
آینه نوزدهم آینه در سینه

دیگر

دیگر که کدالینه در سینه در سینه
اوری در سینه در سینه

دیگر

دیگر که کدالینه در سینه در سینه
با سوره سوره کدالینه بر سینه

دیگر

دیگر که کدالینه در سینه در سینه
بار سینه در سینه در سینه

دیگر

دیگر که کدالینه در سینه در سینه
نازک سینه در سینه در سینه

کاه خنده کاه کبره مالک دوم برود
مطرد و در اینجا خطا کارم برود

مطلع

رابطه
هر کلمه ای نزدیک

خاشاک یاغی کوی کوی خاره قوروم
کوی تک او خوریه نو کوسمی کورم طردم

دیکر

سیر ضربه خنده خفته سیرک
اب روی اصیاد حفت سیرک

دیکر

اورده صولت کم منادی و طرد
داری برقی ماری و طرد

دیکر

ایده بیدار شونده رخ بر تو خیس
نجی خوره قید اولنا خلت حله سید

مطلع

زنا اشفا بندم مولا
صفت صراطی استی در خواجی شرم

دیکر

سجراغ طفتک سینه سوخته کین دور
تاب نامم تعد جسی مود سافین دور

دیکر

سنت سوخته کین خفتن اب و طایه به
تا اول لب لب ستم نیند سوسنج کجا و به

دیکر

بلده کیم سوخته در خجید در خورده
نفته خسته غامیه در خورده

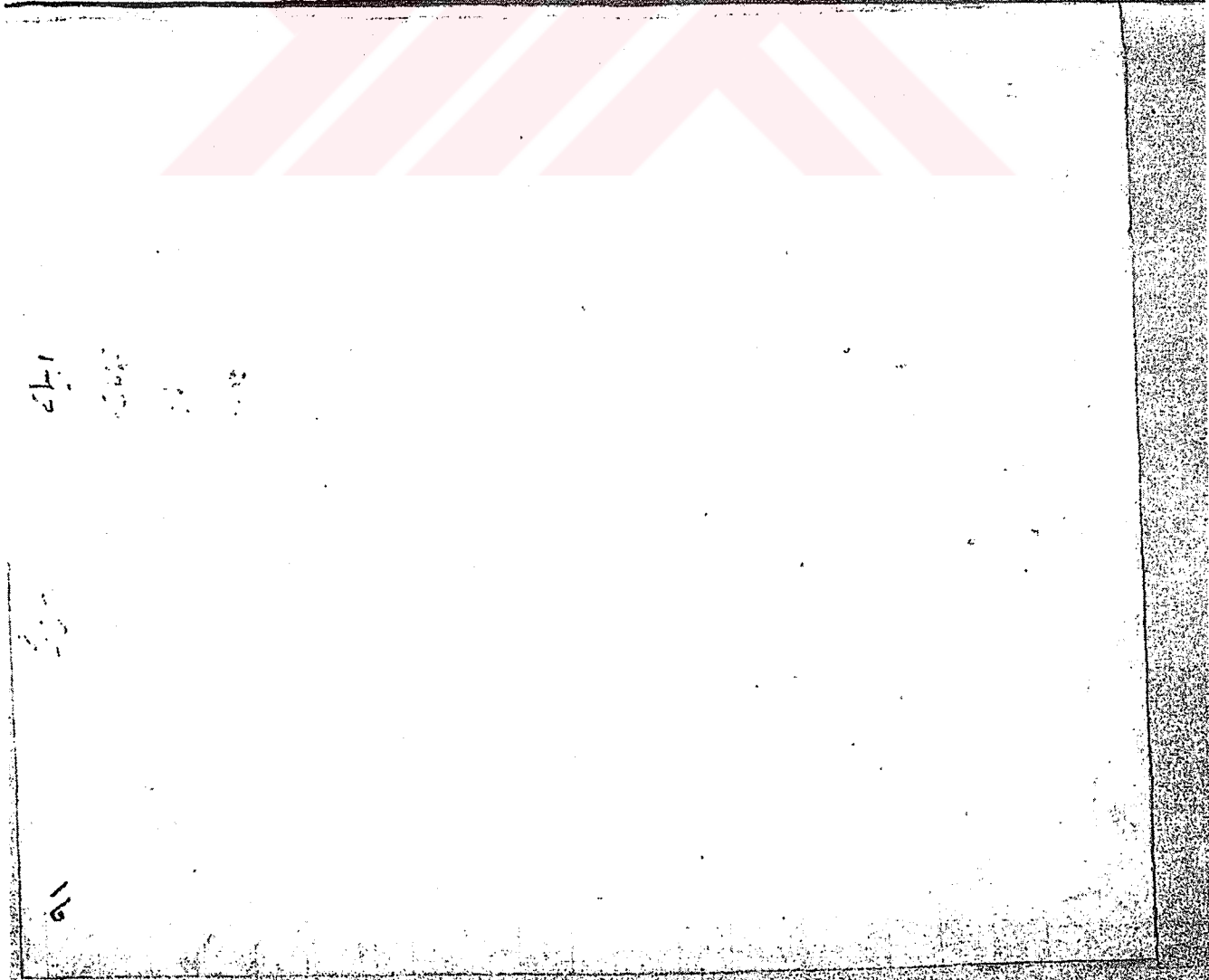
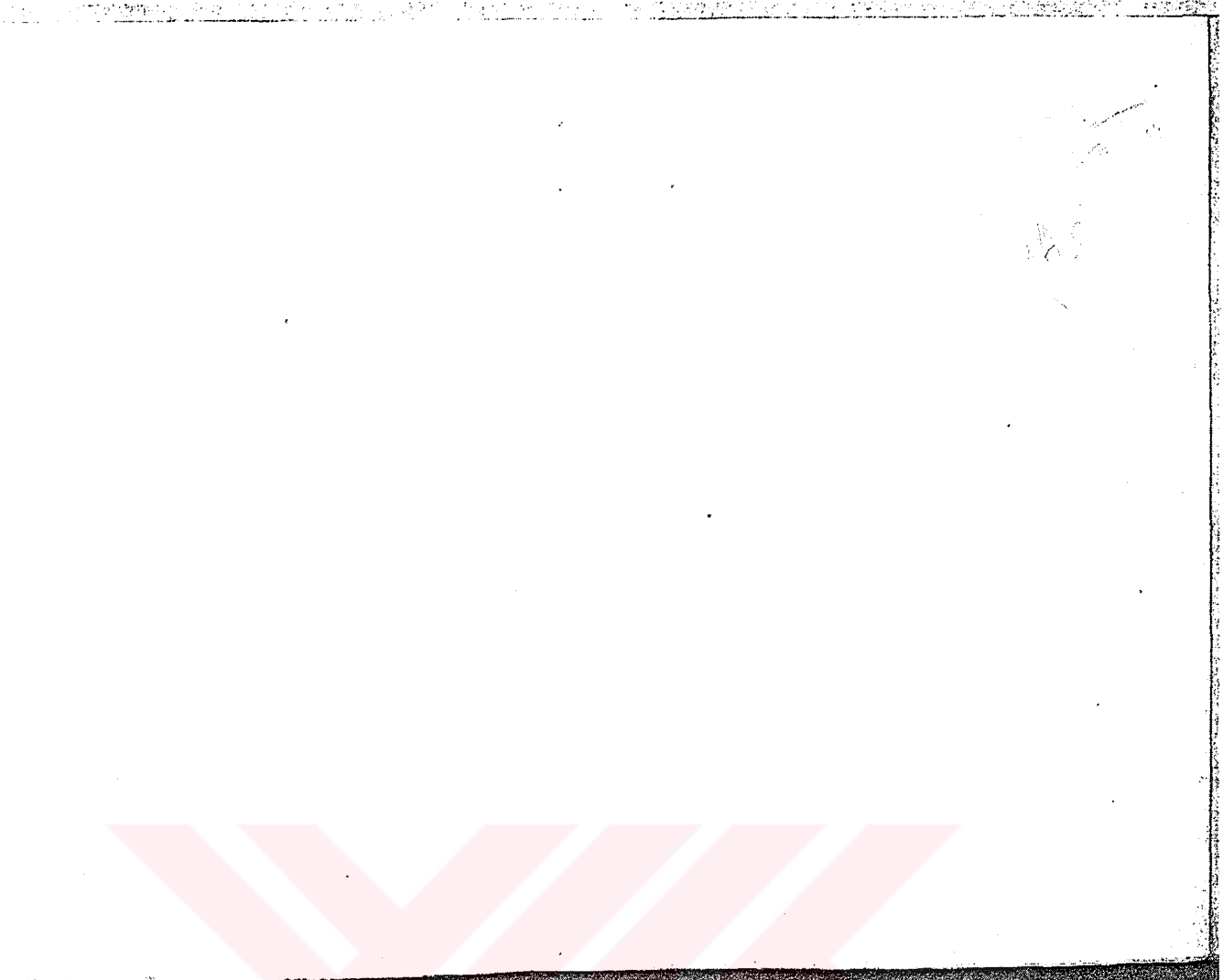
دیکر

بر دقت استمع معطله و طایه کوروم
موصوفه هیلیم میکی حبابه کوروم

دیکر

بر تو داغ کا هک نینت جانده
زغم بر خوره ک ای موز ک حسانده

دیکر

Handwritten text, illegible.

Handwritten text, illegible.

16

بخت

بیتاب و در کس که عاقلان غافلان را
ناید که کفر و عجز از عذر عذر

دیکر

الهدی اول نظم بر بحر ضباب خائف
بگم تا آید به ولایت و کفر کفر

دیکر

اول فرموده از آن ده خیزد خنده
صلوه صاف نواز اولاد و صفا

دیکر

کام کف خیزد ای مکتب و روز جزا
ای بار بر کنی بر لعل و لیس و لیس

دیکر

دلمه و صفت زلفی اول کدر بند
بمع تقیب آید آینه کدر کس

دیکر

کوه کوه دره با خیزد ضلالت
مانند ای ماه طوفت بر خیزد ضلالت

دیکر

کوه و رخ زلف عطف ز نور فرموده اول
اول کف تا آید خفت تا آید خفت کف

ایات

نور ماهیت بطاعت کس اول کف اولاد
بر جلیغ بزم عشق سینه جو آید

بیت

اوسم ناله میزم بر آید جهان سخی
دیده شغول ضلالت اول شیطانی

دیکر

نور صلابه جلال تا اول قدردان
نقد بر حیات بود کس ایستاده است

دیکر

بیک ضلالت لطف همدردی دیده در
بر آفتاب عالم شده بکای مراد

دیکر

هیچ کس نیست باقی غایت اول کف کف
لطف دوست و قسری را عالم عالم

دیکر

در جایت نصیب کم اول کس کس
قتل بیک نقتد دنیا بر انعام

دیکر

کوه و صفت آینه اول کف کس کس
هویدا اول کف ضلالت نظر در

خود خرفان اولی الامر علی بن ابی طالب
بیت

حرف تکمیل

روایتم بر صاحب خاره کوفه کوفی
دیگر

از افکار سرزاد جهان عشق
دیگر

به همت دشمن بر زلف زده ایم
دیگر

اعلام بحر عمود عمده جلالت سلطنت
حلقه توحید گردم خانقا و حق
دیگر

هدی قافی فیه ایتمه حکم انغم
مورد عذبت هفتاد هفتاد کتایر بی نظار
دیگر

قصاید بر حسب سوره ای سوره اوله
دیگر

ایدم صام در کوهها شکسته گشت
بیت

دیگر
کوی عنانی شرح ایتمه انجم طمع
دیگر

دیگر
لعل زبده نلک باشت کز به شومس
دیگر

دیگر
ایساره جوده کسوم دیوانچه خرد
دیگر

دیگر
هاجته گشت زاده ایتمه ایتمه ای
دیگر

دیگر
قبیله سرب پلهای سینه با نوره
دیگر

دیگر
اول سرب خنجر عشق که تا در صام
دیگر

ماتح كلفته اورد - ايم آرزو اورد

بیت

هيتم ايراني على كره - اقل

مغز

۹۲

مسئولان کے لیے بہت ہی اہم ہے

انہوں نے جو کام کیا ہے اس پر مبارکباد

اور ان کے لیے دعا ہے کہ وہ

میں سے بھی سب سے بہتر بنیں۔

وہ بھی سب سے بہتر بنیں۔

انہوں نے جو کام کیا ہے اس پر مبارکباد

انہوں نے جو کام کیا ہے اس پر مبارکباد

